

povestea floarei-de-granată și a lui zîmbet-de-lună

o mie și una de nopți

(8)

Ilustrația copertei: *Anca Vasilescu*

cartea celor o mie și una de nopți

(8)

(NOPȚILE 502—615)

TRADUCERE DE H. GRĂMESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1973
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du texte arabe par le *dr. J. C. Mardrus*, tome quatrième, tome cinquième, Paris, Eug. Fasquelle, éditeur (*f. a.*).

Versiunea aceasta a fost coroborată și cu traducerea în limba rusă : *Kniga tîsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskovo *M. A. Salie*, Gosudarstvennoe Izdatelistvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959.

Şi într-a cinci sute doua noapte

Şeherezada spuse :

SNOAVE PILDUITOARE DIN GRĂDINA ÎNMIRESMATĂ

— Snoavele pilduitoare, o, preafericitule rege, sînt cele pe care eu le ştiu cel mai bine. Am să-ţi povestesc una, ori două, ori trei, scoase din Grădina înmiresmată.

Şi regele Şahriar spuse :

— Dacă-i aşa, grăbeşte de-ncepe, căci îmi simt sufletul năpădit de un mare alean în seara aceasta ! Şi nu mai sînt încredinţat că ai să-ţi păstrezi capul pe grumaji pînă dimineaţă !

Şi Şeherezada, zîmbind, spuse :

— Iacătă ! Ci te prevestesc, o, preafericitule rege, că snoavele acestea, oricît de pilduitoare ar fi, pot să treacă drept snoave slobode în ochii oamenilor necioplişi şi înguşti la minte !

Şi regele Şahriar spuse :

— Nu te opri din pricina unei temeri ca aceasta, Şeherezada ! Dar dacă socoţi că asemenea snoave pilduitoare nu pot fi ascultate de micuţa aceasta care te aude, ghemuită pe chilim la picioarele tale, spune-i să plece cît mai degrabă. De altminteri, nici nu prea pricep ce caută aici copila asta !

La vorbele acestea ale regelui, micuţa Doniazada, de frică să nu fie izgonită, se aruncă în braţele surorii sale mai mari, care o sărută pe ochi, o strînse la piept şi îi potoli sufletul iubit. Pe urmă, Şeherezada se întoarse către regele Şahriar şi spuse :

— Eu socot că ar putea să rămînă ! Căci nu este nicidecum necuviincios să vorbești despre lucrurile așezate de la brîu în jos, de vreme ce „toate lucrurile sînt curate și neprihănite, pentru sufletele curate și fără de prihană !"

Și numaidecît începu :

CELE TREI DORINȚE

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că un anume ins plin de bunăcuviință își petrecuse întreaga viață tot așteptînd noaptea de minuni făgăduită de Sfînta Carte drept-credincioșilor înzestrați cu focul credinței, noaptea aceea numită Noaptea putințelor atotputerii, cînd un om cuvios își poate vedea împlinită orice dorință. Or, într-o noapte dintre cele mai de pe urmă nopți din luna Ramadan, insul acela, după ce postise amarnic toată ziua, se simți însuflețit deodată de duhul dumnezeiesc și o chemă pe soția sa și îi spuse :

— Ascultă-mă, femeie ! În seara aceasta mă simt într-o stare de mare curăție dinaintea Celui-veșnic, și de bună seamă că noaptea aceasta are să fie pentru mine Noaptea putințelor atotputerii. Și, întrucît de bună seamă că toate dorurile și nădejdile au să-mi fie împlinite de către Atoateîmplinitorul, te chem ca să-ți cer dintru-ntîi sfatul despre cererile pe care ar fi să i le fac, căci te știu bună de sfaturi, și nu arareori părerile tale mi-au fost de folos. Ia spune-mi, dar, ce dorințe să-i mărturisesc !

Soția răspunse :

— O, bărbate, cîte dorințe poți să-i mărturisești ?

El spuse :

— Trei !

Ea spuse :

— Începe, dar, prin a-i mărturisi lui Allah cea

dintîi dintre cele trei dorinţe. Ştii şi tu că desăvîrşirea unui bărbat şi a desfătărilor sale stă în vîrtutea lui, şi că bărbatul nu poate să fie desăvîrşit dacă este feciorelnic, hadîmb ori neputinte. Încît, cu cît un bărbat este mai bine dăruit, cu atîtea vîrtutea lui este mai spornică şi bucuria cu el merge pe căile deplinătăţii. Pleacă-te, dar, cu umilinţă dinaintea feţei celui Prea-înalt şi spune-i : „O, Binefăcătorule, o, Preadarnicule, fă-mă dăruit cu asupra de măsură !"

Şi bărbatul îngenunche şi, întorcîndu-şi palmele către cer, zise :

— O, Binefăcătorule, o, Preadarnicule, fă-mă dăruit cu asupra de măsură !

Or, nici n-apucă el bine să rostească dorinţa aceasta, că-i şi fu împlinită, şi cu asupra de măsură, pe clipă pe dată. Încît numaidecît preacucernicul om se văzu dintr-odată dăruit cum nici nu gîndise. [...] Si-atîta de nelaîndemînă îi venea, încît de da să se culce trebuia să se scoale, iar de da să se ridice trebuia să se culce.

Iar soţia fu atîta de înfricoşată de ce văzu, încît o luă la fugă ţipînd, atunci cînd preacucernicu-i bărbat vroi s-o cheme. [...]

Şi bietul om îi zise într-un sfîrşit :

— O, femeie păcătoasă, ce să mă fac eu acuma ? Asta-i numai lucrarea ta, o, blestemato !

Ea răspunse :

— Numele lui Allah fie cu tine şi împrejurul tău ! Roagă-te întru Profetul, o, moşnege cu ochi goi ! Eu, pe Allah ! nu am trebuinţă de toată ceea şi nu ţi-am spus să ceri atîta ! Roagă-te, dar, cerului să te mîntuiască de danie ! Asta are să-ţi fie cea de a doua dorinţă !

Preacucernicul ridică atunci ochii către cer şi zise :

— O, Allah, mă rog ţie să mă izbăveşti de dania aceasta şi de necazurile pe care mi le aduce !

Şi numaidecît, mîntuit cu totul de orice urmă, se văzu asemenea unei fetiţe.

Ci şi această izbăvire nu-l mulţumi întru nimica, nu atîta pe el cît pe nevastă-sa, care începu să-l dodelească şi să-l certe că a lipsit-o pe veci de bunul ei. Încît ciuda preacucernicului ajunse peste poate ; şi îi spuse nevestei-si :

— Asta-i numai din vina ta şi din pricina sfaturilor tale smintite ! O, femeie fără de minte, aveam voie să cer trei lucruri de la Allah şi aş fi putut să-mi aleg după bunul meu plac tot ce mi-aş fi dorit cel mai mult din bunurile lumii acesteia şi ale celeilalte. Şi iacătă că două dintre aceste putinţe mi s-au şi prăpădit, şi totu-i ca şi cum n-ar fi fost nimica. Şi iacătă-mă într-o stare încă şi mai rea decît cea de dinainte ! Ci, întrucît mai am voie să cer o minune, am să cer de la Domnul meu să-mi dea îndărăt ce am avut dintru începutul-începutului !

Şi se rugă domnului său, care îi împlini rugămintea. Şi dobîndi tot ce avusese dintru început.

Iar pilda acestei snoave este că trebuie să te mulţumeşti cu ceea ce ai.

Pe urmă Şeherezada începu :

FLĂCĂUL ŞI MASAGIUL DE LA HAMMAM

Se povesteşte, o, preafericitule rege, că un oarecare masagiu de la un hammam avea ca muşterei, de obicei, pe fiii de navabi şi de mai-mărimi, căci hammamul unde îşi făcea el meseria era cel mai căutat din tot oraşul. Or, într-o bună zi, în sala unde masagiul îşi aştepta muşteriii intră un flăcăiaş încă neîmpodobit cu nici un fir de barbă, dar durduliu şi bine rotunjit peste tot ; şi flăcăiaşul acela era tare frumos la chip şi era chiar feciorul vizirului-cel-mare al

regelui acelei cetăți. Încît masagiul fu bucuros să frămînte trupul cel atîta de dulce al gingașului copilandru, și își zise în cugetul său: „Iacătă un trup în care grăsimea și-a pus peste tot pernițele-i mătăsoase! Ce forme îmbelșugate, și ce durduliu e!" Și îl ajută să se întindă pe marmura fierbinte din sala cea caldă și începu să-l frece cu o grijă cu totul aparte. Și, cînd ajunse aproape de șolduri, fu peste poate de uimit băgînd de seamă că flăcăiașul n-avea decît ceva așa, cam cît o alună...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treia noapte

Urmă:

...ceva așa, cam cît o alună. Și, dacă văzu aceasta, începu să se căineze în cugetul său, și să-și plesnească palmele una de alta, oprindu-se deodată din masagiul pe care îl începuse.

Cînd flăcăul îl văzu pe masagiu pradă unei așa de amarnice mîhniri și cu chipul răvășit de deznădejde, îi spuse:

— Ce ai, o, masagiule, de te căinezi atîta din tot sufletul și îți plesnești mîinile una de alta?

El răspunse:

— Vai, doamne al meu, deznădejdea și căineala mea sînt din pricina ta! Căci te văd bătut de cea mai mare năpastă de care poate să fie lovit un bărbat! Ești tînăr, voinic și frumos, și te bucuri de toate desăvîrșirile trupului și ale înfățișării și de toate binefacerile dăruite de către Atoatedătătorul

celor aleşi de el. Ci tocmai ceea ce face desfătul vieţii îţi lipseşte, lucrul fără de care un bărbat nu este bărbat şi nu se poate bucura de vîrtutea cea deopotrivă darnică şi primitoare ! Oare viaţa mai poate fi viaţă, fără de lucrul acesta şi fără de tot ce ţine de el ?

La vorbele acestea, fiul vizirului îşi plecă trist capul şi răspunse :

— Unchiule, ai mare dreptate ! Şi iacătă că îmi aduci aminte tocmai de lucrul care-i pricina singurului meu necaz ! Dacă ceea ce mi-e lăsat ca moştenire de la tatăl meu este atîta de nemernic, de vină-s numai eu, care pînă astăzi n-am avut grijă să fac să dea în pîrgă această moştenire. Cum vrei tu, oare, ca un ieduţ să ajungă ţap voinic, dacă se ţine departe de caprele cele ispititoare, ori ca un copac să dea în floare fără să fie udat ? Eu, pînă astăzi, m-am ţinut departe de femei şi nu m-am simţit mînat de nici un fel de îndemn către ele ! Ci mai este vreme, socot, ca să se trezească cel care doarme, şi ciobanul să se sprijinească pe bîta lui !

La mărturisirea aceasta a feciorului vizirului, hammamgiul spuse :

— Ci cum are să facă oare ciobanul ca să se sprijinească pe o bîtă care nu-i mai mare decît degetul cel mic ?

Băiatul răspunse :

— Pentru aceasta mă bizui, unchiule, pe mărinimoasa ta bunăvoinţă. Du-te la laviţa pe care mi-am lăsat hainele şi ia punga pe care ai s-o găseşti la chimirul meu ; şi cu aurul din punga aceea du-te şi caută vreo fetişcană vrednică să-mi facă începutul...

Şi hammamgiul răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Şi se duse la laviţă, luă punga şi ieşi din hammam să caute vreo fetişcană potrivită.

Pe drum, îşi zise : „Săracul copil ! el socoate că ceea ce îi lipseşte este ca o cocă moale de acadea,

ce se poate întinde de îndată ce începi să tragi de ea ! Ori o fi socotind că un castravete se face castravete de la o zi la alta, sau că banana se coace pînă a nu ajunge banană !"

Şi, rîzînd de toată povestea, se duse la soţia sa şi-i spuse :

— O, maică a lui Ali, află că tocmai spălam la hammam un copilandru frumos ca luna plină. Este copilul vizirului-cel-mare, şi are toate desăvîrşirile ; ci, săracul de el, nu are ce are toată lumea ! Ce are el, de-abia dacă este cît o alună. Şi, cum am început să mă căinez de mila tinereţii lui, el mi-a dat punga aceasta plină cu aur, ca să-i fac rost de vreo fetişcană vrednică să-i sporească într-o clipită amărîta de moştenire pe care o are de la tătîne său ; căci, nepriceput cum e, îşi închipuie că aluna aceea are să se schimbe numaidecît, de la cea dintîi încercare ! Eu atunci m-am gîndit că ar fi mai bine ca tot aurul acesta să rămînă în casa noastră ; şi am venit să te îndemn să mergi cu mine la hammam, unde să te prefaci că faci tu această încercare fără de nădejde pentru bietul copil. Nu este nici o piedică. Şi ai să poţi chiar şi să-ţi petreci un ceas de vreme, rîzîndu-ti cu el, fără de nici o primejdie ori de teamă ! Iar eu am să vă veghez pe amîndoi, şi am să fac aşa ca să vă feresc de privirile muşteriilor.

Dacă auzi vorbele acestea ale soţului ei, tînăra nevastă răspunse că ascultă şi că se supune, şi se ridică, se găti şi se îmbrăcă în hainele ei cele mai frumoase. De altminteri, şi fără de găteli ori împodobiri, ea putea să facă toate capetele să se întoarcă şi toate inimile să se vîlvoreze, întrucît era cea mai frumoasă nevastă dintre nevestele de pe vremea ei.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patra noapte

Urmă :

Hammamgiul o luă așadar pe soția lui și o băgă peste tînărul fecior al vizirului, care aștepta întins pe marmura din sala cea caldă ; îi lăsă acolo singuri și ieși să se așeze, de pază spre a-i opri pe cei nedoriți să-și vîre capul pe ușă. Și le spuse celor doi să încuie ușa pe dinlăuntru.

Cînd tînăra nevastă îl văzu pe flăcăiandru, rămase vrăjită de frumusețea lui de lună ; iar el tot așa. Și ea își zise : „Ce păcat că nu are și el ceea ce au toți bărbații ! Căci ceea ce mi-a povestit soțul meu este tare adevărat : de-abia dacă-i cît o alună !" Ci, cînd se văzu lîngă femeie, aluna aceea se schimbă dintr-odată [...], iar soția hammamgiului, dacă văzu așa, dete un țipăt de minunare și își repezi brațele împrejurul gîtului flăcăului... Și-așa ! [...]

Și, de dincolo de zăbreaua ușii, masagiul vedea tot și nu cuteza să facă gură ori să spargă ușa, de teamă să nu ajungă de ocara lumii. Și se mulțumea s-o strige în șoaptă pe nevastă-sa, care nu-i răspundea neam ! Și el îi spunea :

— O, mamă a lui Ali, ce aștepți de nu ieși ? Ziua-i pe sfîrșite și tu ți-ai uitat de copilul care așteaptă acasă să-l alăptezi !

[. . . . .]

Iar fiul vizirului îi spuse femeii :

— Ci ai putea să dai fuga o clipită să-l alăptezi și pe urmă să te întorci repede !

[. . . . .]

Ci bietul masagiu, dacă o văzu pe nevastă-sa așa, [...] se simți cuprins de o deznădejde și de o mînie

atîta de năprasnice, încît se sui pe terasa hammamului și se aruncă de acolo, de-și sfărmă capul pe caldarîm.

Și muri.

Or, istorisirea aceasta dovedește că omul înțelept nu trebuie să se încreadă în ceea ce numai i se pare.

— Ci, spuse Șeherezada, snoava pe care am să ți-o mai povestesc vădește încă și mai limpede cît de amăgitoare-s părelniciile și cît de primejdios este să te lași călăuzit de ele.

ALB ȘI ALB

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că un om ca toți oamenii s-a îndrăgit peste poate de o tinerică frumoasă și minunată. Și tinerica aceea, pildă de gingășie și de desăvîrșire, era măritată cu un bărbat pe care-l iubea și care și el o iubea pe ea. Și, mai fiind, pe deasupra, cuminte și cinstită, îndrăgostitul nu izbutea să afle mijlocul de a o ispiti. Și, cum se scursese destulă vreme de cînd el își mistuia răbdarea fără de nici o izbîndă, gîndi să se folosească de un tertip, fie spre a se răzbuna pe ea, fie spre a-i frînge dîrzia.

Or, soțul acelei tinerele avea ca slugă de credință un băiețandru pe care îl crescuse de mic și care veghea asupra casei în vremea cînd stăpînii lipseau. Iar îndrăgostitul cel mofluz se ținu după băiețandrul acesta și se împrieteni cu el, făcîndu-i felurite daruri și copleșindu-l cu cinstiri, ba așa, ba altminteri, pînă ce într-un sfîrșit băiețandrul îi ajunse cu totul credincios și i se supunea, fără de nici o cîrtire, la orice i-ar fi cerut.

Cînd, dar, treaba ajunse aici, îndrăgostitul îi spuse într-o zi băiețandrului :

— O, Cutărică, tare-aș vrea să văd și eu astăzi casa stăpînului tău, cînd stăpînul și stăpîna ta au să plece în oraș !

El răspunse :

— De bună seamă !

Și, după ce stăpînu-său plecă la prăvălie, iar stăpînă-sa plecă la hammam, se duse și își chemă prietenul, îl luă de mînă și, după ce îl băgă în casă, îl duse prin toate odăile și îi arătă toate lucrurile din casă. Or, îndrăgostitul, hotărît să se răzbune amarnic pe tînăra femeie, își pregătise de mult renghiul pe care să i-l tragă. Încît, cînd ajunse în odaia de dormit, se apropie de pat și vărsă acolo niște albuș de ou pe care avusese grijă să-l aducă într-o sticluță. Și așa de pe furiș făcu lucrul acesta, că băiețandrul nu băgă de seamă nimic. După care, ieși din odaie și își văzu de drum...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Cinci sute cincea noapte

Urmă :

...își văzu de drum. Și-atîta cu el !

Estimp, soțul, iacătă ! După ce, pe la asfințit de soare, își închise prăvălia, se întoarse acasă și, fiind ostenit de-o zi întreagă de vînzări și de cumpărări, se duse la pat și dete să se întindă, spre a se odihni ; ci băgă de seamă o pată mare ce se lăbărța pe cear-

ceaf, şi se trase îndărăt uimit şi bănuitor pînă peste poate. Pe urmă, îşi zise : „Cine a putut să intre în casa mea şi să facă ce-a făcut cu soţia mea ? Căci ceea ce văd este o urmă de bărbat, fără de nici o îndoială !"

Şi răcni :

— Chiar aşa-i !

Atunci, plin de mînie, vru mai întîi să-l ucidă pe băieţandru ; ci se răzgîndi, zicîndu-şi : „o urmă atîta de mare nu poate să fie de la un copilandru..." Îl chemă, aşadar, şi, cu glasul tremurînd de mînie, îi strigă :

— Lepădătură ticăloasă, unde-i stăpînă-ta ?

El răspunse :

— S-a dus la hammam !

La cuvintele acestea, bănuiala nu făcu alta decît să se înfigă şi mai tare în mintea neguţătorului, întrucît legea dreptei-credinţe cere ca şi bărbatul şi femeia să se ducă la hammam şi să se spele după sfintele datini, din creştet pînă-n talpă, ori de cîte ori au avut treabă între ei. Şi ţipă la băiat :

— Dă fuga şi zoreşte-o să vie acasă !

Şi băiatul dete fuga să îndeplinească porunca.

Şi cînd soţia veni, neguţătorul, bulbucîndu-şi ochii la dreapta şi la stînga prin odaia în care se afla patul cu pricina, şi fără a rosti o vorbă, se repezi la ea, o apucă de păr, o tăvăli pe jos şi începu să-i ardă o mamă de bătaie cu mare prisos de lovituri de picior şi de lovituri de pumni. După care, o legă de mîini, luă un cuţitoi, şi se pregăti să-i taie beregata. Ci, cînd văzu aşa, femeia începu să ţipe amarnic şi să urle din rărunchi, şi-aşa de tare, încît toţi vecinii şi toate vecinele săriră în ajutorul ei şi o

găsiră pe cale de a fi înjunghiată. Atunci îl traseră îndărăt cu de-a sila pe soț și întrebară de pricina care dusese la o pedeapsă ca aceea. Și femeia strigă :

— Nu știu care-i pricina !

Atunci cu toții îi strigară neguțătorului :

— Dacă ai a te plînge împotriva ei, ești slobod fie să te desparți de ea, fie s-o mustri cu gingășie și cu blîndețe. Da nu poți s-o omori, căci de cuminte e cuminte, și-așa o știm toți, și-așa punem mărturie pentru ea dinaintea lui Allah și dinaintea cadiului ! Este vecina noastră de multă vreme și n-am băgat de seamă în purtarea ei nimica necuviincios !

Neguțătorul răspunse :

— Lăsați-mă să-i tai beregățile dezmățatei ășteia ! Și de vreți s-aveți dovada stricăciunii ei, n-aveți decît să vă uitați la urma pe care au lăsat-o bărbații aduși de ea în patul meu !

La vorbele acestea, vecinii și vecinele se apropiară de pat și toți pe rînd își puseră degetul în urmă și spuseră :

— Este o urmă de bărbat !

Ci tot atunci, copilandrul se apropie și el la rîndu-i, adună pe o tigaie albușul care încă nu fusese supt de către cearceaf, puse tigaia deasupra focului și prăji albușul. După care, luă ceea ce se prăjise, mîncă jumătate și împărți cealaltă jumătate celor de față, spunîndu-le :

— Luați de gustați ! este albuș de ou !

Și toți, după ce gustară, se încredințară în felul acesta că era cu adevărat albuș de ou ; pînă și soțul, care înțelese atunci că soția lui era nevinovată și că o învinuise și o pedepsise pe nedrept. Încît nu pregetă să se împace numaidecît cu ea și, ca să pecetluiască împăcarea, îi dărui o sută de dinari de aur și o salbă de galbeni.

Or, povestirea aceasta scurtă dovedește că este alb și alb, și că în orice lucru trebuie să știi să faci deosebirea.

După ce îi povesti regelui snoavele acestea, Șeherezada tăcu.

Și regele zise :

— În adevăr, Șeherezada, povestirile acestea sînt cum nu se poate mai pilduitoare ! Și, pe deasupra, mi-au odihnit gîndurile așa de frumos, încît iată-mă-s gata să te-ascult cum îmi povestești o poveste cît mai ciudată.

Și Șeherezada spuse :

— Întocmai ! Aceea pe care am să ți-o povestesc este chiar ce dorești măria-ta !

Și Șeherezada îi spuse regelui Șahriar :

POVESTEA LUI ABDALLAH-DE-PE-USCAT ȘI A LUI ABDALLAH-DIN-MARE

Se povestește — ci Allah este mai știutor! — că a fost odată un om, pescar de meserie, care se numea Abdallah. Și pescarul acesta avea de hrănit pe cei nouă copii ai săi și pe mama lor, și era sărac, tare sărac, așa de sărac că n-avea nici o altă avere afară de năvodul lui. Și astfel că năvodul acesta îi ținea loc și de prăvălie, și de putință de a-și agonisi pîinea cea de toate zilele, și de singura ușă a sporului la casa lui. Și-așa că avea de obicei să se ducă în fiecare zi să pescuiască la mare; și dacă pescuia mai puțin, vindea, și, cu ce dobîndea, cumpăra cele de trebuință pentru copiii săi, în măsura în care îl miluia și pe el Atoatedătătorul; iar dacă pescuia mai mult, atunci, cu banii dobîndiți, punea pe nevastă-sa să gătească o masă minunată, și cumpăra poame, și cheltuia totul pentru ai lui, fără de nici o stăpînire ori chibzuială, pînă ce nu-i mai rămînea nimica în mîini; că își zicea: „Pîinea de mîine are să ne vină mîine!" Și trăia așa, de pe o zi pe alta, fără să-și bată vreodată capul cu grija zilei următoare.

Or, într-o zi, nevastă-sa născu al zecelea băiat, căci şi ceilalţi nouă erau tot băieţi, din mila lui Allah! Şi tocmai în ziua aceea nu se afla chiar nimica de mîncare în casa cea săracă a pescarului Abdallah. Şi femeia îi spuse omului ei :

— O, stăpîne al meu, casa noastră acuma s-a mai îmbelşugat cu un suflet, iar pîinea zilei de azi încă n-a venit! N-ai vrea să te duci să rostuieşti ceva pentru noi, care să ne ţină sufletul în clipa aceasta grea ?

El răspunse :

— Tocmai vream să ies, punînd credinţa în bunătatea lui Allah, şi să mă duc la pescuit să mi arunc năvodul în mare întru norocul acestui copil nou născut, ca să văd în felul acesta măsura norocului lui în viaţă !

Femeia îi spuse :

— Pune-ţi nădejdea în Allah !

Şi pescarul Abdallah îşi luă năvodul în spinare şi plecă la mare.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şasea noapte

Urmă :

Şi aruncă năvodul şi îl întinse în apă, întru norocul acelui copil nou-născut, şi spuse : „O, dumnezeul meu, fă ca viaţa să-i fie uşoară şi nu anevoioasă, îmbelşugată şi nu neîndestulată !“ Şi, după ce aşteptă un răstimp, trase năvodul şi îl găsi plin cu murdării,

cu nisip, cu mîl și cu ierburi de apă, dar nu văzu nici urmă de pește, nici mai mare, nici mai mic, nimic-nimic! Atunci se minună și se mîhni în sufletul lui, și zise: „Oare Allah l-o fi zămislit pe micuțul acela fără a-i fi menit nici o parte și nici un noroc? Asta nu se poate și nu se poate! Întrucît acela carele a dat fălci omului și i-a lăsat două buze drept gură n-a făcut treaba asta degeaba, ci a luat asupră-și sarcina de a răspunde la nevoile lor, de vreme ce el este Atoateștiutorul și Atoatedătătorul. Preamărit fie el!" Pe urmă, își încărcă în spinare năvodul și se duse să-l arunce în mare în alt loc.

Și stete răbdător o bună bucată de vreme, după care se căzni mult pînă să-l scoată, căci se dovedi tare greu. Și găsi în el un măgar mort, umflat cu totul și împrăștiind o duhoare înfricoșătoare. Și pescarul își simți sufletul năpădit de silă; și dete zor să-și scuture năvodul de măgarul acela mort și să se îndepărteze cît mai degrabă în altă parte, zicînd: „Nu este ajutor și putere decît întru slăvitul și falnicul Allah cel preaînalt! Tot ce mi se întîmplă acuma și tot nenorocul ăsta este din vina blestematei de nevastă-mea! De cîte ori nu i-am spus: «Nu se mai află în apă nimica pentru mine, și trebuie să caut altundeva pîinea noastră. Nu mai pot cu meseria asta! Nu, adevăratu-i, nu mai pot! Lasă-mă, dar, o, femeie, să mă apuc de altă meserie decît de aceea de pescar!» Și de-atîtea ori i-am tot dogănit vorbele astea, de mi-a ieșit păr pe limbă! Da ea nu-mi răspunde decît cu: «*Allah Karim! Allah Karim!* Mila lui este fără de margini! Nu deznădăjdui, o, tată al copiilor mei!» Or, asta-i toată mila lui Allah? Oare măgarul ăsta mort să fie partea menită acelui sărac de copil, ori poate că mîlul sau nisipul cules în năvod?"

Şi pescarul Abdallah rămase nemişcat vreme lungă, pradă unei mîhniri tare amare. După care, pînă la urmă, se hotărî să mai arunce o dată năvodul în apă, cerînd iertare de la Allah pentru vorbele nesocotite pe care le grăise, şi zise: „Fii-mi priincios la pescuit, o, tu, Atoatedătătorule, carele împarţi făpturilor tale huzururile şi bunătăţurile, şi carele le însemnezi dintru începuturi ursita. Şi fii-i priincios copilului acesta născut acuma, iar eu îţi făgăduiesc că într-o bună zi are să-ţi fie un preacucernic dreptcredincios, vrednicind să-ţi slujească numai ţie!" Pe urmă îşi zise: „M-aş mulţumi de-a pescui fie şi numai un peşte, măcar ca să pot să-l duc brutarului, binefăcătorul meu, care în zilele cele negre, cînd mă vede că stau dinaintea prăvăliei lui şi adulmec de-afară mireasma de pîine caldă, îmi face semn cu mîna să mă duc la el şi îmi dăruie din belşug pîinea cu care să-i mulţumesc pe cei nouă şi pe mama lor!"

După ce îşi aruncă năvodul pentru a treia oară, Abdallah aşteptă vreme tare lungă, şi pe urmă începu să se pregătească să-l tragă afară. Ci, întrucît năvodul era şi mai greu decît de celelalte dăţi, şi atîrna cu totul peste măsură, Abdallah se necăji amarnic cu el pînă ce să-l scoată la mal; şi nu izbuti decît după ce îşi însîngeră mîinile trăgînd de sfori. Şi atunci, peste poate de uluit, găsi prinsă în ochiurile năvodului o făptură omenească, un adamit, asemenea cu toţi ibn-adamii, numai cu osebirea că trupu-i se sfîrşea cu o coadă de peşte; ci, afară de coada aceea, avea cap, faţă, barbă, piept şi mîini, întocmai ca ale unui om de pe pămînt.

Cînd îl văzu, pescarul Abdallah nu mai avu nici o îndoială că n-ar fi de faţă cu vreun efrit dintre efriţii care, în vremile de demult, s-au răzvrătit împotriva poruncilor stăpînului nostru Soliman Ibn-Daud şi au fost închişi în vase de aramă roşie şi

aruncați în mare. Și își zise: „De bună seamă că-i unul dintre aceia! Din pricină că arama a fost roasă de apă și de ani, efritul a putut să iese din vasul pecetluit și să se agațe în năvodul meu!" Și, scoțînd țipete de spaimă și ridicîndu-și poalele cămășii pînă deasupra genunchilor, pescarul o luă la goană pe țărm, fugind de să-și dea sufletul, și urlînd:

— Aman! Aman! Fie-ți milă de mine, o, efrite al lui Soliman!

Ci adamitul din năvod îi strigă:

— Hei, pescarule! Nu fugi de mine! Căci sînt o făptură de om ca și tine, nu-s nici mared și nici efrit! Vino îndărăt mai degrabă și-ajută-mă să ies din năvodul acesta, și nu-ți fie teamă de nimic! Am să te răsplătesc din plin! Și Allah are să ție seama de asta în Ziua Judecății!

La vorbele acestea, inima pescarului se domoli; și Abdallah se opri din fugă și se întoarse către năvod, da cu pași sfiiți, cu un picior apropiindu-se, iar cu celălalt depărtîndu-se. Și îi spuse adamitului prins în năvod:

— Atunci nu ești un ginn din neamul ginnilor?

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaptea noapte

Urmă:

Adamitul răspunse:

— Nu sînt! Sînt făptură omenească și cred în Allah și în trimisul lui!

Abdallah întrebă:

— Păi, atunci, cine te-a aruncat în mare ?

El spuse :

— Nimeni nu m-a aruncat în mare, pentru că eu în mare m-am născut ! Căci sînt un fiu dintre fiii mării. Întrucît sîntem multe noroade care locuim în adîncurile mărilor. Şi noi răsuflăm şi trăim în apă, aşa cum voi ceilalţi trăiţi pe pămînt, iar păsările în văzduh. Şi toţi sîntem drept-credincioşi întru Allah şi Profetul lui (cu el fie rugăciunea şi pacea !) şi sîntem prietenoşi şi ajutători faţă de oameni, fraţii noştri, care locuiesc pe faţa pămîntului ; căci ne călăuzim după poruncile lui Allah şi după învăţăturile Cărţii celei sfinte !

Pe urmă adăugă :

— Şi-apoi, de-aş fi un ginn ori un efrit răufăcător, oare nu ţi-aş fi rupt pînă acuma năvodul, în loc de-a te ruga să vii şi să mă ajuţi să ies din el fără a-l vătăma, întrucît cu el îţi ţii zilele şi numai el este uşa sporului casei tale ?

La vorbele acestea de netăgăduit, Abdallah simţi cum i se spulberă şi cele mai de pe urmă şovăieli şi temeri, şi, cînd se aplecă să-l ajute pe locuitorul din ape să iasă din năvod, acela îi spuse :

—O, pescarule, soarta a vroit ca să fiu prins spre binele tău. Mă preumblam, în adevăr, prin ape, cînd năvodul tău s-a abătut asupra mea şi m-a prins în laţurile lui. Doresc, dar, să vă aduc bunăstarea ţie şi alor tăi ! Vrei să ne legăm prieteni între noi, să dăm şi să primim daruri unul de la celălalt ? Aşa, de pildă, în fiecare zi să vii aici la mine şi să-mi aduci roade de pe pămînt, dintre cele care cresc la voi : struguri, smochine, lubeniţe, cantalupi, piersici, prune, rodii, banane, curmale şi de altele ? Şi eu am să primesc cu mare bucurie tot ce ai să-mi aduci. Şi, în schimb, eu am să-ţi dau, de fiecare

dată, roade de-ale mării, care cresc în străfundul apelor: mărgeane, mărgăritare, hrizolite, beriluri, smaralde, rubinuri, metaluri scumpe și toate gemele și nestematele din mări. Și, de fiecare dată, am să-ți umplu coșul pe care ai să mi-l aduci cu poame! Primești?

Auzind vorbele acestea, pescarul care, de bucurie și de încîntarea pe care i le pricinuiau acea minunată înșiruire de nume, nu mai sta decît într-un picior, strigă:

— Ya Allah! Da cine n-ar primi!

Pe urmă, spuse:

— Da! Ci, mai-nainte de orice, să punem între noi *fatihaua*, ca să pecetluim cu ea legămîntul nostru!

Și băștinașul apelor încuviință. Și amîndoi atunci rostiră cu glas tare *fatihaua* de început din *Coran*. Și, pe urmă, numaidecît, Abdallah pescarul îl slobozi din năvod pe băștinașul apelor.

Atunci pescarul îl întrebă pe prietenul său din ape:

— Cum te cheamă?

El răspunse:

— Mă cheamă Abdallah. Încît, în fiecare dimineață cînd ai să vii aici, dacă în vreo zi, din întîmplare, n-ai să mă vezi, nu ai decît să strigi: „Ya Abdallah, hei, tu cel din ape!“ Și cu pe dată am să te aud și ai să mă vezi ivindu-mă dinainte-ți din ape.

Pe urmă întrebă și el:

— Da pe tine, o, frate al meu, cum te cheamă?

Pescarul răspunse:

— Și pe mine mă cheamă tot Abdallah, ca și pe tine!

Atunci cel din ape se minună:

— He-he, tu ești Abdallah-de-pe-uscat, iar eu sînt Abdallah-din-mare! Și, în felul acesta, sîntem de

două ori frați: frați de nume și frați de prietenie. Așteaptă-mă, dar, o clipită aici, o, prietene al meu. numai atîta cît să mă cufund și să-ți aduc cel dintîi dar din ape!

Și Abdallah-de-pe-uscat răspunse:

— Ascult și mă supun!

Și numaidecît Abdallah-din-mare sări de pe țărm în mare și pieri din ochii pescarului.

Atunci Abdallah-de-pe-uscat, după un timp, nemaivăzîndu-l pe Cel-din-mare ivindu-se, începu să se căiască amarnic că-l slobozise din năvod, și își zise în sine-și: „De unde știu eu că are să se mai întoarcă? E fără de nici o îndoială că și-a rîs de mine și că mi-a spus toate alea ca să-l slobozesc. Uf, de ce mai degrabă nu l-oi fi luat cu prins? Aș fi putut, în felul acesta, să-l duc spre vedere în fața oamenilor din oraș și să cîștig o grămadă de bani! Și tot așa l-aș fi dus prin casele celor bogați, care nu vor să se obosească prea tare, și să li-l arăt acasă la ei. Și m-ar fi plătit strașnic pentru aceasta!" Și se căina așa mai departe în sufletul lui și își zicea: „Peștele tău ți-a scăpat din mînă, o, pescarule!"

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute opta noapte

Urmă:

Ci, tot atunci, iacătă-l pe Cel-din-mare că se arătă la fața valurilor, ținînd oarece deasupra capului; și veni de șezu pe țărm lîngă Cel-de-pe-uscat. Și Cel-din-apă avea mîinile amîndouă pline cu mărgăritare, cu mărgeane, și smaralde, și matostate, și

rubine şi tot soiul de nestemate. Şi i le întinse pe toate pescarului şi îi spuse :

— Ia astea, o, fratele meu Abdallah, şi iartă-mă că sînt atîta de puţine. Căci, de data aceasta, nu am avut un coş pe care să ţi-l umplu ; ci, data viitoare, ai să-mi aduci tu un coş, iar eu am să ţi-l dau îndărăt plin cu aceste roade de mare !

Văzînd acele gemme scumpe, pescarul se bucură pînă peste poate. Şi le luă şi, după ce le prefiră printre degete minunîndu-se, le ascunse în sîn. Iar Cel-din-apă îi spuse :

— Să nu uiţi de legămîntul nostru ! Şi să vii aici în fiecare dimineaţă, înainte de răsăritul soarelui !

Şi îşi luă rămas-bun de la el şi se cufundă în mare.

Iar pescarul se întoarse în oraş plin de bucurie, şi trecu mai întîi pe dinaintea prăvăliei acelui brutar care îi fusese atîta de binevoitor în zilele negre, şi îi spuse brutarului :

— O, frate al meu, soarta cea bună şi norocul încep într-un sfîrşit să umble şi în calea noastră ! Mă rog, dar, ţie, să faci socoteala la tot ce-ţi datorez !

Brutarul răspunse :

— Socoteala ? Şi de ce să fac socoteala ? E oare trebuinţă de vreo socoteală între noi ? Da, dacă chiar ai mai mulţi bani, dă-mi atîţia cît poţi ! Şi, dacă nu ai deloc, ia pîine cîtă îţi trebuie ca să-i hrăneşti pe-ai tăi, şi aşteaptă să-mi plăteşti atuncea cînd bunăstarea s-o aşeza pe totdeauna în casa ta !

Pescarul spuse :

— O, prietene al meu, bunăstarea s-a aşezat temeinic în casa mea, întru norocul copilului meu nou-născut, din bunătatea şi dărnicia lui Allah ! Şi tot ce aş putea eu să-ţi dau are să fie prea puţin faţă de tot ce ai făcut tu pentru mine, cînd mă strîngeau de gît lipsurile ! Da ia de colea, pînă una alta !

Și își băgă mîna în sîn și scoase un pumn plin cu nestemate, ba chiar atîta de multe de nu-i mai rămase pentru el aproape nici jumătate din cît îi detese Cel-din-mare. Și i le întinse pe toate brutarului, spunîndu-i :

— Nu-ți cer decît să-mi împrumuți ceva bani, pînă ce am să vînd în suk gemmele acestea de mare.

Și brutarul, uluit de cele ce vedea și de cele cîte căpăta, își goli cutiuța cu bani în mîinile pescarului și vru să-i ducă el însuși sarcina de pîine trebuitoare pentru casă. Și îi spuse :

— Sînt robul și sluga ta !

Și, cu voie, cu nevoie, luă pe cap coșul cu pîine și merse în spatele pescarului pînă la acesta acasă, unde își lăsă jos sarcina. Și plecă, după ce îi sărută mîinile. Iar pescarul înmînă mamei copiilor săi coșul, pe urmă dete fuga să le cumpere carne de miel, pui, legume și fructe. Și o puse pe nevastă, în seara aceea, să gătească o masă nemaipomenită. Și, laolaltă cu copiii și cu nevasta lui, se ospătă de minune, bucurîndu-se pînă peste poate de venirea pe lume a acelui nou-născut care aducea cu sine norocul și belșugul.

După care, Abdallah îi povesti neveste-si tot ce i se întîmplase și cum pescuitul lui se isprăvise cu prinderea lui Abdallah-cel-din-apă și, pînă la urmă, toată întîmplarea cu de-amănuntul. Și îi dete femeii tot ce-i mai rămăsese din darul cel scump al prietenului său ce sălășluia în mare. Și soția se bucură de toate ; ci îi zise :

— Păstrează cu grijă taina acestei întîmplări ! De nu, oamenii stăpînirii ar putea să-ți facă necazuri !

Și pescarul răspunse :

— Hotărît ! n-am să spun nimica la nimeni, afară de brutar ! Căci, măcar că de obicei trebuie să-ți

ascunzi norocul, nu pot să-mi tăinuiesc bunăstarea faţă de cel mai dintîi binefăcător al meu !

A doua zi dimineaţa, de cu zori, Abdallah pescarul se duse cu un coş plin de fructe frumoase de toate soiurile şi de toate felurile la ţărmul mării, unde ajunse înainte de răsăritul soarelui. Şi puse coşul jos pe nisipul de pe ţărm, şi, întrucît nu-l zărea nicăierea pe Abdallah, bătu din palme şi strigă :

— Unde eşti, o, Abdallah-cel-din-apă ?

Şi pe dată, din afundul valurilor, un glas de apă răspunse :

— Iacătă-mă, o, Abdallah-de-pe-uscat ! Iacătă-mă la poruncile tale !

Şi băştinaşul mării sări din apă şi se ivi pe mal. Şi, după salamalekurile şi urările de cuviinţă, pescarul îi dărui coşul cu poame. Şi Cel-din-apă luă coşul, mulţumi şi se cufundă îndărăt în fundul mării. Ci nu peste mult timp se ivi iarăşi, ţinînd în mîini coşul gol de poame, greu însă de smaralde, de bălaşe şi de toate gemmele şi roadele mării. Şi pescarul, după ce îşi luă bun-rămas de la prietenul său, îşi puse coşul pe cap şi apucă drumul îndărăt către oraş, trecînd pe la cuptorul brutarului.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute noua noapte

Urmă :

Şi îi spuse binefăcătorului său cel dintru-ntîi :

— Pacea fie cu tine, o, taică al meu cu mîini darnice !

Acela răspunse :

— Și cu tine fie pacea, și milele, și binecuvîntările lui Allah, o, chip vestitor de bine ! Tocmai ți-am trimis acasă o tavă cu patruzeci de plăcinte, pe care le-am făcut anume pentru tine, și în coca lor n-am precupețit nici untul străcurat, nici scorțișoara, nici corcoma, nici pelinița, nici nucșoara, nici anisonul, nici chiminul !

Și pescarul își cufundă mîna în coșul din care se revărsa o ploaie de lumini sclipitoare, luă trei pumni plini cu nestemate pe care i le dete brutarului. Pe urmă își văzu de drum mai departe și ajunse acasă. Acolo lăsă coșul jos, alese cea mai frumoasă piatră din fiecare soi și din fiecare culoare, puse totul într-o cîrpă și se duse la sukul giuvaiergiilor. Și se opri dinaintea șeicului giuvaiergiilor, îi așternu dinainte pietrele cele minunate și îi spuse :

— Vrei să le cumperi ?

Șeicul giuvaiergiilor se uită la pescar cu niște ochi plini de îndoială și îl întrebă :

— Mai ai și altele ?

El răspunse :

— Am acasă un coș plin.

Celălalt întrebă :

— Și unde-i casa ta ?

Pescarul răspunse :

— Casă n-am, pe Allah ! Ci numai o cocioabă de scînduri putrede, în fundul uliței Cutare, pe lîngă sukul de pește !

La vorbele acestea ale pescarului, giuvaergiul își strigă ucenicii :

— Puneți mîna pe el ! Acesta-i hoțul despre care s-a dat de știre că a furat giuvaierurile reginei, soția sultanului !

Şi le porunci să-l ciomăgească bine. Şi toţi giuvaiergii şi neguţătorii îl împresurară şi îl năpădiră cu vorbe de ocară.

Iar unii ziceau :

— De bună seamă că acesta-i cel care a prădat luna trecută prăvălia lui hagi Hassan.

Iar alţii ziceau :

— Tot ticălosul ăsta a curăţat şi casa lui Cutare !

Şi fiecare povestea cîte o poveste de hoţie în care nu se dovedise hoţul şi era învinuit acuma pescarul ! Şi Abdallah, toată vremea aceasta, stete tăcut şi fără să facă vreun semn de tăgadă. Şi, după ce căpătă ciomăgeala de început, se lăsă tîrît dinaintea regelui de către şeicul-giuvaiergiu care vroia să-l facă să-şi mărturisească fărădelegile şi să pună să fie spînzurat la poarta palatului.

Cînd ajunseră cu toţii la divan, şeicul giuvaiergiilor spuse către rege :

— O, rege al vremilor, cînd gherdanul reginei a pierit, tu ne-ai dat de veste şi ne-ai dat în seamă să-l aflăm pe făptaş. Am făcut, aşadar, tot ce ne-a stat în putinţă şi, cu ajutorul lui Allah, am izbîndit ! Iacătă-l, dar, în mîinile tale pe făptaş şi nestematele pe care le-am găsit asupra lui !

Şi regele spuse către căpetenia hadîmbilor :

— Ia nestematele acestea şi du-te de le arată stăpînei tale. Şi întreab-o dacă acestea-s cu adevărat nestematele din gherdanul pe care l-a pierdut !

Şi mai-marele hadîmbilor se duse la regină şi, înfăţişîndu-i acele gemme minunate, o întrebă :

— Acestea-s, oare, o, stăpînă a mea, pietrele din gherdanul măriei-tale ?

Dacă văzu nestematele, regina fu peste poate de minunată, şi-i răspunse eunucului :

— Ba nu-s deloc! Întrucît mi-am găsit gherdanul într-un sipet. Da pietrele acestea-s cu mult mai frumoase decît ale mele, şi nu-şi au seamăn pe lume! Du-te, dar, o, Massrur, şi spune-i regelui să cumpere aceste pietre, ca să-i facem un gherdan fiicei noastre Îmbelşugare, care-i la anii măritişului!

Cînd află de la eunuc răspunsul reginei, regele fu cuprins de o mînie peste măsură împotriva şeicului giuvaiergiilor, care ridicase şi căşunase aşa pe un nevinovat; şi-l afurisi cu toate afuriselile lui Aad şi ale lui Thamud! Şi şeicul giuvaiergiilor, tremurînd tot, răspunse:

— O, rege al vremilor, ştiam că omul acesta este un pescar şi un sărăcan; şi, cînd l-am văzut că are asemenea nestemate, şi cînd am aflat că mai are acasă un coş plin cu vîrf, am cugetat că asta-i o avere prea mare ca s-o fi putut cumpăra cu mijloace cinstite un sărăntoc ca el!

La vorbele acestea, supărarea regelui spori şi mai mult, şi măria-sa se bulbuci la şeicul giuvaiergiilor şi la soţii lui:

— A, mişeilor şi imoşilor! A, ereticilor de la credinţa cea dreaptă! Suflete ticăloase! Au voi nu ştiţi că nici o avere, oricît de pe neaşteptate şi oricît de ca printr-o minune ar veni ea, nu este cu neputinţă în soarta unui drept-credincios? A, nelegiuiţilor! Şi daţi zor aşa să-l osîndiţi pe sărmanul acesta, fără să-l ascultaţi şi fără să-l cercetaţi, pe motiv că atîta avere este prea multă pentru el? Şi-i ziceţi hoţ, şi-l necinstiţi faţă de semenii lui? Şi nici o clipită nu vă trece prin cap că preaslăvitul Allah, cînd împarte huzmeturile lui, niciodată nu se zgîrceşte? Au ştiţi voi oare cît belşug curge din izvoarele fără de sfîrşit din care Preaînaltul îşi scoate binefacerile lui, o, proştilor şi neştiutorilor, de judecaţi aşa, pe potriva socotelilor voastre ticăloase de făpturi de

noroi, despre cele greutăți cu care-i încărcată terezia unei ursite a norocului? Duce-ți-vă, ticăloșilor! Pieriți din fața mea! Și lipsi-v-ar Allah în veci de binefacerile lui! Și-i izgoni cu ocară! Și atîta cu ei!

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute zecea noapte

Urmă:

În ce-l privește pe Abdallah pescarul, iacătă! Regele se întoarse către el și, înainte de a-i pune vreo întrebare cît de cît, îi spuse:

— O, sărace, Allah să te binecuvînteze întru darurile ce ți le-a făcut! Ocrotirea este cu tine. Eu ți-o dăruiesc!

Pe urmă adăugă:

— Vrei acuma să-mi povestești adevărat și să mi spui cum ai dobîndit nestematele acestea, așa de frumoase de nici un rege de pe pămînt nu are unele asemenea?

Pescarul răspunse:

— O, rege al vremilor, mai am acasă un coș de pescar plin cu nestemate de-aiestea! Sînt un dar de la prietenul meu Abdallah-cel-din-mare!

Și îi povesti regelui toată întîmplarea lui cu Cel-din-apă, fără să tăinuiască nimica! Ci nu este de nici un folos s-o mai spunem și noi o dată.

Pe urmă adăugă:

— Or, eu am făcut un legămînt cu el, pecetluit prin rostirea *fatihaei* din *Coran!* Și ne-am legat așa: eu să-i duc în fiecare dimineață, de cu zori, un coș plin cu poame de pe pămînt; iar el s-a legat să-mi umple acel coș cu toate roadele mării, cumu-s aceste nestemate pe care le vezi!

Cînd auzi aceste spuse ale pescarului, regele se minună de dărnicia Atoatedătătorului față de dreptcredincioșii săi, și îi zise:

— O, pescarule, așa ți-a fost ursit! Lasă-mă numai să-ți spun că bogăția cere să fie ocrotită, și că omul bogat trebuie să aibă un cin înalt! Vreau dar să te iau sub ocrotirea mea, atîta cît oi trăi, ba și mai mult! Căci nu pot eu să hotărăsc asupra viitorului, și nu știu ce soartă ți-ar putea meni urmașul meu, de s-ar întîmpla să mor ori să rămîn fără scaunul de domnie. S-ar putea să te ucidă din lăcomie și din patima pentru bunurile acestei lumi. Vreau, dar, să te pun la adăpost de vitregiile soartei, atîta vreme cît mă aflu în viață. Și cea mai bună cale, gîndesc eu, este să te însor cu fata mea Îmbelșugarea, fată de măritat, și să te căftănesc în slujba de cel dintîi vizir al meu, lăsîndu-ți de moștenire în felul acesta scaunul domniei mele de-a dreptul, mai înainte de moartea mea!

Și pescarul răspunse:

— Ascult și mă supun!

Atunci regele chemă robii și le zise:

— Duceți-l la hammam pe stăpînul vostru pe care-l vedeți aici!

Și robii îl duseră pe pescar la hammamul saraiului, și îl spălară cu luare-aminte, și îl îmbrăcară în haine împărătești, și îl aduseră îndărăt dinaintea regelui care, tot atunci, îl căftăni vizir. Și îi dete sfaturile de trebuință pentru o asemenea slujbă, iar Abdallah răspunse:

— Sfaturile tale, o, măria-ta, sînt pravila mea de purtare, iar bunăvoința ta este umbra în care huzuresc !

Pe urmă, regele trimise acasă la pescar o liotă de străjeri și de soli, dimpreună cu cîntăreți din triște, din clarinete, din țimbale, din vuve și din cavale, și femei pricepute în meșteșugul îmbrăcămintii și al împodobitului, cu sarcina să îmbrace și să împodobească pe nevasta pescarului și pe cei zece copii ai ei, s-o suie într-un palanchin purtat de douăzeci de negri, și s-o aducă la palat înconjurată de un alai strălucitor și în zvoană de cîntece. Și poruncile fură îndeplinite ; și soția pescarului, ținîndu-l pe noul-născut la piept, fu așezată dimpreună cu ceilalți nouă copii ai ei într-un palanchin falnic ; și, cu liota de străjeri și de cîntăreți înainte, și însoțită de femeile puse în slujba ei, și de nevestele emirilor și ale mai-marilor cetății, fu adusă la palat unde o aștepta regina, care o primi cu semnele unei prețuiri nemărginite, în vreme ce regele îi întîmpină pe copiii ei, luîndu-i rînd pe rînd pe genunchi și alintîndu-i părintește, cu atîta dragoste de parcă ar fi fost chiar copiii lui. Și regina, la rîndu-i, vru să-și arate dragostea față de soția proaspătului vizir și o puse în fruntea tuturor femeilor din harem, numind-o mare-vizireasă peste iatacurile sale.

Pe urmă, regele, care nu mai avea altă fată afară de Îmbelșugare, nu pregetă să-și țină făgăduiala și i-o dete ca a doua soție vizirului Abdallah. Și, cu prilejul acesta, regele dete un mare ospăț norodului și oștenilor, și puse să se împodobească și să se lumineze cetatea. [...]

Or, a doua zi, în zori, cînd regele, trezindu-se la un ceas mai devreme decît de obicei, din pricina zbuciumului din ajun, se așezase la fereastră, îl văzu

pe proaspătul mare-vizir, soțul fiicei lui Îmbelșugare, cum ieșea din palat, ducînd pe cap un coș de pescar plin cu poame. Și strigă după el și îl întrebă :

— Ce duci tu acolo, o, ginere al meu...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute unsprezecea noapte

Urmă :

...Ce duci tu acolo, o, ginere al meu ? Și încotro ai luat-o ?

El răspunse :

— Este un coș cu poame pe care vreau să-l duc prietenului meu Abdallah-din-mare !

Regele spuse :

— Dar acesta nu este un ceas la care oamenii ies din casa lor. Și-apoi, nu-i deloc potrivit ca ginerele meu să ducă așa pe cap o povară de hamal !

El răspunse :

— Asta așa-i ! Ci mi-a fost frică să nu lipsesc la ceasul de întîlnire și să nu trec în ochii Celui-din-apă drept un mincinos fără de credință, și să-l aud cum îmi dojenește purtarea și îmi spune : „Lucrurile lumii acuma te îndepărtează de la datoria ce-o ai, și te fac să-ți uiți făgăduielile !"

Și regele zise :

— Ai dreptate ! Du-te la prietenul tău, și Allah fie cu tine.

Și Abdallah luă drumul către mare, străbătînd sukurile. Iar negustorii sculați de dimineață, care își deschideau prăvăliile, spuneau cînd dedeau cu ochii de el :

— Acesta-i Abdallah, vizirul cel mare, ginerele regelui, care se duce la mare să schimbe fructe pe nestemate !

Iar cei care nu-l cunoșteau îl opreau din drum și îl întrebau :

— O, vînzătorule de fructe, cu cît dai măsura de caise ?

Și el la toată lumea răspundea :

— Nu-s de vînzare. Sînt vîndute de mai-nainte !

Și spunea acestea cu multă gingășie, făcînd astfel plăcere tuturora. Și-așa ajunse pe țărm, unde îl văzu pe Abdallah-din-mare cum ieșea din valuri, îi dete fructele în schimbul altor nestemate de toate culorile. Pe urmă luă drumul îndărăt către cetate și trecu pe dinaintea prăvăliei prietenului său brutarul. Ci rămase tare nedumerit cînd văzu că ușa brutăriei este închisă ; și așteptă un răstimp să vadă dacă nu se ivește prietenul său. Și, pînă la urmă, îl întrebă pe brutarul vecin :

— O, frate al meu, ce-i cu brutarul de-alături ?

Acela răspunse :

— Habar n-am ce i-o fi menit Allah ! O fi bolnav acasă !

El întrebă :

— Și unde-i casa lui ?

El spuse :

— Pe cutare uliță !

Și Abdallah luă calea către ulița pomenită și, după ce găsi casa brutarului, bătu la ușă și așteptă. Și, peste puțină vreme, băgă de seamă la o bagea de sus cum se ițea fața speriată a brutarului, care, după

ce văzu coşul pescarului plin ca de obicei cu nestemate, se mai linişti şi coborî să descuie. Şi se aruncă la pieptul lui Abdallah şi, cu lacrimi în ochi, îl îmbrăţişă şi îi zise :

— Păi, atunci n-ai fost spînzurat din porunca regelui ? Eu, cînd am aflat că ai fost înşfăcat ca hoţ, m-am speriat să nu mă ridice şi pe mine ca părtaş, mi-am încuiat degrabă cuptorul şi brutăria, şi m-am ascuns în fundul casei mele. Ci ia lămureşte-mă, o, prietene al meu, cum se face de eşti îmbrăcat ca un vizir ?

Atunci Abdallah îi povesti tot ce i se întîmplase, de la început pînă la sfîrşit, şi adăugă :

— Şi regele m-a făcut vizirul lui cel mare, şi mi-a dat-o pe fiică-sa de soţie. Şi-acuma am un harem peste care se află soţia mea dintîi, mama copiilor mei !

Pe urmă spuse :

— Ia coşul acesta cu tot ce-i în el. Este al tău, căci scris a fost astăzi la norocul tău !

Pe urmă îl lăsă, şi se întoarse la palat cu coşul gol.

Cînd regele îl văzu cum venea cu coşul gol, îi spuse rîzînd :

— Iacătă, vezi ? prietenul tău Cel-din-mare te-a dat uitării !

El răspunse :

— Dimpotrivă ! Nestematele cu care mi-a umplut astăzi coşul erau şi mai frumoase decît cele din zilele celelalte. Ci le-am dăruit pe toate prietenului meu brutarul, care, odinioară, cînd mă rodeau nevoile, mi-a dat de mîncare mie, şi a dat de mîncare şi copiilor mei şi mamei lor. Iar eu, la rîndu-mi, aşa cum mi-a fost el milos în zilele sărăciei mele, n-am să-l uit acuma în zilele mele de belşug ! Căci, pe

Allah! trebuie să mărturisesc că el niciodată n-a îngnit sufletul meu de biet nevoiaş lesne bănuielnic!

Şi regele, dumirit întru totul, îl întrebă:

— Cum îl cheamă pe prietenul tău?

El răspunse:

— Îl cheamă Abdallah-brutarul, aşa cum pe mine mă cheamă Abdallah-cel-de-pe-uscat, şi aşa cum pe prietenul meu din apă îl cheamă Abdallah-cel-din-mare!

La vorbele acestea, regele se minună şi se cutremură de uimire, şi strigă:

— Şi aşa cum pe mine mă cheamă regele-Abdallah! Şi aşa cum pe noi toţi ne cheamă slujitorii lui Allah! Şi, întrucît toţi slujitorii lui Allah sînt de-o seamă dinaintea celui preaînalt, şi fraţi întru credinţă şi obîrşie, o, Abdallah-de-pe-uscat, vreau să te duci numaidecît şi să-l chemi aici pe prietenul tău Abdallah-brutarul, ca să-l căftănesc al doilea vizir al meu!

Numaidecît, Abdallah-cel-de-pe-uscat se duse după Abdallah-brutarul, pe care regele, tot atunci, îl căftăni cu caftanul viziriei, numindu-l vizir de-a stînga sa, aşa cum Abdallah-cel-de-pe-uscat era vizir de-a dreapta.

Şi Abdallah, pescarul de odinioară, îşi îndeplinea slujba cea nouă cu toată strălucirea, fără a uita nici într-o zi să meargă la prietenul său Abdallah-din-mare, şi să-i ducă un coş cu poame, pe care le schimba cu aur, cu argint şi cu nestemate. Şi, cînd veni toamna şi nu mai găsi poame nici în grădini, nici pe la neguţătorii de trufandale, îşi umplu coşul cu stafide, cu migdale, cu alune, cu fistic, cu nuci, cu smochine uscate, cu caise uscate şi cu dulciuri uscate de toate soiurile şi de toate culorile. Şi, de fiece dată, aducea îndărăt pe cap coşul plin cu giuvaieruri, ca de obicei. Şi-aşa, vreme de un an.

Or, într-o zi, Abdallah-cel-de-pe-uscat, ajungînd de cu zori ca întotdeauna pe țărm, șezu lîngă prietenul său Abdallah-din-mare și începu să tăifăsuiască cu el despre obiceiele locuitorilor mării.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă tăcu.

Ci într-a cinci sute aouăsprezecea noapte

Urmă :

Și, printre altele, îi spuse :

— O, frate al meu, o, tu Cel-din-mare, tare frumos o fi acolo la voi ?

El răspunse :

— De bună seamă ! Și, dacă vrei, te iau cu mine în apă și îți arăt tot, și te duc să vezi orașul meu, și te poftesc în casa mea, cu cea mai deplină dragoste !

Și Abdallah-cel-de-pe-uscat răspunse :

— O, fratele meu, tu ai fost zămislit în apă și apa-i lăcașul tău. Și-așa că nu te simți stînjenit nicidecum să trăiești în mare. Da poți să-mi spui, înainte de a-ți răspunde la poftirea ce-mi faci, de nu ți-ar fi peste poate de neprielnic să zăbovești pe pămînt ?

El spuse :

— De bună seamă ! pielea mea s-ar usca ! iar vînturile de pe pămînt, suflînd peste mine, m-ar omorî !

Cel-de-pe-uscat spuse :

— Și cu tot așa ! Eu am fost zămislit pe pămînt și pămîntul este lăcașul meu. Și-așa că vînturile de pe pămînt nu-mi dăunează. Da dacă aș intra cu tine

în mare, apa ar intra în lăuntrurile mele şi m-ar înnăbuşi, şi-aş muri !

Cel-din-mare răspunse :

— În această privinţă să nu ai nici o teamă, întrucît am să-ţi aduc o unsoare cu care să-ţi ungi trupul, şi apa n-are să mai aibă nici o putere vătămătoare asupra ta, chiar dacă ar fi să-ţi petreci în mare toate zilele vieţii tale. Şi, în felul acesta, vei putea să te cufunzi cu mine şi să străbaţi marea în toate părţile, şi să dormi şi să te scoli în apă, fără ca să păţeşti vreodată nici cel mai mic neajuns, oriunde te-ai afla !

La vorbele acestea, Cel-de-pe-uscat îi spuse Celui-din-mare :

— Dacă-i aşa, apoi nimica nu stă împotrivă ca să mă cufund în apă cu tine. Adu-mi, aşadar, unsoarea cu pricina, ca să fac încercarea !

Cel-din-mare răspunse :

— Aşa am să fac !

Şi luă coşul cu poame, şi se cufundă în mare, şi nu peste multă vreme se întoarse ţinînd în mîini un ol plin cu o unsoare asemuitoare cu seul de vacă, şi cu o culoare ca de aur, şi cu o mireasmă cu totul şi cu totul minunată.

Şi Abdallah-cel-de-pe-uscat întrebă :

— Din ce-i făcută unsoarea aceasta ?

El răspunse :

— Este făcută din grăsimea ficatului unui soi de peşte numit dandan. Şi acest peşte dandan este cel mai uriaş dintre toţi peştii mării, încît dintr-o înghiţitură ar înfuleca fără de nici o caznă ceea ce voi pămîntenii numiţi un elefant ori o cămilă !

Şi pescarul de odinioară, înfricoşat, strigă :

— Şi cu ce s-o fi hrănind acea fiară amarnică, o, frate al meu ?

El răspunse :

— De obicei, se hrănește cu făpturile cele mai mărunte care se nasc în străfundurile mării. Căci știi și tu acea zicală care spune : „Cei slabi sînt mîncați de cei tari !"

Cel-de-pe-uscat spuse :

— Adevăr grăiești ! Ci la voi acolo oare-s mulți dandani de aceștia ?

El răspunse :

— Mii de mii, și numai Allah le știe socoata !

Cel-de-pe-uscat strigă :

— Atunci, mîntuiește-mă de o călătorie ca aceasta, o, fratele meu, căci tare mi-e teamă ca soiul ăsta de pește să nu dea de mine și să mă mănînce !

Cel-din-mare spuse :

— Să nu ai nici o teamă, căci peștele dandan, măcar că este amarnic de crud, se teme de ibn-Adam, întrucît carnea de ibn-Adam este o otravă năprasnică pentru el !

Pescarul de odinioară strigă :

— Ya Allah ! păi ce-mi folosește mie să fiu otravă pentru dandan, după ce m-o înghiți ?

Cel-din-mare răspunse :

— Să nu ai nici cea mai mică teamă de acest dandan, întrucît el, de îndată ce-l vede pe un ibn-Adam, o și ia la fugă, așa de tare-i e frică de el ! Și-apoi, cum ești uns cu grăsimea lui, are să te cunoască după miros și n-are să-ți facă nici un rău !

Și Cel-de-pe-uscat, pe temeiul încredințărilor prietenului său zise :

— Îmi pun nădejdea în Allah și în tine !

Și se dezbrăcă, săpă în nisip o groapă în care își piti hainele, ca să nu i le fure cineva cîtă vreme o lipsi. După care, se unse din creștet pînă în talpă cu unsoarea aceea, fără a ocoli nici cele mai mărunte găurele, și, pe urmă, îi spuse Celui-din-mare :

— Iată-mă-s gata, o, fratele meu Cel-din-mare !

Atunci, Abdallah-cel-din-mare îl luă pe tovarăşul său de mînă şi se cufundă cu el în străfundurile mării.

Cînd povestea ajunse aici, Scherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treisprezecea noapte

Urmă :

Şi îi spuse :

— Deschide ochii !

Şi, cum Cel-de-pe-uscat nu se simţea înăbuşit nicidecum şi nici apăsat de straturile uriaşe ale apelor, şi cum răsufla acolo în valuri mai uşor decît în văzduh, pricepu că era cu adevărat ferit împotriva apei ; şi deschise ochii. Şi, din clipa aceea, fu oaspete al mării.

Şi văzu valurile deasupra capului său cum îşi arcuiau bolta de smarald, aşa cum pe pămînt albastrul cerului se bolteşte peste mări ; iar la picioare i se aşterneau adîncurile apelor pe care nici un ochi de pămîntean nu le atinsese, din ceasul zămislirii dintîi ; şi o tihnă adîncă domnea peste munţii şi peste şesurile din afund ; iar lumina era moale şi tremura împrejurul făpturilor şi al lucrurilor, în străvezimile fără de margini şi în sclipirea apelor ; şi priveliştii domoale îl vrăjeau mai presus decît toate priveliştile vrăjite de sub cerul sub care se născuse ; şi văzu păduri de mărgean roşu, şi păduri de mărgean

alb, și păduri de mărgean trandafiriu, înmărmurite în tăcerea crengilor lor; și peșteri de diamant cu stîlpi de rubine, de hrizolite, de beriluri, de safire aurii și de topaze; și o nesfîrșire de ierburi aiuritoare ce se unduiau în zări, nesfîrșite cît niște împărății; și, pe nisipurile de argint, scoicile de mii de forme și de culori, oglindindu-și strălucirile în cleștarul apelor; și, de jur-împrejurul lui, scăpărau pești ce se asemuiau cu florile, și pești ce se asemuiau cu fructele, și pești ce se asemuiau cu păsările, și alții, acoperiți cu solzi de aur și de argint, ce se asemuiau cu niște șopîrle mari, și alții care închipuiau mai degrabă niște bivoli, niște vaci, niște cîini, ba și niște adamiți; și grămezi nemăsurate de nestemate ce împrăștiau potopuri de focuri în mii de culori, pe care apele, departe de a le stinge, le făceau și mai vii; și grămezi de stridii învoalte, pline cu mărgăritare albe, și cu mărgăritare trandafirii, și cu mărgăritare daurite; și bureți uriași care se mișcau anevoie pe temeliile lor, rînduiți frumos în șiruri fără de capăt, ca niște oști, și parcă hotărnicind feluritele întinderi de sub ape și stînd ca niște străji întemeiate ale acelor singurătăți nesfîrșite.

Ci deodată Abdallah-cel-de-pe-uscat, care, mereu dus de mînă de către prietenul său, privea cum se rotesc împrejuru-i, în goana aceea repede prin străfunduri, toate acele priveliști minunate, zări o înșiruire nenumărată de peșteri de smarald, săpate la fel toate în coasta unui munte de gemmă verde, și la ușa fiecăreia stînd pe lavițe ori tolănite pe jos niște fetișcane frumoase ca niște lune, cu pletele de culoarea chilimbarului și a mărgeanului. Și ar fi fost asemenea cu fetele de pe pămînt, de n-ar fi avut o coadă ce le ținea loc de șolduri, de coapse și

de picioare. Or, acestea erau Fetele-Mării. Și orașul acela de peșteri verzi era așezarea lor.

La priveliștea aceea, Cel-de-pe-uscat îl întrebă pe Cel-din-mare :

— O, fratele meu, oare fetele acestea nu-s măritate, de nu zăresc printre ele nici un bărbat ?

El răspunse :

— Cele pe care le vezi sînt fete fecioare, și așteaptă în pragul casei lor ivirea unui soț, care să vină și s-o aleagă pe aceea care i-o plăcea. Întrucît în alte locuri din mare se află orașe locuite de bărbați și de femei, și de acolo vin flăcăii care își caută o tînără de soție ; căci numai aici au voie să stea fetele tinere care se adună din toate părțile împărăției noastre și trăiesc între ele așteptîndu-și soțul !

Și, cum sfîrși această lămurire, iacătă că ajunseră la un oraș locuit de bărbați și de femei ; și Abdallah-cel-de-pe-uscat spuse :

— O, frate al meu, văd aici un oraș locuit, da nu bag de seamă nici o prăvălie unde să se vîndă și să se cumpere ! Și-apoi, trebuie să-ți spun că sînt tare nedumerit cînd văd că nici unul dintre locuitori nu este acoperit cu hainele care să-i ferească părțile ce se cade a fi ținute ascunse !

El răspunse :

— În ce privește vînzarea și cumpărarea, nu avem nici un fel de trebuință, întrucît viața noastră-i ușoară și hrana noastră-i peștele pe care nu avem decît să întindem mîna ca să-l pescuim. Ci, în ce privește cele ce ar fi de ascuns, anumite părți ale trupului nostru, mai întîi că noi nu vedem ce nevoie am avea să le ascundem, cînd noi în părțile acelea sîntem întocmiți altfel decît voi ; și-apoi, de-am vrea să le ascundem, tot n-am putea, întrucît nu avem nici un fel de stofe spre a le acoperi !

El spuse :

— Dreptu-i ! Ci cum se fac căsătoriile la voi cei de aici ?

El spuse :

— La noi nu se face nici un fel de căsătorie, căci nu avem nici un fel de lege care să hotărnicească și să călăuzească dorințele și plăcerile noastre ; ci, cînd ne place o fată, o luăm ; și, cînd nu ne mai place, o lăsăm altuia ! De altminteri, noi nu sîntem toți musulmani ; printre noi sînt și mulți creștini și ovrei ; și aceia nu primesc căsătoria legiuită, căci tare mult le mai plac femeile, iar căsătoria legiuită îi stînjenește. Numai noi, musulmanii, care trăim despărțiți de ei, într-un oraș în care nu intră nici un necredincios, ne însurăm după învățătura Cărții, și sărbătorim căsătoriile noastre care-s privite cu ochi buni de către cel preaînalt și de către Profetul (cu el fie rugăciunea și pacea !). Ci, o, fratele meu, într-un sfîrșit vreau să grăbesc a te duce în orașul nostru ; căci, de mi-aș trece o mie de ani ca să-ți arăt priveliștile împărăției noastre și orașele ei, tot n-aș putea să sfîrșesc și tu tot n-ai putea să judeci măcar o măsură din douăzeci și patru de măsuri !

Și Cel-de-pe-uscat spuse :

— Așa-i, măi frate, mai ales că mi-e și tare foame și nu pot să mănînc ca tine pește crud !

Și Cel-din-mare întrebă :

— Și atunci cum mîncați peștele voi, pămîntenii ?

El răspunse :

— Noi îl frigem ori îl prăjim în ulei de măsline ori în ulei de susan !

Cel-din-mare zîmbi a rîde și zise :

— Și cum să facem noi, cei care locuim în apă, ca să dobîndim ulei de măsline ori de susan, și să prăjim peștele pe un foc care nu s-ar stinge ?

Cel-de-pe-uscat spuse :

— Ai dreptate, fratele meu ! Mă rog, dar, ție, să mă duci în orașul tău, pe care nu-l cunosc !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute paisprezecea noapte

Urmă :

Atunci, Abdallah-cel-din-mare îl duse străbătînd în grabă felurite locuri pe unde priveliștile se schimbau rînd pe rînd sub ochii lui, și ajunseră într-un sfîrșit la un oraș mai mic decît celelalte, unde casele erau tot niște peșteri, unele mari, altele mici, după numărul celor ce locuiau în ele. Și Cel-din-mare îl duse dinaintea uneia dintre acele peșteri și îi zise :

— Intră, o, frate al meu ! Aceasta-i casa mea !

Și îl pofti să intre în casă și strigă :

— Hei, fata mea, vino repede încoace !

Și numaidecît, ieșind de după o tufă de mărgean trandafiriu, se ivi o fetișcană cu plete lungi și unduitoare, cu sîni frumoși, cu un pîntec minunat, cu un mijloc gingaș și cu ochi frumoși și verzi, adumbriți de gene negre, dar cu trupul, ca la toți ceilalți locuitori ai mării, terminat cu o coadă de pește ce-i ținea loc de șolduri și de picioare. Și, cînd îl văzu pe Cel-de-pe-uscat, se opri uluită și îl privi cu o nedumerire peste măsură ; pe urmă, pufni în rîs și strigă :

— O, tată, cine-i acest Fără-coadă pe care ni-l aduci ?

El răspunse :

— Fata mea, acesta-i prietenul meu Cel-de-pe-uscat, care mi-a dat în fiecare zi coșul cu fructe pe care îl aduceam și din care și tu ai mîncat cu atîta poftă ! Apropie-te, dar, cuviincios, și urează-i bună-pace și bun-venit !

Și ea înaintă și îi ură bună-pace, cu multă cuviință și cu vorbe alese ; și, pe cînd Abdallah, peste poate de încîntat, se pregătea să-i răspundă, soția Celui-din-mare intră și ea în încăpere, ținînd la sîn pe cei doi fii ai săi mai mici, fiecare pe cîte un braț ; și fiecare copil avea în mînă cîte un pește, destul de mare, din care rupea cu toți dinții, așa cum copiii pămîntenilor mușcă dintr-un castravete.

Or, cînd îl văzu pe Abdallah care sta lîngă Cel-din-mare, soția acestuia se opri în prag, înmărmurită de uimire, după ce își lăsase jos cei doi copii, și deodată strigă, rîzînd din toate puterile ei :

— Pe Allah ! acesta-i un Fără-coadă ! Cum de poate fi fără coadă ?

Și veni mai aproape de Cel-de-pe-uscat ; și cei doi copiii ai săi și fiică-sa se apropiară și ei ; și cu toții, înveseliți pînă peste poate, începură să-l cerceteze din creștet pînă-n talpă, și să se minuneze, mai cu seamă de fundul lui, întrucît în viața lor nu mai văzuseră nici un fel de fund ori altceva care să se asemuie cu un fund. Iar copiii și fata, care la început fuseseră oleacă speriați de acea rotunjitură, prinseră atîta curaj încît îndrăzniră să-l și atingă de cîteva ori cu degetele, așa de tare-i minuna și îi înveselea. Și rîdeau între ei, zicînd :

— Este un Fără-coadă !

Şi dănţuiau de bucurie !

Încît, Abdallah-cel-de-pe-uscat, pînă la urmă, se supără de purtarea lor şi de lipsa lor de ruşine, şi îi spuse lui Abdallah-cel-din-mare :

— O, frate al meu, oare m-ai adus pînă aici spre a face din mine rîsul copiilor tăi şi al soţiei tale ?

El răspunse :

— Îţi cer iertare din suflet, o, fratele meu, şi mă rog ţie să treci cu vederea şi să nu iei seama la felul de a se purta ai acestor două muieri şi al acestor doi copii, căci mintea lor este puţină !

Pe urmă, se întoarse către copii şi strigă :

— Tăceţi odată !

Şi ei se speriară şi tăcură.

Atunci, Cel-din-mare spuse oaspetelui său :

— Ci să nu te minunezi prea tare de cele ce vezi, o, fratele meu, căci la noi acela care nu are coadă nu este socotit om !

Or, cum isprăvi de rostit vorbele acestea, se şi iviră zece inşi mari, graşi şi voinici, care îi spuseră stăpînului casei :

— O, Abdallah, regele-mării a aflat că ai primit în casa ta pe un Fără-coadă dintre cei Fără-coadă de pe pămînt. Adevăratu-i ?

El răspunse :

— Este adevărat. Şi-i chiar acesta pe care îl vedeţi în faţa voastră. Este prietenul şi oaspetele meu, şi vreau să-l duc îndată îndărăt pe ţărmul de unde l-am luat !

Ei spuseră :

— Fereşte-te să faci una ca asta ! Căci regele ne-a trimis după acest ins, întrucît doreşte să-l vadă şi să cerceteze cum este făcut ! Şi se pare că ar avea ceva nemaipomenit dindărăt, şi ceva încă şi mai nemai-

pomenit dinainte ! Și regele ar vrea să vadă aceste două lucruri și să afle cum se cheamă ele !

La vorbele acestea, Abdallah-cel-din-mare se întoarse către oaspetele său și îi spuse :

— O, fratele meu, iartă-mă, căci vezi bine cît de mare nevoie am să fiu iertat. Nu putem să nu ne supunem poruncilor regelui nostru !

Cel-de-pe-uscat spuse :

— Tare mi-e frică de regele acesta, care s-ar putea mînia de ce am eu și nu are el, și să mă dea pierzării din pricina aceasta !

Cel-din-mare spuse :

— Am să fiu acolo ca să te apăr și să fac așa încît să nu ți se cășune nici un rău !

El spuse :

— Atunci, mă dau în seama hotărîrii tale, îmi pun credința în Allah și te urmez !

Și Cel-din-mare îl luă pe oaspetele său și îl duse dinaintea regelui.

Cînd îl văzu pe Cel-de-pe-uscat, regele începu să rîdă așa de tare de se dete peste cap ; pe urmă spuse :

— Fii bine-venit printre noi, o, Fără-coadă !

Și toți mai-marii care se aflau împrejurul regelui rîdeau de se prăpădeau și își arătau unul altuia cu degetul fundul lui Cel-de-pe-uscat, spunînd :

— Da, pe Allah ! este un Fără-coadă !

Și regele îl întrebă :

— Cum se face că nu ai pic de coadă ?

— Nu știu, măria-ta ! Da noi toți, cei care locuim pe uscat, așa sîntem !

Regele întrebă :

— Și cum numiți voi partea aceasta care vă ține loc de coadă dindărăt ?

El răspunse :

— Unii o numesc c..., alţii o numesc fund, pe cînd alţii o numesc la plural şi îi zic buci, din pricină că este făcută din două părţi.

Şi regele îl întrebă :

— Şi la ce vă sluješte fundul ăsta

El răspunse :

— Să şedem pe el, cînd sîntem osteniţi, şi-atîta ! Ci, la femei, el poate fi şi o podoabă foarte preţuită !

Regele întrebă :

— Şi ceea ce se află dinainte, aceea cum se cheamă ?

El spuse :

— Zebb !

Regele întrebă :

— Şi la ce vă sluješte zebbul ăsta ?

El răspunse :

— La multe şi la tot felul de foloase, pe care nu pot a le zugrăvi, din cuviinţă faţă de rege. Da foloasele acestea-s atîta de trebuitoare, încît la un bărbat din lumea noastră nimica nu este mai preţuit, întocmai cum la femei nimica nu este mai lăudat decît un fund falnic !

Iar regele şi curtenii lui se puseră pe un rîs fără de cumpăt la vorbele acestea, şi Abdallah-cel-de-pe-uscat, nemaiştiind ce să zică, ridică mîinile către cer şi strigă :

— Slavă lui Allah care a zămislit fundul spre a fi podoabă de falā într-o lume şi pricină de rîs în alta !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Şi, tare stînjenit de a se vedea slujind în felul acesta la lămurirea nedumeririlor băştinaşilor mării, nu mai ştia cum să-şi sucească trupul, cum să-şi ascundă fundul şi celelalte ; şi gîndea în cugetul său : „Pe Allah ! tare aş vrea să fiu cît mai departe de aici, ori să am cu ce să-mi acopăr goliciunea !

Ci regele, pînă la urmă, îi spuse :

— O, Fără-de-coadă, atîta m-ai înveselit cu fundul tău, încît vreau să-ţi îndeplinesc toate dorinţele. Cere-mi, aşadar, orice ai vrea !

El răspunse :

— Două lucruri aş vrea, o, măria-ta ! Să mă întorc pe uscat, şi să duc cu mine cît mai multe giuvaieruri de-ale mării !

Şi Abdallah-cel-din-mare spuse :

— Mai cu seamă, o, măria-ta, că prietenul meu n-a mîncat nimic de cînd se află aici, şi că nu-i place carnea de peşte crud !

Atunci regele spuse :

— Să i se dea cîte giuvaieruri doreşte şi să fie dus acolo de unde a venit !

Numaidecît, toţi băştinaşii mării se repeziră să aducă o grămadă de scoici goale şi cît mai mari şi, după ce le umplură cu nestemate de toate culorile, îl întrebară pe Abdallah-cel-de-pe-uscat :

— Unde trebuie să ţi le ducem ?

El răspunse :

— Nu aveţi decît să veniţi după mine şi după prietenul meu Abdallah, fratele vostru, care are să-mi dea ca de obicei coşul plin cu nestematele acestea !

Pe urmă, își luă bun-rămas de la rege și, însoțit de prietenul său și urmat de toți băștinașii care duceau scoicile pline cu nestemate, ieși din împărăția din mare și se sui iarăși la fața apei.

Acolo, șezu jos pe țărm ca să se odihnească o bună bucată de vreme și ca să răsufle aerul străbun. Pe urmă, își dezgropă hainele și se îmbrăcă la loc ; și își luă rămas-bun de la prietenul său Abdallah-cel-din-mare și îi spuse :

— Lasă-mi pe țărm toate scoicile acestea și coșul, pînă ce găsesc niște hamali care să mi le ducă !

Și plecă să caute hamalii, care îi cărară la palat toată comoara aceea ; pe urmă, intră în sala regelui.

Cînd își văzu ginerele, regele îl primi cu dovezi de mare bucurie și îi spuse :

— Am fost cu toții tare îngrijorați de lipsa ta !

Și Abdallah îi povesti întîmplarea ce-o avusese în ape, de la început pînă la sfîrșit ; ci nu are nici un rost s-o mai spunem o dată. Și îi puse în brațe coșul și scoicile pline cu nestemate.

Și regele, măcar că tare minunat de povestea ginerelui său și de bogățiile pe care le adusese din mare, fu foarte necăjit și jignit de felul prea puțin cuviincios în care cei din mare se purtaseră față de fundul ginerelui său și față de toate fundurile, în general, și îi spuse :

— O, Abdallah, nu vreau ca de aici înainte să te mai duci pe țărm să te întîlnești cu Abdallah-cel-din-mare, căci dacă, de data aceasta, n-ai pățit cine știe ce necaz că l-ai urmat, n-ai de unde să știi ce ți se poate întîmpla pe viitor, căci urciorul dus de multe ori la apă, odată și-odată tot crapă ! Și-apoi, tu ești ginerele și vizirul meu, și nu-mi convine nicidecum să te văd cum pleci în fiecare dimineață la mare cu un coș de pescar pe cap, ca să ajungi pe urmă pricină

de rîs în ochii tuturor acelor inşi mai mult sau mai puţin cu coadă şi mai mult sau mai puţin necuviincioşi. Rămîi, aşadar, la palat, şi, în felul acesta, tu vei avea tihnă, iar noi vom fi liniştiţi în privinţa ta !

Atunci, Abdallah-cel-de-pe-uscat, nevrînd să-l supere cumva pe regele Abdallah, socrul său, rămase de aci înainte la palat cu prietenul său Abdallah-brutarul, şi nu se mai duse să se întîlnească pe ţărm cu Abdallah-cel-din-mare, despre care de altminteri nu mai auzi nimic, pesemne că s-o fi supărat !

Şi trăiră cu toţii în cea mai fericită stare şi întru virtute, în mijlocul desfătărilor, pînă ce veni să-i cerceteze Sfărmătoarea bucuriilor şi Despărţitoarea de cei dragi. Şi muriră toţi ! Ci slavă Celui-viu care singur nu moare, care domneşte peste împărăţia Celor-văzute şi a Celor-nevăzute, care este atotputernic peste toate şi veghetor de bine pentru cei care-l slujesc şi cărora le ştie gîndurile şi nevoile !

Şi Şeherezada, după ce rosti vorbele acestea de la urmă, tăcu.

Atunci, regele Şahriar strigă :

— O, Şeherezada, povestea aceasta-i cu adevărat nemaipomenită !

Şi Şeherezada spuse :

— Da, măria-ta ; ci, fără de nici o îndoială, şi măcar că ea a avut norocul să-ţi placă, nu este mai minunată decît aceea pe care am să ţi-o mai povestesc şi care este povestea tînărului cel galben.

Şi regele Şahriar zise :

— De bună seamă ! poţi să începi !

Atunci, Şeherezada spuse :

POVESTEA TÎNĂRULUI CEL GALBEN

Se povestește, printre alte povești, o, preafericitule rege, că într-o noapte califul Harun Al-Rașid a ieșit din palatul său împreună cu vizirul Giafar, vizirul Al-Fazl, cîntărețul Abu-Isac, poetul Abu-Nowas, spătarul Massrur și căpetenia de cavazi Ahmad-cel-Hoțoman. Și cu toții, îmbrăcați teptil în straie de negutători, s-au îndreptat către Tigru și au coborît într-o luntre pe care o lăsară să lunece în voia ei de-a lungul apei. Căci Giafar, văzîndu-l pe calif cuprins de nesomn și cu gînduri mohorîte, îi spusese că nimic nu este mai priincios spre a risipi mohorala decît a vedea ceea ce nu ai mai văzut, a auzi ceea ce nu ai mai auzit și a umbla prin locuri pe care nu le-ai mai umblat.

Or, după un răstimp, cînd luntrea ajunse sub ferestrele unei case ce se înălța deasupra fluviului, auziră dinlăuntrul casei un glas frumos și trist, care cînta, însoțindu-se cu lăuta, aceste stihuri :

E acolò cu vin o cupă plină.
Dintr-un tufiș, o pasăre hazar
Duiosu-i cîntec tainic îl suspină.
Iar eu îmi spun în suflet iar și iar :

„Ci cît vrei tu, N-a-vede și N-aude,
Să fugi de fericire, orb și surd ?
Trezește-te, căci viața împrumut e,
Ce ni s-a dat cu un soroc prea scurt.

Și cupa și cuparu-aici, sînt, iată.
Frumos și tînăr e acest cupar !
Privește-l, deci, și ia-i din mînă-ndată
Licoarea ce ți-o-ntinde-acum în dar.

Cu galeșe priviri de bucurie,
Ivite pe sub pleoape moi și dulci,
Te farmecă, te cheamă, te îmbie.
De lucruri ca acestea să nu fugi.

Cu trandafiri sădisem, mi se pare,
Obrazu-i fraged și copilăros.
Iar cînd am vrut apoi să-i strîng, în floare,
Ei rodii se făcuseră, frumos.

O, să nu fugi de lucruri ca acestea,
Tu, inima mea, floarea mea de foc !
Căci ceasu-acuma-i de-nceput povestea —
Obrajii-i dau în pîrgă și se coc !"

Auzind aceste stihuri, califul spuse :

— O, Giafar, ce glas frumos !

Și Giafar răspunse :

— O, doamne al nostru, de bună seamă că de cînd sînt eu pe lume glas mai frumos și mai duios ca acesta nu mi-a mai răsunat în urechi ! Ci, o, stăpîne al meu, a asculta un glas de după un zid înseamnă a-l asculta numai pe jumătate ! Ce-ar fi dacă l-am asculta de după o perdea...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaisprezecea noapte

Urmă :

...Ce-ar fi dacă l-am asculta de după o perdea ?

Atunci califul spuse :

— Să intrăm, o, Giafar, în casa aceasta, și să cerem găzduire de la stăpînul locului, cu nădejdea că avem să ascultăm mai bine glasul cîntăreței !

Și opriră luntrea și coborîră pe uscat. Pe urmă, bătură în poarta casei și cerură îngăduință să intre de la eunucul care veni să le deschidă. Și eunucul se duse să-l vestească pe stăpînul său, care nu pregetă să vină înaintea lor și să le spună :

— Toți ai mei, și îndestularea, și belșugul stau gata pentru oaspeți ! Fiți bineveniți în casa aceasta și simțiți-vă ca acasă !

Și îi duse într-o sală largă și răcoroasă, cu tavanul zugrăvit cu linii plăcute pe un perete de aur și de azur întunecat, și la mijlocul ei cu un havuz de alabastru din care țîșnea un șuvoi de apă ce scotea un sunet minunat.

Și le spuse :

— O, stăpînii mei, nu știu care dintre voi este cel mai de seamă ori cel mai presus ca stare și cin. Bismillah asupra voastră a tuturora ! Binevoiți, așadar, de vă așezați pe locurile care vi se par potrivite !

Pe urmă, se întoarse către fundul sălii, unde, pe o sută de scaune de aur și de catifea, ședeau o sută de fetișcane, și făcu un semn. Și numaidecît cele o sută de tinerele se ridicară și ieșiră una după alta, în tăcere. Și pe urmă făcu iarăși un semn, și niște robi, cu hainele strînse peste mijloc în centuri, aduseră tăvi mari pline cu bucate de toate soiurile și gătite

din tot ce zboară în văzduhuri, din tot ce umblă pe pămînt și din tot ce înnoată în ape : și cu zaharicale, și cu cofeturi, și cu prăjituri pe care erau scrise cu boabe de fistic și cu migdale stihuri întru preamărirea oaspeților.

Și, după ce mîncară și băură și se spălară pe mîini, stăpînul casei îi întrebă :

— O, oaspeții mei, acuma, dacă m-ați cinstit cu ospeția voastră anume spre a-mi face plăcerea de a mă întreba ceva, vorbiți cu toată încrederea. Întrucît dorințele voastre vor fi îndeplinite, pe capul și pe ochii mei !

Giafar răspunse :

— De bună seamă, o, gazdă a noastră, am intrat în casa ta ca să auzim mai bine glasul cel minunat pe care l-am auzit numai pe jumătate și de departe, pe apă !

La cuvintele acestea, stăpînul casei răspunse :

— Sînteți bineveniți !

Și bătu din palme și spuse către robii care veniseră în fugă :

— Spuneți stăpînei voastre Sett Jamila să ne cînte ceva !

Și, peste cîteva clipe, de după perdeaua cea mare din fund, un glas ce nu-și avea seamăn pe lume cîntă însoțit gingaș de lăute și de țitere :

Ia cupa și bea vinul acesta, cătinel :
Nici un bărbat vreodată n-a mai băut din el.

Ci timpul fuge grabnic de un iubit ce-n van
Făgăduie că vine cu dor și cu alean.

Ah, cîte nopți trecut-am privind pe Tigru-n jos
Cum curge apa neagră sub cerul neguros.

De cîte ori văzut-am în apele roșind
Cum își înfige luna hangerul de argint.

Cînd sfîrși de cîntat, glasul tăcu, și numai strunele mai vuiră domol, însoțind stihurile cele de pe urmă. Și califul, minunat și vrăjit, se întoarse către Abu-Isak și spuse :

— Pe Allah ! niciodată nu am mai auzit ceva la fel !

Iar stăpînului casei îi spuse :

— Fără de îndoială că stăpîna acestui glas este îndrăgostită și-i despărțită de iubitul ei !

El răspunse :

— Ba nu ! tristețea ei are alte pricini ! Așa, de pildă, s-ar putea să fie din pricina despărțirii de tatăl și de mama sa, și să cînte așa pentru că și-a amintit de ei !

Al-Rașid spuse :

— Este cam ciudat că despărțirea de părinți stîrnește asemenea tristețe !

Și, pentru întîia oară, se uită mai cu luare-aminte la gazda sa, de parcă să-i citească pe față o lămurire mai de crezut. Și văzu că era un bărbat tînăr, cu niște trăsături pline de frumusețe, însă cu obrazul de culoare galbenă ca șofranul. Și rămase tare nedumerit, și îi spuse :

— O, gazdă a noastră, mai avem să rostim o dorință, înainte de a ne lua bun-rămas de la tine și de a ne duce de unde am venit !

Și tînărul cel cu obrazul galben răspunse :

— Orice dorință este îndeplinită dinainte !

El întrebă :

— Aș vrea, și cei care-s cu mine tot așa ar vrea și ei, să aflăm de la tine dacă această culoare galbenă ca de șofran ai dobîndit-o cumva de-a lungul vieții tale ori dacă așa te-ai născut !

Atunci tînărul spuse :

— O, voi, oaspeţi ai mei, pricina culorii galbene ca de şofran a pielii mele este o poveste atîta de ciudată încît, de ar fi scrisă cu andrelele pe colţul dinlăuntru al ochiului, ar putea să slujească de învăţătură celui care ar citi-o cu preţuire. Daţi-mi, dar, ascultare, şi staţi cu toată luarea-aminte a cugetului vostru !

Şi toţi răspunseră :

— Ascultarea şi cugetul nostru sînt ale tale ! Şi iacătă-ne nerăbdători să te auzim.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptesprezecea noapte

Urmă :

Atunci tînărul cel cu pielea galbenă povesti.

Aflaţi, o, stăpînii mei, că eu de baştină sînt din ţara Omanului, unde tatăl meu era cel mai de seamă neguţător dintre neguţătorii de pe mare, şi avea în stăpînia lui deplină treizeci de corăbii, care îi aduceau în fiecare an un cîştig de trei mii de dinari. Şi tatăl meu, care era un om luminat, m-a dat la învăţătură, să deprind scrierea, precum şi tot ce este trebuincios de ştiut. După care, întrucît ceasul lui cel de pe urmă se apropia, m-a chemat şi mi-a împărtăşit sfaturile lui, pe care eu le-am ascultat cu luare-aminte. Pe urmă, Allah l-a luat şi l-a primit întru mila lui. Facă el, o, oaspeţii mei, ca viaţa voastră să fie cît mai lungă !

Or, la un răstimp după moartea tatălui meu, cu acuma fiind stăpîn peste toate bunurile lui, stam în casa mea, în mijlocul oaspeţilor mei, cînd un rob mă vesti că la poartă se afla unul dintre căpitanii mei de corăbii şi că îmi aduce un coş cu trufandale. Şi îl poftii să intre în casă, şi primii darul lui, alcătuit, în adevăr, din poame necunoscute pe pămîntul nostru, şi cu adevărat întru totul minunate. Şi eu îi detei, în schimb, o sută de dinari de aur, ca să-i dovedesc plăcerea ce-mi făcuse. Pe urmă, împărţii oaspeţilor mei fructele şi îl întrebai pe căpitanul de corabie :

— De unde-s fructele acestea, o, căpitane !

El îmi răspunse :

— De la Bassra şi de la Bagdad !

Şi, la cuvintele acestea, toţi oaspeţii mei începură să se minuneze de pămîntul cel minunat al Bassrei şi al Bagdadului, să-mi laude viaţa care se trăieşte acolo, dulceaţa aerului şi bunăcuviinţa locuitorilor ; şi nu mai pridideau cu laudele în această privinţă, care mai de care adăugînd altceva la vorbele celorlalţi. Iar pe mine toate astea aşa de tare mă înfierbîntară încît, fără să mai cercetez nimica, mă ridicai tot atunci, pe clipă pe dată, şi, nemaiputîndu-mi înfrîna sufletul care dorea fierbinte să pornească la drum, îmi vîndui la mezat bunurile şi proprietăţile, mărfurile şi corăbiile, afară de una, pe care o păstrai numai pentru folosul meu, şi toţi robii bărbaţi, şi toate roabele femei, şi schimbai totul în bani, adunînd în felul acesta o mie de mii de dinari, fără a mai pune la socoteală şi giuvaierurile, pietrele nestemate şi drugii de aur din lăzile mele. După care, cu toate bogăţiile strînse în felul acela în greutatea lor cea mai uşoară, mă suii pe corabia pe care mi-o păstrasem şi poruncii să se ridice pînzele pentru Bagdad.

Or, Allah îmi hărăzi o plutire norocoasă și ajunsei, cu bine și sănătos, împreună cu bogățiile mele, la Bassra, de unde, trecînd pe altă corabie, pornii pe Tigru în sus pînă la Bagdad. Acolo, întrebai care-i locul cel mai potrivit de locuit, și mi se spuse că mahalaua Karkh este mahalaua cea mai căutată și că acolo stau de obicei oamenii cei mai de seamă. Și mă dusei în mahalaua aceea și închiriai o casă frumoasă de pe strada Zaafaran, și poruncii să mi se aducă toate bogățiile și toate lucrurile acolo. Pe urmă, mă spălai după sfînta datină și, cu sufletul voios și cu pieptul plin că mă aflam, în sfîrșit, în vestitul Bagdad, ținta dorurilor mele și pizmuitul de toate orașele, mă îmbrăcai cu hainele mele cele mai frumoase și plecai să mă plimb în voie de-a lungul străzilor celor mai umblate.

Or, ziua aceea era tocmai o zi de vineri, și toți locuitorii erau în haine de sărbătoare și se plimbau ca și mine, bucurîndu-se de aerul proaspăt de afară. Iar eu mă luai după ceilalți și pornii și eu încotro mergeau toți. Și-așa, ajunsei la Karn-al-Sirat, ținta obișnuită a tuturor celor ce se plimbă prin Bagdad. Și văzui, în locul acela, printre alte clădiri tare frumoase, o clădire mai arătoasă decît toate și cu fața către fluviu. Și pe pragul de marmoră văzui șezînd un bătrîn îmbrăcat în alb, cu o înfățișare preacinstită și cu o barbă albă ca de filigran de argint, care îi ajungea pînă la brîu, despărțită în două părți aidoma. Și în jurul lui ședeau cinci tinerei frumoși ca niște lune, și parfumați ca și el cu parfumuri alese.

Eu atunci, fermecat de chipul bătrînului cel alb și de frumusețea tinerilor, îl întrebai pe un trecător :

— Cine-i acest preacinstit șeic ? Și care-i numele lui ?

Acela îmi răspunse :

— Este șeicul Tahel Abul-Ola, prietenul celor tineri ! Și toți cei care intră în casa lui nu au decît să mănînce, să bea și să se veselească, după cum li-i voia, cu tinerii și cu tinerele care totdeauna se află în casa lui.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optsprezecea noapte

Urmă :

Iar eu, la vorbele acestea, încîntat pînă peste marginile încîntării, strigai :

— Slavă celui care, de cînd am coborît de pe corabie, m-a îndrumat pe drumul către acest șeic cu chip vestitor de bine ! Întrucît n-am venit din fundul țării mele la Bagdad decît cu gîndul de a da de un om ca acesta !

Și mă îndreptai către bătrîn și, după ce îi urai bună pace, îi spusei :

— O, stăpîne al meu, aș îndrăzni să te întreb ceva !

Iar el îmi zîmbi, așa cum un părinte îi zîmbește fiului său, și îmi răspunse :

— Și ce dorești ?

Eu spusei :

— Doresc fierbinte să-ți fiu oaspete în noaptea aceasta !

El se uită la mine iarăși și îmi răspunse :

— Cu dragă inimă și cu cinstire ! Pe urmă adăugă : În noaptea aceasta, o, fiul meu, am primit marfă proaspătă — niște fete tinere, al căror preț, pe o seară, este după însușirile lor. Unele sînt socotite la zece dinari pe seară, altele la douăzeci, iar altele ajung pînă la cincizeci, ori pînă la o sută de dinari pe seară. Poți să-ți alegi !

Eu răspunsei :

— Pe Allah ! vreau mai întîi, de încercare, să încep cu una dintre cele care nu ajung decît la zece dinari pe seară. Pe urmă, Allah Karim ! Apoi adăugai : Iacătă trei sute de dinari pentru o lună, întrucît o bună încercare cere o lună !

Și îi numărai cei trei sute de dinari și i-i cîntării în terezia pe care o avea alături.

Atunci el chemă pe unul dintre copilandrii ce se aflau acolo și îi spuse :

— Îndrumă-l pe stăpînul tău !

Și copilandrul mă luă de mînă și mă duse mai întîi în hammamul casei, unde mă îmbăie minunat și mă copleși cu cele mai alese și mai amănunțite îngrijiri. După care mă duse într-o latură a casei și bătu la o ușă.

Și numaidecît veni să deschidă o fetișcană cu chip zîmbitor și plin de făgăduințe, care îmi făcu o temenea de frumoasă primire. Și tînărul îi spuse :

— Îți încredințez acest oaspete !

Și plecă.

Fata atunci mă luă de mîna pe care mi-o ținuse flăcăul și mă pofti într-o încăpere împodobită vrăjit, unde din prag ne întîmpinară două roabe micuțe, puse în slujba ei, frumoase ca niște stele. Iar eu o privii mai cu luare-aminte pe fetișcană, stăpîna lor, și mă

încredinţai în felul acesta că era cu adevărat ca o lună în plinătatea ei. Atunci fata mă pofti să stau jos, şi se aşeză şi ea lîngă mine ; pe urmă, le făcu un semn celor două micuţe, care ne aduseră numaidecît o tabla mare de aur pe care se aflau pui fripţi, carne friptă, prepeliţe fripte, porumbei fripţi şi cocoşi sălbatici fripţi. Şi mîncarăm pînă ce ne săturarăm. Şi bucate mai gustoase decît acelea nu mai mîncasem în viaţa mea, nici băuturi mai bune nu băusem, decît acelea cu care m-a cinstit ea, după ce a fost ridicată tablaua cu fripturi, nici flori mai înmiresmate n-am mirosit, nici nu mă mai îndulcisem cu fructe, cu cofeturi şi cu prăjituri atîta de minunate ! Şi pe urmă dovedi atîta gingăşie, atîta farmec şi atîta dulce căldură, încît îmi petrecui cu ea luna toată, fără să-mi dau seama de repedea curgere a zilelor.

Cînd trecu luna, robul cel tinerel veni la mine şi mă duse la hammam, de unde ieşii şi mă dusei la şeicul cel alb şi îi spusei :

— O, stăpîne al meu, vreau una dintre acelea care-s de douăzeci de dinari pe o seară !

El îmi răspunse :

— Scoate aurul !

Şi mă dusei acasă să iau aurul, şi mă întorsei să-i număr şase sute de dinari pentru o lună de încercare cu o fetişcană de douăzeci de dinari pe seară. Iar el chemă un flăcău de-al lui şi îi spuse :

— Iacătă-l pe stăpînul tău !

Şi flăcăul mă duse la hammam şi mă pofti pe urmă să merg într-un iatac cu uşa străjuită de patru roabe micuţe care, de îndată ce ne văzură, deteră fuga s-o vestească pe stăpîna lor. Şi uşa se deschise şi văzui ivindu-se o tînără creştină din ţara frîncilor, mult mai frumoasă decît cea dintîi şi mult mai bogat îmbrăcată. Şi ea mă luă de mînă, zîmbindu-mi,

şi mă duse în odaia ei, care mă ului cu bogăţia podoabelor şi a zugrăvelilor de pe pereţi.

Şi fata îmi spuse :

— Binevenit fie oaspetele cel fermecător...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăsprezecea noapte

Urmă :

...Binevenit fie oaspetele cel fermecător !

Şi, după ce îmi aduse să mănînc şi să beau mîncăruri şi băuturi încă şi mai minunate decît întîia oară, cum avea un glas tare frumos şi ştia să cînte şi din felurite instrumente de muzică, vru să mă ameţească şi mai mult decît eram, şi, luînd o lăută persienească, începu să cînte :

O, dulci parfumuri din prea dulcea ţară
În care Babilonul străluceşte,
Duceţi-vă cu vîntul care zboară
Să-i daţi iubitei despre mine veste.

Într-un ţinut de farmece, departe,
Stă cea care sădeşte-adînc fiorul
În pieptu-ndrăgostiţilor, şi-i arde
Fără-a le da ceea ce stinge dorul.

Or, eu, o, stăpînii mei, îmi petrecui luna toată cu fata aceea din ţara frîncilor, şi trebuie să vă mărturisesc că o găsii peste măsură mai învăţată la gin-

găşii decît iubita mea dintîi. Şi văzui că în adevăr nu plătisem un preţ prea mare pentru desfătările pe care mă făcu să le trăiesc din cea dintîi pînă în cea de a treizecea zi.

Încît, atunci cînd băiatul veni să mă ia şi să mă ducă la hammam, nu pregetai să trec pe la şeicul cel alb şi să-l firitisesc pentru alegerea plină de pricepere pe care o dovedea faţă de fetişcanele lui, şi îi spusei :

— Pe Allah ! o, şeihule, vreau să rămîn pururea în casa ta îmbelşugată, unde se găseşte bucuria ochilor, plăcerea simţurilor şi farmecul unei adunări alese !

Iar şeihul fu bucuros peste poate de laudele mele şi, ca să-mi arate cît era de mulţumit, îmi zise :

— Noaptea aceasta, o, oaspete al meu, este o noapte de sărbătoare deosebită ; iar la această sărbătoare deosebită nu au îngăduinţă să ia parte decît muşterii cei mai de seamă ai casei mele. Iar noi o numim Noaptea-minunatelor-înfăţişări. Încît nu ai decît să te urci pe terasă şi să judeci cu ochii tăi !

Iar eu îi mulţumii bătrînului şi urcai pe terasă.

Or, cel dintîi lucru pe care îl zării, odată ajuns pe terasă, fu o perdea mare de catifea ce despărţea terasa în două. Şi, în spatele acelei perdele, pe un chilim frumos, luminat de lună, şedeau întinşi unul lîngă altul doi tineri frumoşi, o fată şi iubitul ei, ce se sărutau gură-n gură. Iar eu, dacă văzui fata aceea şi frumuseţea ei fără de seamăn, rămăsei uluit şi vrăjit, şi şezui s-o privesc îndelung, fără de răsuflare, nemaiştiind unde mă aflu. Izbutii, într-un sfîrşit, să mă smulg din nemişcarea mea şi, nemaiputîndu-mi găsi tihna pînă a nu afla cine este, coborîi de pe terasă şi detei fuga la fetişcana cu care îmi petrecusem cea de a doua lună de dragoste ; şi îi po-

vestii cele ce văzusem. Și ea văzu starea în care mă aflam și îmi zise :

— Da ce zor ai tu de mă întrebi de fata aceea ?

Eu răspunsei :

— Pe Allah ! mi-a răpit și mintea și sufletul !

Ea îmi spuse zîmbind :

— Atunci, dorești să fie a ta ?

Eu răspunsei :

— Acesta-i oful sufletului meu, căci mi-a supus inima !

Ea spuse :

— Ei bine, află că fata aceea este chiar fiica șeicului Taher Abul-Ola, stăpînul nostru, și noi toate sîntem niște roabe la poruncile ei ! Au știi tu cît costă o noapte petrecută cu ea ?

Eu răspunsei :

— De unde să știu ?

Ea îmi spuse :

— Cinci sute de dinari de aur ! Este o roadă vrednică de gura regilor.

Eu răspunsei :

— Uallah ! Sînt gata să-mi cheltuiesc toată averea ca să mă bucur de ea, fie măcar și numai pentru o seară !

Și îmi trecui toată noaptea aceea fără a izbîndi să închid ochii, așa de zbuciumat îmi era sufletul cu gîndul la fata gazdei mele.

Și-așa că a doua zi mă grăbii să mă îmbrac cu cele mai frumoase haine ale mele și, împodobit ca un rege, mă înfățișai dinaintea șeicului Taher, tatăl ei, și îi spusei :

— O doresc pe aceea care prețuiește cinci sute de dinari pe noapte !

El îmi răspunse :

— Plătește aurul !

Şi eu îi plătii pe dată preţul pentru treizeci de nopţi, în totul cincisprezece mii de dinari. Şi el îi luă, şi îi spuse unuia dintre băieţi :

— Du-l pe stăpînul tău la stăpîna ta Cutare.

Şi băiatul mă luă şi mă pofti să intru într-un iatac cum ochii mei nu mai văzuseră altul asemenea ca frumuseţe şi ca belşug pe faţa pămîntului. Şi o văzui, culcată galeş, cu un evantai în mînă, pe tînăra aceea şi, dintr-odată, rămăsei pierit de uimire în sufletul meu, o, preacinstiţi oaspeţi ai mei.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzecea noapte

Urmă :

Căci cu adevărat era ca luna în cea de a patrusprezecea zi a ei, şi numai cu felul în care răspunse la salamalekul meu izbuti să-mi răpească de tot minţile cu sunetul glasului ei mai fermecător decît mlădierile unei lăute ; şi tare mai era frumoasă, şi tare mai era gingaşă şi dulce, în adevăr ! Şi fără de nici o îndoială că despre ea este vorba în stihurile acestea ale poetului :

Frumoasă e ! Dacă vreodată,
Ca o minune, s-ar ivi
Printre păgîni, atunci păgînii,
Privind-o, s-ar despăgîni,
Şi i s-ar închina cucernici,
Şi doar pe ea o ar sluji.

Şi dacă-ntîmplător vreodată
Ivi-s-ar goală, dintr-o zare,
Pe-o mare tulbure, cu valuri
Cît de sărate şi amare,
De mierea gurii ei s-ar face
Atunci ca mierea-ntreaga mare.

Iar dinspre Răsărit, vreunui
Creştin călugăr, din Apus,
De i s-ar arăta vreodată,
Călugărul ar sta răpus,
Cu ochii-ntorşi spre Răsăritul
În care minţile-i s-au dus.

Ci eu, în bezna luminată
De flacăra din ochii ei,
Strigai : „O, beznă ! Ce văd oare ?
Nălucă-i ? Vis fără temei ?
Sau o fecioară care arde
De dor, aci, sub ochii mei ?"

Iar ea, la vorbele acestea,
Cu mîna-şi prinse, pentru sine,
Mijlocul ca un fir de floare —
Şi-n unduiri de ape line
Îmi spuse suspinînd într-una
Cu triste şi adînci suspine :

„Aşa cum dinţii albi şi tineri
Nu-şi dau întreaga strălucire
Decît frecaţi cu dulcea plantă
Ce-o folosim spre curăţire,
La fel şi-o fată : se arată
Cît de frumoasă-i, prin iubire !

O, musulmani! O, nu se află,
Vai, pentru buzele-mi zbătute,
Nici unul printre voi în stare
Să mi le-alinte și sărute?
Vai, ajutor!" Și eu, deodată,
Simții atunci cum, pe tăcute,
În mine tremură năvalnic
Și crește-o aprigă vîrtute,
Și-nfiorată de avînturi
Se zbuciumă și se asmute,
Și-n graiul ei îi strigă fetei:
„Ba este! Este! Vine iute!"

Și năvălii. Ci ea, cu frică,
Mă întrebă atunci așa:
„Dar cine ești?" Deci răspunsul:
„Sînt musulmanul ce l-ai vrea!
Sînt, iată, un flăcău, în stare
Să vină la chemarea ta!"

Pe urmă, fără de zăbavă,
Arzînd, mă-mbrățișai cu ea.

[. . . . .
. . . .]

Apoi, șopti cu șoaptă dulce,
La cea de-a treia-mbrățișare:
„Mai strîns, flăcăule, iubite!
Îmbrățișează-mă mai tare!"
Și-i răspunsei: „Te strîng, iubito,
Te strîng, iubito, sînt în stare!"

Or, eu îi urai bunăpace, și ea îmi răspunse la urare, aruncîndu-mi niște priviri ucigător de galeșe, și îmi zise:

— Prietenia, belşugul şi bună-voinţa fie cu oaspeţele!

Şi mă luă de mînă, o, stăpînii mei, şi mă pofti să şed lîngă ea; şi nişte fete cu sîni frumoşi intrară şi ne aduseră şi fructe rare, şi bucate alese, şi un vin minunat, cum nu se bea decît în palatele împărăteşti; şi ne deteră trandafiri şi iasomii, pe cînd împrejurul nostru pomişorii înmiresmaţi şi lemnul de aloe ce ardea în căţui de aur îşi revărsau suavele parfumuri. Pe urmă, una dintre roabe îi aduse într-o învelitoare de zarafir o alăută de fildeş, pe care ea o luă, îi potrivi strunele şi pe urmă cîntă stihurile acestea:

Să nu bei niciodată vinul,
Decît turnat de un flăcău
Cu mînă gingaşă; căci vinul
Ce te îmbată, metehău,
Flăcăul îl preschimbă-n ambră,
De-ar fi el, vinul, cît de rău.

Căci vinul, pentru cine-l gustă,
Nu poate fi o desfătare
Cînd nu-i paharnic pe potrivă
Şi cu obrajii ca o floare
De trandafir, neprihănită,
Şi fragedă, şi-ameţitoare.

Or, eu, oaspeţi ai mei, după stihurile acestea, prinsei inimă, şi mîna mea se făcu mai îndrăzneaţă, iar ochii şi buzele mele o mistuiau; şi cunoscui în felul acesta că avea nişte însuşiri aşa de minunate, atît ca ştiinţă, cît şi ca frumuseţe, încît nu numai că petrecui cu ea luna pe care-o plătisem, ci îi plătii mai departe bătrînului cel alb, tatăl ei, o lună după alta, şi tot aşa pînă ce, din pricina atîtor cheltuieli nemăsurate, nu-mi mai rămase nici măcar un dinar

din toată bogăţia pe care o adusesem cu mine din ţara Omanului, patria mea. Şi-atunci, gîndind că în curînd am să fiu silit să mă despart de ea, nu putui opri lacrimile să-mi curgă şuvoaie pe obraji, şi nu mai izbutii să osebesc ziua de noapte.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi una noapte

Urmă:

Iar ea, dacă mă văzu aşa, cu totul în lacrimi, îmi spuse:
— De ce plîngi?
Eu spusei:
— O, stăpînă a mea, plîng pentru că nu mai am bani, iar poetul a spus:

Te face sărăcia şi-n casa ta străin;
Ci banul îţi ridică şi-ntre străini cămin!

Iată pentru ce, o, lumină a ochilor mei, plîng eu, de teamă că tatăl tău are să mă despartă de tine!
Ea îmi spuse:
— Află, dar, că atunci cînd vreun muşteriu de-al casei noastre şi-a prăpădit averea la noi, tatăl meu are obiceiul de a-l mai găzdui vreme de încă trei zile, cu toată dărnicia cuvenită şi fără a-l lipsi de nici una dintre plăcerile obişnuite; după care, îl roagă să plece şi să nu se mai arate în casa noastră! În ce te priveşte, o, dragule, întrucît îţi port în inimă

o dragoste mare, să nu ai nici o teamă, pentru că am să găsesc eu un mijloc de a te păstra aici atîta cît ai să vrei tu, inșallah! Căci toată averea mea se află în mîinile mele, iar tata nici habar n-are cît de mare este averea aceasta. Așa că am să-ți dau în fiecare zi o pungă cu cinci sute de dinari, prețul pentru o seară; iar tu, la rîndu-ți, ai s-o dai tatălui meu, spunîndu-i: „De-acuma-nainte am să-ți plătesc serile de pe o zi pe alta!" Iar tatăl meu, știindu-te bun platnic, are să primească învoiala aceasta; și, după obiceiul lui, are să vină să-mi dea banii aceștia ce mi se cuvin; și eu iarăși am să ți-i dau, ca să-i plătești iarăși o seară; și-așa are să fie atîta vreme cît o vrea Allah și cît tu n-ai să te saturi de mine!

Eu atunci, o, oaspeții mei, în bucuria mea, mă simții deodată ușor ca pasărea, și îi mulțumii, și îi sărutai mîna; pe urmă, rămăsei cu ea, vreme de un an, ca un cocoș într-o poiată.

Or, cînd trecu anul, soarta cea rea vroi ca iubita mea, într-o clipă de mînie, să se supere pe una dintre roabele ei și s-o lovească amarnic; și roaba strigă:

— Pe Allah! am să te lovesc în inimă, întocmai cum m-ai lovit tu!

Și dete fuga pe dată la părintele iubitei mele, și îi dezvălui toată povestea, de la început pînă la sfîrșit.

Cînd bătrînul Taher Abul-Ola auzi spusele roabei, sări în picioare și dete fuga la mine; pe cînd eu, neștiind nimica din cele ce se petrecuseră, ședeam lîngă iubita mea, gata să mă las desfătărilor celor mai alese; și bătrînul strigă la mine:

— Hei, măi Cutare!

Eu răspunsei:

— La poruncile tale, o, unchiule!

El îmi spuse:

— Obiceiul nostru de-aici, atunci cînd un mușteriu și-a prăpădit banii, este de a-l găzdui pe acel mușteriu, fără a-l lipsi de nimica, vreme de trei zile. Ci tu iacătă că de un an de zile te bucuri prin înșelăciune de găzduirea noastră, mîncînd, bînd și desfătîndu-te după plac! Pe urmă, se întoarse către robi și strigă: Alungați-l de aici pe feciorul ăsta stricat!

Iar ei mă înhățară și mă aruncară gol-goluț pe ușă afară, punîndu-mi în mînă zece bănuți de argint și dîndu-mi o rantie veche și jegoasă, din care curgeau petecile, ca să-mi acopăr goliciunea.

Iar șeicul cel alb îmi spuse:

— Pleacă! nu vreau nici să te bat, nici să te blestem! Da nu mai zăbovi pe-aici! Că de te-o paște păcatul să mai tîndălești prin Bagdad, cetatea noastră, sîngele tău are să-ți țîșnească deasupra capului!

Eu atunci, o, oaspeții mei, fusei silit să plec, în ciuda dorurilor mele, fără a ști încotro să mă îndrept în orașul acesta, pe care nu îl cunoșteam deloc, măcar că locuiam în el de cincisprezece luni. Și simții cum se abăteau grele peste inima mea toate năpastele lumii, și peste gîndurile mele toate deznădejdile, toate tristețile și toate necazurile! Și zisei în cugetul meu: „Oare cum de am putut eu, care am venit peste mări pînă aici aducînd o mie de mii de dinari de aur și, pe deasupra, și prețul vînzării celor treizeci de corăbii ale mele, cum de am putut să prăpădesc atîta avere în casa acestui amarnic bătrîn cu față de păcură, ca să ies acuma gol-goluț, cu inima zdrobită și cu sufletul înjosit? Ci nu este ajutor și

putere decît întru Allah Slăvitul şi preaînaltul !" Şi, cufundat în gînduri amare, cum tocmai ajunsesem la ţărmul Tigrului, văzui o corabie ce se gătea să coboare către Bassra. Şi mă suii pe puntea corăbiei aceleia, intrînd în slujba căpitanului, ca să-mi pot plăti călătoria. Şi-aşa ajunsei la Bassra.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi doua noapte

Urmă :

Acolo, mă dusei fără de zăbavă în suk, întrucît mă chinuia foamea, şi în suk mă băgă de seamă un băcan care se apropie de mine repede, mă cuprinse pe după gît şi mă îmbrăţişă, şi îmi spuse că este un prieten de odinioară de-al părintelui meu ; pe urmă, întrebă în ce stare mă aflu. Şi eu îi povestii, fără a ocoli nimica, tot ce mi se întîmplase. Iar el îmi spuse :

— Uallah ! astea nu-s fapte de om cugetat ! Da acuma, ce-a fost a fost ! Ia spune, ce ai de gînd să faci ?

Eu răspunsei :

— Nu ştiu !

El îmi spuse :

— Vrei să primeşti să rămîi la mine ? Şi, întrucît ştii să scrii, vrei să însemnezi intrările şi ieşirile

mărfurilor mele, și să capeți ca simbrie o drahmă de argint pe zi, afară de mîncarea și de băutura ta ?

Iar eu primii cu mulțumire, și rămăsei la el ca logofăt pentru ieșirile și intrările vînzărilor și cumpărăturilor. Și-așa trăii la el destulă vreme, ca să pun de-o parte o sută de dinari.

Atunci, închiriai pe seama mea o casă micuță la țărmul mării, ca să aștept acolo sosirea vreunei corăbii plină cu mărfuri aduse de departe, pe care să le cumpăr cu banii mei și cu care să întocmesc o încărcătură bună de vîndut la Bagdad, unde vroiam să mă întorc, cu nădejdea că am să găsesc un prilej spre a o vedea iarăși pe iubita mea.

Or, norocul vroi ca într-o zi să se ivească din depărtări o corabie plină cu mărfurile pe care le așteptam ; iar eu, vîrîndu-mă printre ceilalți negustori, mă îndreptai către corabie și mă urcai pe punte. Și iată că, din fundul corăbiei, ieșiră doi oameni care se așezară pe două scaune și își așternură dinaintea noastră mărfurile. Și ce mărfuri ! Și cum îți mai luau ochii. Nu vedeam acolo nimic altceva decît giuvaieruri, mărgăritare, mărgeane, rubine, agate, hiacinte și nestemate de toate culorile ! Și-atunci, unul dintre cei doi oameni se întoarse către negustorii locului și spuse :

— O, fraților negustori, toate astea nu sînt de vînzare astăzi, întrucît eu încă sînt ostenit de mare ; nu vi le-am arătat decît spre a vă da o dovadă de ce are să fie vînzarea de mîine !

Ci negustorii atîta stăruiră, încît acela primi a începe vînzarea pe dată, și telalul începu să strige vînzarea nestematelor, bucată cu bucată. Și negustorii începură să ridice prețul de fiecare dată, unii peste

alții, pînă ce întîiul săculete cu nestemate ajunse la prețul de patru sute de dinari. În clipita aceea, stăpînul sacului, care îl cunoscuse odinioară în țara mea pe tatăl meu, căpetenia negoțului din Oman, se întoarse către mine și mă întrebă :

— Tu de ce nu spui nimic și nu dai și tu un preț mai mare, așa cum fac ceilalți negustori ?

Eu răspunsei :

— Pe Allah, o, stăpîne al meu, nu mi-au mai rămas din bunurile acestei lumi decît o sută de dinari !

Și mă simții tare rușinat spunînd vorbele acestea, și lacrimile începură să-mi curgă din ochi. Și, dacă mă văzu așa, stăpînul sacului își plesni palmele una de alta și strigă, plin de uimire :

— O, omanitule, cum de nu ți-au mai rămas dintr-o avere atîta de nemăsurată decît o sută de dinari ?

Și mă privi cu multă milă și îmi înțelese necazurile ; pe urmă, deodată, se întoarse către negustori și le spuse :

— Fiți martori că vînd acestui tînăr, pentru o sută de dinari, un sac cu tot ce se află în el, gemme, metaluri și lucruri scumpe, măcar că știu că prețul lui adevărat se ridică la peste o mie de dinari. Așa încît este un dar pe care i-l fac !

Iar negustorii, uluiți, mărturisiră că văd și că pricep ; și negustorul îmi înmînă sacul cu tot ce se afla în el, ba îmi mai dărui și chilimul și scaunul pe care șezuse. Iar eu îi mulțumii pentru dărnicia lui ; și coborîi pe uscat și mă îndreptai către sukul giuvaiergiilor.

Acolo închiriai o prăvălie și mă apucai să vînd și să cumpăr, și în fiecare zi dobîndeam un cîștig destul de vrednic. Or, printre lucrurile de preț ce se aflau în sac, era și o bucată de baga roșie, de un roșu în-

înecat, și care, judecînd după semnele talismanice săpate ca niște piciorușe de furnici pe cele două fețe ale ei, trebuie să fi fost vreo amuletă lucrată de vreun meșter tare iscusit în meșteșugul amuletelor. Așa că pusei de mai multe ori telalul să strige în suk că o vînd ; ci nu mi se dete pe ea decît zece pînă la cincisprezece drahme. Iar eu, cu gîndul la vreun chilipir mai bun, nevroind s-o dau așa, oricum, pe un preț de nimic, aruncai bucata aceea de baga într-un ungher din prăvălie, unde rămase vreme de un an.

Or, într-o zi, pe cînd mă aflam în prăvălia mea, văzui cum intră...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci și treia noapte

Urmă :

...văzui cum intră un străin, care îmi ură bună pace și care, cînd văzu bucata de baga, cu tot praful care o acoperea, strigă :

— Slavă lui Allah ! Am găsit, într-un sfîrșit, ceea ce căutam !

Și luă bucata de baga, o duse la buze și la frunte, și îmi spuse :

— O, stăpîne al meu, vrei să mi-o vinzi ?

Eu răspunsei :

— Firește că vreau !

El întrebă :

— Care îi este prețul ?

Eu spusei :

— Dar tu cît dai ?

El răspunse :

— Douăzeci de dinari de aur !

Iar eu, la vorbele acestea, gîndii că străinul își bătea joc de mine, așa de mare mi se părea prețul acela ; și îi spusei cu un glas tare acru :

— Du-te-n calea ta !

El atunci gîndi că socotesc prețul prea mic, și îmi spuse :

— Îți dau cincizeci de dinari !

Ci eu, tot mai încredințat că își rîde de mine, nu numai că nu mai vrusei să-i răspund nimic, da nici nu mă mai uitai la el și mă prefăcui că nici nu mai bag de seamă că este acolo, ca să plece.

El atunci îmi spuse :

— O mie de dinari !

Și așa ! Iar eu, o, oaspeții mei, nu răspundeam nimic ; iar el zîmbea de tăcerea mea plină de mînie îndîrjită și îmi spunea :

— De ce nu vrei să-mi răspunzi ?

Iar eu, pînă la urmă, îi răspunsei iar :

— Du-te-n calea ta !

El atunci începu să adauge o mie de dinari peste altă mie, pînă ajunse să-mi dea douăzeci de mii de dinari. Ci eu nu răspundeam nimic !

Și-așa ! Iar trecătorii și vecinii, stîrniți de o vînzare ciudată ca aceea, se strînseseră împrejurul nostru în prăvălie și în uliță, și se burzuluiau amarnic împotriva mea și făceau o larmă tare supărătoare față de mine, spunînd :

— Nu se cade să-i îngăduim a cere mai mult pe bucata aceea amărîtă de baga !

Iar alții spuneau :

— Uallah ! cap sec, ochi orbi ! Dacă n-are să-i dea bagaua, să-l alungăm din oraș !

Şi-aşa ! Iar eu încă nu ştiam ce vroiau de la mine. Încît, ca să sfîrşesc, îl întrebai pe străin :

— Vrei să-mi spui odată dacă o cumperi cu adevărat ori îţi baţi joc ?

El răspunse :

— Da tu vrei cu adevărat s-o vinzi, ori vrei să-ţi baţi joc ?

Eu spusei :

— Să vînd !

Şi el spuse :

— Atunci, ca preţul cel de pe urmă, îţi dau treizeci de mii de dinari ! Şi să încheiem vînzarea şi cumpărarea !

Iar eu atunci mă întorsei către cei de faţă şi le spusei :

— Vă iau de martori la vînzarea aceasta ! Mai înainte însă, vreau să aflu de la cumpărător pentru ce îi trebuie bucata aceasta de baga !

El răspunse :

— Să încheiem mai întîi tîrgul, şi pe urmă am să-ţi spun puterile şi folosul ei !

Eu răspunsei :

— Ţi-o vînd !

El spuse :

— Allah e martor la ceea ce grăim !

Şi scoase un sac plin cu aur, îmi numără şi îmi cîntări treizeci de mii de dinari, luă amuleta, o puse în buzunar, scoase un oftat adînc şi îmi spuse :

— Atunci, ai vîndut-o, şi gata !

Eu răspunsei :

— E vîndută, şi gata !

Iar el se întoarse către cei de faţă şi le spuse :

— Sînteţi martori cu toţii că mi-a vîndut amuleta şi că a luat preţul la care ne-am înţeles, de treizeci de mii de dinari !

Şi, după aceea, se întoarse către mine şi, cu un glas plin de o milă şi de o batjocură vădite, îmi spuse :

— O, săracul de tine, pe Allah ! de-ai fi ştiut să-ţi stăpîneşti mîna în vînzarea aceasta şi să n-o întinzi aşa de repede, aş fi ajuns să-ţi plătesc ca preţ pentru această amuletă nu numai treizeci de mii sau o sută de mii de dinari, ci o mie de mii de dinari, de nu şi mai mult !

Or, eu, o, oaspeţii mei, auzind acele vorbe şi văzîndu-mă furat aşa, din pricina lipsei mele de dibăcie, de preţul acela de basm, simţii cum o tulburare mare se petrece în lăuntrurile mele ; şi o răzvrătire mare în trupul meu făcu sîngele să mi se scurgă din obraji, şi în locul lui să se ridice culoarea aceasta galbenă, care mi-a rămas de atunci şi care a tras luarea voastră aminte în seara aceasta, o, oaspeţii mei !

Am rămas, aşadar, năucit o clipă, pe urmă i-am spus străinului :

— Poţi acuma să-mi spui puterile şi folosul acestei bucăţi de baga ?

Şi străinul îmi răspunse :

— Află că regele de la Ind are o fată tare scumpă, de o frumuseţe fără de seamăn nicăirea pe faţa pămîntului ; da-i chinuită de nişte dureri de cap amarnice. Încît regele, tatăl său, ajuns la capătul puterilor şi al doftoriilor în stare s-o aline, a poruncit să se adune toţi scribii cei mai de frunte din împărăţia lui şi toţi învăţaţii şi vracii ; da nici unul dintre ei n-a izbutit să scoată din capul fetei durerile care o chinuiau.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

— Eu atunci, fiind de faţă în acea adunare, spusei regelui : „O, măria-ta, ştiu un om care se numeşte Saadallah babilonianul, şi care, în cunoaşterea tuturor leacurilor, nu are nici seamăn, nici pe altul mai presus ca el pe faţa pămîntului ! Dacă, dar, socoţi potrivit să mă trimiţi la el, trimite-mă !" Regele îmi răspunse : „Du-te la el !" Eu spusei : „Dă-mi o sută de mii de dinari şi o bucată de baga roşie, de un roşu întunecat ! Şi, pe deasupra, un dar !" Şi regele îmi dete tot ce îi cerusem, şi plecai de la Ind către ţara Babilonului. Şi acolo întrebai de înţeleptul Saadallah şi fusei călăuzit la el ; şi mă înfăţişai dinaintea lui şi îi înmînai o sută de mii de dinari şi darul de la rege ; pe urmă, îi detei bucata de baga şi, după, ce îi arătai rostul venirii mele, îl rugai să-mi întocmească o amuletă atotputernică împotriva durerilor de cap. Şi înţeleptul de la Babilon a cheltuit şapte luni întregi ca să cerceteze stelele şi, pînă la urmă, cînd au trecut acele şapte luni, a ales o zi de semn bun ca să scrie pe bucata de baga aceste litere talismanice pline de vrajă de pe cele două feţe ale acestei amulete pe care tu mi-ai vîndut-o ! Iar eu am luat amuleta aceasta, m-am întors la regele de la Ind şi i-am dat-o. Or, regele a intrat în odaia fetei lui dragi şi a găsit-o pe fată, după poruncile date, înlănţuită cu patru lanţuri atîrnate în cele patru colţuri ale odăii, aşa ca ea să nu poată, în toiul durerilor, să sară pe fereastră şi să se omoare. Şi, de cum puse amuleta pe fruntea fiicei sale, fata se simţi tămăduită pe clipă pe dată. Iar regele, dacă o văzu aşa, se bucură pînă

peste marginile bucuriei, și mă acoperi cu daruri bogate, și mă luă pe lîngă măria-sa, printre prietenii măriei-sale. Iar fata regelui, vindecată în felul acesta atîta de tainic, își agăță amuleta de salba de la gît, și nu se mai despărțea de ea. Ci, într-o zi, domnița, pe cînd se preumbla într-o luntre, jucîndu-se cu însoțitoarele ei, una dintre ele, cu o mișcare nefericită, rupse firul pe care era prinsă salba, și amuleta căzu în apă. Și se duse amuleta. Și tot atunci, răutatea aceea se întoarse în domniță, și fata intră iar în stăpînia celui amarnic, care îi dete niște dureri de cap atîta de năpraznice încît fata își pierdu mințile. La știrea aceasta, durerea regelui fu mai presus de toate vorbele ; și mă chemă și mă însărcină să mă duc iară la șeihul Saadallah babilonianul, ca să-mi facă altă amuletă. Și plecai. Da cînd ajunsei la Babil, aflai că șeihul Saadallah murise. Și, de-atunci, însoțit de alți zece, care să mă ajute în căutările mele, străbat toate țările de pe pămînt cu gîndul de a găsi, la vreun negustor, ori la vreun chilipirgiu, ori la vreun trecător, o amuletă dintre amuletele acelea pe care numai șeihul Saadallah din Babilon știa să le înzestreze cu puteri tămăduitoare și alungătoare de rele. Și a vrut ursita să te scoată în calea mea și să mă aducă să găsesc și să cumpăr din prăvălia ta talismanul acesta, pe care nu mai nădăjduiam să-l găsesc vreodată !

Pe urmă, o, oaspeți ai mei, străinul, după ce mi-a povestit povestea aceasta, și-a strîns chimirul și s-a dus.

Și-aceasta-i, așa cum v-am spus-o, pricina culorii galbene a chipului meu !

Iar eu, atunci, preschimbai în bani tot ce aveam, îmi vîndui prăvălia și, bogat de-acuma, plecai degrabă la Bagdad, unde, cum ajunsei, zburai la palatul bătrînului cel alb, tatăl preaiubitei mele. Căci, de

cînd ne despărțisem, zi și noapte numai ea îmi umplea gîndurile ; și a o mai vedea o dată era ținta tuturor dorurilor și a vieții mele. Iar despărțirea nu făcuse decît să-mi ațîțe pojarurile din suflet și să-mi aprindă mințile.

Îl întrebai, dar, despre fată pe un băiat de la ușa de intrare. Iar băiatul îmi spuse să ridic capul și să privesc. Și văzui cum casa cădea în ruină, cum la fereastra la care de obicei sta iubita mea nu era nimeni și cum o umbră de jale și de deznădejde adîncă stăpînea peste tot. Atunci lacrimile îmi năpădiră ochii și îi spusei robului cel tinerel :

— Ce-a făcut Allah cu șeicul Taher, o, fratele meu ?

El îmi răspunse :

— Voioșia a pierit din casa aceasta și jalea s-a abătut asupra noastră, de cînd ne-a părăsit un tînăr din țara Omanului, pe nume Abul-Hassan Al-Omani. Acel tînăr neguțător șezuse un an cu fata șeicului Taher ; ci întrucît după acest răstimp, flăcăul n-a mai avut bani, șeicul, stăpînul nostru, l-a alungat din casă.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute douăzeci și cincea noapte

Urmă :

...Da stăpîna noastră, care îl iubea cu iubire mare, a fost atît de zdruncinată de plecarea lui, încît a căzut bolnavă de o boală așa de grea, încît a ajuns în pragul morții. Atunci stăpînul nostru, șeicul Taher,

a început să se căiască amarnic de ce făcuse, cînd a văzut zăcăşia de moarte în care se afla fata lui ; şi a trimis pristavi în toate părţile şi în toate ţările, ca să-l caute pe Abul-Hassan, şi a făgăduit o sută de mii de dinari drept răsplată aceluia care l-o aduce îndărăt ! Ci, pînă acuma, toate strădaniile căutătorilor s-au dovedit zadarnice, căci nimenea n-a izbutit să-i afle urma ori să capete vreo ştire despre el. Încît tînăra, fata şeicului, acuma e pe cale să-şi dea ultimul suspin !

Eu atunci, cu sufletul rupt de durere, îl întrebai pe copil :

— Da şeicul Taher, el cum o duce ?

Copilul răspunse :

— Toate astea l-au adus într-o jale şi într-o deznădejde aşa de mare, încît a vîndut şi fetele şi flăcăii, şi s-a căit amarnic dinaintea lui Allah preaînaltul !

Atunci eu îi spusei tînărului rob :

— Vrei să-ţi arăt unde se află Abul-Hassan Al-Omani ? Ce-ai zice ?

El răspunse :

— Allah fie cu tine, o, fratele meu ! Spune-mi ! Şi-i dai îndărăt vieţii o îndrăgostită, tatălui ei îi dai o fată, iubitei îi dai un iubit, şi îl scapi din sărăcie pe robul tău şi pe părinţii robului tău !

Eu atunci îi spusei :

— Du-te, dar, la stăpînul tău, şeicul Taher, şi spune-i : „Îmi datorezi răsplata făgăduită, pentru ştirea cea bună ! Căci la uşa casei tale se află, în carne şi oase, Abul-Hassan Al-Omani !"

La cuvintele acestea, robul cel tinerel zbură iute ca o piatră aruncată dintr-o praştie ; şi, cît ai clipi, se întoarse însoţit de şeicul Taher, părintele iubitei

mele. Și ce schimbat era ! Și cum i se veștejise chipul cel odinioară atîta de proaspăt și de tineresc în ciuda anilor ! Îmbătrînise, în doi ani, cu mai bine de douăzeci de ani. Ci mă recunoscu numaidecît, și se aruncă la gîtul meu, și începu să mă sărute plîngînd, și îmi zise :

— O, stăpîne al meu, unde ai fost de-ai lipsit atîta vreme ? Fata mea, din pricina ta, e în pragul mormîntului. Haide ! Intră cu mine în casa ta !

Și mă pofti să intru și începu să se arunce în genunchi pe pămînt, înălțînd slavă lui Allah care îngăduise să ne găsim ; și nu pregetă să-i dea robului cel mititel răsplata cea făgăduită, de o sută de mii de dinari. Și robul începu să cheme asupra mea binecuvîntările lui Allah.

După care, șeicul Taher intră dintr-untîi numai el la fata lui, ca să-i vestească cu binișorul sosirea mea. Îi spuse, așadar :

— Îți vestesc, o, fata mea, știrea cea bună ! Dacă vrei să primești a mînca oleacă și a merge să te îmbăiezi la hammam, am să te fac să-l vezi chiar astăzi pe Abul-Hassan !

Ea strigă :

— O, tată, spui adevărat ?

El răspunse :

— Pe Allah preaslăvitul, ceea ce îți spun este adevărat !

Atunci ea strigă :

— Uallahi ! Dacă-i văd chipul, nu mai am trebuință nici să mănînc, nici să beau !

Atunci bătrînul se întoarse către ușa după care mă aflam și strigă :

— Intră, ya Abul-Hassan !

Și intrai.

Or, o, oaspeții mei, de îndată ce mă văzu și mă cunoscu, fata căzu leșinată, și multă vreme trecu pînă

ce să-şi vină în fire. Izbuti într-un sfîrşit să se trezească şi, printre plînsete de bucurie şi rîsete, ne aruncarăm unul în braţele celuilalt, şi şezurăm mult timp îmbrăţişaţi, tulburaţi şi fericiţi pînă peste poate. Şi cînd izbutirăm să luăm seama la ce se petrecea împrejurul nostru, văzurăm în mijlocul sălii de primire pe cadiul şi pe martorii pe care şeicul îi chemase cu mare zor, şi care scriseră senetul nostru de căsătorie acolo, pe loc. Şi nunta noastră fu sărbătorită cu o strălucire nemaipomenită, în vîlvora unor petreceri care ţinură treizeci de zile şi treizeci de nopţi.

Şi, de-atunci, o, oaspeţi ai mei, fata şeicului Taher este soţia mea cea dragă. Şi pe ea aţi auzit-o domniile voastre cîntînd acele cîntece triste, care îi plac pentru că îi aduc aminte de ceasurile de jale ale despărţirii noastre, şi o fac să simtă şi mai mult fericirea în care se scurg zilele căsniciei noastre, binecuvîntate de naşterea unui fecior la fel de frumos ca şi mama lui ! Şi pe feciorul acesta vreau eu acuma să-l înfăţişez domniilor voastre o, oaspeţii mei !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi şasea noapte

Urmă :

Şi, după ce spuse acestea, tînărul cel galben ieşi o clipă şi se întoarse ţinînd de mînă un băieţel de zece ani, frumos ca luna în cea de a patrusprezecea zi a ei. Şi îi spuse :

— Urează bună pace oaspeților noștri !

Și copilul ură bună pace cu o gingășie aleasă. Iar califul și tovarășii lui, rămași tot neștiuți, fură încîntați pînă peste poate, atît de frumusețea copilului, de gingășia și de drăgălășia lui, cît și de povestea nemaipomenită a tatălui său. Și, după ce își luară bun-rămas de la gazda lor, plecară minunîndu-se de ceea ce văzuseră și auziseră.

Iar a doua zi, de dimineață, califul Harun Al-Rașid, care nu contenise să cugete la întîmplarea aceea, îl chemă pe Massrur și îi zise :

— O, Massrur !

El răspunse :

— La poruncile tale, o, stăpîne al meu !

El spuse :

— Strînge numaidecît în sala aceasta tot aurul haraciului de pe un an pe care l-am dobîndit din Bagdad, tot haraciul din Bassra și tot haraciul din Khorassan !

Și Massrur, pe dată, puse să fie aduse tustrelele haraciuri dinaintea califului, și îngrămădi în sală aurul din tustrele părțile acelea ale împărăției ; și erau atîția galbeni, încît numai unul Allah ar fi putut să-i înnumere. Atunci califul îi zise lui Giafar :

— O, Giafar !

El răspunse :

— Aicea sînt, o, emire al drept-credincioșilor !

El spuse :

— Du-te degrabă și adu-mi-l pe Abul-Hassan Al-Omani !

El răspunse :

— Ascult și mă supun.

Și plecă numaidecît și îl aduse pe Abul-Hassan tremurînd tot în fața califului, unde sărută pămîntul

dinaintea acestuia și stătu cu ochii plecați, în neștiința fărădelegii pe care o putuse săvîrși, ori a pricinii care nevoise să fie adus acolo.

Atunci califul îi spuse :

— O, Abul-Hassan, știi cumva numele negustorilor care ți-au fost oaspeți aseară ?

El răspunse :

— Nu, pe Allah, o, emire al drept-credincioșilor !

Califul se întoarse atunci către Massrur și îi spuse :

— Dă la o parte învelitoarea sub care se află grămezile de galbeni !

Și, cînd învelitoarea fu dată la o parte, califul îi spuse tînărului :

— Da ai putea să-mi spui baremi dacă, da ori ba, bogățiile acestea sînt mai mari decît acelea cu care ai fost păgubit de vînzarea ta pripită a bucății de baga ?

Și Abul-Hassan, uluit că îl vede pe calif știindu-i acea întîmplare, îngăimă bulbucînd ochii mari :

— Uallah, o, stăpîne al meu, bogățiile acestea sînt cu mult mai mari !

Și califul îi zise :

— Află atunci că oaspeții tăi de aseară au fost cel de al cincelea Bani-Abbas și vizirii și tovarășii lui, și că tot aurul îngrămădit aici este al tău, ca dar din partea mea, spre a te despăgubi de ce ai pierdut la vînzarea acelei bucăți de baga talismanice !

Cînd auzi vorbele acestea, Abul-Hassan fu atît de tulburat, încît lăuntrurile lui tresăriră de o răscolire nouă, și gălbeneala îi coborî de pe chip, și în locul ei sîngele roșu îi năpădi pe dată în obraji și îi dete iarăși culoarea albă-trandafirie de odinioară, strălucind ca luna în noaptea deplinătății ei. Iar califul ceru să i se aducă o oglindă și o puse dinaintea feței lui Abul-Hassan, care căzu în genunchi ca să înalțe mulțumire Izbăvitorului. Și califul, după ce porunci

ca tot aurul grămădit acolo să fie dus acasă la Abul-Hassan, îl pofti pe acesta să vină cît mai des spre a-i ține tovărășie în mijlocul prietenilor săi de taină, și îi grăi :

— Nu este alt Dumnezeu decît singur Allah! Slavă Lui, carele poate să săvîrșească schimbare peste schimbare și care singur rămîne neschimbat și nestrămutat !

— Și-aceasta i, o, preafericitule rege, spuse mai departe Șeherezada, povestea tînărului cel galben. Ci de bună seamă că ea nu poate fi asemuită cu povestea Floarei-de-Granată și a lui Zîmbet-de-Lună !

Iar regele Șahriar grăi :

— O, Șeherezada, nu mă îndoiesc de ceea ce spui ! Grăbește-te, dar, de-mi povestește povestea Floarei-de-Granată și a lui Zîmbet-de-Lună, căci nu o știu !

Iar Șeherezada spuse :

POVESTEA FLOAREI-DE-GRANATĂ ȘI A LUI ZÎMBET-DE-LUNĂ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vechimea veacurilor, și a anilor, și a zilelor, demult de tot, în țările ajamite, un rege pe nume Șahraman, care stăpînea peste Khorassan. Și regele acesta avea o sută de cadîne, toate zăticnite de sterpiciune, încît nu putuse avea cu nici una dintre ele un moștenitor, fie el și de parte femeiască. Or, pe cînd se afla într-o zi în sala de primire, între vizirii, emirii și mai-marii împărăției, și sta cu ei de vorbă, nicidecum despre treburile cele ostenitoare ale stăpînirii, ci despre poezie, despre știință, despre istorie și despre medicină, și oarecum despre tot ce l-ar fi putut face să uite mîhnirea singurătății fără de urmași și durerea de a nu putea să lase moștenitori la scaunul de domnie ce-i fusese lăsat și lui de către bunii și străbunii săi, intră în sală un tînăr mameluc și îi spuse :

— O, doamne al meu, se află la ușă, împreună cu un negutător, o roabă tînără și atîta de frumoasă cum ochii n-au mai văzut vreodată !

Și regele spuse :

— Adu-mi-i, dar, pe neguțător și pe roabă !

Și mamelucul se grăbi să aducă pe neguțător și pe roaba cea frumoasă.

Or, cînd o văzu în sală, regele, dintr-o singură aruncătură de ochi, o asemui în sufletul său cu o lancie subțire ; și, întrucît purta un iașmac albastru, învrîstat cu zarafir, ce-i învăluia capul și îi acoperea fața, neguțătorul o dezveli ; și numaidecît sala se lumină de frumusețea fetei, iar pletele ei se slobozîră peste spate în șapte cosițe lungi ce-i ajungeau pînă la zdrăngăncii de la glezne : precum atîrnă măturînd pămîntul coada îmbelșugată din crupa unei cîrlane de soi. Și era ca o crăiță, și minunat arcuită, și mai mlădioasă decît tulpina cea gingașă a smochinului banian. Ochii-i negri și migdalați erau plini de sclipiri menite să fulgere inimile ; iar bolnavii și betegii s-ar fi putut tămădui numai uitîndu-se la ea o dată. În ce privește binecuvîntatele-i șolduri, țintă de jinduri și de doruri, erau așa de falnice, în adevăr, încît neguțătorul nici nu putuse găsi un văl îndeajuns de mare spre a le cuprinde.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci și șaptea noapte

Urmă :

Încît regele fu minunat pînă peste marginile minunării și îl întrebă pe negustor :

— O, șeicule, cît ceri pe roaba aceasta ?

El răspunse :

— O, doamne al meu, am cumpărat-o de la stăpînul ei dintîi pe două mii de dinari ; ci, de-atunci, am călătorit cu ea vreme de trei ani ca să ajung pînă aici, şi aşa am cheltuit cu ea alte trei mii de dinari, încît nu vin ca să te îmbiu cu vreo vînzare, ci ţi-o aduc ca pe un dar al meu către măria-ta !

Şi regele fu încîntat de felul cum vorbi neguţătorul, pe care îl cinsti cu un caftan falnic şi strălucitor, şi porunci să i se dea zece mii de dinari de aur. Iar neguţătorul sărută mîna regelui, îi mulţumi pentru bunătatea şi pentru dărnicia sa, şi îşi cătă de drum.

Regele atunci spuse către musaipii şi către femeile din serai :

— Duceţi-o pe fată la hammam şi îngrijiţi-o, şi, după ce aveţi s-o curăţaţi de urmele călătoriei, nu zăboviţi s-o ungeţi cu nard şi cu parfumuri, şi să-i daţi ca locuinţă iatacul din latura saraiului cu ferestrele înspre mare.

Şi poruncile regelui fură îndeplinite pe clipă pe dată.

Or, cetatea de scaun în care domnea regele Şahraman se afla, în adevăr, aşezată la marginea mării, şi numele ei era Cetatea-Albă. Şi-aşa că slujnicele de la sarai putură s-o ducă pe fetişcana cea străină, după îmbăiere, în latura palatului ce privea către mare.

Atunci regele, care nu aştepta decît ceasul acela, intră la ea. Ci rămase tare nedumerit cînd văzu că fata nu se ridică în cinstea lui şi nu se arată tulburată defel că măria-sa se afla acolo. Şi gîndi în sineşi : „Pesemne că a fost crescută printre oameni care nu au învăţat-o buna purtare !“ Şi o privi mai bine, şi nu se mai gîndi la lipsurile purtării fetei, aşa de fermecat fu de frumuseţea ei şi de chipu-i rotund ca

luna, ori ca un răsărit de soare pe un cer senin. Și zise :

— Slavă lui Allah care a zămislit frumusețea pentru ochii slujitorilor lui !

Și se așeză lîngă fată și o strînse cu dragoste la piept. Pe urmă, o luă pe genunchi și o sărută pe buze, și îi cunoscu dulceața gurii, pe care o găsi mai dulce ca mierea. Ci ea nu scotea o vorbă și se lăsa în voia lui fără a arăta nici vreo împotrivire, nici vreo bunăvoință. Iar regele dete poruncă să se întindă în iatac un ospăț minunat și începu să-i dea fetei să mănînce cu mîna lui și să-i ducă bucatele la gură. Și, în răstimp, o întreba cu gingășie cum o cheamă și din ce țară este. Ea însă sta tăcută, fără a rosti o vorbă și fără a înălța capul ca să se uite la rege, care o vedea așa de frumoasă încît nu se putea hotărî să se mînieze pe ea. Și gîndi : „Poate că e mută ! Ci nu este cu putință ca Atoatefăcătorul să fi izvodit o frumusețe ca aceasta și s-o lase fără grai ! Ar fi un beteșug nevrednic de degetele Atoatezămislitorului !" Pe urmă, chemă slujnicele ca să-i toarne apă pe mîini ; și, prilejuindu-se de clipa cînd ele îi aduceau ibricul și ligheanul, le întrebă în șoaptă :

— În vreme ce-o îngrijeați, ați auzit-o spunînd vreo vorbă ?

Ele răspunseră :

— Tot ce putem să-i spunem regelui este că tot timpul cît am stat în preajma ei ca s-o slujim, s-o scăldăm, s-o parfumăm, s-o pieptănăm și s-o îmbrăcăm, o dată n-am văzut-o să-și miște buzele și să ne spună : „Așa e bine ! Așa nu e bine !" Și nu știm dacă din silă față de noi, ori că din neștiința limbii noastre, ori că din muțenie, da n-am izbutit nicidecum s-o facem să scoată măcar o vorbă, fie de mulțumire, fie de supărare !

La spusele acestea ale roabelor şi ale dădacelor, regele fu peste poate de nedumerit şi, gîndind că muţenia aceea se datora vreunei suferinţe lăuntrice, vru să încerce a o veseli. Drept care, porunci să se adune în iatac toate femeile din sarai şi toate cadînele, ca fata să se veselească şi să petreacă laolaltă cu ele : şi cele care ştiau să înstrune vreo strună o înstrunară, pe cînd cele care ştiau să cînte din gură cîntară din gură, dansară, ori şi cîntară şi dansară totodată. Şi toată lumea era plină de voioşie, afară de fetişcană, care rămase mai departe nemişcată la locul ei, cu capu-n jos şi cu braţele încrucişate, fără să rîdă ori să spună ceva.

Regele, dacă văzu aşa, îşi simţi pieptul cuprins de o grea apăsare, şi porunci femeilor să plece. Şi rămase singur cu fata.

Şi-atunci, după ce degeaba încercă s-o facă să scoată un răspuns ori o vorbă, se apropie de ea şi începu să se pregătească s-o dezbrace...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi opta noapte

Urmă :

...începu să se pregătească s-o dezbrace. Îi scoase mai întîi cu gingăşie vălurile uşoare care o învăluiau ; pe urmă, scoase una cîte una cele şapte rochii de culori şi de stofe felurite care o acopereau ; iar la sfîrşit, scoase cămaşa cea subţire şi şalvarii cei largi cu ciucuri verzi de mătasă. Şi, de dedesubt, se ivi trupul strălucind alb şi pielea fără de prihană, ca

de argint străcurat. Și o îndrăgi cu o dragoste mare, și se îndreptă de îi luă fecioria, și o găsi întreagă și neatinsă. Și se bucură și se desfătă pînă peste poate ; și gîndi : „Pe Allah ! oare nu este un lucru de minune că atîția feluriți negustori i-au lăsat neatinsă fecioria unei fete așa de frumoase și așa de nurlii ?" Și regele se simți atîta de îndrăgostit de noua lui roabă, încît, pentru ea, le dete uitării pe celelalte soții ale sale din sarai, și pe cadîne, și treburile împărăției, și se închise cu fata un an întreg, fără să se sature o clipită de farmecele fragede pe care le afla zi de zi la ea. Ci, cu toate astea, nu izbuti o dată să-i smulgă vreo vorbă ori vreo încuviințare, nici să-i trezească vreo luare-aminte la ce se făcea cu ea ori în jurul ei.

Și-așa ! Iar regele nu mai știa cum să-i tîlcuiască tăcerea și muțenia. Și nu mai nădăjduia să ajungă a-i dezlega limba vreodată și a schimba vreo vorbă cu ea.

Or, într-o zi ca toate zilele, regele, după obiceiul lui, ședea lîngă roaba sa cea frumoasă și nepăsătoare, iar dragostea-i pentru ea era mai năpraznică decît oricînd ; și îi zise :

— O, dor al sufletelor, o, inimă a inimii mele, o, lumină a ochilor mei, au nu vezi tu dragostea pe care ți-o port și cum pentru frumusețea ta am dat uitării toate iubitele, și toate cadînele, și toate treburile împărăției mele, și că am făcut aceasta cu bucurie, și că dealtminteri sînt departe de a-mi părea rău că am făcut așa ? Nu vezi că te-am păstrat ca pe singurul meu noroc și ca pe singura mea bucurie, din toate bunurile acestei lumi ? Și iată, e mai bine de un an de cînd lungesc răbdarea din sufletul meu în ce privește pricina acestei muțenii și a acestei nepăsări pe care nu izbutesc să le pricep nicicum ! Dacă ești cu adevărat mută, dă-mi măcar de înțeles

printr-un semn, ca să nu mai trag nici o nădejde că am să te pot asculta vreodată, o, mult-iubita mea! Dacă nu, deie Allah să ți se înduioșeze inima și, în bunătatea lui, să te facă să pui într-un sfîrșit capăt acestei tăceri care nu mi se cade! Iar dacă o asemenea mîngîiere nu are să-mi fie îngăduită niciodată, deie Allah să fi prins copil de la mine și să-mi dăruiești un fecior scump, care să poată să-mi urmeze în scaunul de domnie ce mi-a fost lăsat moștenire de bunii și de străbunii mei! Of, tu nu vezi că îmbătrînesc însingurat și fără de urmași, și că nu peste mult n-am să mai pot nici măcar să nădăjduiesc a rodnici vreun pîntec de femeie, zdrobit cum am să fiu de mîhnire și de ani? Of, of! o, tu, dacă simți pentru mine vreo umbră de milă cît de mică, ori vreo apropiere, răspunde-mi, spune-mi numai dacă ai prins ori dacă nu ai prins rod, mă rog ție, întru numele lui Allah! Și, pe urmă, să mor!

La cuvintele acestea, roaba cea frumoasă, care, după obiceiul ei, îl ascultase pe rege tot cu ochii în pămînt, cu mîinile strînse pe genunchi și stînd nemișcată, deodată, pentru întîia oară de cînd intrase în sarai, arătă o umbră de zîmbet. Atîta, și nimic mai mult!

Da cînd o văzu, regele fu cuprins de o tulburare așa de mare, încît i se păru că tot palatul se luminează ca negurile de un fulger. Și se înfioră în sufletul lui și se cutremură de bucurie și, întrucît după un semn ca acela nu mai avu nici o îndoială că fata s-a hotărît să vorbească, se aruncă la picioarele ei și așteptă acea clipă cu mîinile ridicate și cu buzele întredeschise ca într-o rugăciune.

Şi deodată fata ridică fruntea şi, zîmbitoare, vorbi aşa :

— O, rege bun, o, doamne al nostru, o, leu scump, află dar...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute douăzeci şi noua noapte

Urmă :

... află dar că Allah a răspuns la rugăciunea ta, întrucît am prins rod cu tine ! Şi ceasul sorocului meu este aproape ! Ci nu ştiu dacă pruncul pe care îl port în pîntecele meu este un băieţel ori o fetiţă ! Mai află că, de n-aş fi rodit cu tine, eram întru totul hotărîtă să nu-ţi vorbesc niciodată şi să nu-ţi spun un cuvînt toată viaţa mea !

Cînd auzi vorbele acestea nemainădăjduite, regele fu cuprins de o bucurie aşa de mare încît la început nu fu în stare nici să îngaime ceva, nici să facă nimic ; pe urmă, faţa i se lumină şi i se schimbă ; şi pieptul i se umflă ; şi, în răbufnirea lui de bucurie, se simţi săltat de pe pămînt. Şi îi sărută fetişcanei mîinile, şi o sărută pe cap şi pe frunte şi strigă :

— Slavă lui Allah, care mi-a dăruit două bucurii pe care le jinduiam, o, lumină a ochilor mei : să te văd că-mi vorbeşti şi să te aud că-mi spui vestea pe care mi-ai spus-o ! Alhamdolillah ! preamărit fie Allah !

Pe urmă, regele se ridică și ieși de la ea, după ce își ceru îngăduință să lipsească oleacă, și se duse să stea cu mare fală în scaunul de domnie al împărăției lui ; și era peste poate de mulțumit și de fericit. Și-i dete poruncă vizirului să vestească la tot norodul pricina bucuriei lui și să împartă o sută de mii de dinari la săraci, la văduve și la toți cei bătuți de nevoi, drept mulțumită lui Allah (proslăvit fie el !). Și vizirul îndeplini pe dată porunca pe care o primise.

Atunci regele se întoarse la roaba lui cea frumoasă și șezu lîngă ea și o strînse la inima lui și o sărută și îi spuse :

— O, stăpîna mea, o, regină a vieții mele și a sufletului meu, poți oare să-mi spui acum pentru ce ai păstrat față de mine și față de noi toți tăcerea aceea neclintită zi și noapte, iacătă-i anul de cînd ai intrat în casa noastră ? Și pentru ce te-ai hotărît să-mi vorbești abia astăzi ?

Tînăra răspunse :

— Cum să nu fi păstrat tăcere, o, măria-ta, atunci cînd, căzută în starea de roabă, mă vedeam aici ajunsă o biată străină cu inima zdrobită, despărțită pe veci de mama mea, de fratele meu, de rudele mele, și departe de țara mea de naștere ?

Regele răspunse :

— Mă pun în locul tău și îți înțeleg necazurile ! Ci cum poți să spui că ești o biată străină, cînd în saraiul acesta ești stăpînă și regină, cînd tot ce se află aici este al tău, și cînd pînă și eu, regele, sînt un rob în slujba ta ! Cu adevărat, vorbele tale nu sînt vorbe la locul lor ! Și, dacă ești mîhnită de despărțirea de rudele tale, pentru ce nu mi-ai spus, ca să trimit după ele și să ți le aduc aici ?

La vorbele acestea, roaba cea frumoasă îi spuse regelui :

— Află, dar, o, măria-ta, că pe mine mă cheamă Ghiul-i-anar, care în graiul din țara mea înseamnă Floare-de-Granată ; și m-am născut în mare, unde tatăl meu a fost rege. Cînd tatăl meu a murit, am avut o ceartă cu mama mea, care se numește Lăcusta, și cu fratele meu care se numește Saleh ; și m-am jurat că n-am să mai stau în mare laolaltă cu ei, și că am să ies pe țărm și am să mă dărui celui dintîi om de pe uscat care o să mă placă. Încît într-o noapte, pe cînd regina, mama mea, și fratele meu Saleh se culcaseră de cu vreme, și pe cînd palatul nostru era cufundat în tăcerea de sub ape, m-am strecurat afară din odaia mea și, ieșind la fața apei, m-am dus de m-am întins pe țărmul unui ostrov, sub lumina lunii. Și acolo, cuprinsă de răcoarea dulce care cădea din stele, și mîngîiată de boarea pămîntului, am lăsat să mă toropească somnul. Și deodată m-am deșteptat, simțind că se abătuse asupră-mi ceva, și m-am văzut în stăpînirea unui om care m-a luat în spinare și, cu toate țipetele și împotrivirile mele, m-a dus în casa lui, unde m-a răsturnat pe spate și a vrut să se bucure de mine cu sila. Or, eu, dacă am văzut că omul acela era hîd și duhnea urît, n-am vrut să mă las nicicum, și, adunîndu-mi toate puterile, i-am dat drept în față un pumn atîta de năpraznic încît l-am aruncat de-a rostogolul la picioarele mele, și m-am repezit pe el și i-am tras o bătaie de nici n-a mai vrut să mă ție în casa lui, și m-a dus degrabă în suk, unde m-a strigat la mezat și m-a vîndut negustătorului acela de la care m-ai cumpărat tu, o, măria-ta ! Și, întrucît acel negustător era un om plin de cuviință și de judecată, n-a vroit nicicum, la rîndu-i, dacă m-a văzut așa de copilă, să se bucure de fecioria mea ; și m-a luat cu el la drum și m-a adus dinaintea ta. Și asta-i povestea mea ! Or, eu, cînd am intrat aici, eram tare

hotărîtă să nu mă las luată în ruptul capului : și eram hotărîtă ca, la întîia încercare de silnire din partea ta, să mă arunc în mare, pe fereastra de la iatac, și să mă duc îndărăt la mama și la fratele meu. Și din mîndrie am păstrat tăcerea toată vremea asta. Ci cînd am văzut că inima ta mă iubește cu adevărat și că ți-ai părăsit pentru mine toate cadînele, am început să mă simt înlănțuită de purtarea ta frumoasă ; și, cînd m-am văzut că am prins copil cu tine, am început să te iubesc și am dat deoparte orice gînd de a mai fugi și de a sări în mare, locul meu de baștină. Și-apoi, cu ce ochi și cu ce inimă aș mai putea să fug acuma, cînd sînt însărcinată și cînd mama și fratele meu, dacă m-ar vedea în starea aceasta și dacă ar afla că m-am legat cu un pămîntean, ar putea să moară de durere, și nu m-ar crede cînd le-aș spune că am ajuns regină peste Persia și peste Khorassan, și soția celui mai strălucit sultan ! Și iacătă tot ce aveam să-ți spun, o, mărite rege Șahraman ! Uassalam !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizecea noapte

Urmă :

La cuvintele acestea, regele o sărută pe soția sa între ochi și îi spuse :

— O, fermecătoare Floare-de-Granată, o, tu, cea născută în mare, o, minunato, o, domnițo, lumină a ochilor mei, ce minune mi-ai dezvăluit ! Fără în-

doială că, dacă m-ai părăsi vreodată, fie și măcar numai pentru o clipită, eu aș și muri chiar în clipita aceea !

Pe urmă adăugă :

— Ci, o, Floare-de-Granată, mi-ai spus că te-ai născut în mare și că mama ta Lăcusta și fratele tău Saleh locuiesc în mare, laolaltă cu celelalte rude ale tale, și că tatăl tău, pe cînd trăia, era regele mării ! Or, eu nu pricep deloc cum pot să trăiască niște oameni sub mare, și pînă acuma am socotit lafuri de babe poveștile care mi s-au povestit despre asemenea făpturi. Ci, devreme ce și tu îmi spui lucrul acesta, și de vreme ce chiar tu ești o băștinașa de-a mării, nu mai pun la îndoială adevărul unor atari fapte și te rog să mă lămurești și pe mine mai bine despre neamul tău și despre noroadele necunoscute care trăiesc în patria ta. Spune-mi mai ales cum se face că pot să trăiască, să umble și să se miște în apă, fără a se înăbuși ori îneca. Întrucît lucrul acesta este lucrul cel mai uluitor pe care l-am auzit în viața mea !

Atunci Floare-de-Granată răspunse :

— De bună seamă ! Am să-ți spun tot, și cu dragă inimă ! Află că, datorită puterii numelor săpate pe pecetea lui Soliman ben-Daud (cu ei cu amîndoi fie rugăciunea și pacea !), noi trăim și mergem pe fundul mării întocmai cum trăiesc și cum merg oamenii aici pe pămînt ; și răsuflăm în apă întocmai cum se răsuflă în văzduh ; iar apa, nu numai că nu ne înăbușe, dar ne și ține în viață, și nu poate nici măcar să ne înmoaie hainele ; și nu ne împiedică întru nimic să vedem în mare, unde putem să ținem ochii deschiși, fără de nici o supărare ; și avem ochi așa de buni încît putem străbate adîncurile apelor, cu toată întinderea lor nemăsurată, și putem osebi toate lucrurile tot așa de bine atunci

cînd soarele își strecoară razele pînă la noi, ca și atunci cînd luna și stelele se oglindesc în unde. In ce privește împărăția noastră, ea este cu mult mai întinsă decît toate împărățiile de pe pămînt, și este împărțită în multe vilaiete, în care se află orașe mari, cu mulți locuitori. Și aceste popoare, întocmai ca și cele de pe pămînt, au obiceiuri și datini osebite, după locurile în care trăiesc și, tot așa, au și trupurile alcătuite osebit : unele sînt pești ; altele sînt jumătate-pești și jumătate-oameni, cu coadă în loc de picioare și de șolduri ; iar altele sînt, așa cum sîntem noi, întru totul oameni, care cred în Allah și în Profetul lui, și vorbesc o limbă care-i la fel cu limba în care este săpată vraja de pe pecetea lui Soliman. Ci, în ce privește casele noastre, apoi acelea-s niște palate minunate, clădite cum nici n-o să puteți să vă închipuiți vreodată aici pe pămînt ! Sînt făcute din cleștare, din sidefuri, din mărgeane, din smaralde, din rubine, din aur, din argint și din toate felurile de metale scumpe, și din nestemate, fără a mai pomeni și de mărgăritarele care, oricît de mari și oricît de frumoase ar fi, nu prea sînt prețuite la noi și nu împodobesc decît locuințele celor săraci și pe ale nevoiașilor. Și-apoi, în ce privește mijloacele noastre de drumeție, întrucît trupul nostru este dăruit cu o sprinteneală și cu o lunecare minunate, noi nu avem trebuință, ca voi, nici de cai, nici de care, măcar că se află destui în grajdurile noastre, dar nu ne folosim de ei decît la zile de sărbătoare, la petreceri obștești și la călătorii îndepărtate. De bună seamă, carele noastre sînt făcute din sidef și din metale scumpe, iar caii noștri de mare sînt așa de frumoși cum nici un rege de pe pămînt nu are asemeni ! Ci nu vreau, o, măria-ta, să-ți povestesc prea multe acuma despre țările de sub ape întrucît, în curgerea vieții noastre, care are să fie lungă, de-o

vrea Allah, am de gînd să-ţi povestesc despre nenumărate alte amănunte, care pînă la urmă au să te lămurească pe deplin asupra acestor lucruri despre care vrei să afli totul. Deocamdată, mă grăbesc să ajung la un lucru mult mai zornic şi care te pasă mai de-a dreptul. Vreau să-ţi spun despre felul cum nasc femeile mării. Află, dar, o, stăpîne al meu, că felul cum nasc femeile mării este cu totul altfel de cum nasc femeile de pe pămînt! Or, întrucît ceasul meu de a naşte este aproape de tot, tare mă tem că moaşele din ţara ta să nu mă moşească altminteri! Te rog, dar, să-mi îngădui a chema la mine pe mama mea Lăcusta şi pe fratele meu Saleh şi pe celelalte rude ale mele; şi să mă împac cu ei; iar verişoarele mele, ajutate de mama mea, au să mă vegheze să nasc fără de primejdie şi au să aibă grijă de noul-născut, moştenitorul scaunului tău de domnie.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi una noapte

Urmă:

Auzind vorbele acestea, regele, uluit, strigă:

— O, Floare-de-Granată, dorinţele tale sînt pravila purtării mele, iar eu sînt robul care se supune la poruncile stăpînei lui! Da ia spune-mi, cum ai să poţi într-un răstimp atît de scurt să dai de veste mamei tale, fratelui tău şi verişoarelor tale, şi să-i

faci să ajungă aici înainte ca tu să naşti, cînd ceasul este aşa de aproape? Oricum, ţin să ştiu cît mai din timp, ca să mă străduiesc să fac pregătirile de trebuinţă şi să-i primesc pe oaspeţi cu toată cinstirea ce li se cuvine!

Şi tînăra regină răspunse:

— O, stăpîne al meu, între noi nu este nevoie de nici un fel de fandoseli! Şi-apoi, rudele mele au să fie aici într-o clipită. Şi dacă ţii să vezi în ce chip au să vină, nu ai decît să intri în odaia aceasta de alături, şi să te uiţi la mine şi să te uiţi şi pe fereastra dinspre mare.

Numaidecît, regele Şahraman intră în odaia de alături şi privi cu luare-aminte şi la ce avea să facă Floare-de-Granată şi la ce avea să se întîmple pe mare.

Şi Floare-de-Granată scoase de la sîn două bucăţi de lemn de aloe din Insulele Comore, le puse într-o căţuie de aur şi le aprinse. Şi, de îndată ce fumul începu să se înalţe, fata dete un şuierat lung şi ascuţit, şi rosti deasupra căţuii nişte vorbe necunoscute şi nişte descîntece vrăjitoreşti. Şi tot atunci marea se învîlvoră şi se zbuciumă, pe urmă se întredeschise, şi ieşi din ea mai întîi un flăcău ca luna, frumos şi zarif la trup, şi semănînd şi la chip şi la gingăşie cu Floare-de-Granată, sora lui; iar obrajii-i erau albi şi trandafirii, iar părul şi mustaţa, care abia-i mijea, erau verzi ca marea; şi, cum spune poetul, era mai minunat decît însăşi luna, căci dacă luna nu are ca lăcaş obişnuit decît un singur colţ de cer, flăcăul acesta sălăşluia în toate inimile de-a valma! După care, ieşi din mare o femeie bătrînă foarte, cu părul alb, care era doamna Lăcustă, mama flăcăului şi a Floarei-de-Granată. Iar pe urma ei veniră numaidecît cinci fete ca nişte lune, semănînd întrucîtva cu Floare-de-Granată, şi care-i erau ve-

rișoare. Iar flăcăul și cele șase femei se apropiară, mergînd pe apă și pe urmă pe uscat, pînă sub ferestrele de la iatac. Și acolo, își luară vînt și săriră ușor, una după alta, pe fereastra unde li se arătase Floare-de-Granată, care se dete repede la o parte spre a le lăsa să intre.

Atunci, prințul Saleh și mama sa și verișoarele se aruncară de gîtul Floarei-de-Granată și o îmbrățișară cu căldură, plîngînd de bucurie că o găsiseră ; și îi spuseră :

— O, Ghiul-i-anar, cum de-ai putut avea inimă să ne părăsești și să ne lași vreme de patru ani fără nici o știre de la tine și fără să ne arăți măcar locul unde te afli ? Uallah ! se prăbușise lumea peste noi, așa de împovărați eram de durerea lipsei tale ! Și nu mai simțeam nici o plăcere nici să mîncăm, nici să bem, căci tot ce luam în gură ni se părea sălciu și fără gust ! Și nu mai știam decît să plîngem și să oftăm zi și noapte, cu toată durerea sfîșietoare a despărțirii ! O, Ghiul-i-anar ! ia uită-te cum ni s-a topit fața și cum ni s-a gălbejit obrazul de tristețe !

Și Floare-de-Granată, la vorbele acestea, sărută mîna mamei sale și mîna fratelui său, prințul Saleh, și le îmbrățișă iar pe verișoarele ei dragi, și le spuse tuturor :

— Așa e ! am săvîrșit o mare greșeală față de dragostea voastră, cînd am plecat fără să vă las nici o vorbă ! Dar ce putem noi împotriva ursitei ? Să ne bucurăm că ne-am găsit iarăși acuma, și să dăm mulțumire lui Allah binefăcătorul !

Pe urmă, pofti pe toată lumea să șadă jos lîngă ea și le povesti toată povestea ei, de la început pînă la sfîrșit. Ci nu are nici un rost s-o mai spunem o dată,

Și adăugă :

— Şi-acuma, că sînt măritată cu acest rege minunat şi desăvîrşit pînă peste marginile desăvîrşirii, care mă iubeşte şi pe care îl iubesc, şi cu care am prins rod, v-am poftit să veniţi ca să mă împac cu voi şi ca să vă rog să mă vegheaţi la naştere. Căci nu am încredere în moaşele pămîntene, care habar nu au cum nasc femeile mării !

Atunci, doamna Lăcustă, mama ei, răspunse :

— O, fata mea, cînd te-am văzut în saraiul acesta al unui domn pămîntean, ne-a fost frică să nu fii nefericită ; şi eram gata să te îndemnăm să vii cu noi în ţara noastră ; căci tu ştii dragostea noastră pentru tine şi ştii cît de mult te iubim şi te preţuim, şi cît vrem să te ştim fericită, mulţumită şi fără de griji ! Da, de vreme ce ne mărturiseşti că eşti fericită, ce-am putea face noi pentru tine ca să-ţi fie şi mai bine ?...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi doua noapte

Urmă :

...Şi, fără de îndoială, ar fi să ispitim ursita dorindu-ţi, împotriva soartei, să te măriţi cu vreun prinţ de-al nostru de sub ape !

Şi Floare-de-Granată răspunse :

— Da, pe Allah ! aici sînt ca în sînul mulţumirii, al desfătărilor, al cinstirii, al fericirii şi al tuturor dorurilor mele !

Și-așa! Iar regele auzea ce spunea Floare-de-Granată; și se bucura în inima lui și îi mulțumea în suflet pentru vorbele acelea bune; și o îndrăgi de o mie de mii de ori mai mult ca pînă aci; și dragostea ce i-o purta se statornici pe veci în adîncul inimii lui; și se jurui să-i dea încă și mai tari dovezi de credință și de supunere, prin toate mijloacele cu putință!

După care, Floare-de-Granată bătu din palme spre a-și chema roabele și le dete poruncă să întindă masa și să aducă bucatele, și se duse ea însăși la bucătărie să vegheze cum sînt gătite. Și roabele aduseră tăvi pline cu fripturi, cu zaharicale și cu fructe; și Floare-de-Granată își pofti rudele să șadă cu ea împrejurul mesei și să mănînce:

Ci ele răspunseră:

— Nu, pe Allah! nu facem nimic pînă ce n-ai să te duci să-l vestești pe rege, soțul tău, de sosirea noastră. Întrucît i-am intrat în casă fără îngăduința lui, și nu ne cunoaște! Ar fi, dar, o mare necuviință să mîncăm în palatul lui și să ne bucurăm de găzduirea lui, fără ca el să știe! Du-te, dar, de-l vestește și spune-i că am fi fericite să-l vedem și să facem în așa fel ca să punem între noi pîinea și sarea!

Atunci, Floare-de-Granată se duse la rege, care sta ascuns în odaia de alături, și îi spuse:

— O, stăpîne al meu, de bună seamă că ai auzit cum te-am lăudat față de rudele mele, și cum ele erau hotărîte să mă ia de aici, dacă le-aș fi spus ceva care să le facă să creadă cît de cît că n-aș fi fericită cu tine!

Și regele răspunse:

— Am auzit și am văzut! Uallahi! Și, în ceasul acesta binecuvîntat, am căpătat dovada dragostei tale față de mine, și nu mai am de ce să mă îndoiesc de tine!

Floare-de-Granată zise:

— Încît, după toate laudele pe care le-am rostit despre tine, trebuie să-ți spun că mama mea și fratele meu, și verișoarele mele au prins o mare dragoste față de tine, și te pot încredința că n-au să vrea a se întoarce în țara lor fără să te vadă, fără să-ți aducă cinstirea și urările lor, și fără să stea de vorbă prietenește cu tine! Te rog, dar, să răspunzi dorințelor lor și să vii să primești și să le întorci urările, ca să le cunoști și ca să te cunoască, și pentru ca între voi să se statornicească dragostea și prietenia!

Și regele răspunse:

— Te ascult, și înseamnă că mă supun! căci tot aceasta i și dorința mea!

Și se ridică pe dată și o însoți pe Floare-de-Granată în sala în care se aflau rudele ei.

Și, de cum intră în sală, le ură bună pace în chipul cel mai călduros, iar rudele îi răspunseră la salamalek; și el sărută mîna bătrînei regine Lăcusta, și îl îmbrățișă pe prințul Saleh, și-i pofti pe toți cei de față să ia loc. Atunci, prințul Saleh îl firitisi și îi mărturisi bucuria pe care o simțeau cu toții de a o vedea pe Floare-de-Granată soție a unui rege mare, în loc de a fi căzut pe cine știe ce mîini păcătoase, care s-o fi prihănit și s-o fi dat pe urmă de soție vreunui musaip ori bucătarului casei. Și îi spuse cît o iubeau cu toții pe Floare-de-Granată și cum doriseră ei odinioară, mai înainte chiar ca ea să fi ajuns la vîrsta căsătoriei, s-o mărite cu un prinț din mare;

dar că, mînată de ursitoarea ei, fata fugise din țările de sub ape, spre a se căsători după pofta sa !

Și regele răspunse :

— Da ! Allah mi-a ursit-o ! Și vă mulțumesc, și ție, mamă-soacră, regină Lăcustă, și ție, prințe Saleh, și vouă, verișoarele mele cele atîta de drăguțe, pentru urările și pentru firitiselile voastre, și pentru că binevoiți a vă da îngăduința să mă însor !

Pe urmă, regele îi poftí să șadă la masă și tăifăsui cu ei îndelung, cu toată dragostea, și îi duse apoi el însuși pe fiecare la iatacul lor !

Rudele Floarei-de-Granată rămaseră așadar la palat, în vîlvora ospețelor și a petrecerilor date în cinstea lor, pînă ce reginei îi veni ceasul să nască, ceas care nu zăbovi mult. În adevăr, la vremea sorocită, regina născu între mîinile reginei Lăcusta și ale verișoarelor ei un băiețel, ca luna în plinătatea sa, și trandafiriu și durduliu. Și, înfășat în scutece strălucitoare, pruncul îi fu înfățișat regelui Șahraman, părintele său, care îl primi cu izbucnirile unei bucurii atîta de năpraznice că nici pana, nici graiul n-ar putea să le zugrăvească. Și, ca dovadă de mulțumită față de Cel-de-Sus, făcu danii bogate săracilor, văduvelor și orfanilor, și porunci să li se dea drumul celor întemnițați, și să se dea slobozenie la toți robii lui, fie bărbați, fie femei ; ci robii nu voiră nicidecum să primească slobozenia, așa de fericiți se simțeau la un stăpîn ca acela. Pe urmă, după șapte zile de petreceri fără de contenire, în vîlvora atîtor bucurii, regina Floare-de-Granată, cu îngăduința soțului, a mamei și a verișoarelor ei, îi dete copilului numele de Zîmbet-de-Lună.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi treia noapte

Urmă :

Atunci, prinţul Saleh, fratele Floarei-de-Granată şi unchiul lui Zîmbet-de-Lună, îl luă pe prunc în braţe şi începu să-l sărute şi să-l alinte în fel şi fel de chipuri, plimbîndu-l prin odaie şi ţinîndu-l în mîini ridicat sus ; şi deodată îşi luă vînt şi, de la înălţimea palatului, sări în mare, unde se cufundă şi se mistui împreună cu băieţelul.

Cînd văzu aşa, regele Şahraman, cuprins de spaimă şi de durere, începu să scoată ţipete de deznădejde şi să-şi repeadă nişte lovituri aşa de năprasnice peste faţă, de era mai-mai să-şi dea sufletul. Ci regina Floare-de-Granată, departe de a se arăta speriată ori tulburată de cele petrecute, îi spuse cu glas liniştit regelui :

— O, rege al vremilor, nu te lăsa pradă deznădejdii pentru un lucru atît de mic, şi nu avea nici o teamă în privinţa fiului tău ! întrucît eu, care de bună seamă că îl iubesc pe acest copil mai mult decît tine, iacătă-s liniştită ştiindu-l cu fratele meu, care, dacă ar socoti că micuţul ar putea să aibă cea mai mică neplăcere, ori să răcească, ori măcar să se ude, n-ar fi făcut ceea ce a făcut. Fii încredinţat că băieţelul nu e primejduit de nici un necaz şi de nici o supărare din partea mării, măcar că pe jumătate-i din sîngele tău ! Ci, datorită celeilalte jumătăţi, care se trage din sîngele meu, poate să trăiască nevătămat în apă, ca şi pe pămînt. Nu mai fi, dar, îngrijorat, şi, pe deasupra, fii încredinţat că fratele meu nu are a zăbovi să se întoarcă numaidecît cu copilul bine sănătos !

Şi regina Lăcusta şi tinerele mătuşi ale copilului întăriră vorbele spuse regelui de către soţia sa. Ci regele nu începu să se liniştească decît atunci cînd văzu marea că se tulbură şi se mişcă şi că, din sînul ei întredeschis, iese, ţinîndu-l în braţe pe prunc, prinţul Saleh, care dintr-o săritură se înălţă în văzduh şi se întoarse în sala de sus, prin fereastra pe unde ieşise. Şi micuţul era tot atîta de liniştit de parcă s-ar fi aflat la sînul maicii sale, şi zîmbea ca luna în cea de a patrusprezecea zi a ei.

Cînd văzu aşa, regele se simţi cu totul liniştit şi minunat ; iar prinţul Saleh îi spuse :

— Fără de îndoială, o, măria-ta, că trebuie să fi simţit o mare spaimă cînd m-ai văzut că sar şi mă cufund în mare cu copilul !

Şi regele răspunse :

— De buna seamă ! O, fiule al unchiului meu, am fost speriat peste poate, ba nici nu mai trăgeam nădejde să-l mai văd vreodată teafăr şi nevătămat !

Prinţul Saleh spuse :

— De-acuma-nainte să nu mai ai nici o teamă în privinţa lui, întrucît e ferit pe totdeauna de primejdiile apei, de înec, de înăbuşire, de udat şi de alte asemenea lucruri, şi are să poată, cît o trăi, să se afunde în mare şi să umble prin apă în toată voia ; întrucît l-am făcut să dobîndească harul pe care îl au toţi copiii noştri născuţi în mare, frecîndu-i genele şi pleoapele cu un anume kohl ştiut de mine, şi rostind asupra-i cuvintele tainice săpate pe pecetea lui Soliman ben-Daud (cu ei cu amîndoi fie pacea şi rugăciunea !).

După spusele acestea, prinţul Saleh îl puse pe micuţ îndărăt în braţele mamei sale, care îi dete să sugă ; pe urmă scoase de la chimir un sac pecetluit la gură, îi rupse pecetea, şi, după ce îl deschise, îl luă de fund şi vărsă pe covor tot ce se afla în el.

Și regele văzu atunci cum scînteiau niște diamante mari cît ouăle de porumbel, niște vergi de smarald lungi de o jumătate de picior, niște șiraguri grozave de mărgăritare, niște rubine de o culoare și de o tăietură nemaipomenite, și tot felul de giuvaieruri, care de care mai minunate. Și toate nestematele acelea împrăștiau un potop de flăcări de toate culorile, ce străfulgerau sala cu o steblă de lumini asemuitoare cu minunile ce se văd în vise.

Și prințul Saleh îi spuse regelui :

— Acesta-i un dar pe care ți-l aduc, spre a-mi cere iertare ca întîia dată am venit aici cu mîinile goale. Ci atunci habar nu aveam unde se află sora mea Floare-de-Granată, și nu-mi da prin gînd că soarta ei cea norocită a dus-o în calea unui rege cum ești tu ! Darul acesta însă nu este mai nimic față de darurile pe care am să ți le fac în zilele ce vor veni !

Și regele nu știu cum să-i mai mulțumească lui cumnatu-său pentru acel dar, și se întoarse către Floare-de-Granată și îi zise :

— Chiar că sînt cum nu se poate mai stînjenit de dărnicia fratelui tău față de mine, și de măreția acestui dar ce nu-și are seamăn pe pămînt, și din care numai o piatră prețuiește cît toată împărăția mea întreagă !

Și Floare-de-Granată îi mulțumi fratelui ei că s-a gîndit să-și îndeplinească datoriile de rudenie ; ci prințul Saleh se întoarse către rege și îi spuse :

— Pe Allah, o, măria-ta, darul acesta nici măcar nu-i vrednic de fala ta ! În ce ne privește, niciodată n-o să putem să ne plătim îndeajuns datoriile cu care ne-a îndatorat bunătatea ta ; și chiar de ar fi ca noi toți să ne petrecem o mie de ani slujindu-te, tot n-am putea, pe chipurile și pe ochii noștri ! să-ți dăm îndărăt ceea ce îți datorăm ; întrucît totul este prea puțin, față de drepturile tale asupra noastră !

La vorbele acestea, regele îl îmbrățișă pe prințul Saleh și îi mulțumi călduros. Pe urmă, îl rugă stăruitor să mai rămînă în sarai patruzeci de zile, dimpreună cu mama și cu verișoarele lui, în vîlvora ospețelor și a petrecerilor. Ci, cînd acest răstimp trecu, prințul Saleh se înfățișă regelui și sărută pămîntul dinaintea lui. Și regele îl întrebă :

— Vorbește, o, Saleh ! Ce dorință ai ?

El răspunse :

— O, rege al vremilor, sîntem cu adevărat scăldați în huzururile tale ; ci venim să-ți cerem îngăduința de a pleca, întrucît sufletul nostru tînjește greu de dorul după țara noastră, după rudele și după casele noastre, de atîta vreme de cînd am plecat ! Și-apoi, o ședere prea îndelungată pe pămînt este vătămătoare pentru sănătatea noastră, căci noi sîntem deprinși cu viața de sub apă.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci și patra noapte

Urmă :

Și regele răspunse :

— Ce necaz pentru mine, o, Saleh !

El spuse :

— Și pentru noi este la fel ! Ci, o, măria-ta, avem să mai venim din cînd în cînd spre a-ți aduce salutul nostru și spre a mai vedea pe Floare-de-Granată și pe Zîmbet-de-Lună.

Și regele spuse :

— Da, pe Allah ! așa să faceți ! și cît mai des ! În ce mă privește, sînt tare mîhnit că nu pot să vă însoțesc, pe tine, pe regina Lăcustă și pe verișoarele mele, în țara voastră din mare, întrucît eu tare mă tem de apă !

Atunci, cu toții își luară bun-rămas și, după ce sărutară pe Floare-de-Granată și pe Zîmbet-de-Lună, se aruncară pe fereastră, unul după altul, și se afundară în mare. Și-atîta cu ei !

Ci, în ceea ce îl privește pe micuțul Zîmbet-de-Lună, iacătă ! Maică-sa, Floare-de-Granată, nu vroi nicidecum să-l lase în seama doicilor, și îi dete ea însăși sîn, pînă ce pruncul ajunse la vîrsta de patru ani, ca să sugă odată cu laptele toate vîrtuțile marine. Și copilul, dacă fu alăptat atîta de multă vreme cu laptele maicii sale, născută în mare, se făcu din zi în zi mai frumos și mai voinic ; și, pe măsură ce creștea, sporea și în putere și în haruri ; în așa fel că, atunci cînd ajunse la cei cincisprezece ani ai lui, se făcuse flăcăul cel mai frumos, cel mai voinic, cel mai sprinten la întrecerile trupești, cel mai cuminte și mai învățat dintre fiii de regi de pe vremea lui. Și, în toată nemărginita împărăție a părintelui său, nu se mai vorbea, în fiecare zi și la toate taifasurile, decît despre harurile, despre frumusețile și despre desăvîrșirile lui ; căci, cu adevărat, era frumos ! Și poetul nu înflorea nimic, cînd spunea despre el :

Puf feciorese așterne două umbre
Pe rumenii-i obraji fermecători ;
Așterne parcă două pete sumbre
Pe niște trandafiri strălucitori ;
Ca niște-ntunecate chihlimbare
Pe fața unor dulci mărgăritare ;
Ca niște negre-vineții agate
Pe roșul unor mere-mbujorate.

Sub pleoapele lui galeşe se-ascund
Săgeţi ucigătoare, ca-ntr-o doară.
Privirile lui toate îţi răspund,
Dar uitătura lui de foc omoară.
Nu căuta beţia-n vinuri rare :
Nu-i vin pe lume să te-mbete, nu-i,
Ca rumeni-i obrajii arşi de dogoarea
Dorinţei tale şi-a sfielii lui !
O, negre chindiseli, o minunate
Flori pe obrajii lui strălucitori,
Şir de mătănii scumpe, adunate
Din boabe mari de mosc îmbătător,
Şi parcă din adînc străluminate
De-o lampă-aprinsă-n negre nopţi de dor !

Încît regele, care îl iubea pe fiul său cu o dragoste mare, şi care vedea în el atîtea însuşiri regeşti, vroi, simţindu-se că îmbătrîneşte şi că i se apropie sorocul ursit, să-i întemeieze încă din viaţă moştenirea în scaunul de domnie. Drept care, îşi strînse vizirii şi mai-marii împărăţiei, care ştiau cît de vrednic este tînărul prinţ din toate privinţele să-i urmeze la domnie, şi îi puse să rostească jurămîntul de credinţă faţă de regele lor cel nou ; pe urmă, coborî dinaintea lor de pe tron, îşi scoase coroana de pe cap şi o puse cu chiar mîinile lui pe capul fiului său Zîmbet-de-Lună ; şi îl sprijini de subţiori şi îl ajută să se suie şi să şadă pe scaunul de domnie, în locul lui ; şi, ca să arate şi mai limpede că îi trecea de aci înainte toată stăpînirea şi toată puterea lui, sărută pămîntul dinainte-i şi, ridicîndu-se, îi sărută mîna şi pulpana mantiei împărăteşti, şi coborî să se aşeze la picioarele tronului, de-a dreapta, pe cînd de-a stînga steteau vizirii şi emirii.

Numaidecît, noul rege Zîmbet-de-Lună începu să judece, să orînduiască treburile împărăţiei, să dea

slujbe celor ce li se cuvenea vreun huzmet, să-i mazilească pe cei necinstiţi, să apere drepturile celui slab împotriva celui puternic şi pe ale celui sărac împotriva celui bogat, şi să se îngrijească de ceea ce este drept, cu atîta înţelepciune şi dreptate şi pricepere, încît şi tatăl său, şi bătrînii viziri ai tatălui său, şi toţi cei de faţă rămaseră minunaţi. Şi nu ridică divanul decît pe la nămiază.

Atunci, însoţit de părintele său regele, se duse în iatacul mamei sale regina, cea născută în mare; şi purta pe cap cununa de aur a împărăţiei şi, în felul acesta, era chiar ca luna. Iar maică-sa, dacă îl văzu aşa de frumos cu coroana aceea, se repezi la el, plîngînd de tulburare, şi i se aruncă la gît sărutîndu-l cu dragoste şi cu bucurie; pe urmă, îi sărută mîna şi îi ură domnie fericită, viaţă lungă şi biruinţe asupra vrăjmaşilor.

Şi tustrei trăiră aşa, în vileagul fericirii şi al dragostei supuşilor lor, vreme de un an, după care bătrînul rege Şahraman îşi simţi, într-o zi, inima bătînd grăbit, şi nu mai avu răgaz decît atîta cît să-şi sărute soaţa şi fiul, şi să le dea sfaturile cele de pe urmă. Şi muri cu o foarte mare linişte, şi se duse întru mila lui Allah (preamărit fie el !).

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi cincea noapte

Urmă :

Şi mare mai fură jalea şi mîhnirea Floarei-de-Granată şi ale regelui Zîmbet-de-Lună, care îl plînseră o lună întreagă, fără a vedea pe nimeni,

și îi zidiră un mormînt vrednic de pomenirea lui, pe care îl dăruiră cu bunuri nestrămutătoare, spre miluirea săracilor, a văduvelor și a orfanilor.

Și, în acest răstimp, nu lipsiră să vină, spre a lua parte la mîhnirea tuturora, nici bunica, regina Lăcustă, nici unchiul regelui, prințul Saleh, nici mătușile regelui, cele născute în mare. Și, de altminteri, rudele acestea mai veniseră de multe ori în ospeție pe la ei, încă pe cînd trăia bătrînul rege. Și plînseră îndelung că nu putuseră veghea la clipele lui cele de pe urmă. Și își puseră cu toții durerea laolaltă ; și se mîngîiau unul pe altul, rînd pe rînd ; și, într-un sfîrșit, după lungă vreme, izbutiră să-l facă pe rege să mai uite oleacă moartea părintelui său, și îl hotărîră să înceapă iarăși a-și vedea de sfaturile divanului și să se îngrijească de treburile împărăției. Iar el, după multe împotriviri, îi ascultă și primi să-și îmbrace hainele împărătești lucrate în aur și înstelate cu pietre scumpe, și să-și pună cununa. Și luă iarăși puterea în mînă și împărți dreptatea, cu încuviințarea tuturora și cinstit și de cei mari și de cei mici ; și-așa, vreme de încă un an.

Or, într-o după-amiază, prințul Saleh, care de o bună bucată de vreme nu mai venise să-și vadă sora și nepotul, ieși din mare și intră în sala în care, la ceasul acela, ședeau regina și Zîmbet-de-Lună. Și le spuse salamalekurile cele de cuviință și îi sărută ; și Floare-de-Granată îi zise :

— O, fratele meu, cum o mai duci, și cum o mai duce mama, și cum o mai duc verișoarele mele ? El răspunse :

— O, sora mea, ele o duc tare bine, și trăiesc în tihnă și mulțumire, și nu le lipsește decît vederea chipului tău și a chipului nepotului meu, regele Zîmbet-de-Lună !

Şi începură să tăifăsuiască ba de una, ba de alta, mîncînd alune şi fistic ; şi prinţul Saleh aduse vorba, cu potop de laude, despre harurile nepotului său Zîmbet-de-Lună, despre frumuseţea, despre farmecele, despre înfăţişarea, despre purtarea-i aleasă, despre dibăcia lui la întreceri, şi despre înţelepciunea lui. Şi Zîmbet-de-Lună, care se afla acolo, întins pe un divan şi cu capul sprijinit pe perne, cînd auzi ce vorbesc despre el maică-sa şi unchiu-său, nu vru să pară că i-ar asculta, şi se prefăcu adormit. Şi, în felul acesta, putu să asculte în tihnă ce-şi spuneau ei mai departe pe seama lui.

Şi chiar că prinţul Saleh, dacă îl văzu pe nepotu-său adormit, vorbi mai în voie cu Floare-de-Granată, sora lui, şi îi spuse :

— Tu uiţi, sora mea, că fiul tău are să împlinească în curînd şaptesprezece ani, şi că la vîrsta aceasta se cuvine a cugeta la însurătoarea copiilor ! Or, cînd îl văd aşa de frumos şi de voinic, şi cînd ştiu că la anii lui orice tînăr are anumite nevoi ce trebuiesc împlinite într-un fel ori în altul, mi-e tare frică să nu i se întîmple cine ştie ce lucru nedorit. Aşa încît este de mare trebuinţă să-l însurăm, căutîndu-i printre fetele mării o domniţă care să-i fie pe potrivă şi ca haruri şi ca frumuseţe !

Şi Floare-de-Granată răspunse :

— De bună seamă ! tot aşa-i şi dorinţa mea lăuntrică, întrucît nu am decît un copil, şi a venit vremea să aibă şi el un urmaş la scaunul de domnie al străbunilor săi ! Te rog, dar, o, fratele meu, să mi le aduci aminte pe tinerele din ţara mea, întrucît e atîta de mult de cînd am părăsit marea, încît nu le mai ţin minte pe cele care-s frumoase şi pe cele care-s urîte !

Atunci Saleh începu să-i înșiruie surorii sale pe cele mai frumoase domnițe din mare, una după alta, cîntărindu-le cu grijă însușirile, și pe cele prielnice, și pe cele potrivnice, și foloasele, și nefoloasele. Și, de fiecare dată, regina Floare-de-Granată răspundea : „A, nu ! n-o vreau pe aceea, din pricina măică-si ; nici pe aceea, din pricina lui taică-său ; nici pe aceea, din pricina mătușe-si, care are limba ascuțită ; nici pe aceea, din pricina bunică-si, care miroase urît ; nici pe aceea, din pricină că e căpățînoasă și cu ochii goi!" — și tot așa, neînvoindu-se pentru nici una dintre domnițele pe care i le pomenea Saleh.

Atunci Saleh îi spuse :

— O, sora mea, dreptu-i să-ți vină așa de anevoie a alege o soție pentru fiul tău, care nu-și află seamăn nici pe pămînt, nici în mare ! Ci ți le-am înșirat pe toate fetele de măritat, și nu mi-a mai rămas decît una pe care să ți-o pomenesc !

Pe urmă se opri și, șovăind, spuse :

— Mai întîi trebuie să mă încredințez dacă nepotu-meu doarme cu adevărat ; întrucît nu pot să-ți vorbesc despre fata aceea față cu el ; am eu pricinile mele ca să mă feresc de asta.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci și șasea noapte

Urmă :

Atunci, Floare-de-Granată se apropie de fiu-său, și îl atinse cu mîna, și îl pipăi, și îl ascultă cum răsuflă ; și, întrucît părea că este cufundat într-un

somn greu, căci mîncase o farfurie întreagă de ceapă, care îi plăcea tare mult şi care îi da de obicei o poftă de somn adîncă, regina îi spuse lui Saleh :

— Doarme ! Poţi să deşiri ce ai !

El spuse :

— Află, dar, o, sora mea, că, dacă mă feresc aşa, o fac pentru că acuma vreau să-ţi vorbesc despre o domniţă din mare, care-i peste poate de anevoie a fi dobîndită de soţie, nu din pricina ei, ci din pricina regelui, părintele ei. Încît nu este de nici un folos ca nepotul meu să audă vorbindu-se despre ea, mai inainte ca noi să fim încredinţaţi cum stă treaba ; căci dragostea, o, sora mea, ştii şi tu, se stîrneşte mai adesea prin ureche decît prin ochi, la noi, la musulmani, la care femeile şi fetele au obrazul acoperit cu iaşmacul cuviinţei.

Şi regina spuse :

— O, fratele meu, ai dreptate ! căci dragostea este la început un şuvoi de miere care nu zăboveşte să se preschimbe într-o baltă a pierzării, largă şi sărată ! Ci grăbeşte, rogu-mă ţie, de-mi spune numele acelei domniţe şi al tatălui ei !

El spuse :

— Este domniţa Gemma, fata regelui Solomîzdru-din-apă.

Cînd auzi numele acesta, Floare-de-Granată strigă :

— Ah ! acuma îmi aduc aminte de domniţa aceea Gemma ! Pe vremea cînd mai trăiam în mare, era o copilă de vreun an, dar mai frumoasă decît toate fetiţele de seama ei. Ce minunată trebuie să se fi făcut de-atunci !

Saleh răspunse :

— Minunată-i, în adevăr, şi nici pe pămînt, nici în împărăţiile de sub apă nu s-a mai văzut o frumuseţe asemenea ! Oh, sora mea, ce plăcută-i, şi ce gingaşă, şi ce dulce, şi ce zarifă, şi ce fermecătoare !

Și are o piele ! Și niște plete ! Și niște ochi ! Și un mijlocel ! Și un spate, uf ! și greu, și zburdatic, și vîrtos totodată, și galeș, și rotund pe toate părțile, fără de greș ! Dacă fata asta se leagănă, tulpina de ban crapă de zavistie ! Dacă se mlădie, antilopele și gazelele se ascund ! Dacă se dezvelește, soarele și luna se simt umilite ! Dacă se mișcă, totul se prăbușește ! Dacă se sprijină, ucide ! Și dacă se așează, urma pe care o lasă e așa de adîncă încît nu mai piere ! Cum, dar, cînd este așa de strălucitoare și de desăvîrșită, nu s-ar numi Gemma ?

Și Floare-de-Granată răspunse :

— De bună seamă că mama ei, dacă i-a dat numele acesta, a fost călăuzită de atoateștiutorul Allah ! Iat-o, în adevăr, pe fata ce i se cade de soție fiului meu Zîmbet-de-Lună !

Și-așa ! Iar Zîmbet-de-Lună se prefăcea că doarme ; ci în sufletul lui se desfăta și se înfiora cu gîndul la nădejdea de a o avea în curînd pe acea domniță din ape, atîta de voinică și de gingașă !

Ci Saleh adăugă numaidecît :

— Numai că, o, sora mea, ce să-ți spun despre tatăl domniței Gemma, regele Solomîzdru ? E un amarnic, un bădăran, un nesuferit ! Pînă acuma a și oprit-o de mai multe ori pe fiică-sa să se mărite cu niște prinți care o cereau de soție, ba i-a și alungat cu mare ocară, după ce le-a zobit oasele ! Încît, nu prea știu cum are să ne primească, și nici cu ce ochi are să privească cererea noastră ! Și iacătă-mă peste măsură de încurcat din pricina aceasta !

Regina răspunse :

— Treaba-i tare gingașă ! Și se cade să ne gîndim îndelung, și să nu care cumva să scuturăm pomul pînă ce nu s-a copt rodul !

Și Saleh încheie :

— Da, să cugetăm și pe urmă om vedea !

După care, întrucît în clipa aceea Zîmbet-de-Lună se făcea că se trezește, își curmară vorba, urmînd s-o înceapă iar mai tîrziu, de acolo de unde o lăsau. Și-atîta cu ei !

Iar Zîmbet-de-Lună se ridică de mijloc ca și cum n-ar fi auzit nimic, și se întinse liniștit ; ci, înlăuntru-i, inima-i ardea de iubire...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci și șaptea noapte

Urmă :

...inima-i ardea de iubire și duduia ca o sobă plină cu jeratic !

Or, Zîmbet-de-Lună se feri cu grijă să spună mamei sale și unchiului său vreo vorbă cît de mică în această privință, și plecă devreme la culcare și își petrecu singur toată noaptea aceea, pradă acelui zbucium atîta de nou pentru el ; și cugetă și el la cel mai potrivit mijloc de a ajunge cît mai grabnic la capătul dorurilor sale. Și nu-i de nici un folos să spunem că rămase pînă dimineața fără a putea să închidă o clipă ochii.

Încît, de cu zori, se sculă și se duse să-l trezească pe moșu-său Saleh, care își petrecuse noaptea în palat, și îi spuse :

— O, unchiule, vreau să merg în dimineața aceasta să mă plimb pe țărm, căci mi-e pieptul greu, iar

boarea mării are să mi-l ușureze. Te rog, dar, să mă însoțești la această plimbare !

Și prințul Saleh răspunse :

— A asculta înseamnă a te supune !

Și sări în picioare, și plecă împreună cu nepotul său pe țărm.

Merseră mult laolaltă, fără ca Zîmbet-de-Lună să-i spună unchiului său nici o vorbă. Și tînărul era galben la chip, cu lacrimi în colțul ochilor. Ci deodată se opri și, șezînd pe o stîncă, ticlui aceste stihuri, și le cîntă, privind în mare :

Dacă vreunu-ar sta să-mi spună
În vreun pîrjol de foc încins,
Cînd arde-ar inima-mi nebună,
Dacă vreunu-ar sta să-mi spună
Cu dinadins :

„Iacăt-o, tot pe ea o vrei,
Sau poate-acuma vrei să bei
Un gît de apă rece, bună“,
Cam ce-ai răspunde-atunci, în zor ?
„S-o văd pe ea, și-apoi să mor !“

O, inima mea, dodă, dodă,
Ce tare mi te-ai mai schimbat
De cînd în tine s-a-ncrustat
Gemma lui Solomîzdru-vodă !

Cînd prințul Saleh auzi stihurile acelea, cîntate cu tristețe de nepotul său regele, își plesni palmele, peste măsură de deznădăjduit, și strigă :

— La ilah ill'Allah ! ua Mohammad rassul Allah ! Și nu este măreție și putere decît întru slăvitul Allah preamăritul ! O, copile al meu, așadar ai auzit ce am vorbit ieri cu mama ta despre domnița Gemma, fata regelui Solomîzdru-din-mare ? O, păcatele noas-

tre ! căci văd, o, copile al meu, că mintea și inima ta se și chinuie amarnic din pricina ei, cînd nimic nu s-a făcut și cînd lucrul este anevoie de tocmit !

Zîmbet-de-Lună răspunse :

— O, unchiule, numai domnița Gemma îmi trebuie, și alta nu ! Fără de care am să mor !

El spuse :

— Atunci, o, copile al meu, să ne întoarcem la mama ta, ca să-i spun și ei în ce stare te afli, și să-i cer îngăduința de a te lua cu mine în mare, spre a ne duce la împărăția lui Solomîzdru-din-mare, să-i cer pentru tine pe domnița Gemma de soție !

Ci Zîmbet-de-Lună strigă :

— Nu, o unchiule, nu vreau să-i cer mamei mele o îngăduință pe care nu are să mi-o dea, fără de nici o îndoială ! Întrucît are să-i fie frică pentru mine de regele Solomîzdru, care are năravuri urîte ; și are să-mi mai spună că împărăția mea nu poate să rămînă fără rege, și că neprietenii tronului au să se prilejească de lipsa mea spre a-mi răpi domnia ! O știu eu pe maica și știu de mai înainte ce are să-mi spună !

Pe urmă, Zîmbet-de-Lună începu să plîngă amarnic dinaintea moșului său, și adăugă :

— Vreau să merg pe dată cu tine la regele Solomîzdru, fără a-i mai spune nimic maică-mi ! Și-avem să ne întoarcem cît mai iute, mai înainte ca ea să aibă vreme a afla de lipsa mea !

Prințul Saleh, dacă văzu că nepotul său se îndîrjește în acea hotărîre, nu vroi să-l necăjească și mai tare, și spuse :

— Îmi pun nădejdea întru Allah pentru tot ce s-o întîmpla !

Pe urmă, își scoase de pe deget un inel pe care erau săpate cîteva Nume dintre Nume, și îl puse pe degetul nepotului sau, spunîndu-i :

— Inelul acesta are să te apere şi mai bine împotriva primejdiilor de sub ape, şi are să te dăruiască pe deplin cu toate vîrtuţile vieţii noastre din mare !

Şi se ridică uşor în văzduh, de pe stînca pe care şedeau. Iar Zîmbet-de-Lună, ca să facă şi el la fel, bătu cu piciorul în pămînt, şi se ridică de pe piatră, înălţîndu-se cu moşul său în văzduh. Şi de acolo făcură o arcuitură, coborînd către mare, unde se cufundară amîndoi.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi opta noapte

Urmă :

Şi Saleh vroi mai întîi să-i arate nepotului palatul lui din mare, pentru ca regina Lăcustă să-l poată primi cum se cuvine pe copilul fiică-si, iar verişoarele Floarei-de-Granată să aibă bucuria de a-l vedea pe verişorul cel drag. Şi nu le trebui multă vreme pînă ce să ajungă acolo ; şi prinţul Saleh îl duse numaidecît pe Zîmbet-de-Lună în iatacul bunicii. Or, bătrîna Lăcusta tocmai şedea între nişte fetişcane, rude de-ale ei ; şi, de cum îl văzu intrînd pe Zîmbet-de-Lună, îl şi cunoscu şi strănută de plăcere. Iar Zîmbet-de-Lună se duse de-i sărută mîna, şi sărută şi mîinile verişoarelor lui ; şi toate îl sărutară tulburate, scoţînd strigăte de bucurie, cu nişte glasuri tare ascuţite ; şi bunica îl pofti să

șadă lîngă ea, și îl sărută între cei doi ochi, și îi spuse :

— O, ce sosire fericită ! o, ce zi de lapte ! Tu ne luminezi casa, o, copilul meu ! Da ce mai face mama ta, Floare-de-Granată ?

El răspunse :

— Este cum nu se poate mai sănătoasă și desăvîrșit de fericită, și m-a însărcinat să vă aduc salamalekurile sale, ție și fetelor unchiului ei !

Iată ce-i spuse el ! Da nu spunea adevărat, căci plecase fără a-și lua rămas-bun de la mama lui. Or, pe cînd Zîmbet-de-Lună, luat de verișoarele sale, care vroiau să-i arate toate minunățiile palatului lor, se îndepărtase cu ele, prințul Saleh îi povesti degrabă mamei sale despre dragostea care îi intrase în ureche nepotului său și care îi năpădise inima, numai auzind de nurii domniței Gemma, fata craiului Solomîzdru. Și îi povesti toată întîmplarea, de la început pînă la sfîrșit, și adăugă :

— Și n-a venit aici cu mine decît ca s-o ceară de soție de la tatăl ei !

Cînd bunica regelui Zîmbet-de-Lună auzi cele spuse de Saleh, fu peste poate de supărată pe fiul ei, și îl certă aprig că nu avusese destulă grijă să nu vorbească despre domnița Gemma de față cu Zîmbet-de-Lună, și îi zise :

— Că tu știi prea bine ce om amarnic este regele Solomîzdru-din-mare, plin de îngîmfare și de prostie, și cît de fălos e de fiică-sa, pe care n-a vrut s-o dea pînă acuma atîtor tineri prinți ! Și nu ți-e teamă să ne pui într-o grea încurcătură umilitoare față de el, ducîndu-ne să-i facem o cerere pe care nu are s-o primească, fără de nici o îndoială ! Și atunci noi, care ținem la cinstea noastră, avem să fim tare umiliți și avem să ne întoarcem cu nasul în

pămînt, hotărît! În adevăr, fiul meu, în nici o împrejurare și în nici un fel, n-ar fi trebuit să rostești numele acestei domnițe, mai ales dinaintea fiului sorei tale, de-ar fi fost el adormit chiar cu vreo buruiană de somn!

Saleh răspunse:

— Da! ci lucrul acuma s-a petrecut, iar băiatul este atîta de îndrăgostit de fată, încît mi-a mărturisit că, dacă nu are să fie a lui, el moare! Și-apoi cum adică, la urma urmei? Zîmbet-de-Lună este pe puțin tot atîta de frumos ca și domnița Gemma, și-i urmașul unui neam de regi vestit, și-i el însuși rege peste o puternică împărăție pămîntească! Și doar n-o fi rege numai otrăvitul acesta de Solomîzdru! Și-apoi cam ce pretenții ar putea el să-mi ridice, pe care să nu pot să i le spulber, aducînd altele împotrivă? Are să-mi spună că fata lui este bogată; eu am să-i spun că fiul nostru este și mai bogat! Că fiică-sa e frumoasă; da feciorul nostru este și mai frumos! Că fiică-sa e de viță aleasă; da băiatul este de o viță și mai aleasă! Și tot așa, o, mamă a mea, pînă ce am să-i dovedesc că, la urma urmei, el are de cîștigat totul primind căsătoria aceasta! Oricum, eu, cu trăncăneala mea, sînt pricina încurcăturii; și-i drept să iau asupra-mi sarcina de a o duce la bun sfîrșit, chiar cu primejdia de a mi se zdrobi oasele și de a-mi da sufletul!

Iar bătrîna regină Lăcustă, văzînd că nu mai era, în adevăr, altă cale, spuse cu un oftat:

— Ce bine ar fi fost, fiul meu, dacă n-ai fi stîrnit niciodată o treabă primejdioasă ca aceasta! Dar, dacă așa a fost ursit, mă supun, ci numai de nevoie, și te las să te duci. Ci pe Zîmbet-de-Lună am să-l țin pe lîngă mine pînă ce te întorci; căci nu vreau să-l las să se încurce așa, fără a ști nimic temeinic! Du-te, dar, fără el, și mai ales

măsoară-ţi vorbele, ca nu cumva să-l înfurii cu vreun cuvînt mai tare pe regele acela necioplit şi bădăran, care nu ţine seamă de nimic şi se poartă faţă de toată lumea la fel de urît !

Şi Saleh răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Se ridică atunci şi luă cu el doi saci mari, plini cu daruri scumpe, menite regelui Solomîzdru ; şi încărcă aceşti doi saci în spinarea a doi robi, şi luă împreună cu ei drumul de apă care ducea la palatul regelui Solomîzdru.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute treizeci şi noua noapte

Urmă :

Cînd ajunse la palat, prinţul Saleh ceru îngăduinţă să intre ca să vorbească cu regele ; şi i se îngădui. Şi intră în sala în care, pe un jeţ de smarald şi de hiacint, şedea regele Solomîzdru-din-mare. Şi Saleh i se temeni cu salamalekurile sale de bună pace în chipul cel mai ales, şi-i puse la picioare cei doi saci mari, plini cu strălucite daruri, aduşi de robi în spinare. Şi regele, văzînd acestea, îi întoarse lui Saleh urările de bună pace, îl pofti să şadă şi îi spuse :

— Fii binevenit, prinţe Saleh ! De mult nu te-am mai văzut, şi-s tare mîhnit din pricina aceasta ! Ci grăbeşte-te de-mi cere lucrul pentru care ai venit

la mine ; întrucît atunci cînd cineva face un dar, îl face totdeauna cu nădejdea să capete în schimb altceva pe măsură ! Vorbește, dară, și am să văd dacă pot să fac ceva pentru tine !

Atunci Saleh mai făcu o temenea adîncă dinaintea regelui și spuse :

— Da ! am venit cu sarcina unui lucru pe care nu vreau să-l dobîndesc decît de la Allah și de la regele cel strălucit, de la leul cel viteaz, de la bărbatul cel mărinimos, a cărui faimă de slavă, de măreție, de dărnicie, de gingășie, de blîndețe și de bunătate s-a întins de-a lungul pămînturilor și al mărilor, și despre care își povestesc cu minunare, seara, la corturi, caravanele !

Și regele Solomîzdru, la cuvîntarea aceasta, își domoli cumplita încrîncenare a sprîncenelor împreunate, și spuse :

— Înfățișează-ți cererea, o, Saleh, și ea are să intre într-o ureche simțitoare și într-un suflet binevoitor ! Dacă pot să ți-o îndeplinesc, am s-o îndeplinesc scutindu-te de orice zăbavă ; iar dacă n-am să pot, nu are să fie din rea-voință ! Întrucît Allah, o, Saleh, nu cere de la un suflet nimic mai mult decît poate sufletul acela să cuprindă !

Atunci Saleh se ploconi dinaintea regelui încă și mai adînc decît în cele două dăți de mai înainte, și spuse :

— O, rege al vremurilor, lucrul pe care am venit să ți-l cer poți, cu adevărat, să mi-l dărui, întrucît este în puterea ta și numai sub voia ta ! Iar eu de bună seamă că nu m-aș fi nevoit să vin să ți-l cer, dacă n-aș fi avut dintru întîi încredințarea că este cu putință ! Căci spune înțeleptul : „Dacă vrei să fii plăcut, nu cere ceea ce nu este cu putință !“ Iar eu, o, măria-ta (păstreze-te Allah întru fericirea noastră !) nu sînt nici smintit, nici înfumurat ! Or, așadar,

iacătă ! Aflã, o, rege plin de slavă, că vin la tine numai ca mijlocitor ! Și anume, o, rege preamărite o, mărinimosule, o, falnicule, vin spre a peți de la tine mărgăritarul cel fără de asemuire, giuvaierul cel fără de preț, comoara cea pecetluită, pe fata ta, domnița Gemma, de soție pentru nepotul meu, regele Zîmbet-de-Lună, fiul regelui Șahraman și al reginei Floare-de-Granată, sora mea, și stăpînul peste Cetatea-Albă și peste împărățiile pămîntești care se întind de la hotarele Persiei pînă la marginile cele mai depărtate ale Khorassanului !

Cînd auzi cuvîntarea aceasta a lui Saleh, regele Solomîzdru-din-mare se puse pe un rîs de se răsturnă pe spate, și, căzut așa, chicotea mai departe și se hurduca zvîcnind cu picioarele în sus cît putea ! După care, se ridică și, privindu-l pe Saleh în tăcere, răcni deodată la el :

— Ho ! Ho !

Și iar se puse pe rîs și pe hurducat, și atîta de amaric și atîta de mult, că pînă la urmă dete și-o bubuitură răsunătoare. Și, în felul acesta, se potoli și îi spuse lui Saleh :

— În adevăr, o, Saleh, eu totdeauna te-am crezut om măsurat și cumpănit, ci văd bine acuma cît de tare m-am înșelat ! ! Or, atunci, ia spune-mi, ce-ai făcut cu bunul tău simț și cu mințile tale, de cutezi să-mi înfățișezi o cerere atîta de smintită ?

Ci Saleh, fără a se tulbura ori a-și ieși din fire, răspunse :

— Nu știu ! Da-i lucru neîndoielnic că regele Zîmbet-de-Lună, nepotul meu, este pe puțin la fel de frumos, și la fel de bogat, și dintr-un neam la fel de ales ca și fata ta, domnița Gemma ! Și dacă

domnița Gemma nu este făcută pentru o căsătorie ca aceasta, pentru ce altceva-i făcută, spune-mi? Căci n-a zis oare înțeleptul: „Pentru o fată nu este decît măritișul sau mormîntul“? Și, drept aceea, la noi, la musulmani nu se află fete bătrîne! Nu mai pregeta, dar, să te folosești de prilejul acesta de a-ți scăpa fata de mormînt!

La vorbele acestea, regele Solomîzdru fu cuprins de o mînie peste poate, și ridicîndu-se pe cele două picioare ale sale, cu sprîncenele încruntate și cu sîngele în ochi, țipă la Saleh:

— O, cîine de om, oare pot cei de-o teapă cu tine să rostească în fața lumii numele fetei mele? Au ce ești tu, de nu un cîine, fecior de cîine? Și cine-i nepotu-tău Zîmbet-de-Lună? și cine-i soră-ta? Toți sînteți niște cîini, odrasle de cîini!

Pe urmă, se întoarse către străji și strigă:

— Hei, voi! ia găbjiți-l pe codoșul ăsta și zdrobiți-i oasele!

Pe dată, străjerii se năpustiră la Saleh și deteră să-l înșface și să-l doboare; ci, iute ca fulgerul, Saleh se smulse din mîinile lor și se repezi afară, ca să fugă. Ci acolo văzu cu mare uimire o mie de călăreți călări pe cai de mare, și coperiți cu platoșe de oțel, și înarmați din creștet pînă în talpă, și care toți erau rudele lui și oamenii lui de casă! Și iacă-tă că picau tocmai la vreme, trimiși de mama lui, regina Lăcustră, care, presupuind ce primire urîtă ar putea să-i facă regele Solomîzdru, gîndise că-i bine să-i trimită pe acei o mie de oameni, care să-l apere împotriva oricărei năpaste!

Atunci Saleh le povesti în două-trei vorbe ce se întîmplase și le strigă:

— Și acuma, hai pe regele acesta înfumurat și smintit!

Atunci, cei o mie de călăreţi săriră jos de pe cai, îşi traseră spadele şi se năpustiră grămadă după prinţul Saleh în sala împărătească.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzecea noapte

Urmă :

Iar regele Solomîzdru, cînd văzu cum năvăleşte pe neaşteptate şi cu mare zarvă puhoiul acela de vrăjmaşi ce se revărsa ca negurile nopţii, nu-şi pierdu firea, ci strigă către străjile sale.

— Săriţi pe ţapul fricoşilor ăstora şi pe ciurda lui ! Şi săbiile să vă fie mai aproape de capetele lor decît li-e scuipatul de limbă !

Şi pe dată străjerii deteră strigătul lor de bătălie :

— Ya-le Solomîzdru !

Iar vitejii lui Saleh deteră şi ei strigătul de bătălie :

— Ya-le-Saleh !

Şi cele două tabere se năpustiră şi se izbiră între ele ca valurile unei mări în furtună ! Şi inima vitejilor lui Saleh era mai tare ca stînca, şi săbiile lor rotitoare începură să împlinească hotărîrile ursitei ! Şi Saleh cel vrednic, voinicul cu inima ca de piatră, viteazul săbiei şi al suliţei, reteza grumaji şi junghia piepturi, cu nişte izbituri de să doboare şi stîncile munţilor ! Uf, cumplit vălmăşag ! Şi înfricoşător măcel ! Ce răgete înăbuşite în beregăţi de vîrful

rîncilor negre! Cîte femei lăsate văduve, cu copiii lor rămași fără tată!... Și lupta se desfășura înverșunată, izbiturile răsunau, trupurile gemeau de rănile cele amarnice, și pămînturile de sub ape tremurau de loviturile grele ale oștenilor! Dar ce pot săbiile și ce pot toate armele împotriva hotărîrilor soartei? Și de cînd oare pot oamenii să zăbovească ori să grăbească ceasul ce li s-a scris drept soroc de jale? Și-așa că, peste un ceas de luptă, inimile străjerilor lui Solomîzdru nu pregetară să ajungă asemenea cu niște ulcele plăpînde; și toți pînă la unul acoperiră pămîntul împrejurul jețului împărătesc al domnului lor. Și Solomîzdru, dacă-i văzu așa, fu cuprins de o turbare atîta de cumplită încît boașele lui amarnice, care îi atîrnau pînă la genunchi, se zbîrciră pînă la buric! Și se năpusti spumegînd la Salch, care îl primi în vîrful suliței și îi strigă:

— Iacătă-te, o, mișelule și hainule, la capătul cel de pe urmă al mării pierzaniei!

Și, cu o lovitură vuitoare, îl doborî la pămînt și îl ținu acolo neclintit, pînă ce veniră oștenii de-l ajutară pe stăpînul lor să-l pună în lanțuri și să-l lege cu mîinile la spate! Și-atîta cu toți aceștia!

Estimp, domnița Gemma și Zîmbet-de-Lună, iacătă!

De la cele dintîi vuiete ale bătăliei ce se pornise în palat, domnița Gemma, înfricoșată, fugise împreună cu o slujitoare de-a ei, pe nume Mirta, și, străbătînd adîncurile mării, se ridicase la fața apei și își urmase fuga pînă ce ajunse la un ostrov pustiu, unde se adăposti, pitindu-se în vîrful unui copac înalt și plin de frunze. Iar slujnica ei Mirta făcu și ea la fel, și se ascunse tot așa în vîrful unui alt pom în care se cățără.

Or, soarta vroi ca lucrurile să se petreacă aidoma și în palatul reginei celei bătrîne, Lăcusta. În adevăr, cei doi robi, care îl însoțiseră pe prințul Saleh la palatul lui Solomîzdru ducînd sacii cu darurile, nu mai zăboviseră, de cum începuse bătălia, să-și scape pielea și să dea fuga să-i ducă știrea despre primejdie reginei Lăcusta. Iar Zîmbet-de-Lună, regele cel tînăr, după ce îi descususe pe robi cînd veniseră, fusese tare speriat de știrile acelea prea puțin liniștitoare, și se socotise, în sufletul lui, drept pricina dintîi a primejdiei grele în care căzuse unchiul său, și a tulburării aduse în împărăția de sub ape. Încît, cum era tare sfios față de bunică-sa, Lăcusta, nu mai avu curaj să se înfățișeze dinaintea ei, după primejdia în care, din pricina lui, se afla prințul Saleh, moșu-său. Și se folosi de clipa cînd bunică-sa era ținută să asculte spusele robilor, se ridică la fața apei și porni să se întoarcă la maică-sa, Floare-de-Granată, în Cetatea-Albă. Dar cum nu știa pe ce drum să meargă, se rătăci și ajunse și el tot pe ostrovul acela pustiu, pe care se adăpostise domnița Gemma.

De cum atinse pămîntul, întrucît se simțea ostenit de greaua alergătură pe care o făcuse, se duse să se întindă tocmai sub pomul în care se afla domnița Gemma. Și nu știa că soarta fiecărui om îl însoțește oriunde s-ar duce, de-ar fugi el mai iute ca vîntul, și nu știa că nu încape tihnă în a-i sluji ! Și habar nu avea despre ce-i menise, din adînc de vecii, ursita cea tainică.

Așa încît, odată întins sub copacul acela, își sprijini capul pe mînă, ca să se hodinească, și deodată, ridicînd ochii către vîrful pomului, dete de privirea domniței și de fața ei, și i se păru dintru-ntîi că vede chiar luna între ramuri. Și rosti :

— Slavă lui Allah, care a zămislit luna ca să împodobească serile şi să lumineze nopţile !

Pe urmă, cînd se uită mai cu luare-aminte, băgă de seamă că era o frumuseţe lumească, şi că acea frumuseţe era o fetişcană ca luna.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi una noapte

Urmă :

Şi gîndi : „Pe Allah ! am să mă sui numaidecît s-o înşfac şi s-o întreb cum o cheamă ! Căci seamănă nemaipomenit cu chipul cel minunat al domniţei Gemma pe care mi l-a zugrăvit moşul Saleh ! Şi cine ştie de n-o fi chiar ea ? Pesemne că trebuie să fi fugit din palatul tatălui ei cînd a început lupta !" Şi, tulburat pînă peste poate, ridică ochii către fată şi îi spuse :

— O, ţinta cea mai de pe urmă a oricărui dor, cine eşti şi pentru care pricină te afli pe ostrovul acesta, în vîrful acestui copac ?

Atunci, domniţa se înclină oleacă înspre tînărul cel frumos, îi zîmbi şi îi spuse cu un glas ca un cîntec de ape :

— O fermecătorule flăcău, o, preafrumosule, sînt domniţa Gemma, fiica regelui Solomîzdru-din-mare ! Şi mă aflu aici, întrucît mi-am părăsit ţara şi aşezările din ţara mea, şi pe tatăl meu, şi pe toţi ai mei, ca să scap de soarta jalnică a celor învinşi !

Căci prinţul Saleh, la ceasul acesta, pesemne că l-a şi luat în robie pe tatăl meu, după ce i-a măcelărit pe toţi străjerii lui. Şi pesemne că mă caută peste tot prin palat ! Of ! Of ! O, greu surghiun departe de ai mei ! O, amarnică soartă e soarta regelui, tatăl meu ! Of ! Of !

Şi lacrimi mari căzură din ochii ei frumoşi pe faţa lui Zîmbet-de-Lună, care de tulburare şi de mîhnire îşi ridică mîinile în sus şi strigă într-un sfîrşit :

— O, domniţă Gemma, suflet al sufletului meu, o, vis al nopţilor mele fără de somn, fie-ţi milă şi coboară din copacul acesta, întrucît eu sînt regele Zîmbet-de-Lună, fiul Floarei-de-Granată, regina născută ca şi tine în mare ! Oh ! coboară, căci sînt ucis de ochii tăi, sînt robul prins de frumuseţea ta !

Şi fata, ca vrăjită, strigă :

— Ya Allah ! o, stăpîne al meu, aşadar tu eşti frumosul Zîmbet-de-Lună, nepotul lui Saleh şi fiul reginei Floare-de-Granată ?

El spuse :

— Păi da ! Coboară, rogu-te !

Ea spuse :

— Oh ! ce neînţelept a fost tatăl meu cînd n-a vrut să primească pentru fata lui un soţ aşa cum eşti tu ! Ce ar fi putut să-şi dorească mai bun ? Şi unde ar putea să găsească un prinţ mai frumos şi mai minunat, pe pămînt ori sub ape ! O, iubitul meu, nu osîndi prea tare hotărîrea necugetată a tătălui meu, întrucît eu te iubesc ! Şi, dacă tu mă iubeşti de-o şchioapă, eu te iubesc de o mînă întreagă ! De cum te-am văzut, dragostea pe care o ai pentru mine s-a mutat în sufletul meu, şi am ajuns osîndita frumuseţii tale !

Şi, după ce rosti aceste cuvinte, fata se lăsă să alunece din copac în braţele lui Zîmbet-de-Lună

care, peste măsură de mulţumit, o strînse la piept şi o topi în sărutări peste tot, pe cînd ea îi întorcea mîngîiere pentru mîngîiere şi gingăşie pentru gingăşie. Iar Zîmbet-de-Lună, la atingerea aceea dulce, îşi simţea sufletul cum cîntă din toate păsările lui, şi strigă :

— O, stăpînă a inimii mele, o, domniţă Gemma cea atîta de dorită, tu, cea pentru care mi-am părăsit şi împărăţia, şi mama, şi palatul părinţilor mei, hotărît că unchiul meu Saleh nu mi-a zugrăvit decît a patra parte din farmecele tale, pe cînd celelalte trei părţi rămîn încă neştiute pentru mine ! Şi n-a măsurat dinaintea mea din frumuseţea ta decît un carat din cele douăzeci şi patru de carate, o, tu, cea toată numai de aur !

Şi, după ce spuse vorbele acestea, o coperi mai departe cu sărutări, şi o giugiuli într-o mie de chipuri. Pe urmă, arzînd de dorinţa de a se desfăta, într-un sfîrşit, din binecuvîntatele-i haruri, mîna lui coborî îndrăzneaţă către ciucurii de la brîul fetei. Şi fetişcana, ca spre a-l ajuta în treaba aceasta, se ridică, se depărtă cîţiva paşi, şi deodată îşi întinse mîna drept către el, şi, scuipîndu-l în obraz, căci nu avea apă la îndemînă, îi strigă :

— O, pămînteanule, lasă-ţi chipul de om şi schimbă-te într-o pasăre mare şi albă, cu ciocul şi cu picioarele roşii !

Şi pe dată Zîmbet-de-Lună, peste măsură de uluit, fu schimbat într-o pasăre cu penele albe, cu aripile grele, neînstare să zboare, şi cu ciocul şi cu picioarele roşii ! Şi începu, cu lacrimi în ochi, s-o privească pe fată !

Atunci, domniţa Gemma o chemă pe slujnica sa Mirta, şi îi spuse :

— Ia pasărea aceasta, care-i nepotul celui mai aprig vrăjmaş al părintelui meu, al codoşului ăla de Saleh care s-a luptat cu taica, şi du-o în Ostrovul-Secat, care nu-i departe de aici, ca să moară de sete şi de foame acolo !

Şi-aşa !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi doua noapte

Urmă :

Căci domniţa Gemma nu se arătase atîta de drăgăstoasă faţă de Zîmbet-de-Lună decît ca să se apropie de el fără de nici o supărare, şi să poată în felul acesta să-l preschimbe în pasăre menită să moară de foame, şi să-şi răzbune astfel tatăl ei şi străjerii tatălui ei. Şi-aşa cu ea !

Ci, în ce priveşte pasărea cea albă, iacătă ! După ce Mirta, slujnica, o luă, în ciuda bătăilor ei deznădăjduite de aripi şi a ţipetelor răguşite pe care le scotea, i se făcu milă şi nu avu inimă s-o ducă pe Ostrovul-Secat, unde o aştepta o moarte aşa de cumplită ! Şi îşi zise în inima ei miloasă : „Am s-o duc mai degrabă într-un loc unde să nu poată muri într-un chip atîta de cumplit şi unde să-şi aştepte soarta ! Căci cine ştie dacă stăpîna-mea nu are să se căiască în curînd de fapta ei dintîi, cînd i-o trece mînia, şi n-o să mă certe că am ascultat-o prea repede !" Şi-aşa că duse pe cel prins într-o insulă înverzită, plină cu tot soiul de pomi roditori şi

udată de izvoare reci, şi îl lăsă acolo, după care se întoarse la stăpînă-sa.

Or, să lăsăm pasărea pînă una-alta pe insula cea verde, iar pe domniţa Gemma în ostrovul dintîi, şi să ne întoarcem să vedem ce-i cu prinţul Saleh, biruitorul lui Solomîzdru.

Acesta, după ce îl fereca pe regele Solomîzdru, îl încuie într-un iatac din palat şi se făcu rege în locul lui. Pe urmă, se apucă fără de zăbavă s-o caute peste tot pe domniţa Gemma ; ci, se înţelege, n-o găsi nicăieri. Şi, dacă văzu că toate căutările lui rămîn zadarnice, se întoarse la palatul său ca s-o înştiinţeze pe regina Lăcusta, mama lui, despre toate cîte se întîmplaseră.

Pe urmă, întrebă :

— O, mamă a mea, unde este nepotul meu Zîmbet-de-Lună ?

Ea răspunse :

— Nu ştiu ! O fi plecat să se plimbe cu verişoarele lui. Da trimit numaidecît să-l caute !

Şi, tocmai cînd spunea vorbele acestea, verişoarele intrară, iar flăcăul nu era cu ele. Şi regina trimise oameni să-l caute peste tot, dar, se înţelege, nu-l găsiră nicăieri. Atunci, durerea regelui Saleh, a bunicii şi a verişoarelor fu peste poate ; şi se bociră şi plînseră amarnic. Pe urmă, Saleh, cu pieptul greu, fu nevoit fireşte să-i trimită ştire despre treaba aceasta surori-si, regina Floare-de-Granată, cea născuta în apă, mama lui Zîmbet-de-Lună.

Şi Floarea-de-Granată, peste măsură de înspăimîntată, se cufundă degrabă în mare şi dete fuga la palatul Lăcustei, mama ei. Şi, după îmbrăţişările şi lacrimile dintîi, întrebă :

— Unde este fiul meu, regele Zîmbet-de-Lună ?

Şi mama cea bătrînă, după lungi ocolişuri şi după tăceri pline de lacrimi, şi în potopul de suspine al

verişoarelor ce şedeau roată, îi povesti fiică-si toată povestea, de la început pînă la sfîrşit. Ci n-ar fi de nici un folos s-o mai spunem o dată. Pe urmă adăugă :

— Iar frate-tău Saleh, care s-a fost ridicat rege în locul lui Solomîzdru, degeaba a căutat el mult şi bine peste tot, că n-a izbutit să dea nici de urmele copilului nostru Zîmbet-de-Lună, şi nici de urmele domniţei Gemma, fata lui Solomîzdru !

Cînd Floare-de-Granată auzi vorbele acestea, lumea se înnegură dinaintea ochilor săi, şi jalea intră în inima ei, şi suspinele de deznădejde o zguduiau toată. Şi, o bună bucată de vreme, nu se mai auziră în palatul de sub apă decît bocetele de jale ale femeilor şi sughiţurile lor de durere.

Ci trebuiră numaidecît să cugete cum să îndrepte o stare de lucruri atîta de ciudată şi de jalnică. Şi bunica fu cea dintîi care îşi şterse lacrimile şi zise :

— Fata mea, nu-ţi mohorî peste măsură sufletul din pricina întîmplării acesteia ; căci nu-i nici un temei ca fratele tău să nu-l găsească pînă la urmă pe fiu-tău Zîmbet-de-Lună ! În ce te priveşte, dacă îţi iubeşti cu adevărat copilul şi dacă îţi pasă de rosturile lui, ai face mai bine să te întorci în împărăţia ta, ca să veghezi treburile şi să ţii în deplină taină lipsa fiului tău. Şi Allah are să dezlege lucrurile !

Şi Floare-de-Granată răspunse :

— Ai dreptate, mamă. Am să mă întorc. Ci te-aş ruga, oh, fie-ţi milă ! să te gîndeşti necontenit la fiul meu, şi nimenea să nu dea uitării căutările ! Şi de i s-ar întîmpla odată vreun rău, aş muri fără de izbavă, căci nu văd viaţa decît prin el şi nu gust bucuria decît la vederea lui !

Şi regina Lăcustă răspunse :

— Hotărît, fata mea, din toată dragostea inimii! Fii, dar, fără de teamă în privința aceasta, și liniștește-ți gîndurile întru totul!

Atunci, Floare-de-Granată își luă rămas-bun de la mama ei, de la frate-său și de la verișoare, și, cu pieptul apăsat greu și cu sufletul tare trist, se întoarse la împărăția și la cetatea ei.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci și treia noapte

Urmă:

Or, acuma, să ne întoarcem la insula verde, în care tînăra Mirta cea cu suflet milos îl lăsase pe Zîmbet-de Lună, schimbat de domnița Gemma în pasăre cu penele albe și cu ciocul și cu picioarele roșii!

După ce Zîmbet-de-Lună se văzu părăsit de preabuna Mirta, începu să plîngă din belșug; pe urmă, întrucît i se făcuse foame și sete, începu să mănînce poame și să bea din apa curgătoare, tot cugetînd la soarta lui cea cruntă și minunîndu-se că se vedea făcut pasăre. Și degeaba își încercă el aripile a zbor, căci nu izbîndi să se țină în văzduh, întrucît era prea mare și prea greu. Și, pînă la urmă, se împăcă și el cu soarta, gîndind: „La ce mi-ar și sluji să plec de pe ostrovul acesta, de vreme ce nu știu încotro să mă îndrept și de vreme ce nimeni, după înfățișarea-mi de pasăre, nu are să mă cunoască drept regele care am rămas în sinea mea?“ Și urmă să

trăiască pe insulă, tare trist; și, seara, se cocoța în vreun copac ca să se culce.

Or, într-o zi, pe cînd se plimba mîhnit pe labele lui, cu capul plecat, de mohorît ce era, îl zări un vînător de păsări, care venise pe insulă să-și întindă lațurile. Și păsărarul, fermecat de înfățișarea strălucită a acelei păsări mari care nu-și avea samăn pe lume, și al cărei cioc roșu și ale cărei picioare roșii se vădeau într-un chip așa de drăgălaș din albeața penelor, tare s-ar mai fi bucurat să poată avea o pasăre ca aceea, de un soi care îi era cu desăvîrșire necunoscut. Se pregăti așadar cu toată grija să-l amăgească și, cu o iscusință domoală, se apropie de el pe la spate și, dintr-o zvîrlitură dibace, aruncă plasa și îl prinse. Și, bogat cu acest vînat de soi, se întoarse în orașul din care venise, ducînd cu gingășie pe umeri pasărea cea mare, pe care o ținea atîrnată de picioare.

Și păsărarul, dacă ajunse în cetate, își zise: „Pe Allah! n-am mai văzut în viața mea o pasăre ca aceasta, nici la vînătorile mele de pe uscat, nici la cele de pe mare. Încît, ia să mă feresc de a o vinde vreunui cumpărător de rînd, care nu-i poate ști nici prețul, nici folosul, și care pesemne că ar tăia-o și ar mînca-o împreună cu ai lui; ci am să i-o duc în dar regelui cetății, care are să se minuneze de frumusețea ei și are să mă răsplătească scump!" Și se duse la palat și o duse regelui care, cînd o văzu, fu încîntat pînă peste poate și se minună mai cu seamă de culoarea roșie atîta de frumoasă a ciocului și a aripilor. Și o primi și dete zece dinari de aur păsărarului, care sărută pămîntul și plecă.

Atunci regele puse să se întocmească o colivie mare, cu zăbrele de aur, și închise în ea pasărea cea frumoasă. Și-i puse dinainte boabe de porumb și de grîu; ci pasărea nici nu-și întoarse ciocul către ele.

Iar regele, nedumerit, își zise : „Nu mănîncă ! Am să-i aduc altceva !“ Și scoase pasărea din colivie și îi puse dinainte piept de pui, felii de carne și fructe. Și numaidecît pasărea începu să mănînce cu o plăcere vădită, scoțînd țipete scurte și umflîndu-și penele albe. Iar regele, dacă văzu așa, se cutremură de bucurie și îi spuse unui rob :

— Dă fuga și spune stăpînei tale, regina, că am cumpărat o pasăre nemaipomenită, care-i o minune dintre minunile vremilor, și să vie să ne desfătăm amîndoi cu ea, și să vadă în ce chip minunat mănîncă din aceste bucate cu care păsările nu se hrănesc de obicei !

Și robul plecă degrabă s-o cheme pe regină, care nu pregetă să vină.

Ci, de cum zări pasărea, regina își coperi repede fața cu iașmacul și, mîniată, se trase îndărăt spre ușă și dete să iese. Iar regele fugi după ea și o întrebă, ținînd-o de văl :

— Pentru ce îți acoperi fața, cînd aici nu sîntem decît eu, soțul tău, și eunucii și slujnicele ?

Ea răspunse :

— O, măria-ta, află că pasărea aceasta nu este o pasăre, ci este un bărbat ca și tine ! Și nu-i altul decît regele Zîmbet-de-Lună, fiul lui Șahraman și al Floarei-de-Granată cea născută în apă. Și a fost preschimbat așa de domnița Gemma, fata lui Solomîzdru-din-mare, care l-a răzbunat în felul acesta pe tatăl ei cel biruit de către Saleh, unchiul lui Zîmbet-de-Lună !

Cînd auzi vorbele acestea, regele se minună pînă peste marginile minunării, și strigă :

— Prăpădi-o-ar Allah pe domnița Gemma, și frînge-i-ar mîna ! Ci, în numele lui Allah, o, fiică a moșului meu, spune-mi de șart cum stă treaba !

Și regina, care era vrăcița cea mai de seamă de pe vremurile acelea, îi povesti toată povestea, fără a ocoli nici un amănunt. Și regele, minunat peste măsură, se întoarse către pasăre și o întrebă :

— E adevărat ?

Iar pasărea...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci și patra noapte

Urmă :

....Iar pasărea lăsă capu-n jos, a semn de adeverire, și bătu din aripi.

Atunci regele spuse către soția sa :

— Allah să te binecuvînteze, o, fiică a moșului meu ! Ci, pe viața mea, dinaintea ochilor tăi ! grăbește-te de-l slobozește din vraja aceasta ! nu-l lăsa în chinuri !

Atunci regina, după ce își coperi cu totul obrazul, îi spuse pasării :

— O, Zîmbet-de-Lună, intră în acest dulap !

Și pasărea se supuse numaidecît și intră într-un dulap mare, zidit în perete, pe care regina îl deschisese ; și intră și ea după el, ținînd în mînă o ulcea cu apă, peste care rosti niște vorbe necunoscute ; și apa începu să clocotească în ulcea. Atunci regina luă cîțiva stropi din apa aceea, pe care i-i aruncă în obraz, spunîndu-i :

— Întru harurile Numelor celor Magice şi ale Cuvintelor Atotputernice, şi întru măreţia lui Allah cel mai presus de toate, Ziditorul cerului şi al pămîntului, Învictorul morţilor, Hotărnicitorul soroacelor şi Împărţitorul ursitelor, îţi poruncesc să laşi înfăţişarea aceasta de pasăre şi să-ţi iei îndărăt chipul care ţi-a fost dat de Ziditor !

Şi numaidecît pasărea se cutremură de un tremur şi se zgudui de o zguduitură, şi se întoarse la înfăţişarea ei dintîi. Şi regele, uimit, văzu că era un flăcău care nu-şi avea seamăn pe faţa pămîntului. Şi strigă :

— Pe Allah ! îşi merită numele de Zîmbet-de-Lună !

Or, de îndată ce Zîmbet-de-Lună se văzu întors la starea lui dintîi, strigă :

— La ilah ill' Allah, ua Mohammad rassul Allah !

Pe urmă, se duse la rege, îi sărută mîna şi îi ură viaţă lungă.

Iar regele îl sărută pe frunte şi îi spuse :

— Zîmbet-de-Lună, te-aş ruga să-mi povesteşti toată povestea ta, de cînd te-ai născut şi pînă astăzi !

Şi Zîmbet-de-Lună îi povesti regelui, care se minună peste poate, toată viaţa lui, fără a ocoli nici un amănunt.

Atunci regele, simţindu-se peste măsură de încîntat, îi spuse tînărului rege slobozit din vrajă :

— O, Zîmbet-de-Lună, ce doreşti tu acuma să fac eu pentru tine ? Spune-mi cu toată încrederea !

— O, rege al vremilor, tare aş vrea să mă întorc în împărăţia mea ! Întrucît a trecut prea lungă vreme de cînd lipsesc, şi tare mă tem că neprietenii domnici s-or prileji de lipsa mea ca să-mi ia locul. Şi-apoi maică-mea trebuie să fie tare îngrijorată de plecarea mea ! Şi cine ştie dacă nu cumva, cuprinsă de spaimă, o mai fi putut trăi, de durere şi de gînduri ?

Şi regele, mişcat de frumuseţea lui Zîmbet-de-Lună, şi cucerit de tinereţea şi de cuviinţa lui, răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Şi porunci să se pregătească pe dată o corabie, încărcată cu toată zahereaua de trebuinţă, cu pînzele, cu năierii şi cu căpitanul ei ; şi regele Zîmbet-de-Lună, după urările de despărţire şi după multe mulţumiri, se sui pe corabia aceea, încredinţîndu-se ursitei lui.

Ci ursita aceasta îi mai păstra, în nevăzut, alte păţanii ! În adevăr, la cinci zile de la plecare, se stîrni o furtună năprasnică, luă corabia şi o zdrobi de un colţ de stîncă ; şi singur Zîmbet-de-Lună, datorită însuşirilor lui din naştere, izbuti să scape de la înec şi să ajungă pe un ţărm liniştit.

Şi zări ivindu-se în depărtări o cetate ca o porumbiţă tare albă, şi care, aşezată pe un vîrf de munte, se înălţa deasupra mării. Şi deodată, din culmea acelui munte, văzu cum se apropie şi coboară la vale către el, cu iuţeala unei vijelii, un galop înverşunat de cai, de catîri şi de măgari, fără de număr ca firele de nisip. Şi toată turma aceea vînzolită şi năucă se opri în jurul lui. Şi măgarii toţi, dimpreună cu caii şi cu catîrii începură să-i facă din cap nişte semne vădite care voiau să spună : „Întoarce-te de unde ai venit !“ Ci, întrucît el se încăpăţîna să stea pe loc, caii începură să necheze, şi catîrii începură să sforăie, şi măgarii începură să răgească ; ci erau nişte nechezături, nişte sforăituri şi nişte răgete de jale şi de deznădejde. Ba vreo cîţiva începură vădit să plîngă smiorcăindu-se. Şi îl împingeau încetişor cu botul pe Zîmbet-de-Lună, care sta nemişcat şi nu vroia să se întoarcă la mare. Pe urmă, întrucît în loc să se întoarcă îndărăt, el

pornise înainte către cetate, toate acele făpturi cu patru picioare începură să meargă şi ele, care înaintea lui, care dindărăt, alcătuindu-i un fel de alai de moarte, cu atîta mai tulburător cu cît lui Zîmbet-de-Lună i se părea că în gemetele pe care le scoteau aude un fel de tîngă, în limba arăbească, asemenea cu tînga pe care o scot dinaintea celor morţi cititorii din *Coran*.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi cincea noapte

Urmă :

Şi Zîmbet-de-Lună, fără a mai şti dacă doarme, dacă e treaz, ori dacă totul nu este altceva decît o urmare amăgitoare a stării lui de oboseală, începu să meargă ca într-un vis, şi ajunse în felul acesta pe culme, la poarta cetăţii cocoţate în vîrful muntelui. Şi văzu la uşa unei prăvălii cu leacuri, stînd jos, un şeic cu barbă albă, şi se grăbi să-i ureze bună pace. Şi şeicul, la rîndu-i, cînd îl văzu aşa de frumos, fu peste poate de încîntat, şi se ridică, îi răspunse la salamalek şi începu să le facă semne cu mîna animalelor acelea cu patru picioare să plece de acolo. Şi ele plecară, tot întorcîndu-şi capul din vreme în vreme, parcă anume ca să arate cît de rău le pare ; pe urmă, se împrăştiară în toate părţile şi pieriră.

Atunci, Zîmbet-de-Lună, la întrebarea bătrînului șeic, își povesti în cîteva vorbe pățaniile, pe urmă îi spuse șeicului :

— O, moșule al meu preacinstit, oare poți să-mi spui, la rîndul tău, ce oraș este acesta și ce-i cu viețuitoarele acestea cu patru picioare care m-au însoțit bocindu-se ?

Șeicul răspunse :

— Fiul meu, intră mai întîi colea în prăvălie și stai jos ! Căci ți-o fi foame, pesemne. Și apoi am să-ți spun tot ce pot să-ți spun !

Și îl pofti să intre și să șadă pe un divan, în fundul prăvăliei, și îi aduse să mănînce și să bea. Și, după ce Zîmbet-de-Lună se înfruptă și se răcori, bătrînul îl sărută între ochi și îi spuse :

— Mulțumește lui Allah, o, fiul meu, care te-a adus să mă întîlnești înainte de a te vedea regina de aici ! Dacă nu ți-am spus încă nimic, nu ți-am spus din pricină că mi-a fost frică să nu te tulbur și să te împiedic în felul acesta să mănînci cu plăcere ! Află, dar, că această cetate se numește Cetatea-Vrăjilor, și că aceea care domnește aici se numește regina Almanakh ! E o vrăjitoriță înfricoșătoare, o fermecătoare fără de pereche, o adevărată șeitană ! Or, regina aceasta este arsă necurmat de dorințe ! Și ori de cîte ori întîlnește vreun străin tînăr, voinic și frumos, care ajunge pe insula aceasta, îl ispitește și îl pune să se culce mereu cu ea, vreme de patruzeci de zile și de patruzeci de nopți. Or, întrucît la sfîrșitul acestui răstimp l-a topit pe flăcău cu totul, regina îl preschimbă în animal. Și întrucît, în proaspăta înfățișare de animal, flăcăul își dobîndește iarăși puterile și vîrtuțile, se schimbă și ea după cum i-i voia, de fiecare dată, în animalul cu care are de-a face, fie în iapă, fie în măgăriță [...]. După care, își ia îndărăt înfățișarea

de om, ca să-și caute alți flăcăi și alte jertfe printre flăcăii frumoși pe care-i găsește [...]. Și-așa-i viața ei! Or, eu, întrucît îmi ești tare drag, copilul meu, n-aș vrea să te văd ajuns pe mîinile vrăjitoarei acesteia nesățioase, care nu trăiește decît pentru ce îți povestii! Și, întrucît, fără de nici o îndoială, tu ești cel mai frumos dintre toți flăcăii cîți au pus piciorul pe insula aceasta, cine știe ce are să se întîmple, de te-o vedea regina Almanakh! În ce privește măgarii, catîrii și caii care, cînd te-au văzut, au coborît din munte devale în întîmpinarea ta, aceia-s flăcăii preschimbați de către Almanakh. Or, întrucît te vedeau așa de tînăr și de frumos, li s-a făcut milă de tine și au vrut mai întîi, cu semnele lor din cap, să te hotărască să te întorci la mare. Pe urmă, văzînd că te îndărătnicești să rămîi, în pofida dojenelii lor, te-au însoțit pînă aici, tînguindu-se, pe limba lor, în bocete de moarte, ca și cum ar fi însoțit un om mort pentru viața de om! Or, fiul meu, viața cu această tînără regină Almanakh, vrăjitorița, n-ar fi chiar cu totul neplăcută, de n-ar fi necazul că prea îl trudește pe acela pe care soarta i-l aduce la pat. De mine îi e frică și mă cinstește, căci știe că sînt mai priceput decît ea în meșteșugul vrăjitoriei și al farmecelor. Numai că eu, fiul meu, întrucît sînt un drept-credincios întru Allah și întru Profetul său (cu el fie rugăciunea și pacea!), nu mă slujesc niciodată de vrăjitorie spre a săvîrși rele! Căci răul totdeauna se întoarce pînă la urmă împotriva celui ce l-a săvîrșit!

Or, nici nu isprăvi bine bătrînul șeic să rostească vorbele acestea, că se și ivi dinspre partea lui un alai falnic de o mie de fete ca niște lune, îmbrăcate în purpură și în aur, care veniră și se rînduiră în două șire de-a lungul prăvăliei, ca să-i facă loc unei fetișcane mai frumoasă decît ele toate, călare pe un

cal arab sclipind de nestemate. Şi era chiar regina Almanakh, vrăjitoriţa. Şi se opri dinaintea prăvăliei, puse piciorul pe pămînt, ajutată de două roabe care ţineau frîiele calului, şi intră la şeicul cel bătrîn, pe care îl salută cu multă cuviinţă. Pe urmă, şezu jos pe divan şi, cu ochii închişi pe jumătate, îl privi pe Zîmbet-de-Lună. Şi ce privire...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă :

...Şi ce privire ! Lungă, răscolitoare, mîngîietoare, scăpărătoare ! Şi Zîmbet-de-Lună se simţi străpuns ca de o suliţă, ori ars ca de un jar încins. Şi tînăra regină se întoarse către şeic şi îi spuse :

— O, şeicule Abderrahman, de unde ai putut să dobîndeşti tu un asemenea flăcău ?

El răspunse :

— Este băiatul fratelui meu. Tocmai a sosit la mine din călătorie !

Ea spuse :

— Este tare frumos, o, şeicule ! N-ai vrea să mi-l împrumuţi numai pentru o noapte ? N-am să fac altceva decît am să stau de vorbă cu el, nimic mai mult ; şi ţi-l aduc îndărăt mîine dimineaţă, neatins !

El spuse :

— Te legi cu jurămînt față de mine că nu ai să încerci niciodată să-l vrăjești ?

Ea răspunse :

— Fac jurămînt dinaintea Stăpînului vrăjitorilor și dinaintea ta, o, preacinstite moșule !

Și puse să i se dea în dar șeicului o mie de dinari de aur, ca să-și dovedească mulțumirea, și îl pofti pe Zîmbet-de-Lună să încalece pe un cal minunat, coperit cu nestemate, și îl luă cu ea la sarai. Și, în mijlocul alaiului, flăcăul părea ca luna între stele.

Or, Zîmbet-de-Lună, care se împăcase cu gîndul ca de aci înainte să se lase în voia soartei, nu scotea o vorbă și se lăsa dus, fără a arăta în nici un fel ce simte.

Iar vrăjitorița Almanakh, care își simțea lăuntrurile arzînd după flăcăul acesta mult mai aprig decît arseseră vreodată pentru drăguții ei de mai înainte, îl duse degrabă într-o sală cu pereții zidiți din aur și unde aerul era răcorit de un șuvoi de apă ce țîșnea dintr-un havuz de peruzea. Și merse de se prăbuși cu el pe un pat mare de fildeș, unde începu să-l alinte într-un chip așa de nemaipomenit, încît flăcăul porni să cînte și să dănțuiască din toate păsărelele lui ! Și regina nu era nicidecum amarnică, dimpotrivă ! Tare gingașă, într-adevăr ! [...] Și flăcăul își zise : „Pe Allah ! este peste poate de pricepută ! Și nu mă înghesuie deloc ! Își face rînd, iar eu la fel ! Și, întrucît tare mă bate gîndul că este cu neputință ca domnița Gemma să fie tot așa de minunată ca vrăjitorița aceasta, vreau să rămîn aici toată viața mea, și să nu mă mai gîndesc nici la fata lui Solomîzdru, nici la rudele mele, nici la împărăția mea !“

Şi-aşa că rămase acolo patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, trecîndu-şi vremea toată cu tînăra vrăjitoriţă, în petreceri, în danţuri, în cîntece, în alinturi, în zbeguri, în giugiuleli, în desfătări, şi altele de-acestea, peste măsura plăcerilor şi a voioşiei.

Şi, din cînd în cînd, ca să rîdă, Almanakh îl întreba :

— O, ochiul meu, ţi-e mai bine cu mine, decît în prăvălie cu moşu-tău ?

Şi el răspundea :

— Pe Allah, o, stăpînă a mea, unchiul meu este un biet neguţător de leacuri, da tu eşti chiar tiriacul !

Or, cum erau tocmai în cea de a patruzecea seară, vrăjitoreasa Almanakh, după o sumedenie de zbeguieli de tot felul cu Zîmbet-de-Lună, fu mai zbuciumată ca de obicei şi se întinse să se culce. Ci, pe la miez de noapte, Zîmbet-de-Lună, care se prefăcea că doarme, o văzu cum se scoală din pat, cu faţa aprinsă. Şi se duse în mijlocul sălii, de unde luă de pe o tabla de aramă un pumn de boabe de orz, pe care le aruncă în apa din havuz. Şi, în cîteva clipite, boabele de orz încolţiră, şi tulpinele lor ieşiră din apă, şi spicele li se coapseră şi se auriră. Atunci, vrăjitoreasa culese boabele cele noi, le zdrobi într-o piuliţă de marmură, le amestecă cu nişte prafuri pe care le luă din fel de fel de cutii, şi făcu un aluat rotund ca o gogoaşă. Pe urmă, puse gogoaşa, întocmită în felul acesta, într-un tuci fierbinte, şi o prăji la foc domol. Pe urmă, scoase gogoaşa, o înfăşură într-un ştergar şi se duse de-o ascunse într-un dulap, după care se întoarse şi se culcă iarăşi în pat, lîngă Zîmbet-de-Lună, şi adormi.

Ci dimineaţa, Zîmbet-de-Lună, care, de cînd intrase în saraiul vrăjitoarei, îl detese uitării pe bă-

trînul șeic Abderrahman, își aduse aminte acuma de el și gîndi că ar fi de trebuință să se ducă și să-i spună ce-a văzut că făcuse Almanakh în noaptea aceea. Și se duse la prăvălia șeicului, care fu bucuros să-l vadă iară, îl sărută cu drag, îl pofti să șadă și îl întrebă :

— Nădăjduiesc, fiul meu, că n-ai avut a te plînge de vrăjitorița Almanakh, oricît de necredincioasă ar fi ea !

El răspunse :

— Pe Allah, moșule al meu bun, s-a purtat față de mine toată vremea asta cu multă gingășie, și nu m-a asuprit cu nimic. Ci, în noaptea aceasta, am simțit că s-a sculat și, cînd i-am văzut obrajii aprinși, m-am prefăcut că dorm, și am văzut-o cum se îndeletnicea cu o treabă ce mă face să mă tem cu totul de ea ! Drept aceea, o, preacinstite unchiule al meu, am venit să-ți cer sfatul !

Și îi povesti ce făcuse noaptea vrăjitorița.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci și șaptea noapte

Urmă :

La vorbele acestea, șeicul Abderrahman fu cuprins de o mînie năprasnică, și strigă :

— O, blestemata ! o, haina ! o, sperjura care nu vrea să-și țină jurămîntul ! Nimica, dar, n-o s-o lecuiască de blestemata ei de vrăjitorie ?

Pe urmă adăugă :

— E vremea să pun cap blestemățiilor ei !

Și se duse la un dulap, scoase de acolo o gogoașă asemenea în toate privințele cu gogoașa întocmită de vrăjitoare, o înfășură într-un ștergar și i-o dete lui Zîmbet-de-lună, spunîndu-i :

— Cu pita aceasta pe care ți-o dau, răul pe care vrea să ți-l facă are să cadă asupra ei. În adevăr, cu ajutorul acelei gogoși frămîntate de ea, și pe care, la capătul celor patruzeci de zile, le-o dă flăcăilor ei s-o mănînce, îi schimbă în animalele acelea cu patru picioare care umplu insula. Ci tu, copilul meu, să te ferești ca nu cumva să te atingi de gogoașa aceea cu care are să te îmbie ! Încearcă, dimpotrivă, s-o faci să înghită o bucată din gogoașa ce ți-am dat-o eu ! Pe urmă, să-i faci întocmai ce are să încerce ea să-ți facă, drept vrăjitorie, rostind asupra ei vorbele întocmai cum are să le rostească ea asupra ta. Și, în felul acesta, ai s-o preschimbi în ce animal ți-o plăcea ! Și să încaleci pe ea, și să vii la mine. Și-atunci, am să știu eu ce-mi rămîne de făcut.

Și Zîmbet-de-Lună, după ce îi mulțumi șeicului pentru dragostea și pentru grija ce-i purta, îl lăsă și se întoarse la saraiul vrăjitoarei.

Și o găsi pe Almanakh, care îl aștepta în grădină, stînd dinaintea unei mese întinse, iar la mijlocul mesei era o tabla pe care se afla gogoașa gătită în toiul nopții. Și, întrucît ea începu să se plîngă de lipsa lui, el îi spuse :

— O, stăpînă a mea, trecuse multă vreme de cînd nu-l mai văzusem pe moșul meu, și m-am dus pe la el ; și m-a primit cu bucurie și mi-a dat să mănînc ; și, printre alte lucruri minunate, erau și niște gogoși, așa de bune încît nu m-am putut opri să-ți aduc și ție una, ca să-ți dau să guști !

Şi scoase legăturica, desfăcu gogoaşa şi o rugă pe Almanakh să mănînce o bucată. Şi Almanakh, ca să nu-l supere, rupse gogoaşa şi luă o bucată pe care o înghiţi. Pe urmă, la rîndu-i, îl pofti să guste şi el din gogoaşa ei ; iar Zîmbet-de-Lună, ca să n-o supere, luă o bucată, ci, prefăcîndu-se că o mănîncă, îi dete drumul să lunece pe gura cămăşii.

Numaidecît, vrăjitoarea, socotind că el înghiţise cu adevărat bucata de gogoaşă, se ridică repede, luă în căuşul palmei oleacă de apă din havuzul de alături şi îl stropi pe Zîmbet-de-Lună, strigîndu-i :

— O, tinere sleit, fă-te un măgar putinte !

Da care nu fu mirarea vrăjitoriţei cînd văzu că flăcăul, departe de a se schimba în măgar, se ridică la rîndu-i şi se apropie repede de havuz, de unde luă un strop de apă, cu care o stropi strigîndu-i :

— O, haino, leapădă-ţi înfăţişarea omenească şi prefă-te în măgăriţă !

Şi, tot atunci, pînă să aibă vreme să se dezmeticească din uluială, vrăjitoriţa Almanakh fu preschimbată în măgăriţă. Iar Zîmbet-de-Lună încălecă pe ea şi dete fuga la şeicul Abderrahman, să-i povestească tot ce se întîmplase. Pe urmă, îi dete în seamă măgăriţa, care făcea pe nărăvaşa.

Atunci, şeicul Abderrahman petrecu pe după gîtul măgăriţei Almanakh un lanţ îndoit, pe care îl legă de o verigă din peretele casei. Pe urmă, îi spuse lui Zîmbet-de-Lună :

— Acuma, fiul meu, am să mă apuc să fac rînduială în treburile cetăţii noastre, şi am să încep cu dezlegarea vrăjii care-i ţine pe atîţia flăcăi schimbaţi în animale cu patru picioare. Ci, mai întîi, măcar că aceasta mă costă despărţirea de tine, vreau să-ţi ajut să te întorci în împărăţia ta, ca să se curme zbuciumul mamei tale şi al supuşilor tăi ! Şi, pentru aceasta, am să te ajut să urmezi drumul cel mai scurt.

Şi, rostind aceste cuvinte, şeicul îşi puse două degete între buze şi dete un şuierat lung şi puternic, şi numaidecît se ivi dinaintea lui un ginn mare, cu patru aripi, care se opri smirnă în vîrful picioarelor şi îl întrebă pricina pentru care fusese chemat. Iar şeicul îi spuse :

— O, ginnule Fulgerătură, ai să-l iei în cîrcă pe regele Zîmbet-de-Lună, aci de faţă, şi ai să-l duci de sîrg la palatul lui, din Cetatea-Albă !

Iar ginnul Fulgerătură se încovoie în două, lăsînd capu-n jos ; şi Zîmbet-de-Lună, după ce sărută mîna şeicului, izbăvitorul său, şi după ce îi mulţumi, se sui în cîrca lui Fulgerătură şi, lăsîndu-şi picioarele să-i atîrne peste pieptul acestuia, se prinse de gîtul lui. Şi ginnul se ridică în văzduhuri şi zbură cu o iuţeală de porumbel călător, făcînd cu aripile lui un vuiet ca de moară de vînt.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi opta noapte

Urmă :

Şi ginnul drumeţi aşa, neostenit, vreme de o zi şi o noapte, şi străbătu în felul acesta o depărtare de şase luni de drum. Şi ajunse deasupra Cetăţii-Albe, şi îl lăsă pe Zîmbet-de-Lună chiar pe terasa palatului său. Pe urmă se mistui.

Iar Zîmbet-de-Lună, cu inima topită de adierea aburului ţării sale, coborî degrabă în iatacul unde,

de cînd pierise el, şedea maică-sa, Floare-de-Granată, plîngînd în tăcere şi purtîndu-şi jalea tainic în suflet, ca să nu se dea în vileag şi să-i ispitească în felul acesta pe cei ce rîvneau la scaunul de domnie. Şi Zîmbet-de-Lună dete la o parte perdeaua de la sala în care tocmai se aflau în ospeţie la regină bătrîna mamă-mare Lăcusta, regele Saleh şi verişoarele. Şi intră în sală, urînd bună-pace celor de faţă, şi se repezi în braţele mamei sale, care, cînd îl văzu, căzu leşinată de bucurie şi de tulburare. Ci nu zăbovi mult pînă să-şi vină iarăşi în fire şi, strîngîndu-şi feciorul la piept, plînse îndelung, zguduită toată de suspine, în vreme ce verişoarele sărutau picioarele vărului lor, iar bunica îl ţinea de o mînă şi moşul Saleh de cealaltă. Şi stătură aşa, în bucuria întoarcerii, fără a putea să rostească o vorbă. Ci, după ce le fu cu putinţă, într-un sfîrşit, să-şi descarce sufletele în vorbe, îşi povestiră cu toţii toate păţaniile, şi îl binecuvîntară laolaltă pe Allah cel binefăcător, care îngăduise să fie mîntuiţi şi să se vadă laolaltă iarăşi.

După care, Zîmbet-de-Lună se întoarse către mama sa şi către bunică-sa şi le spuse :

— Nu-mi mai rămîne acuma decît să mă însor ! Şi stărui a nu vroi să mă însor decît cu domniţa Gemma, fata lui Solomîzdru ! întrucît, în adevăr, ea este o adevărată gemmă, aşa cum o arată numele !

Şi bunica cea bătrînă răspunse :

— Acuma, o, copile al meu, lucru-i lesne, întrucît încă îl mai avem prins pe tatăl ei în palatul său.

Şi trimise numaidecît după Solomîzdru, pe care robii îl aduseră legat cu lanţuri de mîini şi de picioare. Ci Zîmbet-de-Lună porunci să fie numaidecît

slobozit din lanţuri; şi porunca fu îndeplinită pe dată.

Atunci, Zîmbet-de-Lună se duse lîngă Solomîzdru şi, după ce îşi ceru iertare că fusese pricina necazurilor întîmplate, îi luă mîna, i-o sărută cuviincios, şi spuse:

— O, rege Solomîzdru, cinstea de a mă înrudi cu tine nu ţi-o mai cere un mijlocitor; ci chiar eu, Zîmbet-de-Lună, regele peste Cetatea-Albă şi peste cea mai mare împărăţie de pe pămînt, îţi sărut mîinile şi ţi-o cer de soţie pe fiica ta Gemma. Iar dacă nu vrei să mi-o dai, am să mor. Iar dacă primeşti, nu numai că ai să fii iarăşi rege peste împărăţia ta, ci şi eu am să fiu robul tău!

La vorbele acestea, Solomîzdru îl sărută pe Zîmbet-de-Lună şi spuse:

— Hotărît, o, Zîmbet-de-Lună, nimenea mai mult decît tine n-ar putea fi vrednic de fata mea! Or, întrucît ea este supusă puterii mele, are să primească această dorinţă cu dragă inimă! Încît trebuie să trimit s-o cheme din ostrovul unde stă ascunsă de cînd am fost lipsit de scaunul domniei mele.

Şi, spunînd vorbele acestea, porunci să vină din mare un sol, pe care îl însărcină să plece numaidecît s-o caute pe domniţa din insulă şi să i-o aducă fără de zăbavă. Iar solul pieri şi nu zăbovi mult pînă să se întoarcă dimpreună cu domniţa Gemma şi cu slujnica ei Mirta.

Atunci, regele Solomîzdru o sărută mai întîi pe fiică-sa, pe urmă o duse să se închine dinaintea bătrînei regine Lăcusta şi dinaintea reginei Floare-de-Granată, şi îi spuse, arătîndu-i-l cu degetul pe Zîmbet-de-Lună, cel pierit de bucurie.

— Aflǎ, o, fata mea, că te-am făgăduit acestui tînăr rege falnic, acestui leu viteaz, Zîmbet-de-Lună, fiul reginei Floare-de-Granată-din-mare, întrucît

fără de nici o îndoială că el este cel mai frumos dintre oamenii vremilor lui, și cel mai minunat, și cel mai puternic, și cel mai presus ca stirpe și cin, și încă și mai mult ! Încît, socot că el este făcut pentru tine, și că tu ești făcută pentru el.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute patruzeci şi noua noapte

Urmă :

La vorbele acestea ale tatălui său, domnița Gemma lăsă ochii în jos, cuminte, și răspunse :

— Sfaturile tale, o, părinte al meu, sînt pravila mea de purtare ; iar dragostea ta plină de grijă este umbra sub care huzuresc ! Și, întrucît așa-i dorința ta, de acuma înainte chipul celui pe care mi l-ai ales are să fie în ochii mei, numele lui are să fie pe gura mea, iar locuința lui are să fie în inima mea !

Cînd auziră cuvintele acestea, verișoarele lui Zîmbet-de-Lună și celelalte doamne de față umplură palatul cu strigătele lor de bucurie și cu liu-liu-liurile lor ascuțite. Pe urmă, regele Saleh și Floare-de-Granată trimiseră numaidecît după cadiu și după martori, ca să scrie senctul de căsătorie dintre regele Zîmbet-de-Lună și domnița Gemma. Și nunta se sărbători cu mare vîlvă și cu o fală așa de nemaipomenită încît, pentru datina îmbrăcării hainelor, rochia miresei fu schimbată de nouă ori. În ce privește celelalte, ar crește păr pe limbă pînă a izbuti

să povesteşti totul cum se cuvine. Încît, slavă lui Allah care uneşte între ele lucrurile frumoase şi nu zăboveşte bucuria decît ca să dăruiască fericirea !

Cînd sfîrşi de povestit povestea aceasta, Şeherezada, tăcu.

Atunci, micuţa Doniazada strigă :

— O, surioara mea, ce dulci, şi ce gingaşe, şi ce gustoase sînt vorbele tale ! Şi ce minunată-i povestea aceasta !

Iar regele Şahriar spuse :

— Hotărît, o, Şeherezada, m-ai învăţat multe lucruri despre care habar nu aveam ! Căci n-am ştiut pînă astăzi mai nimic despre lucrurile de sub ape. Iar povestea lui Abdallah-din-mare, precum şi cea a Floarei-de-Granată m-au mulţumit pe deplin ! Ci, o, Şeherezada, nu cumva ştii vreo povestire cu totul diavolească ?

Iar Şeherezada zîmbi a rîde şi răspunse :

— Tocmai, o, măria-ta, ştiu una, pe care am să ţi-o povestesc numaidecît !

Şi Şeherezada spuse :

SEARA DE IARNĂ A LUI ISAC DIN MOSSUL

De la meşterul cîntăreţ Isac din Mossul, cel îndrăgit de Al-Raşid, ne-a rămas povestirea snoavei care urmează.

El spunea :

Intr-o noapte, stam la mine acasă, iarna, şi, pe cînd afară vînturile urlau ca nişte lei şi norii se descărcau cu vuiet ca nişte guri de burdufe pline cu apă şi larg deschise, îmi încălzeam mîinile deasupra plitei mele de aramă şi eram trist că nu puteam, din pricina noroiului de pe drumuri, a ploii şi a negurii, nici să ies, nici să nădăjduiesc în venirea vreunui prieten care să-mi ţină tovărăşie. Şi, cum pieptul îmi era din ce în ce mai apăsat, i-am spus robului meu :

— Dă-mi ceva de mîncare, ca să-mi trec vremea !

Şi, pe cînd robul se pregătea să-mi îndeplinească porunca, eu nu izbuteam să nu mă gîndesc la nurii unei fetişcane pe care o văzusem mai înainte la palat ; şi nu ştiam de ce amintirea ei îmi stăruia atîta în minte, nici din ce pricină gîndul mi se oprea mai des la obrazul ei decît la al oricărei alteia din-

tre toate cele multe cîte îmi încîntaseră mie vreodată nopțile. Și atîta de tare mă apăsa acea desfătătoare dorință, că pînă la urmă nici n-am mai băgat de seamă că robul se și înfățișase dinaintea mea, stînd drept, cu brațele încrucișate, și, după ce isprăvise de întins masa, nu mai aștepta decît un semn din ochii mei ca să aducă tăvile. Iar eu, plin de visătoria mea, am strigat cu glas tare :

— Ah, dacă tînăra Saiieda cea cu glasul atîta de dulce ar fi aici, n-aș mai fi eu așa de mohorît !

Am rostit vorbele acestea cu glas tare, în adevăr, țin minte ca acum, măcar că de obicei gîndurile mele sînt tăcute. Iar uimirea mea a fost peste poate cînd mi-am auzit așa sunetul glasului, dinaintea robului meu, care rămăsese cu ochii căscați.

Or, nici nu mi-am rostit eu bine dorul, că s-a și auzit o bătaie în ușă, de parcă ar fi fost acolo cineva care nu putea răbda să aștepte, și un glas tineresc a suspinat :

— Multiubitul îi poate oare deschide ușa iubitei lui ?

Eu atunci am gîndit în cugetul meu : „Pesemne că este cineva care, pe negură, a greșit casa ! Ori și-o fi dat roadele pomul sterp al dorințelor mele ?“ Ci tot m-am grăbit să sar în picioare și am dat fuga să deschid chiar eu ușa ; și, în prag, am văzut-o pe Saiieda cea mult dorită, da cu ce fel de haine și cu ce înfățișare ciudată ! Era îmbrăcată cu o rochie scurtă de mătasă verde, iar pe capu-i era întinsă o basma de zarafir, care n-o putuse apăra de ploaie și de apa ce șuroia de pe streșinile de la terase. Pe deasupra, trebuie să se fi afundat adesea în noroi pe drum, așa cum mărturiseau limpede picioarele ei. Iar eu, dacă am văzut-o în starea aceea, m-am minunat :

— O, stăpînă a mea, de ce te-ai primejduit să ieşi aşa din casă, şi încă şi pe o noapte ca asta !

Ea mi-a spus, cu glasul ei gingaş :

— Eh, aş fi putut oare să nu mă plec la dorinţa pe care solul tău mi-a adus-o adineaori acasă ? Mi-a spus ce tare ţi-e dor de mine şi, în ciuda vremii acesteia amarnice, iată-mă !

Or, eu, măcar că nu-mi aminteam deloc să fi dat o atare poruncă, iar, de-aş fi dat-o, singurul meu rob tot n-ar fi putut s-o îndeplinească, de vreme ce şezuse lîngă mine, n-am vrut să-i arăt nicicum iubitei mele cît de tulburate îmi erau minţile de toate astea ; şi i-am spus :

— O, stăpîna mea, mărire lui Allah care a îngăduit să ne întîlnim şi care schimbă în miere amărăciunea dorinţii ! Venirea ta să înmiresmeze casa şi să aducă tihna în inima stăpînului casei ! În adevăr, dacă n-ai fi venit tu, aş fi plecat eu după tine, aşa de tare îmi era chinuit sufletul de dorul tău în seara aceasta.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute cincizecea noapte

Urmă :

După care, m-am întors către robul meu şi i-am spus :

— Du-te repede şi adu nişte apă caldă şi miresme !

Şi, după ce robul a îndeplinit porunca mea, am început să spăl chiar eu picioarele iubitei mele, şi

i-am turnat pe ele un şip întreg cu miresme de trandafiri. Pe urmă, am îmbrăcat-o într-o rochie frumoasă de muselină de mătasă verde, şi am poftit-o să şadă alături de mine, lîngă o tabla cu poame şi cu băuturi. Şi, după ce a băut cu mine de mai multe ori dintr-o cupă, am vrut, ca să-i fac plăcere, eu, care de obicei nu mă apuc să cînt decît după multe rugăminţi şi stăruinţi, am vrut, dar, să-i cînt un cîntec nou, pe care tocmai îl făcusem. Ci ea mi-a spus că sufletul ei nu avea chef să mă asculte.

Iar eu i-am zis :

— Atunci, o, stăpîna mea, binevoieşte de ne cîntă tu ceva !

Ea a răspuns :

— Ba nici eu ! Căci sufletul meu nu vrea !

Eu i-am spus :

— Ci, o, tu, ochi al meu, bucuria nu poate fi întreagă fără de cîntec şi fără de muzică ! Tu ce crezi ?

Ea mi-a spus :

— Ai dreptate ! În seara aceasta însă, nu ştiu de ce, nu am nici un chef să aud pe cineva cîntînd, afară doar de vreun om din gloată, ori vreun cerşetor de pe uliţă. Nu vrei să te duci să vezi de nu cumva trece pe la uşa ta vreunul care să-mi poată îndeplini dorinţa ?

Şi eu, ca să n-o supăr, şi măcar că eram încredinţat că pe o noapte ca aceea nu era nici un trecător pe drum, m-am dus să deschid uşa de la intrare şi am scos capul pe crăpătură. Şi, spre marea mea nedumerire, am văzut un cerşetor bătrîn, sprijinit în bîta lui şi rezemat de zidul din faţă, vorbind singur : „Ce mai vuieşte şi furtuna asta ! Vîntul îmi spulberă glasul, de nu mă aude nimenea ! Vai de bietul orb, săracul ! Cînd cîntă, nimenea nu-l ascultă ! Şi dacă nu cîntă, moare de foame !“ Şi, după ce a

rostit vorbele acestea, orbul cel bătrîn a început să bîjbîie cu bîta lui pe pămînt și pe lîngă pereți, dînd să-și urmeze drumul.

Eu atunci, uimit și încîntat totodată de întîlnirea aceea neașteptată, i-am spus :

— O, moșule, oare știi să cînți !

El a răspuns :

— Se zice că aș ști să cînt !

Iar eu i-am spus :

— Dacă-i așa, o, șeicule, nu vrei să-ți închei noaptea cu noi și să ne bucuri cu tovărășia ta ?

El mi-a răspuns :

— Dacă așa ți-e vrerea, ia-mă de mînă, căci sînt orb de amîndoi ochii !

Și l-am luat de mînă, și, după ce l-am băgat înlăuntru și am încuiat cu grijă ușa casei în urmă, i-am spus iubitei mele :

— O, stăpînă a mea, îți aduc un cîntăreț care, pe deasupra, mai este și orb ! Are să poată să ne dăruiască plăcere, fără a vedea ce facem noi. Iar tu n-ai să te simți stînjenită, și nu mai trebuie să-ți acoperi obrazul.

Ea mi-a zis :

— Adu-l degrabă !

Și eu l-am adus în odaie.

Am început dintru-întîi să-l poftesc să ia loc dinaintea noastră și l-am îmbiat să mănînce oleacă. Iar el atunci a mîncat cu multă cuviință, din vîrful degetelor. Și, după ce a isprăvit și s-a spălat pe mîini, l-am poftit să bea, iar el a băut trei cupe pline, și atunci m-a întrebat :

— Poți să-mi spui la cine mă aflu ca oaspe ?

Eu i-am răspuns :

— La Isac, fiul lui Ibrahim din Mossul !

Or, numele meu nu l-a tulburat peste măsură ; și s-a mulțumit să-mi răspundă :

— A, da, am auzit de tine. Şi sînt bucuros că mă aflu în casa ta.

Eu i-am zis :

— O, stăpîne al meu, sînt cu adevărat bucuros să te primesc în casa mea !

El mi-a spus :

— Atunci, o, Isac, dacă vrei, ia să-ţi aud glasul, care se zice că e tare frumos ! Căci gazda-i datoare să înceapă mai întîi a face plăcere musafirilor săi !

Iar eu i-am răspuns :

— Ascult şi mă supun !

Şi, întrucît treaba începea să mă înveselească, am luat lăuta şi am cîntat cu tot harul de care sînt în stare. Şi, cînd am isprăvit şi partea de sfîrşit a cîntecului, pe care l-am cîntat cu cea mai deosebită grijă, şi cînd cele mai de pe urmă sunete s-au risipit, cerşetorul cel bătrîn a zîmbit zefliu şi mi-a zis :

— Dreptu-i, ya Isac ! Nu-ţi mai lipseşte decît puţin ca să ajungi un muzician desăvîrşit şi un cîntăreţ deplin !

Or, eu, cînd am auzit lauda aceea, care mai degrabă era o ocară, am simţit că mă fac mic de tot în ochii mei şi, de ciudă şi de mîhnire, am aruncat lăuta cît colo. Dar, întrucît nu vroiam să mă arăt nicicum lipsit de cuviinţă faţă de musafirul meu, n-am socotit că se cade a-i răspunde, şi n-am mai spus nimic. Atunci el mi-a zis :

— Nu mai cîntă nimeni ? Oare nu mai este nimeni altcineva aici ?

Eu am spus :

— Mai este o tînără roabă.

El a spus :

— Porunceşte-i să cînte, ca s-o aud şi eu !

Am spus :

— Pentru ce să mai cînte, de vreme ce ţi-a şi fost deajuns ce ai auzit ?

El a spus :

— Să cînte totuşi !

Atunci fetişcana, iubita mea, a luat lăuta, da vădit fără voie-bună, şi, după ce a preludat cu pricepere, a cîntat cît a putut mai bine. Ci bătrînul cerşetor a oprit-o numaidecît şi i-a zis :

— Tu mai ai mult de învăţat !

Şi iubita mea, mînioasă, a aruncat lăuta departe de ea, şi a dat să se ridice. Iar eu n-am izbutit s-o fac să mai stea decît cu mare greutate, şi numai după ce am căzut la genunchii ei. Pe urmă, m-am întors către cerşetorul cel orb şi i-am zis :

— Pe Allah, o, tu, oaspete al meu, sufletul nostru nu poate să dea decît atîta cît cuprinde în el ! Ci noi am făcut tot ce am ştiut mai bine, ca să te mulţumim. E rîndul tău acuma să dai în vileag ceea ce ai, ca dovadă de bună-cuviinţă !

El a zîmbit de la o ureche la alta şi mi-a spus...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute cincizeci şi una noapte

Urmă :

...şi mi-a spus :

— Atunci, adu-mi mai întîi o lăută neatinsă de nici o mînă pînă acum !

Iar eu m-am dus şi am deschis un sipet, şi i-am adus o lăută nouă-nouţă, pe care i-am pus-o în

mîini. Şi el a strîns între degete pana ascuţită, de gîscă, şi a atins încetişor strunele răsunătoare. Şi, de la cele dintîi sunete, am cunoscut că acel cerşetor orb era de departe cel mai bun muzician al vremurilor noastre. Da care nu mi-a fost mirarea şi tulburarea cînd l-am văzut cîntînd o bucată într-un chip ce îmi era cu totul necunoscut, măcar că nu pot fi socotit un neştiutor în meşteşugul meu! Pe urmă, cu un glas fără de pereche, a cîntat stihurile acestea:

Atunci, ieşind afară-n ploaia deasă,
Iubita pleacă repede de-acasă,
Şi-n toiul nopţii o aud la prag.
Şi pînă-a-mi ura bună-pace-n grabă,
După ce bate-n uşă scurt, întreabă:
„Poate veni iubita la cel drag?"

Cînd am auzit cîntecul acesta al bătrînului orb, eu şi cu iubita mea ne-am uitat unul la altul, uluiţi pînă peste poate. Pe urmă, ea s-a făcut roşie la faţă de mînie şi mi-a spus, aşa ca numai eu s-o aud:

— O, vicleanule! au nu ţi-a fost ruşine ca în acele cîteva clipe, cînd te-ai dus de i-ai deschis uşa, să mă vinzi, spunîndu-i acestui bătrîn cerşetor de venirea mea aici? În adevăr, o, Isac, nu aş fi crezut că ai un piept atîta de mic, încît să nu poată ţine în el o taină, măcar vreme de un ceas! Ruşine să le fie celor asemenea ţie!

Ci eu i-am jurat de mii de ori că nu mă ştiam cu nimica vinovat, şi i-am spus:

— Îţi jur pe mormîntul tatălui meu Ibrahim că n-am spus nimica acestui orb bătrîn!

Şi iubita mea a binevoit să mă creadă şi, pînă la urmă, m-a lăsat s-o mîngîi şi s-o sărut, fără a se teme că ar fi văzută de orb. Iar eu, ba o sărutam pe obraji şi pe buze, ba o alintam, ba o mîngîiam pe

piept, ba o giugiuleam ; şi ea rîdea nestăvilit. După care, m-am întors către moşneagul nostru şi i-am spus :

— Nu vrei să ne mai cînţi ceva, o, dascăle al meu ?

El a zis :

— De ce nu ?

Şi a luat iarăşi lăuta şi a început :

Adescori, ah, sorb eu, ca-n beţie,
Nurii iubitei mele, rînd pe rînd,
Şi mîna mi-o cobor cu gingăşie
Pe trupu-i gol, arzînd şi fremătînd.

Strîng rodiile sînilor, vîrtoase,
De fildeş tînăr, şi mă-nfrupt cu har
Din merele obrajilor ei grase.
Şi tot aşa pe urmă, iar şi iar.

Eu atunci, auzind cîntecul acela, n-am mai avut nici o îndoială despre înşelătoria orbului cel calp, şi am rugat-o pe iubita mea să-şi acopere faţa cu iaşmacul. Iar cerşetorul mi-a spus deodată :

— Am mare zor să merg afară ! Unde-i umblătoarea ?

Eu, atunci, m-am ridicat şi am ieşit o clipă să caut o lumînare, şi m-am întors să-l duc pe orb la umblătoare. Ci, cînd m-am întors, n-am mai găsit pe nimeni : şi orbul pierise, şi fetişcana ! Iar eu, cînd m-am dezmeticit din uluiala mea, i-am căutat prin toată casa, dar nu i-am mai găsit nicăieri. Ci uşile erau încuiate, iar zăvoarele de la uşi erau închise pe dinlăuntru, şi-aşa că nu mai pricepeam : ori că ieşiseră prin tavan, ori că intraseră în pămîntul care s-o fi deschis şi-apoi s-o fi închis la loc ! Da

de-atunci am rămas încredințat că altceva n-a fost, decît că însuși Eblis, în carne și oase, îmi slujise mai întîi de codoș, și pe urmă mi-o luase și-o dusese cu el pe fetișcana aceea care n-a fost decît o vedenie amăgitoare și o nălucire.

Pe urmă, Șeherezada, după ce sfîrși de povestit această snoavă, tăcu. Și regele Șahriar, tulburat pînă peste poate, strigă :

— Prăpădi-l-ar Allah pe Cel-rău !

Iar Seherezada, văzîndu-l că își încrîncena sprincenele, vroi să-l domolească și îi spuse următoarea povestire :

FELAHUL DE LA EGIPT ȘI COPIII SĂI CEI ALBI

Iacătă ce scrie emirul Mohammad, zabetul cetății Cairo, în cărțile hronicilor. El spune :

Pe cînd mă aflam într-o călătorie prin Egiptul-de-Sus, am poposit o noapte în casa unui felah care era șeih-al-balad peste acele locuri. Era un om în vîrstă, oacheș cu totul la piele, cu o barbă ce începuse să încărunțească. Ci am băgat de seamă că avea niște copii cruzi de ani, și bălai, de o culoare tare bălaie, sporită de rumeneala din obraji, cu niște plete aurii și cu ochii albaștri. Pe urmă, întrucît, după ce ne-a făcut o primire frumoasă și ne-a dat să mîncăm bine, a venit să stea la taifas în tovărășia noastră, i-am spus, în chip de întrebare :

— Hei, Cutare, cum se face că tu, care ești atît de oacheș, ai niște copii așa de luminoși, cu pielea așa de albă și de trandafirie, și cu ochii și părul așa de limpezi ?

Iar felahul, strîngîndu-și la sine copiii pe care a început să-i mîngîie, mi-a spus :

— O, stăpîne al meu, mama copiilor mei este o fată de frînci, iar eu am cumpărat-o ca pe o prinsă

de război, pe vremea lui Saladin Biruitorul, după bătălia de la Hattin, care ne-a izbăvit pe totdeauna de creștinii străini, răpitorii împărăției Ierusalimului. Ci-i tare mult de atunci, că astea s-au petrecut la zilele tinereții mele !

Iar eu i-am zis :

— Atunci, o, șeicule, te rugăm să ne faci hatîrul de a ne povesti întîmplarea aceasta !

Și felahul a spus :

— Din toată inima, prietenește, și ca pe un dar datorat oaspeților ! Căci povestea cu soția mea, fata frîncilor, este tare minunată !

Și ne-a povestit.

Trebuie să știți că, de meseria mea, eu sînt crescător de in ; și tatăl meu și bunicul meu au semănat și ei in, înaintea mea ; iar, de neam și de obîrșie, sînt felah ca toți felahii din țara aceasta. Or, într-un an, s-a nimerit, din mila Celui-de-sus, ca inul semănat, îngrijit, curățat și adus la desăvîrșire de mine să se ridice la un preț de cinci sute de dinari de aur. Și, întrucît îl pusesem în vînzare, dar nu izbuteam să capăt pe el prețul cuvenit, negutătorii mi au spus :

— Du-ți inul la cetatea Acrei, în Siria, unde ai să-l vinzi cu cîștig foarte mare !

Iar eu, dîndu-le ascultare, mi-am luat inul și m-am dus în cetatea Acrei, care, pe vremurile acelea, era în mîinile frîncilor. Și, cu adevărat, am început cu o vînzare bună, lăsînd jumătate din inul meu unor misiți, pe o veresie de șase luni ; iar jumătatea cealaltă am păstrat-o, și am rămas în cetate, s-o vînd cu mărunțișul, dobîndind cîștiguri strașnice.

Or, într-o zi, pe cînd îmi vindeam inul, o tînără frîncă, cu obrazul dezvelit și fără iașmac pe cap, după obiceiul frîncilor, veni să cumpere in de la mine. Și ședea acolo, dinaintea mea, frumoasă, albă

și gingașă ; iar eu puteam să mă bucur în voie privindu-i nurii și prospețimea. Și, cu cît mă uitam mai mult la fața ei, cu atîta dragostea îmi năpădea mințile ! Și zăbovii mult pînă să-i vînd inul.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci și doua noapte

Urmă :

Într-un sfîrșit, îi cîntării marfa și i-o detei la un preț tare lesnicios. Iar ea plecă, urmată de privirile mele.

Or, peste cîteva zile, fata veni iarăși să cumpere in de la mine, și eu i-l vîndui și mai ieftin decît întîia dată, fără s-o las să se tocmească. Iar fata pricepu că eram îndrăgostit de ea, și plecă ; ci aceasta fu spre a veni iară, nu peste multă vreme, însoțită de o femeie bătrînă, care rămase acolo, în răstimpul vînzării, și care o întovărăși pe urmă de fiece dată cînd fata avea trebuință să cumpere in.

Eu atunci, întrucît dragostea îmi năpădise de-a binelea inima, o luai de-o parte pe bătrînă și îi zisei :

— Au s-ar putea, în schimbul vreunui dar ce ți-aș face, să-mi înlesnești o bucurie cu ea ?

Bătrîna îmi răspunse :

— Aș putea să-ți înlesnesc o întîlnire, spre a te bucura de ea, ci numai cu învoiala ca lucrul să rămînă o taină între noi trei, tu, eu și ea ; și, pe deasupra, să te învoiești a mișca și ceva bănișori !

Eu răspunsei :

— O, izbăvitoare mătușă, dacă sufletul și viața mea ar fi să fie prețul pentru bunăvoia ei, i-aș da și sufletul și viața. Ci, dacă-i vorba numai de bani, nu-i mare lucru !

Și ne învoirăm să-i dau, pentru samsarlîc, cincizeci de dinari ; și-i numărai banii pe dată. Și, după ce încheiarăm tîrgul așa, bătrîna mă lăsă, se duse la fată, și se întoarse numaidecît cu un răspuns priincios. Pe urmă îmi spuse :

— O, stăpîne al meu, tinerica aceasta nu are nici un fel de loc pentru asemenea întîlniri, întrucît ea-i încă fecioară la trup, și habar nu are de lucruri ca acestea. Trebuie, dar, s-o primești în casa ta, unde are să vină, și are să stea pînă dimineața !

Iar eu primii cu mare sîrg, și mă dusei acasă să pregătesc tot ce se cuvenea, și mîncăruri, și băutură, și zaharicale. Și rămăsei să aștept.

Și în curînd o văzui pe tînăra frîncă sosind, și îi deschisei ușa, și o poftii să intre în casă. Și, fiind vară, orînduisem totul pe terasă. Și o poftii să stea jos lîngă mine, și mîncai și băui cu ea. Iar casa în care locuiam se afla pe țărmul mării ; iar terasa era minunată sub lumina de lună ; iar noaptea era plină de stele, care se oglindeau în apă. Iar eu, privind toate astea, îmi întorsei gîndul către mine și cugetai în sinea mea : „Nu ți-e ție rușine ca aci, de față cu Allah preaînaltul, sub lumina cerului și dinaintea mării, în țara aceasta străină, să te ridici împotriva Celui-slăvit, dezmățîndu-te cu această creștină, care nu-i nici de neamul, nici de legea ta ?“ Și, măcar că mă și aflam întins alături de fata care se ghemuise drăgăstoasă lîngă mine, îmi zisei în cugetul meu : „Doamne-Dumnezeule al Slavei și al Adevărului, fii-mi martor că mă înfrînez cu toată neprihana de

la această fată, fiică de frînci!" Şi, gîndind aşa, mă întorsei cu spatele către fată, fără s-o ating nici cu mîna; şi adormii, sub strălucirea blîndă a cerului.

Disdedimineață, tînăra frîncă se sculă, fără să-mi spună o vorbă, şi plecă mohorîtă rău. Iar eu mă dusei la prăvălia mea, unde mă apucai să-mi vînd inul, ca de obicei. Ci, pe la prînz, fata, însoţită de bătrînă, iacătă că trecu pe dinaintea prăvăliei mele, cu o faţă îmbufnată; şi eu iarăşi o rîvnii, din toată fiinţa mea, de-mi venea să mor. Căci, pe Allah! era ca luna; şi nu mă putui lepăda de ispită; şi gîndii, mustrîndu-mă: „Au cine eşti tu, o, felahule, de-ţi strunești aşa dorul după o fetişcană ca aceasta? Nu cumva ai fi vreun schivnic, ori vreun sufist, ori vreun eunuc, ori vreun scopit, ori te pomeneşti că ai fi vreun înghesuit de prin Bagdad ori de prin Persia? Nu cumva că n-ai fi din neamul cel volnic al felàhilor din Egiptul-de-Sus, ori poate că maică-ta o fi uitat să te alăpteze?" Şi, cu asta, detei fuga pe urmele bătrînei şi, trăgînd-o de-o parte, îi spusei:

— Tare aş vrea să mă mai întîlnesc o dată!

Ea îmi spuse:

— Pe Messia, acuma lucrul nu se poate face decît la preţul de o sută de dinari!

Iar eu, pe dată, numărai cei o sută de dinari de aur şi i-i detei. Şi tînăra frîncă veni la mine a doua oară. Ci eu, dinaintea cerului gol, mă simţii iarăşi cuprins de şovăieli, şi nu mă folosii nici de această a doua întîlnire mai mult decît de cea dintîi, şi mă înfrînai de la fetişcană cu toată neprihana. Iar ea, cu o ciudă amarnică, se ridică de lîngă mine, ieşi şi se duse.

Or, eu, a doua zi, iarăşi, pe cînd fata trecea pe dinaintea prăvăliei mele, simţii în mine acelaşi tremur,

şi inima-mi bătu, şi mă dusei după bătrînă, şi îi spusei cum stă treaba. Ci ea se uită la mine cu mînie şi îmi spuse :

— Pe Messia, o, musulmanule ! oare aşa se poartă cu fecioarele cei de credinţa ta ? N-ai să te mai poţi bucura niciodată de ea, afară doar dacă vrei să-mi dai de data aceasta cinci sute de dinari !

Pe urmă se duse.

Eu, dar, tremurînd tot de tulburare, şi cu para dragostei arzînd în mine, hotărîi să strîng toţi banii pe care îi căpătasem pe in şi să jertfesc pentru viaţa mea cei cinci sute de dinari de aur. Şi, după ce legai banii într-o basma, pe cînd mă pregăteam să-i duc bătrînei, deodată...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi treia noapte

Urmă :

...deodată îl auzii pe telalul pieţii cum striga :

— Hei, breasle de musulmani, voi, care aţi venit pentru neguţătoriile voastre în oraşul nostru, aflaţi că pacea şi învoiala pe care am încheiat-o cu voi s-a sfîrşit. Şi vi se dă o săptămînă, ca să vă orînduiţi negustoriile şi să plecaţi din oraşul nostru şi să vă întoarceţi în ţara voastră !

Eu atunci, dacă auzii vestea aceea, detei zor să vînd inul care îmi mai rămăsese, strînsei banii ce mi se cuveneau de la inul dat pe veresie, cumpărai mărfuri

bune de vîndut în ţara şi în împărăţia noastră şi, lăsînd cetatea Acriei, plecai, cu inima potopită de mîhnire şi de păreri de rău după fata aceea creştină care îmi năpădise mintea şi gîndul.

Or, mă dusei la Damasc, în Siria, unde îmi vîndui marfa de la Acra cu mare folos şi cîştig, ca urmare a opririi drumurilor, din pricina începerii iarăşi a încăierărilor. Şi făcui nişte treburi neguţătoreşti tare frumoase şi, cu ajutorul lui Allah (preamărit fie el !), toate sporiră în mîinile mele. Şi, în felul acesta, izbutii să fac, cu mare cîştig, neguţătorie largă cu fete de creştini roabe, luate ca prinse de război. Şi-aşa trecură trei ani de la întîmplarea mea de la Acra şi, încet-încet, amărăciunea grabnicei mele despărţiri de tînăra frîncă începu să se mai domolească în inima mea.

Iar noi dobîndeam mai departe mari biruinţe împotriva frîncilor, atît în ţara Ierusalimului, cît şi în ţara Siriei. Şi, cu ajutorul lui Allah, sultanul Saladin, după multe bătălii izbînditoare, îi birui pînă la urmă cu totul pe frînci şi pe toţi necredincioşii ; şi îi duse robi la Damasc pe regii şi pe mai-marii lor, pe care îi luase prinşi, după ce pusese stăpînire peste oraşele de pe coaste, şi întemeie pacea în toată ţara. Slavă lui Allah !

Estimp, mă dusei într-o zi, cu o roabă tare frumoasă, s-o vînd, la corturile unde pusese tabără sultanul Saladin. Şi îi arătai roaba, pe care vru s-o cumpere. Iar eu i-o lăsai la numai o sută de dinari. Ci sultanul Saladin (aibă-l Allah întru mila lui !) nu avea la el decît nouăzeci de dinari, întrucît îşi cheltuise toţi banii din vistierie ca să ducă la bine războiul împotriva necredincioşilor. Atunci sultanul Saladin, întorcîndu-se către unul dintre străjerii lui, îi spuse:

— Ia și du-l pe negutătorul acesta la cortul în care se află adunate fetele luate prinse în încăierarea de pe urmă, și să-și aleagă dintre ele pe aceea care i-o plăcea mai mult, în locul celor zece dinari pe care i-i datorez !

Așa făcea, cu dreptate, sultanul Saladin.

Straja mă duse, așadar, la cortul cu frîncele prinse, iar eu, trecînd printre acele fete, de cum îmi aruncai ochii pe una dintre ele, o și cunoscui pe tînăra frîncă de care fusesem așa de îndrăgostit la Acra. Iar ea, de atunci, ajunsese nevasta unei căpetenii de cavaleri frînci. Eu, dar, dacă o cunoscui, o cuprinsei în brațe, ca să pun stăpînire pe ea, și zisei :

— Pe aceasta o vreau !

Și o luai și plecai.

Atunci, după ce o dusei în cortul meu, îi spusei :

— O, fetișcano, nu-ți mai aduci aminte de mine ?

Ea îmi răspunse :

— Nu, nu-mi aduc !

Eu îi spusei :

— Sînt prietenul tău, chiar acela la care, în Acra, ai venit de două ori, prin mijlocirea bătrînei, pentru suma de cincizeci de dinari întîia oară, și pentru o sută de dinari a doua oară, și care nu s-a atins de tine în toată curăția, lăsîndu-te să pleci, tare necăjită, din casa lui ! Și-s acela care tot ar fi vrut, și a treia oară, să te aibă o noapte, pentru cinci sute de dinari, pe cînd acuma sultanul mi te-a dat pe zece dinari !

Ea își lăsă capu-n jos și, deodată, ridicîndu-l, spuse:

— Ceea ce s-a petrecut, este o minune islamică, întrucît ridic degetul și mărturisesc că nu este alt Dumnezeu fără numai Allah și că Mahomed este trimisul lui Allah !

Şi, în felul acesta, rosti, cumu-i datina, mărturisirea noastră de credință ; și pe dată se încunună întru Islam !

Eu, atunci, din parte-mi, gîndii : „Pe Allah ! n-am să mă bucur de ea, de data aceasta, decît după ce am s-o slobozesc de robie și am să mă însor cu ea legiuit !" Şi mă dusei pe dată la cadiul Ibn-Şeddad, pe care îl lămurii cum stă treaba și care veni în cortul meu, dimpreună cu martorii, să scrie senetul meu de căsătorie.

Atunci, mă bucurai de ea. Iar ea prinse copil cu mine. Şi ne așezarăm la Damasc.

Trecură, în felul aceasta, cîteva luni, cînd sosi la Damasc un sol al regelui frîncilor, trimis la sultanul Saladin ca să ceară, potrivit cu învoielile hotărîte între regi, schimbul prinșilor de război. Şi toți prinșii, bărbați și femei, fură dați pînă la unul îndărăt frîncilor, în locul prinșilor musulmani. Ci, cînd solul frînc își cercetă înscrisurile, băgă de seamă că îi mai lipsea la număr nevasta cavalerului Cutare, chiar acela care fusese soțul dintîi al femeii mele. Şi sultanul își trimise străjerii s-o caute peste tot, și pînă la urmă li se spuse că femeia se afla în casa mea. Şi ei veniră să mi-o ceară. Iar eu mă schimbai de tot la obraz, și mă dusei plîngînd la nevastă-mea și-i povestii cumu-i treaba. Ci ea se ridică și îmi spuse :

— Du-mă numaidecît dinaintea sultanului ! Ştiu eu ce am să-i spun, cînd oi fi de față cu el !

Eu, dar, luîndu-mi femeia, o dusei, coperită cu iașmacul, dinaintea sultanului Saladin ; și îl văzui pe solul frîncilor stînd jos lîngă sultan, de-a dreapta.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

După care, sărutai pămîntul dinaintea sultanului Saladin și îi spusei :

— Iacătă femeia cu pricina !

Și el se întoarse către soața mea și îi spuse :

— Tu ce ai de zis ? Vrei să te duci în țara ta cu solul, ori vrei mai degrabă să rămîi cu soțul tău ?

Ea răspunse :

— Rămîn cu soțul meu, căci sînt musulmană și am prins copil cu el, și tihna sufletului meu n-a rămas la frînci !

Atunci sultanul se întoarse către sol și îi spuse :

— Ai auzit ? Ci, dacă vrei, vorbește și tu cu ea !

Și trimisul frîncilor o dojeni și o certă pe soția mea, și la urmă îi zise :

— Vrei să rămîi cu soțul tău musulman, ori vrei să te întorci la căpetenia de cavalerie Cutare, frîncul?

Ea răspunse :

— Nu mă despart de soțul meu egipteanul, căci tihna sufletului meu este la musulmani !

Și trimisul, tare necăjit, bătu din picior și îmi zise :

— Ia-o atunci pe femeia aceasta !

Iar eu îmi luai soața și ieșii cu ea de acolo. Și deodată solul ne strigă îndărăt și îmi spuse :

— Mama soției tale, o frîncă bătrînă, care locuiește la Acra, mi-a dat pentru fiică-sa bocceaua aceasta !

Și el îmi dete bocceaua și adăugă :

— Și bătrîna aceea m-a însărcinat să-i spun fiică-si că nădăjduia s-o vadă cu bine și sănătoasă !

Eu, dar, luai bocceaua și mă întorsei cu femeia mea acasă.

Şi, cînd dezlegarăm boccea ua, găsirăm în ea hainele pe care soţia mea le purta la Acra, precum şi cei cincizeci de dinari dintîi pe care i-i dedesem, şi ceilalţi o sută de dinari de la a doua întîlnire a noastră, înnodaţi chiar în basmaua în care îi înnodasem eu! Atunci cunoscui, din asta, binecuvîntarea pe care mi-o adusese neprihana mea, şi dedei slavă lui Allah!

Pe urmă, o adusei pe soţia mea, frînca făcută musulmană, în Egipt, chiar aici. Şi ea, o, musafirii mei, este aceea care m-a făcut părintele acestor copii albi, care îl proslăvesc pe Zămislitorul lor. Şi pînă în ziua aceasta am trăit în tihna înţelegerii, mîncînd pîinea noastră aşa cum ne-am copt-o dintru-ntîi! Şi asta-i povestea mea! Ci Allah ştie mai bine!

Iar Şeherezada, după ce povesti întîmplarea aceasta, tăcu. Şi regele Şahriar zise:

— Fericit este felahul acela, o, Şeherezada!

Iar Şeherezada spuse:

— Aşa-i, o, măria-ta! Ci de bună seamă că nu este mai fericit decît a fost Khalif-cel-Sărac, cu maimuţele de mare şi cu califul!

Iar regele Şahriar întrebă:

— Şi care-i, dar, acea Poveste a lui Khalif-cel-Sărac?

Şeherezada răspunse:

— Am să ţi-o povestesc numaidecît!

Şi Şeherezada spuse:

POVESTEA LUI KHALIF-CEL-SĂRAC

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vechimea vremilor și în trecutul veacurilor și al clipelor, în orașul Bagdadului, un om, pescar de meserie, și care se numea Khalif. Și era așa de sărac, așa de amărît și de lipsit de toate, încît nu izbutise nicicum să adune cei cîțiva bănuți de aramă trebuitori ca să se însoare; așa că rămăsese neînsurat, cînd pînă și săracii săracilor aveau muiere și copii.

Or, într-o zi, își luă, ca de obicei, năvoadele în spinare și plecă la malul Tigrului, ca să le arunce în apă de cu zori, înainte de a se ivi și alți pescari. Ci de zece ori la rînd le aruncă fără să prindă chiar nimic. Și, dintru-ntîi, se înciudă pînă peste poate; pieptul i se zburli și minţile i se năuciră; și șezu jos pe ţărm, pradă deznădejdii. Ci, pînă la urmă, își domoli gîndurile cele negre și zise: „Ierte-mi Allah pornirea dintîi! Nu este scăpare decît la el! Are el grijă de hrana făpturilor lui, și ceea ce dă el nimenea nu ne mai poate răpi; iar ceea ce nu vrea

el nimenea nu poate să ne dea! Să luăm, dară, și zilele cele bune și pe cele rele așa cum vin, și să ne tăbăcim pieptul cu multă răbdare împotriva necazurilor. Căci nenorocul este ca buboiul, care nu se sparge și nu se tămăduiește decît îngrijit cu multă cazna!"

Pe urmă, pescarul Khalif, întărindu-și sufletul cu vorbele acestea, se ridică plin de hotărîre și, — după ce își suflecă mînecile, își strînse brîul și își sumese poalele cămășii — își zvîrli năvoadele în apă, cît putu mîna lui mai departe; și așteptă o bună bucată de vreme; după care, apucă frînghia și trase din toate puterile; ci năvoadele erau așa de grele, că trebui să lucreze cu multă luare-aminte ca să le strîngă fără a le rupe. Izbuti pînă la urmă, canonindu-se cu băgare de seamă; și, cînd le avu dinainte, le desfășură, cu inima bătînd; ci nu găsi în ele decît o maimuță bondoacă, chioară și beteagă.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci și cincea noapte

Urmă:

La vederea maimuței, amărîtul de Khalif strigă: „Nu este tărie și putere decît întru Allah! Cu adevărat, ai lui Allah sîntem și la el ne întoarcem! Da ce blestem mă bate astăzi? Și ce să însemne nenorocul acesta amarnic și beleaua asta afurisită? Ce

mi-e dat să pat în ziua aceasta binecuvîntată ? Ci totu-i scris de la Allah (preamărit fie el !)." Şi, spunînd acestea, luă maimuţa şi o legă cu o frînghie de un copac de pe malul apei ; pe urmă, apucă un bici pe care îl avea la el şi, ridicîndu-l, vru să abată asupra maimuţei nişte lovituri bine aduse, ca să-şi potolească aşa focul. Ci deodată maimuţa, cu ajutorul lui Allah, îşi mişcă limba şi, cu un grai limpede, îi spuse lui Khalif :

— O, Khalif, opreşte-ţi mîna şi nu mă lovi ! Mai degrabă lasă-mă legată de pomul acesta şi du-te de-ţi mai aruncă o dată năvodul în apă, punîndu-ţi credinţa în Allah, care are să-ţi dea pîinea acestei zile !

Dacă auzi ce spunea maimuţa aceea chioară şi beteagă, Khalif se opri din pornirea lui ameninţătoare şi se duse la apă, unde îşi aruncă năvodul, lăsînd frînghia să se desfăşoare. Iar cînd vru să tragă năvodul afară, văzu că era şi mai greu ca de data cealaltă ; ci, lucrînd cu binişorul şi cu grijă, izbuti să-l aducă la mal, şi iacătă ! Găsi în năvod tot o maimuţă, dar nu chioară sau oarbă, ci tare frumoasă, cu ochii alungiţi cu khol, cu unghiile vopsite cu heneà, cu dinţii albi şi bine rînduiţi, şi cu un funduleţ trandafiriu şi nicidecum de culoarea aceea verde, ca fundul celorlalte maimuţe ; şi avea prinsă peste mijloc o fustiţă roşie şi albastră, tare plăcută la vedere, şi nişte brăţări de aur la încheieturile mîinilor şi la glezne, şi cercei de aur la urechi ; şi rîdea uitîndu-se la pescar, şi-i făcea cu ochiul şi plescăia din limbă.

La privelişteа aceasta, Khalif strigă : „Care va să zică astăzi este ziua maimuţelor ! Slavă lui Allah,

carele a schimbat în maimuțe peștele din apă! Așadară, n-am venit aici decît la un pescuit ca acesta! O, zi de păcură, iacătă cum începi! Ești ca o carte în care știi tot ce se află, de îndată ce i-ai cetit întîia foaie! Ci nu pățesc toate astea decît din pricina sfatului maimuței dintîi!" Și, după ce rosti vorbele acestea, se repezi la maimuța cea chioară legată de pom, și își ridică asupra ei biciul, din care pliuțăi mai întîi de trei ori în vînt, strigînd:

— O, față de rea-vestire, ia uită-te cu ce m-am ales de pe urma sfatului pe care mi l-ai dat! Dacă te-am ascultat și dacă mi-am început ziua cu priveliștea ochiului tău cel chior și a pocelii tale, iacătă-mă osîndit să mor de osteneală și de foame!

Și îi arse o fișcă peste fund, și era să-i tragă așa mai departe, cînd maimuța îi strigă:

— O, Khalif, decît să mă bați, mai bine du-te de vorbește întîi cu tovarășa mea, maimuța pe care ai scos-o adineaori din apă! Întrucît, ó, Khalif, bătaia pe care vrei să mi-o tragi nu are să-ți slujească la nimic, ba dimpotrivă! Ascultă-mă, dar, că e spre binele tău.

Și Khalif, tare încurcat, o lăsă pe maimuța cea chioară și se întoarse la cealaltă, care îl întîmpină rîzînd din toți dinții. Iar Khalif țipă:

— Și tu, o, față de catran, cine-ai mai fi și tu?

Iar maimuța cea cu ochi frumoși răspunse:

— Cum, o, Khalif! Au nu mă mai cunoști?

El zise:

— Nu! nu te cunosc! Spune degrabă, că de nu, biciul acesta are să se abată pe spinarea ta.

Și maimuța răspunse:

— Nu este cuviincios, o, Khalif, să vorbești așa! Și ai face mai bine să vorbești altminteri cu mine,

şi să iei aminte la răspunsurile mele, care au să te îmbogăţească !

Atunci Khalif aruncă biciul departe de el şi îi spuse maimuţei :

— Iacătă-mă-s gata să te ascult, o, doamnă maimuţă, crăiasă peste toate maimuţele !

Iar maimuţa spuse :

— Află atunci, o, Khalif, că eu sînt maimuţa stăpînului meu, evreul Abu-Saada, zaraful, şi că averea lui şi norocul lui la neguţătorii mie mi le datoreşte !

Khalif întrebă :

— Da cum aşa ?

Maimuţa răspunse :

— Păi, iacă numai aşa că, în fiecare dimineaţă, eu sînt făptura cea dintîi la al cărei chip se uită, şi sînt cea de pe urmă de la care îşi ia bun-rămas seara înainte de a se culca !

Iar Khalif, la vorbele acestea, strigă :

— Aşadar, nu-i adevărată zicala care spune : „Păgubos ca un chip de maimuţă"... ?

Pe urmă, se întoarse către maimuţa cea chioară şi ţipă :

— Tu pricepi, nu-i aşa ? Chipul tău nu mi-a adus în dimineaţa asta decît trudă şi necaz ! Nu eşti ca soră-ta asta de-aici !

Ci maimuţa cea cu ochi frumoşi spuse :

— Las-o în pace pe sora mea, o, Khalif, şi ascultă-mă odată ! Începe, dar, ca să te încredinţezi de adevărul vorbelor mele, şi mă leagă de capătul frînghiei de la năvoadele tale, şi mai aruncă-le odată în apă. Şi, în felul acesta, ai să vezi dacă îţi port noroc.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Khalif, atunci, făcu așa cum îl sfătuise maimuța și, aruncîndu-și năvoadele, scoase un pește falnic, mare cît un berbec, cu niște ochi ca doi dinari de aur și cu solzii ca niște diamante. Și, mîndru de parcă ar fi ajuns stăpînul pămîntului și al tuturor cîte țin de pămînt, i-l înfățișă biruitor maimuței cea cu ochi frumoși, care îi spuse :

— Iacătă, vezi ? Acuma, du-te de strînge niște iarbă înmiresmată și înrourată, pune-o pe fundul coșului tău, așază peștele deasupra, acoperă totul cu alt braț de iarbă și, lăsîndu-ne pe noi maimuțele, pe amîndouă, legate de copacul acesta, ia coșul pe umăr și du-te cu el în orașul Bagdadului. Și dacă te-or întreba cei întîlniți pe cale ce duci în coș, să nu le răspunzi o vorbă. Și să intri în sukul zarafilor, și acolo ai să vezi în mijlocul sukului dugheana stăpînului meu Abu-Saada, evreul, șeicul zarafilor. Și ai să-l vezi și pe el stînd pe un divan, cu o pernă dindărăt și cu două lăzi dinainte, una pentru aur și una pentru argint. Și ai să vezi acolo la el o mulțime de flăcăi, și de robi, și de slugi, și de slujbași. Tu, atunci, să te duci drept la el, să pui coșul cu peștele jos, dinaintea lui, și să-i spui : „O, Abu-Saada, ia uite ! M-am dus la pescuit astăzi și am aruncat năvoadele, în numele tău, și Allah mi-a trimis peștele acesta care se află în coșul acesta !“ Și să dai la iveală binișor peștele. Atunci, zaraful are să te întrebe : „L-ai mai arătat spre vînzare și altcuiva afară de mine ? Tu să-i spui : „Nu, pe Allah !“ Și el are să ia peștele și are să te îmbie, ca preț, cu un dinar.

Ci tu să i-l dai îndărăt. Iar el are să te îmbie cu doi dinari ; ci tu să i-i dai îndărăt. Şi, de cîte ori o încerca să te îmbie, tu să nu te învoieşti, de ţi-ar da pînă şi greutatea în aur a peştelui ! Să nu primeşti, dar, nimic de la el, ia bine aminte ! Şi el are să-ţi zică :„Spune-mi, atunci, ce doreşti !" Iar tu să-i răspunzi : „Pe Allah, nu vînd peştele decît pe două vorbe !" Şi, dacă te-o întreba : „Care sînt acele două vorbe" ?, tu să-i răspunzi : „Ridică-te în picioare şi spune : «Fiţi martori, o, voi toţi cîţi vă aflaţi de faţă în suk, că mă învoiesc să schimb maimuţa lui Khalif pescarul cu maimuţa mea, că facem troc între noi, eu dînd norocul meu pentru norocul lui, şi partea mea de fericire pentru partea lui de fericire !»" Iar tu să adaugi, vorbind către Abu-Saada : „Acesta-i preţul pentru peştele meu. Întrucît eu cu aurul nu am ce să fac ! Nu-i ştiu nici mirosul, nici gustul, nici folosul !" Aşa să-i spui, o, Khalif ! Şi, dacă evreul are să se învoiască să facă tîrgul, eu, ajungînd în stăpînirea ta, în fiecare zi dis-de-dimineaţă am să-ţi urez ziuă-bună, iar seara am să-ţi urez seară-bună ; şi, în felul aceasta, am să-ţi port noroc, iar tu ai să dobîndeşti o sută de dinari în fiecare zi. Iar Abu-Saada evreul are să-şi înceapă toate dimineţile zilelor lui uitîndu-se la chipul maimuţei acesteia chioare şi betege, şi tot aşa are să-şi încheie şi serile ; şi Allah are să-l blagoslovească în fiecare zi cu cîte o pagubă, ori cu cîte o pacoste, ori cu cîte o belea ; şi, în felul acesta, nu peste mult, are să fie ticăloşit cu totul şi, nemaiavînd nimica, are să ajungă un cerşetor ! Aşa că, o, Khalif, ia bine aminte la ce ţi-am spus, şi ai să te vezi înflorind şi pe calea cea dreaptă a norocului !

Cînd auzi cele spuse de maimuţă, Khalif pescarul răspunse :

— Primesc sfatul tău, o, crăiasă peste toate maimuţele ! Da atunci, ce să fac cu chioara asta a pacostei ? S-o las legată de copac ? Căci tare-s nedumerit în privinţa ei ! N-ar mai binecuvînta-o Allah în veci !

Maimuţa răspunse :

— Mai degrabă sloboade-o, ca să se întoarcă în apă. Şi sloboade-mă şi pe mine. E mai bine !

El răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Şi se duse la maimuţa cea chioară şi betcagă, şi o dezlegă de la pom ; şi tot aşa o slobozi şi pe maimuţa cea sfetnică. Şi, numaidecît, din două ţopăituri, amîndouă săriră în apă, unde se cufundară şi pieriră.

Atunci Khalif luă peştele, îl spălă, îl puse în coş pe iarba verde şi proaspătă, îl coperi cu altă iarbă la fel, aburcă totul pe umăr, şi plecă la oraş, cîntînd cît îl ţineau băierile beregăţilor.

Or, cînd ajunse la sukuri, oamenii şi trecătorii îl cunoscură şi, cum de obicei toţi îl luau peste picior, începură să-l întrebe :

— Ce duci acolo, o, Khalif ?

Ci el nu le răspundea nimica şi nici măcar nu se uita la ei, şi-aşa pe tot lungul drumului. Şi ajunse în felul acesta în sukul zarafilor şi, trecînd de la dugheană la dugheană, ajunse şi la dugheana evreului. Şi îl şi văzu pe zaraf cum sta falnic în mijlocul dughenei, pe un divan, şi, în juru-i, zorind să-l slujească, văzu o liotă de slugi de toate vîrstele şi de toate culorile ; şi, cum sta aşa, parcă era un rege de la Khorassan ! Şi Khalif, după ce se bine-încredinţă

că acela era chiar evreul pe care îl căuta, se duse pînă dinaintea lui şi se opri. Iar evreul ridică fruntea către el şi, după ce îl cunoscu, spuse :

— Belşug şi spor, o, Khalif ! Fii binevenit...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci şi şaptea noapte

Urmă :

...Fii binevenit ! Şi ia zi-mi, ce te aduce şi ce dorinţă ai ? Şi, dacă s-a întîmplat să-ţi spună careva niscaiva vorbe rele, ori dacă te-a ocărît, ori dacă ţi-o fi dat vreun ghiont, nu pregeta să-mi spui, ca să merg cu tine la valiu şi să-i cerem daune pentru necazul ori pentru paguba ce ţi s-a căşunat !

El îi răspunse :

— Nu, pe viaţa capului tău, o, căpetenie a ovreilor, nimenea nu mi-a spus vorbe rele, nici nu m-a ocărît, nici nu m-a ghiontit, ba dimpotrivă ! Da am plecat astăzi de-acasă, şi m-am dus pe ţărm şi, în norocul şi în numele tău, mi-am aruncat năvoadele în apă. Şi le-am tras şi am găsit în ele peştele acesta !

Şi, pe cînd vorbea în felul acesta, îşi deschise coşul, luă binişor peştele de pe stratul de iarbă şi îl înfăţişă fălos zarafului. Iar cînd evreul văzu peştele, îl găsi minunat şi strigă :

— Pe *Pentateuc* și pe cele *Zece Porunci!* află, o, pescarule, că ieri, pe cînd dormeam, am văzut-o în vis pe Sfînta Fecioară, care mi s-a arătat și mi-a zis : „O, Abu-Saada, mîine ai să capeți un dar de la mine !" Or, chiar peștele acesta trebuie să fie darul cu pricina, fără de nici o îndoială !

Pe urmă adăugă :

— Pe legea ta, spune-mi, o, Khalif, ai mai arătat sau ai mai vrut să vinzi peștele acesta și altcuiva decît mie ?

Și Khalif îi răspunse :

— Nu, pe Allah, mă jur pe viața lui Abu-Bekr Iubitorul-de-Adevăr, o, căpetenie a ovreilor și cunună a lor, afară de tine nu l-a mai văzut nimenea !

Atunci evreul se întoarse către unul dintre robii lui cei tineri și îi zise :

— Vino-ncoace ! Ia peștele acesta și du-l acasă, și spune-i fetei mele Saada să-l curețe, să pună să prăjească jumătate, iar cealaltă jumătate s-o frigă, și să-mi ție totul la cald, pînă ce-oi sfîrși cu treburile și-oi putea să mă întorc și eu acasă !

Iar Khalif, ca să întărească porunca, îi spuse băiatului :

— Ci, o, băiete, s-o sfătuiești pe stăpîna ta să nu-l ardă, și dă-i să vadă ce culoare frumoasă au urechile lui !

Și băiatul răspunse :

— Ascult și mă supun, o, stăpîne al meu !

Și plecă.

Estimp, evreul îi întinse cu vîrful degetelor un dinar pescarului Khalif, spunîndu-i :

— Ia ăsta pentru tine, o, Khalif, și cheltuiește-l cu ai tăi !

Și, după ce Khalif, din nărav, luă dinarul, cînd îl văzu cum strălucea în palmă-i, el, care în viața

lui nu mai văzuse aur pînă atunci și nici măcar n-avea habar cît prețuiește, strigă :

— Slavă lui Allah, stăpînul vistieriilor și domnul bogățiilor și al averilor !

Pe urmă, făcu vreo cîțiva pași să plece, cînd deodată își aduse aminte de sfatul maimuței celei cu ochi frumoși și, întorcîndu-se îndărăt, aruncă dinarul dinaintea evreului și îi spuse :

— Ia-ți aurul și dă îndărăt peștele săracului lumii! Au tu socoți că poți să-ți bați joc nepedepsit de cei sărmani ca mine ?

Cînd auzi vorbele acestea, evreul gîndi că pescarul Khalif vrea să glumească ; și, rîzînd de glumă, îi întinse trei dinari de aur, în loc de unul ! Ci Khalif îi zise :

— Nu, pe Allah ! Destul cu joaca asta fără de haz ! Au tu chiar crezi că m-aș hotărî vreodată să-mi vînd peștele la un preț de batjocoră ca ăsta ?

Evreul, atunci, îi întinse cinci dinari, în loc de trei, și îi zise :

— Ia de colea cinci dinari ca preț pentru peștele tău, și lasă păcatelor lăcomia !

Și Khalif luă cei cinci dinari în mînă și plecă tare mulțumit ; și se uita la dinarii aceia de aur, și se minuna, și își zicea : „Slavă lui Allah ! De bună seamă că nici la califul Bagdadului nu se află ceea ce am eu în mînă astăzi !“ Și își văzu de drum mai departe, pînă ce ajunse la capătul sukului. Atunci, își aduse aminte de vorbele maimuței și de sfatul pe care i-l dedese ; și se întoarse îndărăt la evreu și îi aruncă aurul cu scîrbă.

Și evreul îl întrebă :

— Oare ce ai tu, o, Khalif, și ce-mi ceri ? Vrei să-ți schimb dinarii de aur în drahme de argint ?

El răspunse :
— Nu vreau nici drahmele, nici dinarii tăi, ci vreau să-mi dai îndărăt peștele omului sărac !
La vorbele acestea, evreul se supără, și țipă, și spuse :
— Cum, o, pescarule ? Îmi aduci un pește care nu prețuiește nici un dinar, și eu îți dau cinci dinari pe el, iar tu nu ești mulțumit ! Ești nebun ? Au binevoiești, la urma-urmei, să-mi spui cu cît vrei să mi-l dai ?
Khalif răspunse :
— Nu vreau să-l dau nici pe argint, nici pe aur ; ci vreau să-l vînd numai pe două vorbe !
Cînd îl auzi pe Khalif că nu vrea decît două vorbe, evreul gîndi că astea nu pot fi decît cele două vorbe care slujesc de legămînt la mărturisirea de credință întru Islam, și că pescarul îi cerea, pentru un pește, să se lepede de credința lui ! Încît, de mînie și de ciudă, ochii i se bulbucară pînă în creștetul capului, și răsuflarea i se precurmă, și pieptul i se goli, și dinții-i scrîșniră ; și răcni :
— O, unghie lepădată de musulmani ! vrei, dar, să mă despart de religia mea pentru peștele tău, și să mă leapăd de credința și de legea mea, cele în care s-au închinat părinții mei înainte de mine ?
Și își strigă slugile, care veniră pe fugă dinaintea lui, și țipă :
— Urgie ! Săriți pe mutra asta de catran și înșfăcați-mi-l de ceafă și ardeți-i o ciomăgeală bună, de să-i plesnească pielea-n dungi ! Și să nu-l cruțați cumva !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci și opta noapte

Urmă :

Și slugile numaidecît tăbărîră asupra-i cu lovituri de ciomege, și nu conteniră să mai dea în el decît după ce îl rostogoliră pînă jos sub scara dughenei ! Si evreul le zise :

— Lăsați-l acuma să se ridice !

Și Khalif se ridică drept în picioare, în ciuda loviturilor primite, de parcă n-ar fi pățit nimic ! Și evreul îl întrebă :

— Vrei să-mi spui acuma ce preț dorești să capeți pentru peștele tău ? Sînt gata să-ți dau cît ceri, ca să isprăvim ! Și cugetă la pățania cea de nedorit pe care ai pățit-o !

Khalif începu să rîdă și răspunse :

— Să n-ai nici o teamă, în ce mă privește, o, stăpîne al meu, din pricina loviturilor de ciomag ; că eu pot să duc atîtea lovituri cîte pot să capete zece măgari la un loc ! Nici că-mi pasă de ele !

Și evreul începu și el să rîdă la vorbele acestea, și zise :

— Allah fie cu tine ! Spune-mi cît vrei, și îți jur pe adevărul credinței mele că atîta am să-ți dau !

Atunci Khalif răspunse :

— Ți-am mai spus ! Nu îți cer pentru pește decît două vorbe ! Și nu-ți mai face gînduri că aș vrea să rostești mărturisirea noastră musulmană de credință! Căci, pe Allah, o, ovreiule ! dacă te-ai făcea musulman, islamizarea ta nu ar fi pentru musulmani de nici un folos, iar pentru ovrei nu ar fi de nici o pagubă : și dacă, dimpotrivă, te îndîrjești să rămîni în legea ta cea păcătoasă și în greșala ta de necredincios, ne-

credința ta nu are să fie de nici o pagubă pentru musulmani și de nici un folos pentru ovrei! Ci vorbele cele două pe care ți le cer sînt cu totul altceva! Vreau ca să te ridici în picioare și să spui: „Fiți martori ai vorbelor mele, o, locuitori ai acestui suk, o, neguțători de dreaptă-credință: mă învoiesc, de bună voie, să schimb maimuța mea pe maimuța lui Khalif, și să facem trocul, dîndu-i partea și ursita mea din lumea aceasta pentru partea și ursita lui, și norocul meu pentru norocul lui!"

Cînd auzi ce vroia pescarul, evreul zise:

— Dacă numai atîta ceri de la mine, apoi lucrul îmi este la îndemînă!

Și, pe clipă pe dată, se ridică în picioare și spuse vorbele pe care i le ceruse Khalif pescarul. După care, se întoarse și îl întrebă:

— Îți mai datorez ceva?

El răspunse:

— Ba!

Evreul zise:

— Atunci, du-te-n bună pace!

Și Khalif, fără a mai zăbovi, se ridică, își luă coșul gol și năvoadele, și se întoarse la malul apei.

Atunci, încrezîndu-se în făgăduiala maimuței cea cu ochi frumoși, își aruncă năvoadele în apă, și pe urmă le strînse; ci cu mare caznă, atîta de grele erau; și le găsi pline cu pește de toate neamurile. Și numaidecît trecu pe lîngă el o femeie care ținea în cumpănă pe cap o tabla, și care îi ceru pește pentru un dinar; și el îi vîndu peștele cerut. Și, tot așa, iacătă că trecu și un rob, și luă și el pește pentru un dinar. Și, la fel, mai departe, pînă ce Khalif vîndu pește de o sută de dinari, în ziua aceea! Atunci, mîndru cum nu se mai poate, luă suta de

dinari și se întoarse la amărîta de cocioabă de lîngă tîrgul de pește unde sălășluia. Și, cînd se lăsă noaptea, se simți tare îngrijorat din pricina banilor pe care îi avea, și își zise în sine-și, înainte de a se întinde pe rogojina lui ca să doarmă: „O, Khalif, toată lumea din mahala te știe că ești om sărac, un pîrlit de pescar fără nimica la zilele lui! Or, acuma, iacătă-te că ai ajuns să ai o sută de dinari de aur! Și oamenii au să afle, și califul Harun Al-Rașid are să afle și el pînă la urmă, și, într-o zi, cînd are s-o ducă prost cu paralele, are să-și trimită la tine străjile ca să-ți spună: «Am lipsă de atîția bani, și am aflat că tu ai acasă o sută de dinari. Or, vreau să mi-i împrumuți!» Eu, atunci, am să iau înfățișarea mea cea mai jalnică și am să mă căinez, lovindu-mă amarnic peste ochi, și am să răspund: «O, emire al drept-credincioșilor, sînt om sărac și un nimic pe lume! De unde să am au atîția bani? Pe Allah?! cine ți-a povestit una ca asta este un mincinos de pomină! N-am avut de cînd sînt și n-o să am cît oi fi atîta bănet!» Atunci, ca să pună gajba pe banii mei, și ca să mă facă să mărturisesc locul unde am să-i ascund, are să mă dea pe mîna căpeteniei de agie Ahmad-cel-Hoțoman, care are să pună să mi se dea jos nădragii și are să mă ciomăgească pînă ce am să mărturisesc și am să-i dau suta de dinari. Or, eu, acuma, ca să scap din beleaua asta, gîndesc că lucrul cel mai bun de făcut este să nu mărturisesc nimica! Și, ca să nu mărturisesc nimica, trebuie să-mi deprind pielea cu bătaia, măcar că, Allah fie lăudat, e și-așa destul de tăbăcită! Da se cade să fie bine de tot, încît gingășia mea din născare să nu șovăiască și să nu mă facă să săvîrșesc ceea ce sufletul meu nu are de gînd!“

Cugetînd în felul acesta, Khalif nu mai pregetă nici o clipită și își puse în fapt planul pe care i-l năzărise mintea lui de mîncător de hașiș. Se ridică, așadar, numaidecît, se dezbrăcă de tot...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute cincizeci și noua noapte

Urmă :

...se dezbrăcă de tot, luă un burduf vîrtos, care-i slujea de căpătîi, și îl agăță într-un cui din perete ; pe urmă, înșfăcînd un bici cu o sută optzeci de noduri, începu să tragă, rînd pe rînd, cînd o lovitură pe spinarea lui, cînd o lovitură pe pielea burdufului, scoțînd totodată niște țipete amarnice, de parcă s-ar fi și aflat dinaintea căpeteniei de agii și ar fi fost silit să se apere de învinuire. Și țipa : „Au ! Văileu ! Pe Allah, o, doamne al meu, este o minciună ! Au ! e o mare minciună ! Văileu ! Au ! sînt vorbe care să mă piardă ! Uf ! Uf ! tare mă mai doare ! Niște mincinoși ! Au ! nu am nici un bun pe lume !" Și, în felul acesta, se împărtășea mai departe cu leacul acela, trăgînd pe rînd cîte o lovitură, ba pe pielea lui, ba pe burduful ce-i slujea de căpătîi ; și, dacă îl durea prea tare, mai sărea peste rîndul lui, și trăgea două lovituri în căpătîi ; ba, pînă la urmă, nu-și mai da decît cîte o lovitură din trei, apoi din patru, apoi din cinci ! Și-așa !

Şi-atunci, pe toţi vecinii şi pe toţi neguţătorii din mahala, dacă auziră cum răsunau în toi de noapte ţipetele şi loviturile, îi cuprinse îngrijorarea şi, pînă la urmă, îşi ziseră: „Au ce-o fi păţit bietul de el de ţipă aşa? Şi ce-o fi cu loviturile alea care plouă asupra lui? Poate-or fi niscaiva hoţi, care au tăbărît pe el şi-l bat de-l omoară!"

Şi-atunci, întrucît ţipetele şi urletele nu făceau decît să sporească tot mai tare, iar loviturile bubuiau tot mai dese, ieşiră cu toţii de prin case şi deteră fuga la casa lui Khalif. Ci, găsind uşa încuiată, îşi ziseră: „Hoţii trebuie să fi intrat pe partea cealaltă, coborînd de pe terasa de alături!" Şi se suiră pe terasa casei de alături, iar de acolo săriră pe terasă la Khalif şi coborîră la el, strecurîndu-se prin bageaua de sus. Şi îl găsiră singur şi gol-goluţ, trăgîndu-şi de zor lovituri cu biciul, pe rînd, şi scoţînd totodată urlete, şi strigînd că este nevinovat. Şi se frămînta ca un efrit, ţopăind amarnic.

Vecinii, dacă îl văzură aşa, îl întrebară uluiţi:

— Au ce-ai păţit, Khalif? Şi care-i treaba? Loviturile care se auzeau şi urletele tale au sculat toată mahalaua şi nu ne-au mai lăsat să dormim! Şi iacătă-ne aici, cu inimile zvîcăind!

Şi Khalif răcni la ei:

— Ce vreţi bre de la mine? Ce, nu mai sînt stăpîn pe pielea mea şi nu pot să mi-o deprind în tihnă cu bătăile? De unde ştiu cu ce mă mai aşteaptă mîine? Hai, oameni buni! Ar fi mai bine să faceţi şi voi ca mine şi să vă deprindeţi cu leacul acesta! Că nici voi nu sînteţi mai la adăpost ca mine de răutăţi şi de năpaste!

Şi, fără a mai lua seama la cei de faţă, Khalif îşi văzu mai departe de urletele lui, sub loviturile care bubuiau de zor pe burduf, gîndind că bubuiau chiar pe pielea lui.

Atunci vecinii, dacă văzură așa, se puseră pe un rîs de se tăvăleau pe jos, și, pînă la urmă, plecară cum veniseră.

Iar Khalif osteni și el după o bucată de vreme; ci nu vroi să închidă ochii o clipă, de frica hoților, atîta de rău intrase la griji din pricina proaspetei lui averi. Și dimineața, înainte de a pleca la muncă, tot se mai gîndea la suta aceea de dinari ai lui, și își zicea: „Dacă-i las aici acasă, de bună seamă că mi-i fură careva; dacă mi-i pun la brîu în chimir, au să fie băgați de seamă de vreun pungaș, care are să se așeze la pîndă în vreun ungher singuratic și are să mă aștepte cînd trec, și are să sară pe mine, să mă omoare și să mă jefuiască. Așa că mai bine am să fac altceva!"

Atunci, se ridică, își rupse în două turbanul, întocmi dintr-o jumătate un săculete, și puse aurul în săculetele acela, pe care și-l legă de gît cu o sfoară. Pe urmă, își luă năvoadele, coșul și bățul, și se duse pe malul apei. Și, cînd ajunse acolo, apucă năvoadele și, cu toată puterea brațului său, le aruncă în apă. Ci mișcarea pe care o făcu fu atîta de repezită și de nesocotită, încît legătura cu aurul se desprinse de la gît și se duse în apă după năvoade; iar valurile o purtară departe spre adîncuri.

Dacă văzu așa, Khalif își lăsă năvoadele, se dezbrăcă într-o clipită și, aruncîndu-și hainele pe mal, sări în apă și se cufundă să-și caute săculetele; ci nu izbuti nicidecum să dea de el. Atunci, se cufundă a doua oară, și a treia oară, și tot așa mai departe, pînă de o sută de ori, da degeaba. Atunci, amărît și la capătul puterilor, se întoarse sus pe mal și vru să se îmbrace; ci văzu că hainele pieriseră și nu-și mai găsi decît năvodul, coșul și bîta. Atunci, își plesni palmele și strigă: „A! ticăloșii și hoțomanii! mi-au furat hainele! Da toate astea nu le pățesc decît ca

să se adeverească zicala care spune : „Pentru cămilar, hagialîcul nu se isprăvește decît după ce și-a belit cămila."

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaizecea noapte

Urmă :

Se hotărî atunci să se înfășoare cu năvodul, neavînd altceva cu ce să se îmbrace ; pe urmă, își luă bîta în mînă și, cu coșul în spinare, începu să alerge pe țărm, cu pași mari, umblînd de colo pînă colo, ba la dreapta, ba la stînga, ba înainte, ba îndărăt, pufnind, și anapoda, și turbat ca o cămilă în călduri, și asemenea întru totul cu vreun efrit răzvrătit, scăpat din strîmta închisoare de aramă în care îl ferecase Soliman !

Și-atîta, în ce îl privește pe Khalif pescarul !

Ci, în ce îl privește pe califul Harun Al-Rașid, de care are să vină vorba acuma, iacătă !

Trăia la Bagdad, pe vremile celea, ca misit și giuvaiergiu al califului, un mare navab, pe nume Ibn Al-Kirnas. Și-acesta era un slujbaș atîta de falnic în suk, încît tot ce se vindea în Bagdad, fie serasiruri, fie giuvaieruri, fie orice alte lucruri de preț, fie băieți ori fete, nimica nu se vindea decît prin mijlocirea lui, ori după ce trecuse prin mîinile lui, ori fusese supus cercetării lui. Or, într-o zi ca toate zilele, pe cînd Ibn Al-Kirnas ședea în prăvălia

să, îl văzu venind la el pe șeicul telalilor, care ținea de mînă o fetișcană cum nici o privire de om nu mai avusese parte să privească vreodată una la fel de minunată, fiind peste măsură de frumoasă, de zarifă, de gingașă și fără de cusur. Și fata aceea, afară de harurile pe care le avea făptura ei, stăpînea toate științele, și toate artele, și poetica, și cîntecul cu lăuta, și cîntecul cu glasul, și danțul. Încît, acolo pe loc, Ibn Al-Kirnas nu pregetă s-o cumpere pe cinci mii de dinari de aur ; și, după ce o îmbrăcă în haine de o mie de dinari, o duse s-o arate emirului dreptcredincioșilor. Și fata își petrecu noaptea la calif. Iar califul putu, în felul acesta, să-i pună la cercare el însuși harurile și feluritele cunoștiințe. Și o găsi măiastră în toate, și fără de seamăn pe vremile ei. Și o chema Kut-al-Kulub[1], și avea o piele oacheșă și proaspătă.

Atunci, emirul drept-credincioșilor, mulțumit de roaba lui cea nouă, îi trimise a doua zi lui Ibn Al-Kirnas zece mii de dinari, drept preț de cumpărare. Și fu cuprins de o patimă atîta de năprasznică pentru fetișcana aceea, și inima îi fu atîta de înrobită de ea, încît califul, din pricina ei, își uitase de Sett Zobeida, vară-sa, fiica lui Al-Kassim ; și își lăsă în părăsire toate cadînele ; și șezu o lună încheiată închis cu ea, neieșind decît la rugăciunea de vinerea, și întorcîndu-se îndărăt numaidecît, fără de zăbavă. Încît, mai-marii împărăției găsiră tare nepotrivit ca lucrul să dureze mai mult, și se duseră să-și spună păsurile la vizirul cel mare Giafar Al-Barmaki. Și Giafar le făgădui că, fără de zăbavă, are să aducă îndreptarea acelei stări de lucruri ; și, spre a sta de vorbă cu marele calif, așteptă rugăciunea din vinerea următoare. Și intră în geamie, și

[1] Puterea-Inimilor.

se întîlni cu el, şi putu să-i vorbească pe îndelete despre felurite întîmplări de dragoste şi despre urmările lor. Şi califul, după ce îl ascultă fără a-l opri, îi răspunse :

— Pe Allah, o, Giafar, nu sînt întru nimic ca în poveştile şi ca în împrejurările acelea ; ci vina-i numai a inimii mele, care s-a lăsat prinsă în năvoadele iubirii, de nu mai ştiu ce să fac ca să scap !

Şi vizirul Giafar răspunse :

— Află, o, emire al drept-credincioşilor, că draga ta Kut-al-Kulub este acuma în mîinile tale, supusă poruncilor tale, o roabă printre roabele tale ; şi tu ştii că atunci cînd mîna stăpîneşte un lucru, inima nu-l mai rîvneşte. Or, eu aş vrea să-ţi arăt o cale, pentru ca inima ta să nu se sature de aceea care ţi-e dragă ; şi anume să te desparţi de ea din vreme în vreme, ducîndu-te, de pildă, la vînătoare ori la pescuit ; întrucît s-ar putea ca năvoadele pescarului să-ţi dezlege inima din năvoadele în care o ţine priponită dragostea ! Aşa ar fi deocamdată mai bine să faci, decît să te îngrijeşti de treburile ocîrmuirii, întrucît, în starea în care te afli, asemenea griji ţi-ar pricinui prea mare silă !

Şi califul răspunse :

— Minunat ţi-e gîndul, o, Giafar ! Haidem fără de zăbavă şi fără de preget să ne plimbăm oleacă.

Şi, de îndată ce se sfîrşi rugăciunea, califul şi Giafar ieşiră de la geamie, încălecară fiecare pe cîte un catîr şi trecură în fruntea alaiului lor, ca să plece afară din oraş şi să colinde cîmpurile.

După ce hălăduiră îndelung de colo pînă colo, prin arşiţa zilei, ajunseră de lăsară departe în urmă alaiul, prinşi cum erau de tăifăsuiala lor ; iar lui Al-Raşid i se făcu tare sete şi zise :

— O, Giafar, mă chinuie o sete amarnică !

Şi se uită peste tot de jur-împrejur, căutînd vreun sălaş, şi zări în depărtare, pe o măgură, ceva ce se mişca ; şi îl întrebă pe Giafar :

— Tu vezi ce văd eu acolo în zare ?

El răspunse :

— Ba văd, o, căpetenie a drept-credincioşilor ! văd parcă ceva pe un dîmb. Trebuie să fie vreun zarzavagiu ori vreun grădinar de castraveţi ! Oricum, întrucît de bună seamă că omul acela trebuie să aibă pe undeva prin preajmă vreo apă, dau fuga să-ţi aduc !

Al-Raşid răspunse :

— Catîrul meu este mai iute decît catîrul tău ! Rămîi, dar, aici, şi aşteaptă alaiul nostru, în vreme ce eu am să mă duc singur să-mi astîmpăr setea la grădinarul acela ; şi pe urmă mă întorc !

Şi, spunînd acestea, Al-Raşid îşi îndemnă catîrul într-acolo, şi se depărtă iute ca o pală de furtună, ori ca un puhoi de apă cînd cade din vîrful unei stînci ; şi, cît ai clipi din ochi, ajunse la acel ins, care nu era altul decît Khalif pescarul. Şi califul îl văzu gol şi înfăşurat pînă la gît în năvoadele lui, şi plin de sudoare şi de ţărînă, şi cu ochii roşii, holbaţi şi rătăciţi, şi cu o înfăţişare greu de privit.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute şaizeci şi una noapte

Urmă :

Şi, în felul acesta, părea unul dintre efriţii aceia făcători de rele care rătăcesc prin locurile pustii. Şi Harun îi ură bună-pace, iar Khalif îi răspunse

la urare posomorît și aruncîndu-i o privire ca de foc. Și Harun îi zise :

— Măi omule, nu cumva ai să-mi dai o gură de apă ?

Și Khalif îi răspunse :

— Păi ce, tu ești orb ori ești nebun ? Nu vezi apa cum curge pe după dîmbul ăsta ?

Atunci Harun ocoli măgura și coborî la Tigru, unde, culcîndu-se cu burta pe pămînt, bău și își stîmpără setea ; pe urmă, duse și catîrul să se adape. După care, se întoarse la Khalif și îi spuse :

— Ce faci tu aici, bre omule, și ce meserie ai ?

Khalif răspunse :

— Chiar că întrebarea asta e și mai anapoda și mai smintită decît a cu apa. Păi nu vezi pe umerii mei unealta meseriei mele ?

Și Harun, privind năvodul, zise :

— Trebuie să fii pescar, fără de nici o îndoială !

El spuse :

— Tu zici !

Și Harun îl întrebă :

— Da unde-ți sînt turbanul, și cămașa, și sacul ?

La vorbele acestea, Khalif, care își pierduse toate acele lucruri pe care i le înșira Al-Rașid, nu se mai îndoi nici o clipă că n-ar fi chiar el hoțul care le furgăsise pe mal și, repezindu-se ca un fulger, din vîrful măgurii, la Al-Rașid, înhăță catîrul de frîu și răcni :

— Dă-mi îndărăt lucrurile, și pune capăt glumei acesteia neroade !

Harun răspunse :

— Eu, pe Allah ! nici nu ți-am văzut hainele, nici habar nu am ce vrei să spui !

Or, Al-Rașid, după cum se știe, avea obrajii grași și buhăiți, și gura tare mică. Încît Khalif, uitîndu-se

la el cu mai multă luare-aminte, gîndi că trebuie să fie vreun clarinetist, și îi strigă :

— Vrei au ba, o, clanaretistule, să-mi dai îndărăt lucrurile ? Ori vrei mai degrabă să dănțuiești sub loviturile mele de ciomag, pînă ți-ai fleșcăi hainele ?

Și califul, dacă văzu toroipanul cel năpraznic al pescarului ridicat deasupra capului său, își zise : „Pe Allah ! n-am să pot sprijini nici baremi jumătate de lovitură de la un ciomăgoi ca acesta !" Și, fără să mai sta o clipă pe gînduri, se dezbrăcă de frumoasa lui mantie de zarafir și, dîndu-i-o lui Khalif, spuse :

— Măi omule, ia mantia aceasta, în schimbul lucrurilor tale pierdute !

Și Khalif luă mantia, o întoarse pe toate părțile, și zise :

— O, clanaretistule, lucrurile mele prețuiesc de zece ori mai mult decît pîrlita asta de mantie împodobită.

Al-Rașid spuse :

— Fie ! da îmbracă-te cu ea, oricum, pînă ce mă duc să-ți caut lucrurile !

Și Khalif luă mantia și se îmbrăcă ; părîndu-i însă prea lungă, își luă cuțitul care atîrna la toarta coșului său de pescar și, dintr-o șuierătură, îi reteză toată partea de jos, din care își întocmi numaidecît un turban, pe cînd haina acuma de-abia îi ajungea pînă la genunchi ; ci lui mai bine îi venea așa, că nu-l mai stînjenea la umblet. Pe urmă, se întoarse către calif și îi zise :

— Allah cu tine, o, clanaretistule ! Ia spune-mi : cam cît agonisești tu pe lună cu meseria ta de clanaretist ?

Califul, necutezînd să-l mai înfrunte pe cel care îl întreba, răspunse :

— Meseria mea de clarinetist îmi aduce ca la zece dinari pe lună !

Iar Khalif, făcînd un semn de mare milă, zise :

— Pe Allah, o, sărmane, tare mi-e milă de tine ! Eu, drept să-ți spun, acești zece dinari ți-i cîștig într-un ceas de vreme, numai aruncîndu-mi năvodul și strîngîndu-l ; întrucît am în apă o maimuță care și-a luat asupra-și nevoile mele, și care de fiecare dată are grijă să-mi strîngă peștii în năvoade. Vrei, dară, o, obraz umflat, să intri în slujbă la mine, ca să înveți meseria de pescar și, într-o bună zi, să ajungi părtaș cu mine la cîștig ? Pînă una alta, de-nceput, ca ucenic al meu, ai dobîndi cinci dinari pe zi. Și, pe deasupra, te-ai mai bucura și de ocrotirea acestui ciomag împotriva vreunei asupriri din partea dascălului tău de mai înainte, clanaretistul, pe care mă însărcinez, de-o trebui, să-l deșel dintr-o lovitură !

Și Al-Rașid răspunse :

— Primesc tîrgul !

Khalif spuse :

— Atunci, dă-te jos de pe catîr și leagă vita pe undeva, ca să putem, la nevoie, s-o folosim spre a duce peștele la tîrg cu ea ! Și hai degrabă să-ți începi ucenicia de pescar !

Atunci califul, măcar că oftînd în sufletul lui și aruncînd ochi pierduți împrejuru-i, se dete jos de pe catîr, îl legă pe undeva prin preajmă, își încinse ce-i mai rămăsese din haine, își prinse-n brîu poalele cămășii, și veni de se rîndui lîngă pescar, care îi spuse :

— O, clanaretule, apucă năvodul ăsta de la un capăt, adu-l pe după mînă în cutare fel, și repede-l în apă în cutare fel !

Și Al-Rașid își chemă în inima lui toată istețimea de care se simțea în stare și, făcînd ce-i poruncise

Khalif, aruncă năvodul în apă ; şi, după un răstimp, dete să-l tragă ; ci îl găsi atîta de greu încît nu putu să-i dea de hac singur, şi trebui să-l ajute Khalif ; şi îl traseră amîndoi pe mal, în vreme ce Khalif ţipa către ajutorul său :

— O, clanaret al belelii mele, de-o da păcatul să-mi găsesc năvodul rupt ori vătămat în vreun fel de pietrele de la fund, te belesc ! Şi, întocmai cum mi-ai luat tu mie hainele, aşa am să-ţi iau şi eu catîrul !

Ci, spre norocul lui Harun, năvodul fu scos afară neatins şi plin cu peşte de cea mai aleasă frumuseţe ! Altminteri, de bună seamă că Harun ar fi trecut prin beleaua pescarului, şi numai Allah ştie cum ar fi putut el să îndure o sarcină ca aceea. Or, nu fu nimic ! Dimpotrivă, pescarul îi spuse lui Harun :

— O, clanaretule, tare mai eşti hîd, şi chipul tău seamănă aidoma cu fundul meu ; ci, pe Allah, dacă iei aminte bine la meseria ta cea nouă, într-o zi ai să ajungi un pescar straşnic...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi doua noapte

Urmă :

...într-o zi ai să ajungi un pescar straşnic ! Pînă atunci, cel mai bun lucru pe care îl ai de făcut este să încaleci iar pe catîr şi să te duci la suk să-mi cumperi două coşuri mari, ca să pun în ele prisosul pescuitului acesta minunat, în vreme ce eu, pînă te

întorci, am să stau să păzesc peştele. Şi nu te mai îngriji de nimic altceva, întrucît am aici şi terezia de peşte, şi greutăţile, şi tot ce este de trebuinţă pentru vînzarea cu amănuntul. Iar tu nu o să ai altă sarcină, cînd o să ajungem în sukul de peşte, decît să-mi ţii terezia şi să strîngi banii de la muşterii ! Da dă fuga iute şi cumpără coşurile. Şi, mai ales, ia seama să nu care cumva să-mi umbli gurăcască, auzi ? Că de unde nu, are să-ţi joace bîta pe şerteaţă !

Şi califul răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Pe urmă, zori să-şi dezlege catîrul şi să încalece pe el, dîndu-i galop grabnic ; şi, rîzînd de să-şi dea sufletul, se duse la Giafar care, cînd îl văzu împopoţonat aşa de anapoda, ridică mîinile către cer şi strigă :

— O, cap al drept-credincioşilor, fără de nici o îndoială că în calea ta ai dat pesemne de vreo grădină frumoasă, în care te-ai culcat şi te-ai tăvălit prin iarbă !

Şi califul, cînd auzi vorbele lui Giafar, se puse iar pe rîs. Pe urmă, barmecizii din alai, rudele lui Giafar, sărutară pămîntul dinaintea lui şi spuseră :

— O, emire al drept-credincioşilor, deie Allah să zăbovească asupra ta bucuriile şi să se spulbere departe toate grijile ! Da care-i pricina care te-a ţinut atîta de mult departe de noi, cînd nu plecasei decît să bei o gură de apă ?

Şi califul răspunse :

— Mi s-a întîmplat o întîmplare de-a mirărilor, dintre cele mai de haz şi mai osebite !

Şi le povesti tot ce păţise cu pescarul Khalif şi cum, în locul hainelor pe care acela era încredin-

țat că i le furase, îi dedese în schimb caftanul lui de zarafir. Atunci Giafar strigă :

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioșilor ! cînd am văzut că te depărtezi singur-singurel, îmbrăcat atîta de falnic, am avut ca un fel de presimțire să nu ți se întîmple ceva. Da necazul nu-i mare, mă duc eu numaidecît să răscumpăr de la pescar mantia pe care i-ai dat-o !

Califul începu să rîdă și mai tare, și zise :

— Ar fi trebuit, o, Giafar, să te gîndești la asta mai de vreme, întrucît șugubățul acela, ca să și-o potrivească pe statura lui, i-a și tăiat poalele ; iar din poale și-a și făcut un turban ! Ci, o Giafar, mie mi-e prea destul un pescuit, și nu mă simt ispitit nicidecum să iau iarăși de la cap o trudă ca aceea. Și, de altminteri, am pescuit dintr-o dată atîta pește cît să mă pot lipsi de aci înainte să rîvnesc o izbîndă mai mare, întrucît peștele scos din năvodul meu este atîta de mult de parcă ar fi fost o vrăjitorie la mijloc ; și tot peștele acela se află colo jos, pe malul apei, în paza lui Khalif, stăpînul meu, care nu așteaptă decît să mă întorc la el cu niște coșuri, ca să ne ducem să vindem apoi în suk rodul pe care l-am agonisit !

Și Giafar spuse :

— O, emire al drept-credincioșilor, așadar eu nu am decît a mă duce să abat cumpărătorii către voi !

Harun strigă :

— O, Giafar ! pe harurile strămoșilor mei cei neprihăniți, făgăduiesc un dinar pentru fiecare pește, tuturor acelora care au să cumpere de la Khalif, stăpînul meu, peștele pescuit de mine.

Atunci Giafar strigă străjerilor din alai :

— Hei, străjeri și oameni din alai ! dați fuga pe malul apei și siliți-vă să-i aduceți pește emirului drept-credincioșilor !

Şi numaidecît toţi cei din alai deteră fuga la locul arătat, şi îl găsiră pe Khalif păzind peştele ; şi îl împresurară cum împresoară ereţii o pradă, şi îşi smulseră peştii grămădiţi dinaintea lui, bătîndu-se pe ei, în pofida toroipanului cu care ameninţa Khalif rotindu-l amarnic. Şi Khalif, pînă la urmă, fu biruit cu totul de mulţimea lor, şi strigă :

— Nu încape îndoială că peştele acesta-i chiar peştele raiului !

Şi, împărţind lovituri de zor, putu izbîndi să scape de la pradă doi peşti, cei mai frumoşi din tot pescuitul acela : îi luă şi, cu cîte unul în fiecare mînă, fugi în apă, ca să scape de cei pe care îi credea a fi niscaiva ucigaşi, tîlhari de drumul mare. Şi, ajungînd în felul acesta departe în apă, îşi ridică mîinile în care ţinea peştii şi strigă :

— O, Allah ! pentru harurile peştilor aceştia din raiul tău, fă ca tovarăşul meu, clanaretistul, să nu zăbovească a se-ntoarce !

Or, cum îşi sfîrşi această rugă, un harap din alaiul de pază al califului, rămas mai pe urma celorlalţi, din pricina calului care i se oprise în drum să se uşureze, ajunse şi el la malul apei şi, nemaivăzînd nici urmă de peşte, se uită la dreapta, se uită la stînga, şi îl zări pe Khalif în apă, ţinînd cîte un peşte în fiecare mînă. Şi îi strigă :

— O, pescarule, ia fă-te-ncoace !

Khalif răspunse :

— Întoarce dosul, o, înghiţitorule de belele !

La vorbele acestea, negrul, peste măsură de mînios, îşi ridică suliţa şi, aţintind-o înspre Khalif, strigă :

— Vrei să vii încoace şi să-mi vinzi peştii ăia doi, la ce preţ ai hotărî tu, ori vrei mai degrabă să-ţi împlînt suliţa asta în coastă ?

Şi Khalif răspunse :

— Stai aşa, bre puşlamao ! Mai bine îţi dau peştele, decît să-mi pierd viaţa !

Şi ieşi din apă şi veni de-i aruncă în silă cei doi peşti harapului, care îi luă de pe jos şi îi puse într-o basma de mătasă bogat înflorată ; pe urmă îşi duse mîna la buzunar, ca să scoată banii ; ci văzu că buzunarul era gol ; şi îi spuse pescarului :

— Pe Allah, o, pescarule, nu ai noroc, căci nu am acuma în buzunar nici măcar o drahmă ! Da să vii mîine la palat şi să întrebi de hadîmbul negru Sandal. Şi slugile au să te îndrume la mine, şi am să te întîmpin cu o primire mărinimoasă şi cu ce ţi-o meni norocul tău ; şi pe urmă ai să te duci în calea ta !

Şi Khalif, necutezînd să facă pe năzurosul, îi aruncă eunucului o privire care spunea mai mult decît o mie de înjurături, ori de ameninţări cu belitul, ori de dezmăţuri cu mama sau cu sora celuilalt ; şi se îndepărtă înspre Bagdad, pleznindu-şi palmele una de alta şi grăind, cu un glas zefliu şi plin de amărăciune : „Iacătă, cu adevărat, o zi care, dintru început, a fost mai blagoslovită decît toate zilele blagoslovite ale vieţii mele ! E vădit !" Şi, în felul acesta, trecu pragul cetăţii şi intră în sukuri.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi treia noapte

Urmă :

Or, cînd trecătorii şi prăvăliaşii îl văzură pe Khalif pescarul, care, pe de-o parte, îşi purta în spinare năvoadele, coşul şi bîta, iar, pe de altă parte,

era îmbrăcat cu un caftan și avea pe cap un turban care numai ele două prețuiau mai bine de o mie de dinari, îl împresurară și porniră pe urma lui, ca să vadă ce putea să fie cu el, pînă ce ajunse în dreptul croitorici pe care o ținea croitorul califului. Și croitorul, de la cea dintîi privire aruncată asupra lui Khalif, cunoscu pe dată că haina de pe el era chiar haina pe care o lucrase nu demult pentru căpetenia drept-credincioșilor. Și strigă către pescar :

— O, Khalif, de unde ai căpătat haina aceea de pe tine ?

Și Khalif, cu sufletul cătrănit, îi răspunse fulgerîndu-l cu privirile :

— Da ce te bagi tu, chip neisprăvit ? Ci să știi, ca să pricepi că nu am nimica de ascuns : mantia aceasta mi-a fost dată de ciracul meu, pe care îl învăț pescuitul, și pe care mi l-am luat ca ajutor. Și nu mi-a dat mantia decît ca să scape cu mîna neretezată, pentru hoția de care s-a făcut vinovat cînd mi-a șterpelit hainele !

La vorbele acestea, croitorul pricepu că însuși califul, în plimbările lui, trebuie să se fi întîlnit cu pescarul și să-i fi făcut vreun renghi, ca să-și rîdă de el. Și îl lăsă pe Khalif să-și vadă în tihnă de drum și să ajungă la el acasă, unde avem să-l găsim iarăși mîine.

Ci acuma este timpul să aflăm ce s-a petrecut la palat, în lipsa califului Harun Al-Rașid. Apoi acolo s-au petrecut lucruri cu urmări grele.

Știm, dar, că marele calif nu plecase cu Giafar decît ca să se ducă să ia oleacă de aer pe cîmpuri și să-și mai uite o clipă de patima-i cea aprigă după Kut-al-Kulub. Or, califul nu era nicidecum singurul suflet pe care îl chinuia patima aceea pentru roabă. Soția și verișoara lui, Sett Zobeida, de la veni-

rea în harem a fetișcanei aceleia, ajunsă cadîna cea mai dragă a emirului drept-credincioșilor, nu mai putea nici să mănînce, nici să bea, nici să doarmă, nimica ! Atîta de plin îi era sufletul de zavistia care le cuprinde de obicei pe femei din pricina potrivnicelor lor. Și, ca să-și ușureze veninul stîrnit de ocara aceea necurmată care o umilea și în ochii ei și în ochii celor din preajma ei, Sett Zobeida nu mai aștepta decît un prilej, fie vreo lipsă nevoită a califului, fie vreo călătorie, fie vreo altă treabă, care să-i îngăduie a săvîrși în voie ceea ce își pusese de gînd. Încît, de îndată ce află că marele calif plecase la vînătoare și la pescuit, porunci să se pregătească, în iatacurile ei, un ospăț falnic, de la care să nu lipsească nici băuturile, nici tăvile de porțelan pline cu zumaricale și cu dulcețuri. Și trimise să fie poftită, cu mare pohfală, și cadîna Kut-al-Kulub, poruncind roabelor să-i spună :

— Stăpîna noastră Sett Zobeida, fiica lui Kassem, soția emirului drept-credincioșilor te poftește astăzi, o, stăpînă a noastră Kut-al-Kulub, la un ospăț pe care îl dă în cinstea ta. Căci Sett Zobeida a băut astăzi o doctorie și, ca să dobîndească o vindecare cît mai deplină, trebuie să-și veselească sufletul și să-și odihnească gîndurile ; și socoate că tihna cea mai bună și voioșia cea mai aleasă nu le poate căpăta decît privindu-te pe tine, și ascultînd cîntecele tale minunate, despre care l-a auzit pe calif vorbind cu multă desfătare. Și tare mai dorește să se încredințeze și ea !

Iar Kut-al-Kulub răspunse :

— Ascultare și supunere datorăm lui Allah și stăpînei noastre Sett Zobeida !

Și se ridică pe clipă pe dată ; și habar nu avea ce-i menise ursita în hotărîrile ei cele trainice. Și

își luă alăutele de trebuință, și plecă împreună cu căpetenia hadîmbilor la iatacurile aprigei Sett Zobeida.

Cînd ajunse în fața soției califului, fata sărută pămîntul de mai multe ori dinainte-i, pe urmă se ridică și, cu un glas nespus de dulce, spuse :

— Pacea fie asupra acestei perdele ridicate și asupra vălului neprihănit al acestui harem, asupra urmașului Profetului și moștenitor al volniciilor neamului lui Abbass ! Deie Allah să dăinuie fericirea stăpînei noastre atîta vreme cît s-or urma ziua și noaptea una după alta !

Și, după ce rosti lauda aceasta, se trase îndărăt între celelalte soții și cadîne.

Atunci, Sett Zobeida, care sta tolănită într-un peș pe divanul larg de catifea, își ridică alene ochii către cadînă și o privi țintă. Și rămase năucă de ce vedea...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute șaizeci și patra noapte

Urmă :

...Și rămase năucă de frumusețea pe care o vedea la fetișcana aceea desăvîrșită, care avea niște plete ca noaptea, niște obraji ca bobocii de trandafiri, niște sîni ca de granate, niște ochi strălucitori, pleoapele galeșe, o frunte luminoasă și un chip de lună. Și, de bună seamă că soarele sta să răsară de după cîrlionții de pe frunte-i, și că bezna nopții se înnegura

de la pletele ei ; iar moscul nu putea fi cules, fără de nici o îndoială, decît din răsuflarea ei, şi numai ei îşi datorau florile gingăşia şi mireasma ; luna nu lumina decît luînd cu împrumut din strălucirea frunţii ei ; ramul nu se legăna decît după pilda mijlocului ei, iar stelele nu sclipeau decît de la sclipirea ei ; arcul vitejilor nu se încorda decît ca să fie asemeni cu sprîncenele sale ; iar mărgeanul de pe mări nu se înroşea decît de la buzele ei cele roşii ! Dacă era supărată, cei îndrăgostiţi de ea se prăbuşeau la pămînt, pieriţi de viaţă ! Dacă era liniştită, sufletele se întorceau să dea viaţă iarăşi trupurilor moarte ! Dacă arunca o privire, vrăjea şi supunea lumile amîndouă sub stăpînia sa. Căci, cu adevărat, era o minune de frumuseţe şi era fala Aceluia carele o zămislise şi o desăvîrşise !

După ce Sett Zobeida o privi cu uimire îndelungă şi o cercetă cu de amănuntul, îi zise :

— Pace, dragoste şi noroc ! Fii binevenită printre noi, o, Kut-al-Kulub ! Şezi colea şi veseleşte-ne cu meşteşugul tău şi cu frumuseţea cîntărilor tale !

Şi fetişcana răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Pe urmă, şezu jos şi, întinzînd mîna, luă mai întîi o dairea minunată ; şi-aşa, chiar că i se puteau potrivi vorbele poetului :

O, cîntăreaţo cu dairea,
Tot ascultîndu-te, vrăjită,
A-nnebunit inima mea !
Şi pe cînd degetele tale
Bat ritmul, cu mişcări egale,
Iubirea-n pieptul meu palpită
În tactul dulcelui tău cînt
Ce-mi sună-n piept, adînc şi blînd.

N-am să-ţi mai pot da-ntr-un sfîrşit
Decît o inimă rănită !
De cînţi un cîntec fericit,
Ori gemi ca sub dureri zdrobită,
Tu-nfigi în inimile noastre
Potop de suliţi, şi dezastre.

Ridică-te, ah ! zvîrle iute
Veşmintele-ţi ! şi, ah ! aruncă
Iaşmacul, şi pe întrecute,
Cu pasul zvelt, şi cu-ndelungă
Pricepere, dansează-apoi,
O, preafrumoaso, pentru noi,
Nebunul dans ce ne răpune
Al dragostei noastre nebune !

Şi, după ce zăngăni iar din dairea, începu să cînte, însoţindu-se de zdrăngănelile ei, stihurile acestea, ticluite pe loc :

Surorile inimii mele,
Gingaşele, dulci păsărele,
I-au spusu-i-au inimii : „Fugi !
Să fugi de bărbaţi şi de lume !"
Ci inimii mele, anume,
I-am spus : „Orişiunde te duci,
O, inimă, să te supui
Bărbaţilor ! Cată să-ţi pui
În aripe largi evantaie
Să freamăte lin, să se-nfoaie.
Şi veselă fii, cum se cere,
Să faci tuturora plăcere !

Şi cîntă apoi aceste două strofe, cu un glas atîta de minunat încît, de farmecul lor, păsările cerului se opriră din zbor, iar palatele începură să dănţuiască din toate zidurile. Atunci, Kut-al-Kulub lăsă

daireaua și luă o trișcă de trestie, pe care își lipi buzele și degetele. Și, în felul acesta, chiar că i se potriveau stihurile poetului :

O, tu, cea care cînți măiestru
Din fluierul acela rece,
Din trestia aceea moartă
Ce-o ții cu degetele-ți lungi
La jarul buzelor frumoase,
Prin care un nou suflet trece
Din răsuflarea ta ca focul
În trișca răsucită-n dungi,

Mai bine-n inima mea suflă !
Ea ar suna cu mult mai bine
Ca trestia acelui fluier
Cu șapte găuri puse-n șir,
Căci nu-s doar șapte răni cioplite
În inima mea și în mine,
Ce-ar tresări înfiorate
Sub degetele-ți prea-subțiri !

După ce le vrăji pe toate femeile de față cu cîntecul din trișcă, fata puse jos fluierul și luă o lăută minunată, îi potrivi strunele și și-o sprijini pe sîn, plecîndu-se peste pîntecele ei, cu o gingășie ca de mamă ce se pleacă peste pruncul său, așa de frumos încît de bună seamă că despre ea și despre lăuta ei a zis poetul :

O, cîntăreațo din lăută,
Cum știi cu degetele tale
Să-aprinzi pe strunele persane
Sau să adormi pojar și jale,
Întocmai cum dorești, ca vraciul
Ce știe, meșter, după voie,
Să lase sîngele să curgă

Cuminte — sau, de e nevoie,
Să-l facă să țîșnească-afară
Din toate rosturile sale.

Ce-adîncă vrajă se-nfioară
Cînd degetele-ți diafane
Grăiesc cu grai de alăută
Pe limba strunelor persane,
Iar cei ce nu știu graiu-acela
Ascultă vraja-i fără nume
Și limba-i fără de cuvinte
Venind de dincolo de lume,
Și toți pricep ce spune graiul
Din strunele vuind de zvoane.

Și atunci fata porni să sune strunele pe paisprezece glasuri osebite, și cîntă, ținînd hangul cu alăuta, un cîntec întreg, care le topi de încîntare pe cele care o priveau, și le cufundă în plăcere pe cele care o ascultau.

Pe urmă, Kut-al-Kulub, după ce zvoni din strunele feluritelor alăute, și după ce cîntă felurite cîntece dinaintea mîndrei Sett Zobeida, se ridică în toată strălucirea și în toată mlădioasa ei gingășie și începu să dănțuiască. După care, stete jos și făcu o mulțime de giumbușlucuri, de panglicării și de pozne, și toate astea cu o mînă atîta de ușoară și cu atîta dibăcie și îndemînare, încît Sett Zobeida, în pofida geloziei, a ciudei și a zăcășiei ce-o rodeau, era maimai să cadă îndrăgostită și să-i mărturisească patima pe care o simțea. Ci izbuti să-și curme la vreme atare pornire, gîndind în cugetul ei : „Hotărît ! vărul meu Al-Rașid nu are întru nimic de ce fi osîndit că este atîta de îndrăgostit de ea“.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Urmă :

Și Sett Zobeida le porunci roabelor să aștearnă masa, și își lăsă ura să biruie aceste întîie simțăminte. Da nu-și lăsă mila să i se topească întru totul din inimă și, în loc să-și înfăptuiască planul ce și-l întocmise de-a o otrăvi pe potrivnica ei și de a scăpa astfel de ea pe totdeauna, se mulțumi a pune să se amestece în prăjiturile date frumoasei Kut-al-Kulub o porție strașnică de bang adormitor. Și, de cum își duse la gură o bucată din acele prăjituri, cadîna se și prăvăli cu capul pe spate și se cufundă în negurile somnului. Iar Sett Zobeida, prefăcîndu-se cuprinsă de mare durere, porunci roabelor s-o ducă într-un iatac de taină. Pe urmă, puse să se împrăștie știrea că murise, spunînd că se înecase la masă, din lăcomie la mîncare, și îi ridică degrabă un mormînt falnic, chiar în grădinile saraiului.

Toate astea se petrecură așadar în lipsa califului. Cînd însă, după pățania cu pescarul Khalif, acesta se întoarse la sarai, cea dintîi grijă a lui fu aceea de a-i întreba pe hadîmbi despre draga sa Kut-al-Kulub. Iar hadîmbii, pe care Sett Zobeida îi prevestise că-i spînzură dacă dau în vileag ceva, îi răspunseră califului cu un glas de înmormîntare :

— Vai, o, doamne al nostru, sporească-ți Allah zilele și întoarcă asupra capului tău zilele datorate stăpînei noastre Kut-al-Kulub ! Lipsa ta, o, emire al drept-credincioșilor, i-a pricinuit o mîhnire și o

durere atîta de mari, încît n-a putut să îndure zguduirea, şi moartea cea grabnică a răpus-o ! Şi acuma se află întru tihna Stăpînului ei !

La vorbele acestea, califul începu să alerge ca un smintit prin palat, astupîndu-şi urechile şi întrebîndu-i cu ţipete amarnice despre mult iubita lui pe toţi cei pe care îi întîlnea. Şi toată lumea, la trecerea lui, se arunca degrabă cu pieptul la pămînt, ori se ascundea pe după stîlpi. Şi califul ajunse, în felul acesta, în grădina unde se ridica mormîntul cel închipuit al cadînei, şi se prăbuşi cu fruntea pe marmură şi, întinzînd mîinile şi plîngînd cu toate lacrimile lui, strigă :

O, trist mormînt ! cum poate să închidă
Adînca noapte-a umbrei tale reci
Pe-aceea care-a fost cea mai iubită ?

O, trist mormînt ! răspunde, dar : pe veci
Se şterse frumuseţea ei vrăjită ?
Acel desfăt al ochilor mei, deci,
Se încheie şi el, într-o clipită ?

O, trist mormînt ! tu nu eşti, văd eu bine,
Nici măcar adevărul, nici minciuna :
Nici Raiul Desfătărilor senine,
Nici cerul pămîntesc dintotdeauna. —
Oh, pe Allah ! oare de ce în tine
Dă-n floare ramul şi sclipeşte luna ?

Şi, în felul acesta, califul îşi oftă şi îşi vărsă durerea vreme de un ceas. După care, se ridică şi se duse iute de se închise în iatacurile lui, fără a vroi să mai asculte nici o mîngîiere, nici s-o primească pe soţia lui ori pe celelalte soţii dragi !

În ce o priveşte pe Sett Zobeida, apoi aceasta, dacă văzu izbînda vicleniei sale, porunci ca frumoasa

Kut-al-Kulub să fie închisă într-o ladă de haine (întrucît fata tot se mai afla sub puterea adormitoare a bangului) și puse două roabe de încredere să ducă lada afară din palat și s-o vîndă în suk celui dintîi cumpărător care s-o ivi, cu înțelegerea ca vînzarea să se facă fără a se deschide capacul !

Și-atîta cu toți aceștia !

Ci în ceea ce îl privește pe Khalif pescarul, apoi acesta, dacă se sculă, a doua zi după pescuit, cel dintîi gînd al lui fu la harapul cel scopit, care nu-i plătise cei doi pești, și își zise : „Tare socotesc că tot ce am mai bun de făcut acuma este să mă duc la palat și să întreb de acel Sandal hadîmbul, fiul blestematei cu nas borcănat, de vreme ce așa m-a îndemnat chiar el ! Și de n-o vrea să-și plătească datoria, pe Allah ! am să-l belesc !“ Și luă drumul către palat.

Or, cînd ajunse acolo, Khalif găsi toată lumea întoarsă pe dos ; și, chiar în poartă, cel dintîi ins pe care îl întîlni fu harapul Sandal hadîmbul, stînd jos în mijlocul unei roate cuviincioase de harapi și de hadîmbi, vorbind și dînd din mîini. Și Khalif se îndreptă către el ; iar cînd un mameluk tînăr dete să-i ațină calea, pescarul îl împinse și strigă :

— Cară-te de-aici, fecior de codoș !

La răcnetul acela, eunucul Sandal întoarse capul și îl văzu pe Khalif pescarul. Și hadîmbul, rîzînd, îi spuse să se apropie ; iar Khalif se apropie și zise :

— Pe Allah ! te-aș fi cunoscut dintr-o mie, o, balaoacheșule, o, firicel de lalea !

Și hadîmbul, auzind vorbele acestea, pufni în rîs și zise cu gingășie :

— Stai colea jos oleacă, o, stăpîne al meu Khalif ! Am să-ți plătesc numaidecît ceea ce îți datorez !

Şi îşi băgă mîna în buzunar ca să scoată banii şi să-i dea, cînd deodată un strigăt vesti ivirea marelui vizir Giafar, care tocmai ieşea de la calif.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi şasea noapte

Urmă :

Aşa că eunucii, robii şi tinerii mameluci se ridicară şi se aşezară pe două rînduri ; iar Sandal, la un semn făcut cu mîna de către vizir că are să-i spună ceva, îl lăsă pe pescar şi dete fuga să audă porunca lui Giafar. Şi amîndoi începură să vorbească de zor, plimbîndu-se în lung şi în lat.

Khalif, dacă văzu că eunucul zăbovea să se întoarcă la el, socoti că era o viclenie din partea acestuia ca să nu-i plătească, mai ales că hadîmbul părea a-l fi uitat cu totul şi că nu-i mai păsa de pescar, de parcă nici n-ar fi fost pe lume. Atunci, începu să se frămînte şi să-i facă semne de departe eunucului, semne ce voiau să zică : „Întoarce-te odată !" Şi, întrucît acela nu lua deloc aminte la el, Khalif îi strigă cu un glas zeflliu :

— O, stăpîn-al meu Lalea, dă-mi ce îmi datorezi, ca să mă duc !

Şi hadîmbul, din pricină că se afla de faţă cu Giafar, rămase tare încurcat la strigătul acela, şi nu vroi să răspundă nimic. Ba dimpotrivă, începu să

vorbească și mai însuflețit, ca să nu care cumva să ia seama marele vizir în partea aceea ; ci fu o trudă zadarnică. Întrucît Khalif se apropie și mai mult și, cu un glas năprasnic, răcni, făcînd semne mari :

— O, mișelule care nu-ți plătești datoriile, prăpădi-i-ar Allah pe oamenii de rea-credință și pe toți care-i jefuiesc de bunul lor pe cei săraci !

Pe urmă, schimbă glasul și strigă batjocoritor :

— Mă pun sub ocrotirea ta, o, stăpîne Burtă-Goală al meu ! Și mă rog ție să-mi dai ce îmi datorezi, ca să pot să mă duc.

Iar eunucul rămase peste poate de încurcat, căci Giafar, de data aceasta, văzuse și auzise tot ; ci, întrucît încă nu-și da seama despre ce e vorba, îl întrebă pe hadîmb :

— Ce-o fi pățit oare, bietul om ? Și cine l-o fi păgubit de bunul lui ?

Și eunucul răspunse :

— O, doamne al meu, tu nu știi cine-i omul acesta ?

Giafar spuse :

— Pe Allah ! de unde să știu, de vreme ce acuma îl văd întîia oară ?

Eunucul spuse :

— O, doamne al nostru, este chiar pescarul de la care am luat ieri peștele de l-am dus califului ! Iar eu, întrucît i-am făgăduit niște bani pentru cei doi pești care îi mai rămăseseră la urmă, i-am spus să vină astăzi la mine, să-i plătesc ce i se cuvine ! Și tocmai vroiam să-i dau banii, atunci cînd a trebuit să alerg dinaintea ta ! Și, drept aceea, omul, pierzîndu-și răbdarea, mă bruftuluiește acuma în felul acesta !

Vizirul Giafar, dacă auzi vorbele lui Sandal, zîmbi a rîde și îi spuse eunucului :

— Cum ți-ai făcut tu socoteala, o, căpetenie de hadîmbi, de te-ai dovedit atîta de lipsit de cinstire, de luare-aminte și de cuviință tocmai față de chiar dascălul emirului drept-credincioșilor ? Sărace Sandal ! ce-o să zică marele calif, cînd are să afle că n-a fost cinstit pînă peste poate tovarășul și dascălul său, pescarul Khalif ? Pe urmă, Giafar adaugă deodată : O, Sandal, mai întîi de toate să nu-l lași să plece, întrucît nici nu se putea să pice mai la țanc ! Califul, cu pieptul apăsat, cu inima mîhnită, cu sufletul cernit, tocmai se află cufundat în deznădejde, din pricina morții cadînei dragi lui, Kut-al-Kulub ; iar eu degeaba am căutat să-l mîngîi, prin toate mijloacele obișnuite. Da poate cu ajutorul acestui pescar Khalif, avem să izbîndim a-i ușura pieptul. Ține-l, dar, pînă ce mă duc să dibuiesc gîndurile califului în privința lui !

Și eunucul Sandal răspunse :

— O, doamne al meu, fă cum socotești potrivit ! Și Allah să te ție și să te apere pururea, ca pe sprijinul, stîlpul și piatra de temelie a împărăției și a neamului emirului drept-credincioșilor ! Și asupra ta și a lui fie umbra ocrotitoare a Celui-prea-înalt ! Și deie el ca ramul, trunchiul și rădăcina să rămînă neatinse în veci !

Și dete fuga la pescarul Khalif, în vreme ce Giafar se întoarse la califul Harun Al-Rașid. Și pescarul, dacă îl văzu pe eunuc că vine într-un sfîrșit, îi zise :

— Iacătă-te, dară, o, Mațe-Goale !

Și, cînd eunucul le porunci mamelucilor să-l ție pe pescar și să nu-l lase să plece, acela strigă :

— A, iacătă şi năpasta la care mă aşteptam ! Cel care a dat a ajuns datornic, iar pîrîşul a ajuns pîrît ! A, Lalea a belelei mele, eu vin aici să-mi cer dreptul, şi voi mă popriţi de parcă n-aş fi dat toate birurile ori nu mi-aş fi plătit adeturile ?

Şi-aşa cu el !

În ce îl priveşte pe calif, cînd intră la el Giafar, îl găsi frînt în două, cu capu-n mîini şi cu pieptul zguduit de suspine ! Şi îşi recita încetişor aceste stihuri :

Prietenii mă ceartă că gem necontenit
Şi nu mai uit durerea şi chipul ce-am iubit.
Dar ce să fac, prieteni, cînd n-am nici o putere
Asupra bietei inimi ce nu vrea mîngîiere,
Şi cînd nu sînt în stare să-ndur, fără să mor,
Gingaşa amintire ce mă îngroapă-n dor,
Copila minunată şi dulce, ah, de care
Mi-e inima legată pe veci, fără scăpare.
Ah, nu mai am putere s-o uit — cînd am băut
Din cupa scumpă vinul privirii ei, pierdut,
Ah, vinul fără seamăn din care-nfiorat
Băui odinioară şi sînt şi-acuma beat.

Şi, cînd ajunse dinaintea califului, Giafar îi zise :

— Pacea fie cu tine, o, emire al drept-credincioşilor, o, apărătorule al cinstei Legii noastre, o, coborîtorule din unchiul Sultanului Profeţilor ! Rugăciunea şi pacea lui Allah fie asupra lui şi asupra tuturor urmaşilor lui, fără de abatere !

Şi califul îşi ridică asupra lui Giafar doi ochi plini de lacrimi şi o privire îndurerată, şi răspunse...

Cînd povestea **ajunse** aici, **Şeherezada** văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaizeci şi şaptea noapte

Urmă :

...şi răspunse :

— Şi asupra ta, o, Giafar, fie pacea lui Allah şi mila şi binecuvîntările lui !

Şi Giafar întrebă :

— Căpetenia drept-credincioşilor îngăduie robului să vorbească, ori mai degrabă îl opreşte ?

Iar Al-Raşid răspunse :

— Da de cînd, o, Giafar, îţi este oprit să vorbeşti ţie, stăpînul şi capul peste toţi vizirii mei ? Spune-mi tot ce ai să-mi spui !

Iar Giafar spuse atunci :

— O, doamne al meu, plecînd de dinaintea ta ca să mă întorc la mine acasă, am întîlnit, afară, la poarta palatului, în mijlocul eunucilor, pe stăpînul şi dascălul şi tovarăşul tău, pescarul Khalif, care avea multe pîre de adus împotriva ta, şi se plîngea de tine, zicînd : „Slavă lui Allah ! nu pricep nimica din tot ce mi se întîmplă ! Eu l-am învăţat meşteşugul pescuitului, şi el nu numai că nu mi-a păstrat nici o mulţumire, da a mai şi plecat să-mi aducă două coşuri şi tare s-a ferit să se mai întoarcă ! Asta-i tovărăşie cinstită şi ucenicie cuminte ? Ori te pomeneşti că aşa s-or fi plătind dascălii ?" Or, eu, o, emire al drept-credincioşilor, m-am grăbit să vin a te înştiinţa cum stă treaba ; ca, dacă tot mai ai de gînd să-i fii tovarăş-să-i fii ; de nu, să-i dai de ştire despre încetarea înţelegerii dintre voi doi, pentru ca să-şi poată găsi alt tovarăş ori părtaş !

Cînd auzi vorbele acestea ale vizirului său, califul, în ciuda suspinelor care îl sugrumau, nu mai putu să se oprească a zîmbi, pe urmă a rîde în hohote, și deodată își simți pieptul ușurîndu-se ; și îi spuse lui Giafar :

— Pe viața mea și a ta, o, Giafar, spune-mi adevărat ! Chiar așa-i, se află acuma pescarul Khalif la poarta palatului ?

Și Giafar răspunse :

— Pe viața ta, o, emire al drept-credincioșilor, chiar pescarul Khalif, cu ochii lui amîndoi, este la poartă !

Și Harun zise :

— O, Giafar, pe Allah ! trebuie să-i fac numaidecît dreptate astăzi, după meritele lui, și să-i dau ce i se cuvine ! Dacă, dar, Allah, prin mijlocirea mea, i-o trimite chinuri ori dureri, are să le capete pe de-a-ntregul ; dacă, dimpotrivă, are să-i scrie la soartă sporul și norocul, are să le capete întocmai !

Și, rostind vorbele acestea, califul luă o foaie mare de hîrtie, o rupse în bucățele aidoma, și spuse :

— O, Giafar, scrie tu cu mîna ta, pe douăzeci dintre aceste hîrtii, mai întîi sume de bani mergînd de la un dinar la o mie de dinari, apoi numele tuturor dregătoriilor din împărăția mea, de la dregătoria de calif, de emir, de vizir și de musaip, pînă la cele mai mărunte slujbe de la sarai ; pe urmă, scrie, pe alte douăzeci de hîrtii, toate soiurile de osînde și de schingiuiri, de la bătaia cu vergi pînă la spînzurătoare și moarte !

Și Giafar răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și luă un calam și scrise cu mîna lui, pe bucățile de hîrtie, toate cele poruncite de calif, precum : o *mie de dinari, slujba de musaip, dregătoria de emir,*

sarcina de calif; și: *pedeapsa cu moartea, întemnițarea, ciomăgeala*, și alte asemenea lucruri. Pe urmă, le împături pe toate la fel, le aruncă într-un lighenaș de aur, și dete totul califului, care îi spuse:

— O, Giafar, jur pe sfintele haruri ale preasfinților mei strămoși, cei neprihăniți, și pe împărăteasca mea spiță care suie pînă la Hamză și la Akil, că, atunci cînd pescarul Khalif are să se afle aici, am să-i poruncesc numaidecît să tragă o hîrtie dintre aceste hîrtii, pe care numai eu și cu tine știm ce stă scris, și am să-i dăruiesc tot ce i-o meni hîrtia pe care are s-o tragă, oricare ar fi lucrul scris! Și, de-ar fi să i se nimerească chiar și dregătoria de calif, am să cobor pe dată din scaunul de domnie și am să i-l las lui, cu toată bucuria sufletului! Da dacă, dimpotrivă, spînzurătoarea, sau tăierea, sau scopirea, sau orice alt fel de moarte are să-i fie partea, am să poruncesc s-o îndure nesmintit! Du-te, dar, de-l ia și mi-l adu fără de zăbavă!

Cînd auzi vorbele acestea, Giafar își zise în sinesi: „Nu este domnie și putere decît întru Allah slăvitul și atotputernicul! S-ar prea putea ca hîrtia trasă de către acest sărman să fie o hîrtie de năpastă, care să-i prilejuiască pieirea! Și-așa că eu, fără de voia mea, am să fiu pricina dintîi a nenorocirii lui! Întrucît califul s-a legat cu jurămînt, și n-ai cum nădăjdui să-l faci să-și schimbe hotărîrea! Nu am, dar, decît a mă duce după acest sărman! Și nu are să se întîmple decît ce e scris de Allah!" Pe urmă, ieși să-l caute pe Khalif pescarul și, luîndu-l de mînă, vru să-l ducă în lăuntrul palatului. Khalif însă, care nu mai contenise să se frămînte, să se plîngă de popreala sa și să se căiască de faptul că venise la curte, era mai-mai să-și vadă mințile rătăcite întru totul, și strigă:

— Mare prost am fost să-i dau ascultare și să vin aici după eunucul ăsta negru, Laleaua pacostei, plodul cel buzat al blestematei cu nas borcănat, Mațe-Goale ăsta !

Giafar însă îi zise :

— Hai, vino după mine !

Și îl duse înconjurat de o mulțime de robi și de flăcăi, pe care Khalif nu mai contenea să-i blesteme. Și, după ce îl trecu prin șapte săli de intrare nemăsurate, Giafar îi spuse :

— Ia seama, o, Khalif ! Ai să te afli dinaintea emirului drept-credincioșilor, apărătorul dreptei-credințe !

Și, ridicînd o perdea mare, îl împinse în sala de primire, unde Harun Al-Rașid sta așezat în jețul lui, înconjurat de emirii și de mai-marii de la curtea sa. Iar Khalif, care habar n-avea de ce vede, nu se simți întru nimic tulburat ; ba, uitîndu-se cu cea mai mare luare-aminte la Harun Al-Rașid în vîlva slavei sale, se duse la el hohotind de rîs și îi zise :

— A, iacătă-te, o, clanaretule ! Au tu socoți că te-ai purtat cinstit, ieri, cînd m-ai lăsat să păzesc singur peștele, pe mine, care te-am învățat meseria și te-am însărcinat să te duci să-mi cumperi două coșuri ? Încît m-ai lăsat fără de apărare și la cheremul unei liote de hadîmbi care au venit, ca un potop de ciori, să-mi fure și să-mi ia peștele, care ar fi putut să-mi aducă pe puțin o sută de dinari ! Și tot tu ești pricina pentru tot ce mi-e dat să pățesc și acuma, în mijlocul inșilor ăstora care mă țin aici ! Ci tu, o, clanaretule, ia să-mi spui, cine oare-a putut să pună mîna și pe tine și să te înșface și să te lege în scaunul ăla ?

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaizeci și opta noapte

Urmă :

La vorbele acestea ale lui Khalif, califul zîmbi și, luînd cu mîinile amîndouă ligheanul de aur în care se aflau hîrtiile scrise de Giafar, zise :

— Apropie-te, o, Khalif, și vino de trage o hîrtie dintre hîrtiile acestea !

Khalif însă, izbucnind în rîs, strigă :

— Ce, o, clanaretule, ți-ai și schimbat meseria și te-ai lăsat de muzică ? Acuma iacătă că ai ajuns astrolog ! Și ieri erai ucenic de pescar ! Crede-mă, clanaretule, treaba asta n-o să te ducă departe ! Căci cu cît te apuci de mai multe meserii, cu atîta cîștigi mai puțin ! Lasă, dar, deoparte astrologia și fă-te iar clanaret, ori mai degrabă întoarce-te la mine, să-ți faci ucenicia de pescar !

Și-ar fi ținut-o așa înainte, cînd deodată Giafar se duse la el și îi zise :

— Gata cu vorbele astea ! Și vino de trage o hîrtie, așa cum ți-a poruncit emirul drept-credincioșilor !

Și îl împinse către scaunul împărătesc.

Atunci Khalif, tot împotrivindu-se la împingerea lui Giafar, și bodogănind, se lăsă dus pînă la ligheanul de aur, și cufundîndu-și deodată mîna în el, scoase un pumn întreg de hîrtii. Giafar însă, care îl veghea, îi porunci să le dea drumul și îi spuse să nu ia decît una. Și Khalif, împingîndu-l cu cotul, își băgă iar mîna în lighean și nu scoase de data aceasta decît o hîrtie, zicînd :

— Departe de mine orice gînd de a-l mai lua de-acuma-ncolo în slujba mea pe clanaretistul ăsta

cu bucile obrajilor umflate, astrologul ăsta întocmitor de horoscoape !

Şi, zicînd acestea, despături hîrtia şi, ţinînd-o de-andoaselea, căci nu ştia să citească, o întinse califului şi zise :

— Vrei, o, clanaretule, să-mi spui horoscopul scris pe hîrtia asta ? Şi ia seama să nu care cumva să-mi ascunzi ceva !

Iar califul luă hîrtia şi, fără a o citi, o întinse la rîndul său lui Giafar, zicîndu-i :

— Spune-ne cu glas tare ce stă scris acolo !

Şi Giafar luă hîrtia şi, citind-o, ridică braţele şi strigă :

— Nu este domnie şi nu este putere decît întru Allah slăvitul şi atotputernicul !

Iar califul, zîmbind, îl întrebă pe Giafar :

— Veşti bune, nădăjduiesc, o, Giafar ! Ce este ? Spune ! Trebuie să cobor din scaunul de domnie ? Trebuie să-l înalţ în el pe Khalif ? Ori te pomeneşti că trebuie să-l spînzur ?

Şi Giafar răspunse, cu glas înduioşat :

— O, emire al drept-credincioşilor, pe hîrtia aceasta stă scris : *O sută de lovituri de ciomag pescarului Khalif !*

Atunci califul, cu toate ţipetele şi împotrivirile lui Khalif, spuse :

— Să se îndeplinească hotărîrea !

Şi spătarul Massrur porunci să fie luat pescarul, care urla deznădăjduit, şi să fie întins pe burtă, să i se tragă, numărat, o sută de lovituri de ciomag, nici una mai mult, nici una mai puţin ! Iar Khalif, măcar că nu simţea nici o durere, datorită învîrtoşirii pe care o dobîndise, scotea nişte ţipete înfricoşătoare şi arunca un potop de ocări asupra clarinetistului. Şi califul rîdea să se topească ! Şi, cînd se

sfîrşiră de dat cele o sută de lovituri, Khalif se sculă, de parcă n-ar fi păţit nimic, şi strigă :

— Blestema-ţi-ar Allah zbegul ăsta, o, buhăitule ! Au de cînd o fi ajuns bătaia cu ciomagul prilej de şotii între oamenii cum se cade ?

Iar Giafar, care avea un suflet milos şi o inimă duioasă, se întoarse către calif şi spuse :

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie-i pescarului să mai tragă o hîrtie ! Poate că soarta are să-i fie mai priincioasă de data aceasta ! Şi-apoi, doar n-ai să vrei ca fostul tău dascăl să plece de la apa bunătăţii tale fără a-şi fi potolit setea !

Şi califul răspunse :

— Pe Allah, o, Giafar, eşti tare nechibzuit ! Tu ştii că regii nu prea au obiceiul să-şi întoarcă jurămintele sau făgăduielile ! Or, trebuie să fii încredinţat de la început că dacă pescarul, trăgînd a doua hîrtie, are să aibă parte de spînzurătoare, va fi spînzurat fără de abatere ! Şi tu ai să fii pricina morţii lui !

Iar Giafar răspunse :

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor, pentru omul nenorocit moartea este mai de dorit decît viaţa !

Iar Califul spuse :

— Fie ! Să mai tragă o hîrtie !

Khalif însă, întorcîndu-se către calif, strigă :

— O, clanaret al pacostei, plăti-ţi-ar Allah dărniciile ! Da ia spune-mi, nu puteai să găseşti în Bagdad alt ins în locul meu, ca să pui să i se facă mîndreţea asta de dovadă ? Ori n-o mai fi fost altul afară de mine mai la îndemînă în tot Bagdadul ?

Giafar însă veni lîngă el şi îi zise :

— Mai ia o hîrtie, şi Allah are să ţi-o aleagă !

Atunci Khalif îşi băgă mîna în ligheanul de aur, şi, într-o clipită, scoase o hîrtie pe care o dete lui

Giafar. Și Giafar o despături, o citi, și lăsă ochii în pămînt fără a spune nimic. Iar califul, cu un glas liniștit, îl întrebă :

— Pentru ce nu spui nimic, o, fiu al lui Yahia ?

Și Giafar răspunse :

— O, emire al drept-credincioșilor, pe hîrtia aceasta nu stă scris nimic ! Este o hîrtie albă !

Și califul zise :

— Vezi și tu ! Nu la noi îl așteaptă norocul pe acest pescar ! Spune-i, dar, acuma, să plece cît mai degrabă de dinaintea feței mele ! L-am văzut de-ajuns !

Giafar însă spuse :

— O, emire al drept-credincioșilor, mă rog ție, pe sfintele haruri ale preasfinților tăi strămoși, cei neprihăniți, îngăduie-i pescarului să mai tragă și a treia hîrtie ! Poate că așa are să poată dobîndi cu ce să nu moară de foame.

Și Al-Rașid răspunse :

— Bine ! Să ia, dar, a treia hîrtie, și gata !

Și Giafar îi spuse lui Khalif :

...Hai, o, săracule, ia a treia hîrtie și cea de pe urmă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaizeci și noua noapte

Urmă :

— Hai, o, săracule, ia a treia hîrtie și cea de pe urmă. Și Khalif mai trase o dată, iar Giafar, luînd hîrtia, citi cu glas tare :

— Un dinar pescarului !

Cînd auzi vorbele acestea, Khalif strigă :

— Afurisit să fii, o, clanaret al belelelor ! Un dinar pentru o sută de lovituri de ciomag ! Cîtă-mai dărnicia ! Da-ți-o-ar îndărăt Allah la ziua judecății !

Iar califul începu să rîdă din tot sufletul, și Giafar, care izbutise pînă la urmă să-l înveselească pe stăpînul său, îl luă de mînă pe Khalif pescarul și îl scoase din sala tronului.

Cînd ajunse la poarta palatului, Khalif dete de eunucul Sandal, care îi zise :

— Vino încoace, Khalif. Hai de ne fă oleacă de parte și nouă din cele cu cîte te-a cinstit dărnicia emirului drept-credincioșilor !

Și Khalif îi răspunse :

— A, harap de păcură, vrei oleacă de parte ? Hai, dar, de ia jumătate din suta de lovituri de ciomag, pe pielea ta aia neagră ! Pînă ți le-o da Eblis în iad, na ! ține dinarul pe care mi l-a dăruit clanaretistul de stăpînu-tău !

Și îi aruncă în obraz dinarul pe care i-l pusese Giafar în mînă, și vru să iasă pe poartă și să se ducă în drumul lui. Eunucul se repezi însă după el și, scoțînd din buzunar o pungă cu o sută de dinari, i-o întinse lui Khalif, spunînd :

— O, pescarule, ia dinarii aceștia ca preț pentru peștele pe care l-am cumpărat ieri de la tine ! Și du-te în pace !

Iar Khalif, dacă văzu așa, se bucură din plin și luă punga cu o sută de dinari, precum și dinarul dat de Giafar, și, uitîndu-și belelele și necazul pe care le îndurase, își luă rămas-bun de la eunuc și se întoarse acasă, plin de fală și peste poate de mulțumit. Acum ! Întrucît Allah, dacă a hotărît el odată un lucru, îl înfăptuiește nesmintit, și întrucît de data aceasta hotărîrea lui era tocmai în privința lui Khalif, voința sa trebuia să se împlinească. Așa că,

pe cînd străbătea sukurile spre a se întoarce acasă, Khalif fu oprit, în fața tîrgului de robi, de o mare roată de oameni, care toți priveau spre același loc. Și Khalif se întrebă : „La ce s-o uita așa toată lumea asta strînsă ciotcă ?" Și, mînat de nedumerire, porni să-și croiască drum cu coatele printre neguțători și telali, printre bogătani și săracani, care, dacă îl cunoscură, începură să rîdă, zicîndu-și unii altora :

— Loc ! faceți loc navabului cel grozav care are să cumpere tot tîrgul ! Loc preastrălucitului Khalif, șeicul belitorilor !

Și Khalif, fără a se tulbura, și tare pe el, întrucît se simțea ghiftuit cu dinarii de aur strînși la șerpar, ajunse la mijlocul rîndului din față și cătă să vadă care-i treaba. Și văzu un bătrîn care avea dinainte-i o ladă pe care ședea un rob. Și bătrînul acela tocmai striga cu glas mare, zicînd :

— O, negustorilor ! o, bogătanilor ! o, preacinstiților locuitori din cetatea noastră ! care dintre voi vrea să-și bage banii într-o tîrguială de sută la sută, cumpărînd, cu tot ce se află în ea, fără ca noi să știm ce, lada aceasta bine gătită, venită de la saraiul preaslăvitei Sett Zobeida, fiica lui Kassem, soția emirului drept-credincioșilor ? N-aveți decît a spune cît dați ! Și Allah să-l blagoslovească pe acela care are să dea cel mai mult !

Ci o tăcere largă răspundea la chemarea lui, căci neguțătorii nu cutezau să-și arunce bănetul pe o ladă ca aceea, în care nu știau ce se află, și se temeau să nu care cumva să fie la mijloc vreun matrapazlîc ! Da pînă la urmă unul dintre ei dete glas și zise :

— Pe Allah ! tîrgul acesta-i cam la noroc ! Și poate fi tare păgubos ! Ci eu tot am să dau ceva, da să nu mi se ia în nume de rău ! Așa că am să zic o

vorbă, da să nu mă certați! Iacătă! douăzeci de dinari, nici unul mai mult!

Ci un alt negutător ridică numaidecît prețul și zise:

— Eu dau cincizeci!

Și alți neguțători ridicară iarăși; și prețul ajunse la o sută de dinari. Atunci telalul strigă:

— Dă careva dintre voi mai mult, o, neguțătorilor? Prețul cel de pe urmă! O sută de dinari! Cine dă mai mult?

Atunci Khalif ridică glasul și zise:

— Eu! Dau o sută și unu de dinari!

La vorbele acestea ale lui Khalif, negustorii, care îl știau tot atîta de lefter ca un preș scuturat și bătut, socotiră că glumește, și începură să rîdă. Khalif însă își descinse chimirul și iar strigă cu glas mare și mînios:

— O sută și unu de dinari!

Atunci telalul, cu toate rîsetele neguțătorilor, spuse:

— Pe Allah! lada este a lui Khalif! Iar eu nu i-o vînd decît lui!

Pe urmă, adăugă:

— Poftește, o, pescarule! plătește o sută și unu, și ia lada cu tot ce este în ea! Allah să binecuvînteze vînzarea! Și sporul fie asupra-ți, odată cu această cumpărare!

Și Khalif își întoarse chimirul, în care se aflau taman o sută și unu de dinari, pe care îi scutură în mîinile telalului; și tîrgul se făcu în deplină învoială a amînduror părțile. Și tot atunci lada intră în stăpînirea lui Khalif pescarul.

Și pe dată hamalii din suk, dacă văzură tîrgul încheiat, se repeziră asupra lăzii, bătîndu-se care s-o

ducă, nu pe degeaba, fireşte. Ci treaba nu-i era nicidecum la îndemînă lui Khalif care, cu tîrguiala asta, se scuturase de toţi banii dobîndiţi şi nu mai avea acuma nici cu ce să-şi cumpere o ceapă ! Iar hamalii se luptară mai departe, smulgîndu-şi care mai de care lada, pînă ce neguţătorii se băgară între ei de-i despărţiră şi le spuseră :

— Hamalul Zoraik a fost cel dintîi ! Aşa că lui i se cade s-o care !

Şi îi alungară pe ceilalţi hamali, afară de Zoraik, şi, cu toate împotrivelile lui Khalif, care vroia să-şi ducă singur cumpărătura, aburcară lada în spinarea hamalului şi îi spuseră să-l urmeze, cu povara aceea, pe stăpînul ei Khalif. Şi hamalul, cu lada în spinare, porni pe urma pescarului.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezecea noapte

Urmă :

Şi Khalif, mergînd pe drum, îşi zise în cugetul său : „Nu mai am nici un ban, nici de aur, nici de argint, nici de aramă, nici măcar mireasma vreunui ban ! Şi ce-o să mă fac, cînd o să ajung acasă şi-o trebui să-l plătesc pe afurisitul ăsta de hamal ? Şi ce nevoie aveam eu de hamal ? Şi, de altminteri, ce nevoie aveam eu şi de pacostea asta de ladă ? Şi cine păcatelui a putut să-mi bage în cap gîndul cu tîrguiala asta ? Da ce e scris trebuie să se împli-

nească ! Pînă una alta, ca să scap din beleaua cu hamalul ăsta, am să-l fac să alerge și să umble și să rătăcească drumul de-a lungul ulițelor, pînă ce o să se sfîrșească de trudă. Atunci, are să se oprească de bunăvoia lui și nu are să mai vrea să meargă. Iar eu am să mă folosesc de nevrerea lui și n-am să voiesc nici eu la rîndu-mi să-i plătesc, și am să-mi iau singur lada în spinare !"

Și, după ce își întocmi așa planul acesta, îl și puse numaidecît în fapt. Începu, dar, să rătăcească de pe o uliță pe alta și de la o piață la alta, și să-l ocolească pe hamal după el prin tot orașul, și-așa de la prînz pînă în amurgit de soare, încît hamalul se vlăgui de tot și, într-un sfîrșit, începu să bombănească și să mormăie, și se hotărî să-i spună lui Khalif :

— O, stăpîne al meu, da unde ți-e casa ?

Și Khalif răspunse :

— Pe Allah ! ieri știam bine unde este, ci astăzi am uitat de-a binelea. Și iacătă-mă nevoit să caut împreună cu tine unde-o fi așezată !

Și hamalul zise :

— Dă-mi plata și ia-ți lada !

Și Khalif zise :

— Mai rabdă oleacă, mergînd încetișor, ca să-mi dai răgaz să-mi adun gîndurile și să cuget în ce loc se află casa mea.

Pe urmă, după o vreme, întrucît hamalul începuse iar să se văicărească și să bombăne printre dinți, îi zise :

— O, Zoraik, nu am la mine nici un ban ca să-ți pot plăti aci pe loc ! Căci mi-am lăsat banii acasă, iar casa am uitat unde se află !

Şi, cum hamalul se oprise, nemaiputînd să umble, şi pusese povara jos, iacătă că trece un cunoscut de-al lui Khalif, care îl bate pe umăr şi îi zice :

— Na ! tu eşti, Khalif ? Ce cauţi prin mahalaua asta, aşa de departe de mahalaua ta ? Şi ce l-ai pus pe omul ăsta să-ţi care ?

Ci, pînă ce Khalif, descumpănit, să apuce să-i răspundă, hamalul Zoraik se şi întoarse către trecătorul cu pricina şi îl întrebă :

— O, unchiule, unde se află casa lui Khalif ?

Omul răspunse :

— Pe Allah ! auzi ce întrebare ! Păi, casa lui Khalif se află tocmai în partea cealaltă a Bagdadului, la hanul năruit de la tîrgul de peşte, în mahalaua Rawassin !

Şi plecă rîzînd.

Atunci, Zoraik hamalul îi spuse lui Khalif pescarul :

— Hai, mişcă-te o, neisprăvitule ! Dare-ar să nu mai trăieşti ori să umbli !

Şi îl sili să meargă înaintea-i şi să-l ducă la locuinţa lui, la hanul năruit, de la tîrgul de peşte ! Şi nu mai conteni, pînă ce ajunseră acolo, să-l tot dodelească şi să-l certe pentru purtarea lui, zicîndu-i :

— O, chip de pacoste, lipsi-te-ar Allah de pîinea cea de toate zilele pe lumea asta ! De cîte ori n-am mai trecut noi pe dinaintea prăpăditei tale de case, şi nu mi-ai facut un semn să mă opresc ! Hai ! Acuma ajută-mă să dau jos din spinare lada asta ! Şi dare-ar Allah să fii pe dată închis în ea pe veci !

Şi Khalif, fără a scoate o vorbă, îl ajută să dea jos lada, iar Zoraik, ştergîndu-şi de pe frunte cu dosul mîinii broboanele mari de sudoare, spuse :

— Să vedem acuma cît de larg eşti la suflet şi cît de darnică ţi-e mîna, la plata ce mi-o datorezi

după toate ostenelile astea pe care m-ai făcut să le îndur degeaba! Și grăbește-te, ca să mă lași să plec în calea mea!

Și Khalif îi spuse:

— De bună seamă, o, tovarășe al meu! Ai să fii răsplătit strașnic! Au vrei să-ți aduc aur, ori argint? Poți să-ți alegi!

Iar hamalul răspunse:

— Tu știi mai bine decît mine ce mi se cuvine!

Atunci Khalif, lăsîndu-l pe hamal la poartă cu lada, intră în casă și se întoarse numaidecît, ținînd în mînă un bici înfricoșător de curele, țintuite fiecare cu patruzeci de ținte ascuțite, taman bun să doboare o cămilă dintr-o lovitură! Și se repezi la hamal, cu mîna ridicată și, învîrtind biciul, i-l ardui pe spinare, și iar de la cap, și încă o dată, așa de vîrtos încît hamalul începu să urle din rărunchi și, dînd dosul, o luă la fugă drept înainte, cu mîinile întinse, și se mistui pe după un colț de uliță.

Descotorosit în felul acesta de hamal, care, la urma urmei, se încărcase de buna lui voie cu lădoiul acela, Khalif se pregătea să tragă lada în casă. Ci, de toată zarva aceea, vecinii se strînseseră ciotcă și, cînd îl văzură pe Khalif împopoțonat așa de ciudat cu caftan de zarafir scurtat pe sub genunchi și cu turban tot de zarafir, și cînd mai văzură și lada pe care o căra, îi ziseră:

— O, Kalif, de unde ai caftanul acela și lada aceea atîta de grea?

El răspunse:

— De la un băiat, ucenic la mine și clanaretist de meserie, pe care îl cheamă Harun Al-Rașid.

Cînd povestea ajunse aici, Seherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

La vorbele acestea, pe locuitorii din hanul năruit, vecini ai lui Khalif, îi prinse spaima pentru sufletele lor, şi îşi ziseră între ei : „De nu l-ar auzi nimenea pe smintitul ăsta vorbind aşa ! Că-l înhaţă agiii şi-l spînzură numaidecît ! Şi ne spulberă hanul cu totul, şi poate, din pricina lui, să ne spînzure şi pe noi dinaintea hanului, ori să ne osîndească la vreo caznă năprasnică !“ Şi, speriaţi pînă peste poate, îl siliră să-şi încuie limba în gură şi, ca să sfîrşească mai iute, îl ajutară să-şi care lada în casă şi împinseră uşa după el.

Or, odaia lui Khalif era atît de strîmtă încît lada o umplu cu totul, de parcă ar fi fost anume făcută spre a se îmbuca tocmai pe tocmai între pereţi. Şi Khalif, nemaiştiind unde să se aşeze spre a-şi trece noaptea, se întinse cît era de lung pe ladă, şi, în felul acesta, începu să cugete la cele cîte i se întîmplaseră în ziua aceea. Şi deodată se întrebă : „Da la urma urmei, ce-aştept de nu deschid lada ca să văd ce-o fi în ea ?“ Şi sări în picioare şi se căzni din toate puterile cu mîinile, încercînd s-o deschidă, da degeaba. Şi îşi zise : „Unde mi-or fi fost minţile cînd m-am hotărît aşa, deodată, să cumpăr lada asta, pe care nu pot nici măcar s-o deschid ?“ Şi iar se încercă să-i spargă lacătul şi să-i sfarme încuietoarea, că tot nu izbuti mai mult ! Atunci îşi zise : „Să aşteptăm pînă mîine, ca să vedem mai bine cum s-o luăm !“ Şi iarăşi se întinse de-a lungul pe lădoi,

și nu zăbovi mult pînă să înceapă a dormi din toate sforăiturile lui !

Or, cum dormea așa de vreun ceas de vreme, se trezi deodată, sărind de spaimă, și se izbi cu capul de tavanul odăii ! Căci simțise cum se mișca ceva în lăuntrul lăzii. Și dintr-o dată somnul îi și zbură din cap, cu minte cu tot ; și Khalif strigă : „Fără de nici o îndoială că acolea în lăuntru se află niscai ginni ! Slavă lui Allah că mi-a dat gîndul să nu deschid capacul ! Că dacă-l deschideam, ar fi sărit pe mine, în bezna asta, și cine știe ce mi-ar fi făcut ! Hotărît ! mare bine nu mi-ar fi fost, oricum !“ Ci, pe cînd își rumega el în felul acesta gîndul de spaimă, iată că zgomotul din lăuntrul lăzii spori, și îi ajunse la urechi ca un soi de geamăt. Khalif atunci, speriat peste poate, căută pierit o lumînare, ca să facă lumină ; ci uitase că sărăcia nu-i îngăduise nicicînd să aibă vreo lumînare și, bîjbîind într-una cu mîinile pe pereții odăii, clănțănea din dinți și își zicea : „De data asta, e prăpăd ! prăpăd de tot !“ Pe urmă, cu spaimă sporită, deschise ușa și năvăli afară, în dric de noapte, țipînd cît îl ținea gura :

— Ajutor ! O, locuitori din han ! o, vecinii mei ! săriți ! ajutor !

Iar vecinii, dintre care cei mai mulți erau cufundați în somn, se treziră speriați rău și ieșiră afară, pe cînd femeile își scoteau capetele, acoperite pe jumătate, prin crăpătura ușilor. Și toți îl întrebară :

— Au ce-ai pățit, bre Khalif ?

El răspunse :

— Iute, dați-mi iute o lumînare căci la mine au venit ginnii !

Și vecinii începură să rîdă, iar unul dintre ei îi dete pînă la urmă o lumînare. Și Khalif luă lumînarea

și se întoarse în odaia lui, mai stăpîn pe el. Ci deodată, cum se plecase peste ladă, auzi un glas care suspina :

— Ah, unde sînt ?

Și, încă și mai speriat, Khalif lăsă tot și se repezi afară ca un nebun, țipînd :

— O, vecinilor ! scăpați-mă !

Iar vecinii îi spuseră :

— O, Khalif, afurisitule ! da ce pacoste a dat peste tine ? N-ai de gînd odată să nu ne mai chinuiești ?

El răspunse :

— Bre, oameni buni, ginul este în ladă ! Se mișcă și vorbește !

Ei îl întrebară :

— O, mincinosule, și ce spune ginul ăla ?

El răspunse :

— A întrebat : „Unde sînt ?"

Vecinii îi răspunseră rîzînd :

— Păi, în iad, fără de nici o îndoială, bre afurisitule ! De n-ai mai gusta somn pîn'la moarte ! Ai sculat tot hanul și toată mahalaua ! Dacă n-ai să taci, avem să coborîm să-ți sfărîmăm oasele !

Și Khalif, măcar că murea de frică, se hotărî să se întoarcă iarăși în odaia lui și, adunîndu-și curajul tot, luă un pietroi și sfărmă încuietoarea de la ladă, și dete dintr-o dată capacul la o parte ! Și văzu, întinsă acolo în ladă, lîncedă și cu pleoapele întredeschise, o fetișcană frumoasă ca o hurie, și sclipind de nestemate. Era Kut-al-Kulub ! Și, dacă se simți slobozită și răsuflînd cu tot pieptul aer proaspăt, se dezmetici de-a binelea, iar somnul dat de bangul cel adormitor se risipi pe deplin. Și sta acolo, palidă și atît de frumoasă și de ispititoare, în adevăr !

Cînd o văzu, pescarul, care în viața lui nu mai privise așa, descoperită, nu numai o frumusețe ca aceea, da nici măcar o femeie de rînd, căzu în genunchi dinaintea ei și o întrebă :

— Pe Allah ! o, stăpînă a mea, cine ești ?

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaptezeci și doua noapte

Urmă :

Fata deschise ochii, niște ochi negri cu gene încondeiate, și spuse :

— Unde este Iasomia ? Unde este Narcisa ?

Or, acestea erau numele celor două copile roabe care o slujeau la sarai. Și Khalif, închipuindu-și că fata îi cerea iasomii și zarnacadele, răspunse :

— Pe Allah ! o, stăpîna mea, nu am aici acuma decît niște flori uscate de henneà.

Și fetișcana, cînd auzi răspunsul acela și glasul lui Khalif, își veni în fire întru totul și, deschizîndu-și ochii larg, întrebă :

— Cine ești tu ? Și unde mă aflu ?

Și spuse astea cu un glas mai dulce ca zahărul, însoțit de un semn cu mîna tare încîntător ! Și Khalif, care de altminteri avea un suflet gingaș, fu nespus de mișcat de ce vedea și de ce auzea, și răspunse :

— O, stăpîna mea, o, cu adevărat prea-frumoaso, eu sînt Khalif pescarul ; iar tu te afli chiar în casa mea.

Şi Kut-al-Kulub întrebă :

— Atunci, nu mai sînt în saraiul califului Harun 'Al-Raşid ?

El răspunse :

— Nu, pe Allah ! eşti acasă la mine, în odaia mea care-i un sarai numai întrucît te adăposteşte pe tine ! Şi ai ajuns roaba mea, cu învoială şi cu tîrguială, întrucît te-am cumpărat astăzi, cu lada ta cu tot, după strigarea din tîrg, pe o sută şi unu de dinari ! Şi te-am adus, adormită în lada aceasta, la casa mea ! Şi n-am ştiut că eşti în ladă decît cînd ai început să te mişti şi cînd, dintru-ntîi, m-am speriat ! Şi-acuma văd limpede că steaua mea suie în zarea norocului, măcar că pînă acuma o ştiam atîta de pe jos şi de păguboasă !

Şi Kut-al-Kutub, la vorbele acestea, zîmbi şi zise :

— Aşa că, o, Khalif, m-ai cumpărat din suk, fără să mă fi văzut ?

El răspunse :

— Aşa, pe Allah ! fără măcar să am habar că eşti în ladă !

Şi Kut-al Kulub pricepu atunci că tot ce pătise fusese urzit împotriva ei de Sett Zobeida, şi îl puse pe pescar să-i povestească toate cîte i se întîmplaseră, de la început pînă la sfîrşit. Şi şezu aşa de vorbă cu el pînă dimineaţa. Şi atunci ea îi spuse :

— O, Khalif, oare tu nu ai nimic de mîncat ? Căci mi-e cam foame !

El răspunse :

— Nici de mîncat, nici de băut, nimic, chiar nimic ! Nici eu, pe Allah, iacătă că de două zile n-am pus o bucătură în gură !

Ea întrebă :

— Da măcar ceva bani ?

El spuse :

— Bani, o, stăpînă a mea? Allah să-mi ţie lada aceasta pe care, îndemnat de ursitoarea şi de neştiinţa mea, mi-am dat pînă la cel mai pe urmă bănuţ! Şi iacătă-mă lefter uscat!

Iar fata, la vorbele acestea, începu să rîdă şi zise:

— Du-te, oricum, şi adu-mi ceva de mîncare; cere de pe la vecini, care n-au să te lase! Căci vecinii trebuie să se într-ajute unul cu altul!

Atunci Khalif se ridică şi ieşi în curtea hanului şi, în tăcerea zorilor, începu să strige:

— O, locuitori ai hanului, o, vecinilor! Iacătă că ginnul din ladă îmi cere acuma de mîncare! Şi eu nu am nimica la îndemînă să-i dau!

Iar vecinii, temîndu-se de glasul său, şi mai fiindu-le şi milă de el din pricina sărăciei lui, coborîră şi-i aduseră care o jumătate de pîine rămasă de la cina din ajun, care vreo bucată de brînză, care vreun castravete, care vreo ridiche. Şi i le puseră pe toate în poala caftanului, şi se întoarseră la ei. Iar Khalif, mulţumit cu cele dobîndite, se întoarse în odaia lui şi puse totul dinaintea fetei, spunîndu-i:

— Mănîncă, mănîncă!

Şi ea zîmbi a rîde şi zise:

— Cum aş putea să mănînc, dacă nu am o oală ori o căniţă cu apă să beau? Altfel, de bună seamă că înghiţiturile mi s-ar opri în gît şi aş muri!

Şi Khalif răspunse:

— Departe de tine orice rău, o, preafrumoaso! Dau fuga şi îţi aduc nu o căniţă, ci un ulcior de-al mare!

Şi ieşi în curtea hanului şi răcni din toate beregăţile:

— O, vecinilor! o, locuitori ai hanului!

Şi din toate părţile glasurile supărate începură să-l ocărască şi să-i strige:

— Zi, blestematule, ce mai este ?

El răspunse :

— Ginnul din ladă cere acuma de băut !

Şi vecinii coborîră la el, aducîndu-i care un ulcior, care un chiup, care un ol, care un stacan ; şi Khalif le strînse de la ei, luînd una într-o mînă, alta în cealaltă mînă, alta în cumpănă pe cap, alta la subsuoară, şi se grăbi să ducă totul la Kut-al-Kulub, spunîndu-i :

— Îţi aduc ce-ţi doreşte sufletul. Mai vrei ceva ?

Ea spuse :

— Nu ! darurile lui Allah sînt din destul !

El spuse :

— Atunci, o, stăpîna mea, spune-mi la rîndu-ţi vorbele tale atîta de dulci, şi povesteşte-mi povestea ta, pe care n-o ştiu !

Atunci, Kut-al-Kulub se uită la Khalif, zîmbi şi spuse :

— Află, dar, o, Kalif, că povestea mea se poate spune în două vorbe ! Zavistia potrivnicei mele, El Sett Zobeida, soţia califului Harun Al-Raşid, m-a aruncat în starea aceasta din care, spre norocul soartei tale, m-ai scăpat tu ! Căci sînt Kut-al-Kulub, cadîna cea mai dragă a emirului drept-credincioşilor ! În ce te priveşte, belşugul vieţii tale este neîndoielnic de aci înainte !

Şi Khalif o întrebă :

— Da Harun ăsta e totuna cu ăla pe care l-am învăţat eu meseria de pescar ? Şi-i totuna cu spăimăilă ăla pe care l-am văzut la palat, şezînd pe un scaun mare ?

Ea răspunse :

— Întocmai, chiar el este !

Khalif spuse :

— Pe Allah ! n-am întîlnit în viaţa mea un clanaretist mai neisprăvit şi un ticălos mai mare ! Nu

numai că pezevenghiul ăla cu obrajii buhăiţi m-a furat, da mi-a mai şi dat un dinar pentru o sută de lovituri de ciomag ! Dacă m-oi mai întîlni cu el vreodată, am să-i spintec burduhanul cu ţăruşul ăsta !

Ci Kut-al-Kulub, cerîndu-i să tacă, îi spuse :

— Să laşi de-acuma felul acesta necuvincios de a vorbi, pentru că, în starea cea nouă în care ai să te afli, trebuie, înainte de toate, să-ţi deschizi ochiul minţii şi să te deprinzi cu gingăşiile şi cu purtarea aleasă ! Şi, în felul acesta, o, Khalif, ai să pui să ţi se treacă peste piele gealăul purtării frumoase şi ai să ajungi un orăşean de vază şi un om de frunte, plin de strălucire şi de cuviinţă.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi treia noapte

Urmă :

Dacă auzi vorbele acestea spuse de Kut al Kulub, Khalif simţi dintr-o dată cum se săvîrşeşte în el o schimbare, şi cum i se deschid ochii minţii, şi cum i se lărgeşte înţelegerea lucrurilor, şi cum i se ascute cugetul ! Şi totul întru norocul lui ! Aşa-i de adevărat că sufletele gingaşe pot schimba mult sufletele necioplite ! Astfel, de la o clipă la alta, datorită vorbelor blajine spuse de Kut al Kulub, pescarul Khalif, nesimţitor şi bădăran pînă atunci, se schimbă într-un orăşean subţire, dăruit cu purtări minunate şi cu un fel de a vorbi foarte ales.

În adevăr, după ce Kut-al Kulub îi arătă, în felul acesta, cum trebuie să se poarte, mai ales dacă va mai fi chemat în fața emirului drept-credincioșilor, pescarul Khalif răspunse :

— Pe capul și pe ochii mei ! Sfaturile tale, o, stăpînă a mea, sînt pravila mea de purtare, iar bunăvoința ta este umbra în care huzuresc ! Ascult și mă spun ! Allah să te acopere cu binecuvîntările lui și să-ți împlinească și cele mai mici dorințe ! Iată-l dinaintea ta, supus și plin de respect față de harurile tale, pe cel mai credincios dintre robii tăi, Khalif pescarul !

Pe urmă, adăugă :

— Grăiește, o, stăpînă a mea ! Ce aș putea să fac ca să-ți fiu de folos ?

Ea răspunse :

— O, Khalif, nu-mi trebuie decît un calam, o călimară și o foaie de hîrtie.

Și Khalif dete fuga fără de zăbavă la un vecin, care îi făcu rost de acele lucruri ; iar el le duse la Kut-al Kulub, care numaidecît scrise o scrisoare lungă către misitul care avea grijă de daraverile califului, giuvaiergiul Ibn Al-Kirnas, chiar acela care o cumpărase odinioară și o dusese în dar califului. Și, în scrisoarea aceea, îl înștiința despre tot ce i se întîmplase și îi arăta că se afla în casa pescarului Khalif, care o avea în stăpînirea lui, vîndută și cumpărată. Și împături scrisoarea și i-o dete lui Khalif, spunînd :

— Ia scrisoarea aceasta și du-te în sukul giuvaiergiilor de i-o înmînează lui Ibn Al-Kirnas, omul care se îngrijește de daraverile califului, și care are o prăvălie pe care toată lumea o știe ! Și să nu uiți ce te-am învățat în privința purtărilor frumoase și a felului cum să vorbești !

Și Khalif răspunse că ascultă și că se supune, luă scrisoarea, o duse la buze, pe urmă la frunte, și dete fuga degrabă la sukul giuvaiergiilor, unde întrebă de prăvălia lui Ibn Al-Kirnas, care îi fu arătată. Și se duse la prăvălie și, într-un chip cît se poate de ales, se temeni dinaintea giuvaiergiului și îi ură bună pace. Și giuvaiergiul îi răspunse la urare, da numai din vîrful buzelor, abia uitîndu-se la el, și îl întrebă :

— Ce vrei ?

Și Khalif, drept orice răspuns, îi întinse scrisoarea. Și giuvaiergiul luă cu vîrful degetelor scrisoarea și o puse pe chilim lîngă el, fără a o citi sau măcar a o deschide, căci gîndea că-i vreo jalbă, cerînd vreo pomană, și că pescarul Khalif o fi vreun milog. Și îi spuse unui slujitor de-al său :

— Dă-i o jumătate de drahmă !

Khalif însă împinse îndărăt, cu multă mîndrie, acea pomană, și îi spuse giuvaiergiului :

— Nu am ce să fac cu pomana ! Te rog numai să citești scrisoarea !

Și giuvaiergiul luă de jos scrisoarea, o despături și o citi ; și deodată o sărută și o duse la frunte cu cinstire, și îl pofti pe Khalif să șadă, și îl întrebă :

— O, fratele meu, unde-i casa ta ?

El răspunse :

— În cutare mahala, pe cutare uliță, la cutare han !

El spuse :

— E bine !

Și îi chemă pe cei doi slujbași ai lui de credință și le spuse :

— Duceți-l pe acest preacinstit la prăvălia zarafului meu Mohsen, ca să-i dea o mie de dinari de

aur. Pe urmă, aduceţi-l îndărăt la mine, cît mai degrabă !

Şi cei doi lefegii îi duseră pe Khalif la zaraf, căruia îi spuseră :

— O, Mohsen, dă acestui preacinstit o mie de dinari de aur !

Şi zaraful cîntări o mie de dinari de aur şi i-i dete lui Khalif, care se întoarse cu cei doi slujbaşi la Ibn Al-Kirnas ; şi îl găsi pe misit călare pe un catîr înfotăzat falnic, înconjurat de o sută de robi îmbrăcaţi în haine scumpe. Şi giuvaiergiul îi arătă un alt catîr, nu mai puţin frumos, şi îi spuse să încalece pe el şi să-l urmeze. Khalif însă zise :

— Pe Allah ! o, stăpîne al meu, în viaţa mea nu m-am suit pe un catîr, şi habar n-am să merg nici pe cal, nici pe măgar !

Şi giuvaiergiul îi spuse :

— Nu-i nici o supărare din asta ! Ai să înveţi astăzi, şi gata !

Şi Khalif zise :

— Tare mi-e frică să nu mă trîntească şi să-mi rupă coastele !

El răspunse :

— N-avea nici o teamă şi încalecă !

Şi Khalif zise :

— În numele lui Allah !

Şi încălecă pe catîr dintr-o săritură, însă de-a-ndoaselea, şi apucă de coadă în loc să apuce de frîu. Şi catîrul, care era gîdilicos nevoie mare, se încontră şi, începînd să zvîrle cu picioarele din toate puterile lui, nu dură mult pînă să-l arunce la pămînt. Şi Khalif, vătămat, se ridică şi spuse :

— Ştiam eu bine că n-am să pot călători niciodată decît pe picioarele mele !

Acesta fu însă cel mai de pe urmă necaz al lui Khalif ! Şi, de-acuma înainte, ursita lui avea să-l ducă nesmintit pe calea sporului...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă :

...pe calea sporului. În adevăr, giuvaiergiul grăi către doi dintre robii săi :

— Duceţi-l pe acest stăpîn al vostru la hammam, şi spune-ţi să i se facă o baie de cea mai bună ! Şi pe urmă aduceţi-l acasă la mine, unde am să-l aştept !

Şi se duse numai el singur la locuinţa lui Khalif, s-o ia pe Kut-al Kulub şi s-o aducă şi pe ea la el acasă.

În ce-l priveşte pe Khalif, cei doi robi îl duseră la hammam, unde nu pusese piciorul în viaţa lui, şi îl deteră pe seama celui mai bun masagiu şi a celor mai buni băieşi, care se apucară numaidecît să-l spele şi să-l frece. Şi îi scoaseră din piele şi din păr grămezi peste grămezi de tot soiul de necurăţenii, şi de păduchi, şi de căpuşi de toate neamurile ! Şi îl curăţiră şi îl frăgeziră şi, după ce îl şterseră, îl îmbrăcară într-un caftan de mătase pe care cei doi robi deteseră fuga şi-l cumpăraseră. Şi, dichisit aşa, îl duseră acasă la Ibn Al-Kirnas, stăpînul lor, care şi sosise acolo împreună cu Kut-al-Kulub.

Şi Khalif, cînd intră în sala cea mare a casei, o văzu pe tînăra Kut--al-Kulub stînd pe un divan frumos şi înconjurată de o mulţime de slujnice şi de roabe care dau zor s-o slujească. Şi, de altminteri, încă de la poarta casei chiar, portarul, cînd îl văzuse, se grăbise să se ridice în cinstea lui şi să-i sărute mîna cuviincios. Şi toate astea îl aruncară pe Khalif în cea mai mare uluială. Ci el nu lăsă să se vadă nimic, de teamă să nu pară prost crescut. Ba încă, atunci cînd toată lumea se înghesui împrejuru-i ca să-i spună : „Plăcută fie-ţi baia !", ştiu să răspundă cu bună-cuviinţă şi cu vorbe frumoase ; şi vorbele pe care le rostea, răsunîndu-i în urechi, îl fermecau şi îl mîngîiau plăcut pînă şi pe el.

Atunci, ajungînd în faţa lui Kut-al-Kulub, se plecă dinaintea-i şi aşteptă să-i vorbească ea mai întîi ! Şi Kut-al-Kulub se ridică în cinstea lui, şi îl luă de mînă, şi îl pofti să şadă lîngă ea pe divan. Pe urmă, fata îi dete o cană plină cu sorbet de zahăr, înmiresmat cu apă de trandafiri ; iar el luă cana şi bău încetişor, fără a sorbecăi şi, ca să-şi arate şi mai bine buna creştere, nu o goli decît pînă la jumătate, în loc s-o dea pe gît pe toată şi să-şi mai bage la sfîrşit şi degetul în ea, ca să şi-l lingă, aşa cum de bună seamă că ar fi făcut mai înainte. Ba mai şi puse cana, fără s-o spargă, pe tabla, şi spuse, cu nişte vorbe foarte iscusite, mulţamul care se spune de către oamenii bine-crescuţi, atunci cînd au primit ceva de mîncat ori de băut :

— Fie ca să dăinuie în veci ospitalitatea casei acesteia !

Iar Kut-al-Kulub, fermecată, îi spuse :

— Atîta cît şi viaţa ta !

Şi, după ce îl cinsti cu un ospăţ strălucit, îi spuse :

— Acum, o, Khalif, iată că a venit și clipa să-ți arăți iscusința minții și harurile! Ascultă-mă, dar, cu luare-aminte, și nu uita ce ai să auzi! Ai să te duci de aici la palatul emirului drept-credincioșilor și ai să ceri să fii primit de calif; și lucrul are să ți se îngăduie; și, după plecăciunile cuvenite califului, ai să-i spui: „O, emire al drept-credincioșilor, mă rog ție, în amintirea învățăturii pe care ți-am dat-o, să-mi îngăduiești un hatîr!" Și el are să ți-l îngăduie de la bun început! Și tu să-i spui: „Doresc să-mi faci cinstea de a fi musafirul meu în noaptea aceasta!" Atîta tot! Și ai să vezi și tu dacă primește sau nu!

Numaidecît, Khalif se ridică și plecă însoțit de un alai mare de robi puși în slujba lui, și îmbrăcat cu un caftan de mătasă care putea să prețuiască mai bine de o mie de dinari. Și, în felul acesta, frumusețea din naștere a trăsăturilor lui ieșea la iveală pe deplin: și era tare uimitor! Căci zicala spune: „Pune niște haine frumoase pe un băț, și bățul are să arate ca un ginere!"

Cînd ajunse la sarai, fu zărit de departe de eunucul Sandal care, năucit de schimbarea lui, dete fuga cît îl țineau picioarele în sala împărătească și îi spuse califului:

— O, emire al drept-credincioșilor, nu știu, da Khalif pescarul a ajuns rege! Întrucît iacătă-l că vine îmbrăcat într-un caftan care prețuiește mai bine de o mie de dinari, și însoțit de o vîlvă falnică!

Și califul spuse:

— Adu-l degrabă înlăuntru!

Or, Khalif fu adus în sala împărătească, unde sta Harun Al-Rașid în mijlocul falei lui. Și se temeni,

așa cum știu să se temenească numai cei mai de frunte dintre emiri, și zise :

— Pacea fie cu tine, o, căpetenie a drept-credincioșilor, o, calif al stăpînului celor Trei Lumi, apărător al noroadelor de credincioși și al legii noastre ! Allah cel preaînalt să-ți alungească zilele și să-ți cinstească domnia și să-ți sporească fala și s-o ridice pînă la cea mai de sus slavă !

Și califul, dacă văzu și dacă auzi toate astea, rămase peste poate de minunat. Și nu pricepea nicicum pe ce cale îi venise lui Khalif atîta de repede averea. Și îl întrebă pe Khalif :

— Poți să-mi spui mai întîi, o, Khalif, de unde ai luat hainele acestea frumoase ?

El răspunse :

— De la palatul meu, o, emire al drept-credincioșilor !

El întrebă :

— Așadar, ai un palat, o, Khalif ?

El răspunse :

— Tu zici, o, emire al drept-credincioșilor ! Și am venit anume ca să te poftesc să mi-l luminezi în noaptea aceasta cu chipul tău ! Așa încît ești musafirul meu.

Și Al-Rașid, tot mai uluit, zîmbi a rîde și întrebă :

— Musafirul tău ? Fie ! da numai eu, ori și eu și toți care sînt aici cu mine ?

El răspunse :

— Și tu, și toți cei pe care dorești să-i aduci cu tine...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaptezeci și cincea noapte

Urmă :

...Și tu, și toți cei pe care dorești să-i aduci cu tine !

Iar Harun se uită la Giafar, și Giafar se duse lîngă Khalif și îi spuse :

— Vom fi oaspeții tăi în noaptea aceasta, o, Khalif ! Emirul drept-credincioșilor primește !

Și Khalif, fără a mai adăuga nici un cuvînt, sărută pămîntul dinaintea califului și, după ce îi spuse lui Giafar unde se află noua lui locuință, se întoarse la Kut-al-Kulub și îi dete socoteală despre izbînda drumului său.

În ce îl privește pe calif, apoi acesta rămăsese năuc de-a binelea ; și îi spuse lui Giafar :

— Cum poți tu să pricepi, o, Giafar, schimbarea aceasta atîta de neașteptată a lui Khalif, nătărăul cel caraghios de ieri, într-un orășean așa de subțire și de iscusit la vorbă, și bogat ca emirii ori ca negustorii cei mai bogați ?

Și Giafar răspunse :

— Singur Allah, o emire al drept-credincioșilor, știe scurtăturile drumului pe care umblă soarta.

Ci cînd se lăsă seara, califul, însoțit de Giafar, de Massrur și de alți cîțiva dintre tovarășii lui de credință, încălecă pe cal și se duse la casa unde fusese poftit. Și, cînd ajunse acolo, văzu pămîntul acoperit pe jos peste tot, de la poartă pînă la ușa de intrare, numai cu chilimuri frumoase și scumpe, iar chilimurile erau presărate cu flori de toate culorile. Și îl zări, stînd în picioare la scară, pe

Khalif zîmbind, care îl aştepta şi care se grăbi să-i ţină scara de la şea, spre a-l ajuta să coboare de pe cal. Şi îi ură bun venit, temenindu-se pînă la pămînt, şi îl pofti în casă, spunînd :

— Bismillah !

Şi califul se văzu într-o sală mare, cu tavan înalt, falnică şi bogată, iar la mijloc cu un jeţ pătrat de aur greu şi de fildeş, ridicat pe patru picioare de aur ; şi Khalif îl pofti să se aşeze pe el. Şi numaidecît intrară, aducînd nişte tablale mari de aur şi de porţelan, nişte tineri paharnici frumoşi ca nişte lune, care îi îmbiară cu nişte cupe scumpe pline cu siropuri îngheţate, cu mosc curat, şi cu nişte răcoritoare tare plăcute ! Pe urmă, alţi tineri intrară, îmbrăcaţi în alb, şi mai frumoşi decît cei de dinainte, care le aduseră bucate de culori minunate, gîşte umplute, pui de găină, miei la cuptor, şi tot felul de păsări fripte. Apoi intrară alţi robi albi, tineri şi fermecători, încinşi peste mijloc şi tare zarifi, care curăţară mesele şi aduseră tăvile cu băuturi şi cu zaharicale. Şi vinurile se colorau în vasele de cristal şi în stacanele de aur împodobite cu nestemate ! Şi cînd vinurile acelea curseră din mîinile albe ale paharnicilor, împrăştiară o mireasmă fără de seamăn, şi chiar că li s-ar fi putut potrivi, într-adevăr, versurile acestea ale poetului :

Paharnice, toarnă-mi din vinul acesta bătrîn,
Şi toarnă-i şi-acestei copile pe care-o iubesc.
O, vin minunat, ce nume să-ţi dau pe potriva virtuţilor tale ?
„Licoarea miresei“ — cu numele-acesta am să te numesc.

Încît califul, tot mai uluit, îi spuse lui Giafar :

— O, Giafar, pe viaţa capului meu ! nu ştiu de ce se cade să mă minunez mai mult aici : de strălucirea

acestei primiri, ori de purtarea gingașă, aleasă și măreață a gazelei noastre! În adevăr, aceasta este mai presus de înțelegerea mea!

Giafar însă răspunse:

— Tot ce vedem noi aici nu este nimic pe lîngă ceea ce mai poate face Acela carele nu are decît să le spună lucrurilor: „Fiți!" pentru ca ele să și fie! Oricum, o, emire al drept-credincioșilor, ce mă minunează pe mine mai cu osebire la Khalif este încrederea cu care vorbește și înțelepciunea lui desăvîrșită! Și mi se pare că acestea-s semn al frumuseții soartei lui! Întrucît Allah, cînd le împarte oamenilor bunurile sale, dăruiește înțelepciune aceluia pe care voia lui l-a ales dintre toți, și el o împerechează de obicei cu bunurile acestei lumi!

Estimp, Khalif, care lipsise o clipă, se întoarse și, după alte urări de bunvenit, îi spuse califului:

— Emirul drept-credincioșilor binevoiește să-i îngăduie robului său a-i aduce o cîntăreață și lăutăreasă care să-i desfete ceasurile nopții? Și nu se află acuma în Bagdad cîntăreață mai pricepută ori lăutăreasă mai iscusită ca aceasta!

Iar califul răspunse:

— De bună seamă! ți se îngăduie!

Și Khalif se ridică, și se duse la Kut-al-Kulub, și îi spuse că a venit clipa.

Atunci Kut-al-Kulub, care era demult gătită și parfumată, nu avu decît să se învăluie cu izarul ei cel mare și să-și arunce peste cap și peste față iașmacul cel subțire de mătasă, ca să fie gata să se înfățișeze. Și Khalif o luă de mînă și o duse, învăluită așa, în sală, care se tulbură de mersul ei regesc.

Și după ce sărută pămîntul dinaintea califului, care nu putea ghici cine este, se așeză nu departe de el, potrivi strunele lăutei, și începu să cînte un cîntec

care îi răpi de încîntare pe toţi cei de faţă. Pe urmă cîntă :

Va mai aduce timpul
Vreodată, înapoi,
Ce-am îndrăgit din suflet
Şi-i viu şi-acum în noi ?

O, dulce fericire
A celor ce cîndva
Gustau cu drag iubirea,
Ah, te voi mai gusta ?

O, nopţi de farmec pline
În dulcele iatac,
O, fericiri trăite
La pieptul celui drag,
În vraja fără nume
Care mă-nvălui,
Fără nădejdea voastră
Am să mai pot trăi ?

Auzind glasul acesta de odinioară...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi şasea noapte

Urmă :

...Auzind glasul acesta de odinioară, ale cărui mlădieri le ştia atît de bine, califul, cu o tulburare peste poate de năprasnică, se făcu galben la chip şi,

cînd cele de pe urmă cuvinte ale cîntecului se stinseră, căzu fără de simțire! Și toată lumea se repezi împrejurul lui, neprecupețind să-i dea îngrijiri degrabă. Kut-al-Kulub însă îl chemă pe Khalif și îi spuse :

— Spune-le la toți să treacă pentru o clipă în sala de alături și să ne lase singuri !

Și Khalif îi rugă pe musafiri să treacă alături, pentru ca să poată Kut-al-Kulub să-i dea califului îngrijirile de cuviință în toată voia. Și, după ce aceștia ieșiră din sală, Kut-al-Kulub, cu o mișcare iute, aruncă departe de ea izarul cel mare care o învăluia și iașmacul care îi acoperea fața, și se arătă îmbrăcată într-o rochie întru totul aidoma cu cele pe care le purta la sarai, atunci cînd califul era cu ea. Și se apropie de Al-Rașid care zăcea fără de mișcare, și șezu jos lîngă el, și îl stropi cu apă de trandafiri, și îl vîntură cu evantaiul și, pînă la urmă, îl deșteptă.

Și califul deschise ochii și, cînd o văzu pe Kut-al-Kulub lîngă el, era să leșine iar ; ci ea, zîmbind și cu lacrimi în ochi, se grăbi să-i sărute mîna ; și califul, peste poate de tulburat, strigă :

— Oare sîntem la ziua Învierii și se scoală morții din morminte, sau mai degrabă-i un vis al meu ?

Și Kut-al-Kulub răspunse :

— O, emire al drept-credincioșilor, nu-i nici ziua Învierii și nici tu nu visezi ! Căci sînt Kut-al-Kulub, și trăiesc ! Iar moartea mea nu a fost decît o adormire !

Și îi povesti, în cîteva cuvinte, tot ce i se întîmplase, de la început pînă la sfîrșit. Pe urmă adăugă :

— Și toată fericirea pe care o trăim acuma, o datorăm lui Khalif pescarul !

Şi Al-Raşid, auzind toate astea, ba plîngea şi suspina; ba rîdea de fericire. Şi cînd Kut-al-Kulub sfîrşi de povestit, o trase la el şi o sărută lung pe gură, strîngînd-o la piept. Şi nu putu să rostească o vorbă ! Şi şezură aşa amîndoi, vreme de un ceas.

Atunci Khalif se ridică şi spuse :

— Pe Allah ! o, emire al drept-credincioşilor, nădăjduiesc că acuma n-ai să mai pui să fiu ciomăgit !

Şi califul, venindu-şi în fire cu totul, începu să rîdă şi îi spuse :

— O, Khalif, tot ce aş putea să fac de-acuma înainte pentru tine nu va însemna nimic faţă de ceea ce îţi datorăm ! Ci vrei să-mi fii prieten şi să ocîrmuieşti o ţară din împărăţia mea ?

Şi Khalif răspunse :

— Oare poate robul să nu primească darurile de la preastrălucitul lui stăpîn ?

Atunci Al-Raşid îi spuse :

— Ei bine, Khalif, nu numai că eşti numit valiu peste un vilaiet, cu huzmeturi de zece mii de dinari pe lună, da vreau ca însăşi Kut-al-Kulub să-ţi aleagă, după gustul ei, dintre tinerele din sarai ori dintre fetele emirilor şi ale oamenilor de vază, o copilă pe care s-o iei de soţie ! Iar de hainele şi de zestrea pe care ai să le primeşti de la părintele ei am să mă îngrijesc chiar eu ! Şi, de-acuma înainte, vreau să te văd în fiecare zi şi să te am alături de mine la ospeţe, în rîndul dintîi al prietenilor mei ! Şi vreau să ai o casă vrednică de slujbele şi de cinul tău, şi tot ce ţi-ar putea dori sufletul !

Şi Khalif sărută pămîntul dinaintea califului. Şi toate acele huzururi se împliniră, şi încă multe alte bucurii ! Şi puse capăt şi burlăciei, şi trăi ani şi ani cu tînăra soţie pe care i-o alese Kut-al-Kulub, şi care era cea mai frumoasă şi cea mai cuminte femeie

de pe vremurile ei! Aşa! Slavă Celui care dăruie harurile lui, fără a se precupeţi, făpturilor sale, şi care împarte cum i-i voia bucuriile şi huzururile!

Pe urmă, Şeherezada spuse:

— Da nu carecumva să crezi, o, preafericitule rege, că povestea aceasta ar fi mai minunată decît aceea pe care ţi-o păstrez spre a încheia noaptea aceasta!

Şi regele Şahriar strigă:

— De bună seamă, o, Şeherezada, nu mă mai îndoiesc de vorbele tale! Da spune-mi repede cum se cheamă povestea aceea! Căci trebuie să fie nemaipomenită, dacă este mai minunată decît cea a lui Khalif pescarul!

Şi Şeherezada zîmbi şi spuse:

— Aşa-i, o, măria-ta! Acestea-s păţaniile lui Hassan Al-Bassri şi ale preafrumoasei Strălucire.

Şi Şeherezada îi spuse regelui Şahriar:

PĂȚANIILE LUI HASSAN AL-BASSRI ȘI ALE PREAFRUMOASEI STRĂLUCIRE

Află, o, preafericitule rege, că povestea aceasta minunată are un început cu totul nemaipomenit, pe care trebuie să ți-l înfățișez, înainte de a începe; altminteri, nu ar fi prea ușor de înțeles așa cum a ajuns ea pînă la mine.

În adevăr, a fost odată, în anii și în vremile tare de demult, un rege dintre regii Persiei și ai Khorassanului, care avea sub stăpînirea lui țările Indiei, ale Sindului și ale Chitaiului, precum și noroadele care locuiesc dincolo de Oxus, în pămînturile sălbatice. Se numea regele Kendamir. Și era un viteaz neînfricat și un voinic tare de vîrtute, care știa să mînuiască strașnic sulița, și era pătimaș după întreceri la lupte, după vînătoare și după năvale războinice; ci, dintre toate desfătările, îndrăgea cel mai mult taifasurile cu oamenii plăcuți și de soi ales, iar la ospețe le da poeților și povestitorilor locul de cinste de lîngă el. Ba mai mult: cînd vreun străin, după ce căpătase găzduire la el și se bucurase de dărnicia și de mărinimia lui, îi povestea vreo poveste

încă nemaiauzită ori vreo istorisire frumoasă, regele Kendamir îl coperea cu huzmeturi şi huzururi, şi nu îi da drumul să se întoarcă în ţara lui decît după ce îi îndeplinea pînă şi cele mai mici dorinţe, şi atunci punea să-l însoţească de-a lungul întregei călătorii un alai falnic de călăreţi şi de robi la poruncile lui. Iar în ce-i priveşte pe povestitorii lui obişnuiţi şi pe poeţi, apoi faţă de aceştia se purta la fel de filotim ca şi faţă de vizirii şi de emirii săi. Şi, în felul acesta, palatul lui ajunsese lăcaşul îndrăgit de toţi cei care ştiau să ticluiască un vers, să întocmească o laudă în stihuri ori să facă să învieze în cuvînt trecuturile stinse şi lucrurile moarte.

Aşa că nu poate fi de nici o mirare că regele Kendamir, după un răstimp, ascultase toate poveştile cunoscute la arabi, la persani şi la indieni, şi le aşezase în mintea lui, dimpreună cu stihurile cele mai frumoase ale poeţilor şi cu învăţăturile dascălilor dedaţi cu cercetarea neamurilor cele de demult, încît, atunci cînd a prefirat prin minte tot ce auzise, a văzut că nu-i mai rămăsese nimica de învăţat şi nimica de ascultat.

Şi, dacă se văzu într-o asemenea stare, fu cuprins de o tristeţe pînă peste poate şi se cufundă într-o grea zăcăşenie ! Şi, nemaiştiind cum să-şi treacă obişnuitele lui ceasuri de tihnă, se întoarse către căpetenia hadîmbilor săi şi îi zise :

— Du-te repede şi adu-mi-l pe Abu-Ali !

Or, Abu-Ali era povestitorul cel mai îndrăgit de regele Kendamir ; şi era atîta de dibaci la vorbă şi atîta de plin de har, încît putea să facă să ţină o poveste vreme de un an întreg, fără a se opri vreodată, şi fără să obosească, nici măcar o noapte, luarea-aminte a celor care îl ascultau. Ci şi el, ca

toți tovarășii lui. Își mistuise demult tot ce știa și toate izvoadele lui de povești, și demult se afla într-o mare lipsă de istorisiri noi.

Hadîmbul se grăbi, așadar, să se ducă după el și să-l aducă dinaintea regelui. Și regele îi spuse :

— Iacătă, o, taică al vorbelor, că ți-ai mistuit toate poveștile și te găsești la mare lipsă de istorii noi ! Or, eu am trimis după tine pentru că, mai presus de orice, trebuie numaidecît să-mi găsești vreo poveste nemaipomenită și nemaiștiută, așa cum eu să nu mai fi auzit vreuna asemenea ! Căci, mai mult decît oricînd, îmi plac istorisirile și povestirile cu întîmplări rare. Dacă, dar, ai să izbutești să mă desfeți cu vorbele frumoase pe care ai să mi le înșiri, eu, în schimb, am să-ți dăruiesc moșii nemăsurate, peste care să fii stăpîn, și cetăți și palate, cu firman care să te ferească de toate birurile și de toate dajdiile ; și am să te mai numesc și vizirul meu cel mare, și am să te așez de-a dreapta mea ; și ai să domnești, așa cum vei vrea tu, cu putere deplină și întreagă, peste supușii și peste noroadele împărăției mele. Ba, de ai să dorești, am să-ți las ca moștenire și scaunul domniei după moartea mea, și, chiar din viața mea, tot ce este al meu are să fie și al tău ! Ci, dacă ursitoarea ta o fi atîta de jalnică încît să nu poți îndeplini dorința pe care ți-am mărturisit-o, și care în sufletul meu atîrnă cu mult mai mult decît a stăpîni întreg pămîntul, poți de pe-acuma să te duci să-ți iei bun-rămas de la rudele tale, și să le spui că te așteaptă țeapa !

La vorbele acestea ale regelui Kendamir, bășmașul Abu-Ali pricepu că era pierdut fără de scăpare, și răspunse :

— Ascult și mă supun !

Şi îşi plecă fruntea, galben cu totul la chip şi pradă unei deznădejdi fără de leac. Ci, după un răstimp, ridică iar capul şi zise :

— O, rege al vremilor, robul tău cel neştiutor cere un hatîr de la mila ta, înainte de a muri !

Şi regele întrebă :

— Şi care-i hatîrul ?

El spuse :

— Este acela de a-i dărui numai un răgaz de un an, spre a-i îngădui să găsească ceea ce îi ceri. Şi dacă, după ce o trece acest răgaz, povestea cerută nu va fi găsită, ori dacă, găsită, nu are să fie cea mai frumoasă, cea mai minunată şi cea mai osebită din cîte au ajuns vreodată la urechea oamenilor, am să-mi îndur, fără de nici o amărăciune în sufletul meu, osînda cu ţeapa !

La vorbele acestea, regele Kendamir zise :

— Răgazul este tare lung ! Şi nimenea nu ştie dacă mai are de trăit pînă mîine ! Pe urmă, adăugă : Ci dorinţa mea de a mai asculta o istorisire este atîta de mare, încît îţi dau răgazul acesta de un an ; da numai cu învoiala să nu te mişti de acasă. În tot acest răstimp !

Şi povestitorul Abu-Ali sărută pămîntul dinaintea regelui şi se întoarse în mare grabă acasă la el.

Acolo, după ce cugetă îndelung, chemă cinci tineri mamalici de-ai lui, care ştiau să citească şi să scrie, şi care, pe deasupra, erau cei mai deştepţi, cei mai credincioşi şi cei mai cuminţi dintre toţi ciracii săi, şi dete fiecăruia cinci mii de dinari de aur. Pe urmă le spuse :

— Nu v-am crescut şi nu v-am îngrijit şi nu v-am hrănit în casa mea, decît pentru o zi ca aceasta ! Acuma-i rîndul vostru să-mi fiţi de folos şi să mă ajutaţi să scap din mîinile regelui !

Ei răspunseră :

— Poruncește, o, stăpîne al nostru! Sufletele noastre sînt ale tale, și stăm ca preț de răscumpărare pentru tine!

El spuse:

— Iacătă! Plecați fiecare prin cele țări străine, pe feluritele drumuri ale lui Allah! Străbateți toate împărățiile și toate locurile de pe pămînt, și bateți la ușile tuturor învățaților, înțelepților și poeților cei mai vestiți! și întrebați-i, ca să-mi aduceți răspuns, dacă nu cumva știe vreunul povestea pățaniilor lui Hassan Al-Bassri! Și dacă, din mila Celui-preaînalt, vreunul dintre ei o știe, rugați-l să v-o povestească ori să v-o scrie, la orice preț o fi! Întrucît numai cu ajutorul acelei povești îl puteți scăpa pe stăpînul vostru de la țeapa care îl așteaptă!

Pe urmă, se întoarse către fiecare dintre ei pe rînd; și îi spuse celui dintîi mamalic:

— Tu ai să te duci la țările Indului și ale Sindului, și la locurile și tărîmurile care țin de ele.

Iar celui de al doilea îi spuse:

— Tu ai să te duci la Persia și la China, și la țările vecine cu acestea!

Și îi spuse celui de al treilea:

— Tu ai să străbați Khorassanul și locurile care țin de el!

Și îi spuse celui de al patrulea:

— Tu ai să cercetezi Maghrebul, de la răsărit pînă la apus!

Și celui de al cincelea îi spuse:

— Iar tu, o, Mobarak, tu ai să bați țara Egiptului și a Siriei!

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaptezeci și șaptea noapte

Urmă :

Așa le grăi povestitorul Abu-Ali celor cinci mamalici credincioși ai lui. Și, pentru plecare, le hotărî o zi blagoslovită și le spuse :

— Plecați în ziua aceasta binecuvîntată ! Și să vă întoarceți cu povestea de care atîrnă mîntuirea mea !

Și ei își luară bun-rămas de la el și se împrăștiară pe cinci drumuri osebite.

Or, cei dintîi patru flăcăi, după unsprezece luni, se întoarseră unul cîte unul, cu nasul în pămînt, și spuseră dascălului lor că ursita, în pofida tuturor căutărilor lor cele mai cu de amănuntul, prin țările cele îndepărtate pe care le străbătuseră, nu-i dusese pe urmele povestitorului ori ale învățatului pe care îl căutau, și că nu întîlniseră nicăieri, nici în cetăți, nici pe la corturi, decît povestitori și poeți de rînd, ale căror povești le știe toată lumea ; dar că, în ce privește isprăvile lui Hassan Al-Bassri, nimenea nu le știa !

La vorbele acestea, pieptul bătrînului povestitor Abu-Ali se zbîrci pînă peste poate, și lumea se innegură pe chipul lui. Și strigă :

— Nu este ajutor și putere decît întru Allah atotputernicul ! Văd bine acuma că în cartea Îngerului stă scris că sorocul meu mă așteaptă în țeapă !

Și își făcu cele de datorință, și adiata toată, înainte de a se duce să moară de moartea aceea ca păcura ! Și-atîta cu el !

Ci, în ceea ce îl privește pe cel de al cincelea mamalic, care se numea Mobarak, acela și străbătuse

toată țara Egiptului și o bună parte din Siria, fără să fi dat de urma a ce căuta. Și nici chiar povestitorii cei vestiți de la Cairo nu-i putuseră da vreo lămurire, măcar că știința lor întrece orice închipuire. Ba mai mult! Nici măcar nu-i auziseră pe părinții ori pe bunicii lor, povestitori ca și ei, spunînd că s-ar fi pomenit vreodată de vreo poveste ca aceea! Încît tînărul mamalic luase calea Damascului, ci fără ca să nădăjduiască a izbîndi cumva în acea căutare.

Or, de cum ajunse la Damasc, fu cuprins pe dată de farmecul aerului de acolo, de grădinile orașului, de apele și de strălucirea lui. Și încîntarea sa ar fi întrecut orice măsură, dacă nu i-ar fi fost mintea atîta de prinsă de sarcina aceea fără de nădejde. Și, cum se înserase, străbătea ulițele cetății căutînd vreun han unde să mîne peste noapte, cînd văzu, vînzolindu-se prin sukuri, o grămadă de hamali, de măturători, de măgărari, de săpători, de negustori și de apagii, precum și o mulțime de alți inși, care alergau de zor înspre același loc, cît puteau mai iute. Și își zise: „Cine știe încotro se duce toată lumea asta!" Și, pe cînd se pregătea s-o ia și el la fugă după ei, fu izbit strașnic de către un tînăr care tocmai se împiedicase, prinzîndu-și un picior în poalele caftanului, din pricina zorului cu care alerga. Iar mamalicul îl ajută să se ridice și, după ce îl scutură pe spate, îl întrebă:

— Încotro așa? Te văd tare grăbit și plin de nerăbdare, și nu știu ce să cred cînd mă uit că și alții fac la fel ca tine?

Tînărul răspunse:

— Văd bine că ești un străin, de vreme ce nu știi încotro ne grăbim așa. Află dar că, în ce mă privește, vreau să ajung printre cei dintîi în sala aceea boltită în care șade șeicul Isac Al-Monabbi, stră-

lucitul povestitor din cetatea noastră, acela care povestește cele mai minunate povești de pe lume. Și, întrucît acolo, întotdeauna, și în lăuntru, și pe afară, se strînge o mare mulțime de ascultători, iar cei care vin la urmă nu pot să se mai bucure cum se cade de povestea povestită, te rog să mă ierți că acuma mă grăbesc să te las !

Ci tînărul mameluc se agăță de hainele locuitorului din Damasc și îi spuse :

— O, fecior de oameni de treabă, mă rog ție să mă iei cu tine, ca să pot afla și eu un loc bun lîngă șeicul Isac. Căci și eu tare aș mai vrea să-l ascult, și am venit anume pentru el din țara mea, din adîncă depărtare !

Și flăcăul răspunse :

— Ține-te, dar, după mine, și dă zor !

Și amîndoi, dînd coate la dreapta și la stînga printre oamenii ce se întorceau liniștiți pe la casele lor, se repeziră înspre sala unde șeicul Isac Al-Monabbi își spunea poveștile.

Or, cînd intră în sala aceea cu tavanul boltit, din care cobora o răcoare dulce, Mobarak zări pe un jeț, în mijlocul cercului tăcut de hamali, de negustori, de oameni de vază, de apagii și de alții, un preacinstit șeic cu chipul pecetluit de binecuvîntare, cu fruntea încununată de strălucire, care vorbea cu un glas domol, urmîndu-și mai departe povestea pe care o începuse de o lună de zile, dinaintea credincioșilor lui ascultători. Ci glasul șeicului nu zăbovi mult pînă să se înviorezc, povestind vitejiile fără de seamăn ale viteazului său. Și deodată șeicul se ridică din jeț, nemaiputînd să-și stăpînească însuflețirea, și începu să alerge printre cei care îl ascultau, de la un cap la altul al sălii, făcînd să se învîrtească spada voinicului retezător de capete, și căsăpindu-i în mii de bucăți pe vrăjmași :

„Așadar ! Să moară cei care se țin de hainii ! Și blestemați să fie ei, și arși în focul gheenei ! Și Allah să-l mîntuie pe cel viteaz ! E mîntuit ! Ba nu ! Unde-s săbiile noastre, unde-s buzduganele noastre, să zboare în ajutorul lui ? iată-l ! Iese biruitor din încăierare, zdrobindu-și dușmanii doborîți, cu ajutorul lui Allah ! Atunci, slavă Atotputernicului, stăpînul vitejiei ! Și-acuma viteazul să se ducă în cortul lui, unde îl așteaptă iubita, și toate frumusețile fetișcanei să-l facă să uite primejdiile înfruntate pentru ea ! Și preamărit fie Allah, carele a zămislit femeia spre a pune balsam în inima voinicului și pojar în măruntaiele lui !"

Întrucît cu vorbele acestea șeicul Isac își isprăvea povestea din seara aceea, ascultătorii, peste măsură de încîntați, se ridicară și, repetînd vorbele de la urmă ale povestitorului, ieșiră din sală. Iar mamelucul Mobarak, fermecat de măiestria atîta de desăvîrșită a povestitorului, se apropie de șeicul Isac și, după ce îi sărută mîna, îi spuse :

— O, stăpîne al meu, sînt un străin și vreau să-ți pun o întrebare.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute șaptezeci și opta noapte

Urmă :

Iar șeicul îi răspunse la salamalek și spuse :

— Vorbește ! Străinul nu ne este nicidecum străin ! Ce necaz ai ?

El răspunse :

— Vin tare de departe, spre a-ți aduce din partea stăpînului meu, povestitorul Abu-Ali din Khorassan, un dar de o mie de dinari de aur! Căci te socotește ca dascăl al tuturor povestitorilor acestor vremi, și vrea să-ți dovedească prin aceasta prețuirea lui!

Șeicul Isac răspunse:

— De bună seamă! Nimenea n-ar putea să nu știe de faima vestitului Abu-Ali din Khorassan. Primesc cu drag și din toată inima darul de la stăpînul tău, și aș vroi să-i trimit și eu în schimb ceva, prin mijlocirea ta. Spune-mi, dar, ce l-ar bucura mai mult, pentru ca ploconul meu să-i fie cît mai pe plac!

La vorbele acestea, atîta de îndelung așteptate, mamelucul Mobarak își zise: „Iacătă-mă la țel! Și aceasta-i nădejdea mea din urmă!" Și răspunse:

— Allah, o, stăpîne al meu, coperească-te cu toate binecuvîntările lui! Ci numeroase-s bunurile acestei lumi asupra capului lui Abu-Ali, care nu-și dorește decît numai un lucru, acela de a-și împodobi mintea cu ceea ce nu cunoaște! Încît, m-a trimis la tine ca să-ți cer, ca pe un hatîr, să-i spui vreo poveste nouă, cu care i-ar putea îndulci urechile regelui nostru! Așa, de pildă, nimica nu l-ar bucura mai mult decît să afle de la tine, dacă o știi cumva, povestea care se cheamă *Pățaniile lui Hassan Al-Bassri*!

Șeicul răspunse:

— Pe capul și pe ochii mei! dorința îți va fi îndeplinită, căci știu povestea aceea! Și, de altminteri, eu sînt singurul povestitor de pe fața pămîntului care o știe! Și mare dreptate are stăpînul tău Abu-Ali s-o caute, căci fără de nici o îndoială că ea este una dintre cele mai grozave povești de pe

lume și mi-a fost povestită și mie cîndva de un sfînt derviș, mort acuma, care o ținea de la alt derviș, mort și el. Iar eu, ca să răspund la mărinimia stăpînului tău, nu numai că am să ți-o povestesc, da am să ți-o și dau ca s-o scrii, cu toate amănuntele ei, de la început pînă la sfîrșit. Numai că, la această danie din partea mea, adaug o învoială anume, pe care să te legi cu jurămînt că ai s-o îndeplinești, dacă vrei să capeți această poveste.

Mamelucul răspunse :

— Sînt gata să primesc orice învoială, de-ar fi să-mi pun în primejdie pînă și sufletul !

El zise :

— Iacătă : întrucît povestea aceasta este dintre cele care nu se povestesc dinaintea oricui, și nu-i făcută pentru toată lumea, ci numai pentru oamenii aleși, ai să te juri, în numele tău și în numele stăpînului tău, că nu ai să spui o vorbă din ea la cinci soiuri de oameni : celor săraci cu duhul, întrucît cu mintea lor vîrtoasă nu ar ști s-o prețuiască ; fățarnicilor, care s-ar socoti jigniți ; dascălilor de școală, care, înguști la minte și întunecați, nu ar pricepe-o ; nerozilor, întrucît aceștia sînt ca și dascălii ; și necredincioșilor, care nu ar ști să tragă din ea nici o învățătură folositoare !

Și mamelucul strigă :

— Jur dinaintea feței lui Allah și dinaintea ta, o, stăpîne al meu !

Pe urmă, își descinse brîul și scoase din el o pungă, în care se aflau o mie de dinari de aur, și o dete șeicului Isac. Iar șeicul, la rîndu-i, îi aduse o călimară și un calam, și îi zise :

— Scrie !

Și începu să-i spună, vorbă cu vorbă, toată povestea pățaniilor lui Hassan Al-Bassri, așa cum îi

fusese spusă și lui de către derviș. Și treaba aceasta dură șapte zile și șapte nopți, necurmat. După care, mamelucul citi dinaintea șeicului tot ce scrisese, iar șeicul mai meșteșugări anumite părți și îndreptă greșelile de scris. Și mamelucul Mobarak, bucuros pînă peste poate, sărută mîna șeicului și, după ce își luă rămas-bun de la el, nu mai zăbovi să ia calea spre Khorassan. Și cum bucuria îl făcea ușor, nu-i trebui, ca să ajungă, decît jumătate din timpul care le trebuie de obicei caravanelor.

Or, nu mai rămăseseră decît zece zile pînă să se încheie anul ce fusese hotărît ca răgaz și pînă ce țeapa să fie înălțată întru osînda lui Abu-Ali, dinaintea porții palatului. Și nădejdea se topise cu totul din sufletul bietului povestitor, care își strînsese toate rudele și toți prietenii, ca să-l ajute să îndure cu mai puțină spaimă ceasul cel înfricoșător care îl aștepta. Și iată că, în toiul bocetelor, mamelucul Mobarak, fluturînd manuscriptul, își făcu intrarea și se duse la stăpînul său și, după ce îi sărută mîna, îi înmînă foile cele scumpe, pe cea dintîi dintre ele fiind scris, cu litere mari, titlul : *Povestea pățaniilor lui Hassan Al-Bassri.*

Cînd le văzu, povestitorul Abu-Ali se ridică și îl îmbrățișă pe mamelucul său, și îl pofti să șadă de-a dreapta sa, și se dezbrăcă de hainele de pe el, ca să-l îmbrace și să-l copere pe acesta cu semnele cinstirii și ale binefacerii ; pe urmă, după ce îl slobozi din robie, îi dete în dar zece cai de soi ales, cinci iepe, zece cămile, zece catîri, trei harapi și doi copilandri. După care, luă manuscriptul ce-i

izbăvea viaţa şi îl scrise iarăşi, cu mîna lui, pe o hîrtie minunată, cu litere de aur şi cu cea mai frumoasă caligrafie a lui, lăsînd depărtare mare între cuvinte, aşa fel încît citirea să fie plăcută şi lesnicioasă. Şi folosi pentru munca aceasta nouă zile întregi, abia luîndu-şi cîte un răgaz să închidă ochii ori să mănînce o curmală. Şi, într-a zecea zi, la ceasul menit tragerii lui în ţeapă, puse manuscrisul într-un sipet de aur şi urcă la rege.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute şaptezeci şi noua noapte

Urmă :

, Numaidecît, regele Kendamir îi adună pe vizirii, pe emirii şi pe musaipii săi, precum şi pe poeţi şi pe învăţaţi, şi îi spuse lui Abu-Ali :

— Ceea ce spune un rege trebuie să se îndeplinească ! Citeşte-ne, dar, povestea făgăduită ! Iar eu, la rîndu-mi, nu am să uit ceea ce a fost hotărît între noi de la început !

Şi Abu-Ali scoase manuscriptul cel minunat din sipetul de aur, şi desfăşură cea dintîi foaie, şi îşi începu citirea. Şi desfăşură şi cea de-a doua foaie, şi pe cea de-a treia foaie, şi citi mai departe, înconjurat de uimirea şi de încîntarea tuturor celor de faţă. Şi regele fu atîta de peste măsură de fermecat, încît nici nu mai vroi să pună capăt citirii

din ziua aceea! Și mîncară și băură, după care Abu-Ali citi mai departe; și tot așa mereu, pînă la sfîrșit.

Atunci, regele Kendamir, vrăjit pînă peste marginile vrăjirii, și încredințat că de aci înainte nu va mai avea nici o clipă de zăcășie, de vreme ce în mîinile lui se afla o poveste ca aceea, se ridică în cinstea lui Abu-Ali și îl căftăni pe loc în slujba de mare vizir, mazilindu-l pe vizirul de mai înainte din slujba viziriei, și, după ce îl îmbrăcă în mantia lui împărătească, îi dărui, ca moșie de veci, o parte întreagă din împărăția lui, cu toate orașele, satele și cetățile ei; și îl opri în prejama lui, ca tovarăș de taină și sfetnic. Pe urmă, porunci ca sipetul cu manuscriptul cel scump să fie încuiat în dulapul cu izvoade împărătești, ca să poată fi scos de acolo și citit ori de cîte ori zăcășia s-ar înfățișa la porțile sufletului său.

— Și tocmai povestea aceasta minunată, o, preafericitule rege, spuse Șeherezada mai departe, am să pot eu acuma să ți-o povestesc, datorită unei copii aidoma, care a ajuns pînă la mine.

Se povestește — ci Allah este atoateștiutor, și atoateînțelept, și prea bun! — că a fost odată — între cîte au fost și s-au dus de-a lungul anilor celor de demult — în cetatea Bassrei, un copilandru care era cel mai gingaș, cel mai frumos și cel mai dulce dintre toți băieții de pe vremea lui. Se numea Hassan, iar tatăl și mama lui îl iubeau cu o mare dragoste, întrucît nu-l dobîndiseră decît la zilele lor de bătrînețe adîncă, și numai în urma sfatului unui învățat cititor de zodiace, care le dedese să mănînce bucățile dintre capul și coada unui șarpe din neamul șerpilor celor mari, după învăță-

tura stăpînului nostru Soliman (cu el fie pacea şi rugăciunea !). Or, la ceasul menit, Allah cel atoateascultător şi cel atoatevăzător hotărî chemarea neguţătorului, tatăl lui Hassan, în sînul îndurării lui ; şi neguţătorul răposă în pacea Domnului său (aibă-l Allah pe veci întru mila lui !). Şi, în felul acesta, tînărul Hassan se pomeni singur moştenitor al bunurilor tatălui său. Ci, întrucît fusese tare rău crescut de către părinţii săi, care îl dumnezeiau, băiatul se încîrdui degrabă cu nişte flăcăiandri de teapa lui şi, în tovărăşia lor, nu zăbovi mult pînă ce să toace în chefuri şi risipă agoniseala tătîne-său. Şi nu-i mai rămase în mînă nimica. Atunci, maică-sa, care avea inima miloasă, nu putu să îndure a-l vedea amărît, şi, cu partea ei de moştenire, îi deschise în suk o făurărie de aurar.

Or, în curînd, frumuseţea lui Hassan, cu îngăduinţa lui Allah, începu să întoarcă înspre făurăria aceea ochii tuturor trecătorilor ; şi nimeni nu trecea prin suk fără să se oprească dinaintea uşii, ca să privească lucrarea Atoatezămislitorului şi să se minuneze de ea. Şi, în felul acesta, prăvălia lui Hassan ajunse un loc de necontenită grămădire de neguţători, de femei şi de copii, care se strîngeau acolo, ca să-l vadă cum mînuieşte ciocanul de aurar şi să se minuneze în toată tihna de frumuseţea lui.

Or, într-o zi ca toate zilele, pe cînd Hassan şedea în făurăria sa, iar afară grămada obişnuită de privitori începea să se îndesească, iată că tocmai trece pe acolo un persan cu o barbă lungă albă, şi cu un turban mare de muselină albă. Şi hainele şi călcătura lui arătau îndeajuns că era om ales şi de vază. Şi ţinea în mînă o carte veche. Şi se opri în faţa prăvăliei şi începu să se uite la Hassan cu o luare-aminte stăruitoare. Pe urmă, se duse mai aproape de el şi spuse, aşa fel ca să fie auzit :

— Pe Allah, ce aurar minunat !

Și începu să clatine din cap cu semnele cele mai vădite ale unei încîntări fără de margini. Și șezu acolo, neclintit, pînă ce trecătorii se risipiră pentru rugăciunea de după-amiază. Atunci, intră în făurărie și îl salută pe Hassan, care îi răspunse la salamalek și îl pofti cu gingășie să șadă. Și persanul șezu jos, zîmbindu-i cu multă dulceață, și îi spuse :

— Copilul meu, chiar că ești un tînăr pînă peste poate de plăcut ! Iar eu, cum nu am nici un copil, aș vroi să te înfiez, spre a te învăța tainele meșteșugului meu, cum nu-i altul pe lume, și pe care mii și mii de inși m-au rugat în zadar să-i învăț. Și-acuma sufletul meu și dragostea care s-a născut în sufletul meu pentru tine mă îndeamnă să-ți dezvăluiesc ceea ce pînă astăzi am ascuns cu grijă ; ca să fii, după moartea mea, păstrătorul științei mele. Și, în felul acesta, am să pun între tine și sărăcie o stavilă de netrecut, și am să te cruț de truda aceasta grea cu ciocanul, și de meseria aceasta prea puțin bănoasă, nevrednică de făptura ta cea minunată, o, fiul meu, și pe care o îndeplinești potopit de praf, de zgură și de flăcări !

Și Hassan răspunse :

— Pe Allah, o, preacinstitule unchi al meu, nu doresc decît să fiu feciorul tău și moștenitorul științei tale ! Cînd vrei, dar, să începi a mă îndruma ?

El răspunse :

— Mîine !

Și, ridicîndu-se pe dată, luă cu mîinile amîndouă capul lui Hassan și îl sărută. Pe urmă, ieși fără să mai adauge nici un cuvînt...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzecea noapte

Urmă :

...fără să mai adauge nici un cuvînt.

Atunci Hassan, tulburat pînă peste poate de toate astea, își închise degrabă făurăria și dete fuga acasă, spre a-i povesti și maică-si ce se petrecuse. Iar mama lui Hassan, îngrijorată foarte, răspunse :

— Ce-mi tot povestești tu acolo, ya Hassan ? Și cum de poți să te încrezi în vorbele unui păgîn de persan ?

El spuse :

— Acest preacinstit învățat nu este nicidecum un păgîn, întrucît turbanul lui era din muselină albă, ca al drept-credincioșilor !

Ea răspunse :

— Ah, copile al meu, dezmeticește-te ! Persanii aceștia sînt niște vicleni și niște amăgitori ! Iar știința lor este alchimia ! Și numai Allah știe uneltirile pe care le urzesc ei în întunecimea sufletului lor, și cîte ticăloșii săvîrșesc ca să-i prade pe oameni !

Ci Hassan începu să rîdă și spuse :

— O, maică a mea, noi sîntem oameni săraci și nu avem chiar nimic ce ar putea să stîrnească lăcomia cuiva ! Cît despre acest persan, nu se află în toată cetatea Bassrei nimenea care să aibă un chip și o înfățișare mai îndatoritoare ! Și am văzut la el semnele cele mai vădite ale bunătății și ale cinstei ! Mai degrabă să-i mulțumim lui Allah, carele a făcut să i se înduioșeze inima față de starea mea !

La vorbele acestea, mama nu mai răspunse nimic. Şi Hassan nu putu să închidă ochii în noaptea aceea, atîta era de tulburat şi de nerăbdător.

A doua zi, plecă de cu zori la suk cu cheile lui şi deschise prăvălia mai înainte de toţi ceilalţi negustori. Şi, numaidecît, îl şi văzu pe persan că vine ; şi Hassan se ridică repede în cinstea lui şi dete să-i sărute mîna ; ci persanul nu vroi să-l lase, şi îl strînse în braţe, şi îl întrebă :

— Eşti însurat, o, Hassan ?

El răspunse :

— Nu, pe Allah ! sînt flăcău, măcar că maică-mea nu mai conteneşte să mă îndemne la însurătoare !

Persanul zise :

— Atunci e de minune ! Întrucît, dacă ai fi fost însurat, nu ai fi putut niciodată să intri în tainele ştiinţei mele !

Pe urmă adăugă :

— Fiul meu, ai nişte aramă în făurăria ta ?

El spuse :

— Am colea o tavă veche, găurită toată, de aramă galbenă !

El spuse :

— E tocmai ce îmi trebuie ! Începe, dar, şi aprinde-ţi vatra, pune-ţi cazanul pe cărbuni şi dă drumul la foale ! Pe urmă, ia tava aceea veche de aramă şi tai-o cu foarfeca în bucăţi mărunte !

Şi Hassan nu pregetă a îndeplini porunca. Iar persanul îi zise :

— Pune acuma bucăţile de aramă în cazan şi înteţeşte focul pînă ce toată arama aceea are să se topească !

Şi Hassan aruncă bucăţile de aramă în cazan, aţîţă focul şi începu să sufle în aramă cu ţeava de

suflat, pînă ce arama se topi. Atunci, persanul se ridică și veni la cazan, și își deschise cartea, și citi asupra aramei topite, care clocotea, niște descîntece într-o limbă necunoscută ; pe urmă, ridicînd glasul, răcni :

— *Hakh* ! *makh* ! *bakh* ! O, aramă de rînd, soarele să te pătrundă cu însușirile lui ! *Hakh ! makh ! bakh !* O, aramă de rînd, însușirile aurarului să te spele de necurățeniile tale ! *Hakh ! makh ! bakh !* o, aramă, schimbă-te în aur !

Și, rostind cuvintele acestea, persanul își duse mîna la turban și scoase de sub îndoiturile muselinei un top de hîrtie împăturit, pe care îl desfăcu ; și luă cu vîrful degetelor un strop de făină galbenă ca șofranul, pe care o aruncă degrabă în mijlocul aramei topite din cazan ! Și, pe dată, arama topită se întări și se prefăcu într-o turtă de aur, din aurul cel mai curat !

Cînd văzu așa, Hassan rămase uluit pînă peste poate ; și, la un semn al persanului, luă pila de aurar și frecă, la un colț, turta cea strălucitoare ; și se încredință că era chiar de aur, de aurul cel mai curat și mai scump. Atunci, pierit de uimire, dete să ia mîna persanului și să i-o sărute ; ci acela nu vroi să-l lase, și îi spuse :

— O, Hassan, du-te degrabă în suk și vinde turta aceasta de aur ! Și ia cît poți pe ea, și întoarce-te la tine acasă să pui banii bine, fără a spune o vorbă despre ceea ce știi !

Și Hassan se duse în suk și dete turta telalului care, după ce o cercetă ca greutate și ca însușiri, o strigă spre vînzare, și se dete pe ea mai întîi o mie de dinari de aur, pe urmă două mii, la cea de a doua strigare. Și turta îi fu vîndută la prețul

acesta unui negustor ; iar Hassan luă cele două mii de dinari şi se duse să-i dea mamei sale, zburînd de bucurie. Iar mama lui Hassan, la vederea aurului acela, nu putu mai întîi să rostească nici o vorbă, atîta era de plină de uimire ; pe urmă, cînd Hassan, rîzînd, îi povesti că dobîndise aurul acela de la ştiinţa persanului, ridică mîinile şi strigă cu mare spaimă :

— Nu este alt Dumnezeu afară de Allah, şi nu este tărie şi putere decît întru Allah ! Ce ai făcut tu, o, fiul meu, cu persanul acela dedat la alchimie ?

Ci Hassan răspunse :

— O, maică a mea, chiar că acest preacinstit învăţat este pe cale să mă înveţe alchimia ! Şi a început prin a mă face să văd cum se preschimbă o aramă de rînd în aurul cel mai curat !

Şi, fără să se mai sinchisească de dojenile maică-si, Hassan luă din bucătărie piuliţa cea mare de aramă, în care bătrîna pisa usturoiul şi ceapa, şi cu care zobea grîul ca să facă turte de pîine, şi dete fuga la persanul care îl aştepta în făurărie. Şi puse jos piuliţa de aramă şi se apucă să aţîţe focul. Şi persanul îl întrebă :

— Au ce vrei să faci, ya Hassan ?

El răspunse :

— Vreau să prefac în aur piuliţa mamei mele !

Şi persanul izbucni în rîs şi spuse :

— Eşti cam necugetat, Hassane, dacă vrei să te arăţi în suk, de două ori într-o zi, cu nişte drugi de aur, şi să stîrneşti în felul acesta bănuielile negustorilor, care au să ghicească lesne că ne ţinem de alchimie, şi ai să ne aduci pe cap o tare afurisită belea !

Hassan răspunse :

— Ai dreptate! Da tare aş vrea să învăţ de la tine taina ştiinţei tale!

Şi persanul începu să rîdă şi mai nestăvilit decît prima oară, şi spuse:

— Eşti necugetat, Hassane, dacă îţi închipui că ştiinţa şi tainele ştiinţei se învaţă aşa, în mijlocul drumului, ori în piaţa oraşului, şi că poţi să-ţi faci ucenicia în mijlocul sukului, sub ochii agiei! Da dacă, în adevăr, ya Hassan, doreşti cu hotărîre să înveţi cum se cade, nu ai decît să-ţi strîngi toate sculele şi să mă urmezi la mine acasă!

Şi Hassan, fără a şovăi, răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi, ridicîndu-se, îşi strînse sculele, închise prăvălia şi se duse cu persanul.

Or, pe drum, lui Hassan îi veniră în minte vorbele mamei sale despre persani, şi un potop de gînduri începu să-i vîlvorească minţile; aşa că se opri din mers, fără a şti prea bine ce face şi, cu capul plecat, începu să cugete adînc. Şi persanul, întorcîndu-se, îl văzu în starea aceea şi se porni să rîdă; pe urmă îi zise:

— Eşti necugetat, Hassane! Căci, dacă ai avea şi minte tot pe atîta cîtă drăgălăşenie, nu te-ai opri dinaintea soartei plăcute care te aşteaptă! Cum adică? eu îţi vreau binele, şi tu şovăieşti?

Pe urmă adăugă:

— Ci, o, fiul meu, ca să nu ai nici cea mai uşoară îndoială în ce priveşte gîndurile mele, am să-ţi dezvălui tainele ştiinţei mele chiar în casa ta!

Şi Hassan răspunse:

— Da, pe Allah! asta are s-o liniştească pe mama!

Şi persanul spuse:

— Mergi, dar, înaintea mea, ca să-mi arăţi drumul !

Şi Hassan o luă pe drum înainte, iar persanul după el ; şi ajunseră în felul acesta la bătrînă.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi una noapte

Urmă :

Şi Hassan îl rugă pe persan să aştepte în sala de intrare şi, alergînd ca un mînz care zburdă primăvara pe imaş, se duse s-o vestească pe maică-sa că persanul venise în ospeţie la ei. Şi adăugă :

— De vreme ce are să mănînce din mîncarea noastră, în casa noastră, are să fie între noi legătura pîinii şi a sării ; şi, în felul acesta, nu o să mai ai de ce să-ţi chinuieşti gîndurile din pricina lui.

Bătrîna însă răspunse :

— Allah să ne ocrotească, fiul meu ! Legătura de pîine şi de sare este sfîntă la noi ; ci la păcătoşii aceştia de persani, care sînt închinători focului, nişte stricaţi şi nişte sperjuri, nu are nici o preţuire ! Ah, fiul meu, te paşte pacoste grea !

El spuse :

— După ce ai să-l vezi pe acest preacinstit învăţat, nu ai să mai vrei să-l laşi să plece din casa noastră !

Ea spuse :

— Nu ! pe mormîntul tatălui tău, nu am să stau o clipită în casa aceasta, cîtă vreme are să se afle aici păgînul ! Şi, după ce are să plece, am să spăl duşumeaua odăii, şi am să afum cu tămîie, şi nici nu am să te ating vreme de o lună întreagă, de frică să nu mă întinez de la tine !

Pe urmă adăugă :

— Ci, întrucît el se şi află în casa noastră, iar noi avem aurul pe care ni l-a dăruit el, am să vă pregătesc la amîndoi ceva de mîncare, pe urmă am să plec degrabă pe la vecini !

Şi, pe cînd Hassan se ducea îndărăt la persan, bătrîna aşternu masa şi, după ce făcu nişte tîrguieli bogate, puse pe tablale pentru ei pui rumeniţi, şi castraveţi, şi zece feluri de zaharicale şi de prăjituri ; şi plecă degrabă să se aciuiască pe la vecini.

Atunci Hassan îl aduse pe prietenul său persanul în sufragerie şi îl poftí să ia loc, spunîndu-i :

— Trebuie să ne legăm între noi cu pîinea şi cu sarea !

Şi persanul răspunse :

— De bună seamă ! Legătura aceasta este un lucru de nesmintit !

Şi se aşeză lîngă Hassan şi începu să mănînce cu el, sporovăind într-una. Şi îi spunea :

— O, Hassan, fiul meu, pe sfînta legătură de pîine şi de sare, care se află acuma între noi, dacă nu te-aş iubi cu o dragoste atîta de fierbinte, nu te-aş învăţa lucrurile tainice pentru care ne aflăm aici !

Şi, spunînd acestea, scoase din turban săculeţul cu praful cel galben şi, arătîndu-i-l, adăugă :

— Vezi praful ăsta ? Află, dar, că numai cu oleacă de pulbere de aceasta poţi să schimbi în aur zece oca de aramă. Căci praful acesta nu este altceva decît

elixirul chintesențial, învîrtoșat și pe urmă făcut pulbere, pe care l-am scos din zeama de la o sumedenie de buruieni de leac și de la o sumedenie de mirodenii, care de care mai osebite. Și nu am ajuns la născocirea aceasta decît după munci și osteneli pe care ai să le afli și tu într-o zi !

Și îi dete lui Hassan săculețul, iar Hassan începu să se uite la el cu atîta luare-aminte încît nu-l mai văzu pe persan cum scoate repede din turban o bucată de bang, din bangurile ce se fac în insula Creta, și cum o amestecă într-o prăjitură. Și persanul îi dete lui Hassan prăjitura s-o mănînce, iar Hassan, tot uitîndu-se mai departe la făină, mîncă prăjitura și, pe dată, se prăbuși lat, fără de simțire, cu capul mai greu decît picioarele !

Numaidecît persanul, scoțînd un strigăt de biruință, sări în picioare și rosti : „Ah, minunatule Hassan, de cîți ani te tot caut fără să te găsesc ! Da acuma iată-te în mîinile mele, și n-ai să mai scapi de sub puterea mea !" Și își suflecă mînecile, își strînse cingătoarea și, apropiindu-se de Hassan, îl îndoi frumos, cu capul pe genunchi, și, ținîndu-l așa, îi legă brațele de fluierele picioarelor, și mîinile de tălpi. Pe urmă, luă o ladă de haine, o goli și îl puse în ea pe Hassan, cu tot aurul făurit de lucrarea lui de alchimie. Pe urmă, ieși să caute un hamal, îi încărcă lada în spinare și îi porunci să i-o ducă la țărmul mării, unde se afla o corabie gata să-și întindă pînzele. Și căpitanul, care nu mai aștepta decît sosirea persanului, ridică ancora. Și corabia, împinsă de vîntul dinspre uscat, se îndepărtă de țărm, cu pînzele umflate ! Și-așa cu persanul, răpitorul lui Hassan și al lăzii în care îl închisese !

Estimp, mama lui Hassan, iacătă ! Cînd văzu că fiul ei pierise odată cu lada şi cu aurul, şi că hainele din ladă erau împrăştiate prin toată odaia, şi că uşa casei fusese lăsată descuiată, pricepu că din ceasul acela Hassan era pierdut pentru ea şi că hotărîrea ursitoarei era împlinită ! Atunci, se lăsă pradă deznădejdii şi începu să se bată amarnic peste obraji, şi să-şi sfîşie hainele de pe ea, şi să geamă, să suspine, să ţipe de durere şi să verse lacrimi, zicînd : „Vai, o, copilul meu, of ! Vai, rod al sufletului şi al inimii mele, of !" Şi îşi trecu noaptea toată alergînd înnebunită pe la toţi vecinii, ca să întrebe de feciorul ei ; ci fără de nici un folos. Iar vecinii încercară s-o aline ; ea însă nu mai putea fi alinată. Şi, din ceasul acela, începu să-şi treacă zilele şi nopţile în lacrimi şi în jale, lîngă mormîntul pe care îl ridică în mijlocul casei sale, şi pe care scrise numele fiului ei Hassan şi ziua în care acesta fusese rupt de la dragostea ei. Şi mai puse să se scrie şi aceste stihuri pe marmora de pe mormînt, ca să le poată citi fără de contenire şi să plîngă :

În fiecare noapte,
Cînd somnul trist mă fură,
O umbră se strecoară,
Încet, pe sub perdele —
La patu-mi vine tainic,
Ca-ntr-o fermecătură,
Şi amăgeşte visul
Singurătăţii mele.

Dau să cuprind în braţe
Făptura lui iubită,
A fiului meu care
S-a dus şi nu mai vine ;

Şi sar din visul nopţii,
Dar, vai ! acea clipită
S-a dus, şi-n casa goală
Nu-i nimeni lîngă mine

Şi iacă-aşa trăia biata mamă, cu durerea ei
Iar persanul, plecat cu lada pe corabie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi doua noapte

Urmă :

...Era cu adevărat un vrăjitor tare înfricoşător ; şi îl chema Bahram magul, şi de meseria lui era alchimist. Şi, în fiecare an, îşi alegea dintre fiii de musulmani cîte un flăcăiandru bine făcut, ca să-l răpească şi să facă din el ceea ce îl îndemna să facă păgînia, stricăciunea şi soiul lui blestemat ; întrucît, aşa cum a spus Părintele Zicalelor, vrăjitorul acesta nu era decît „un cîine, fecior de cîine ; şi toţi strămoşii lui erau nişte cîini ! Atunci, cum dar să fie el altceva decît un cîine, ori cum să facă altceva decît ceea ce face un cîine ?“ Or, aşadar, tot timpul cît ţinu călătoria pe mare, Bahram magul cobora o dată pe zi în afundul corăbiei, acolo unde se afla lada, sălta capacul şi îi da lui Hassan să mănînce şi să bea, punîndu-i chiar el în gură îmbucăturile, dar lăsîndu-l mereu în starea de somnoială. Şi, cînd corabia ajunse la capătul călătoriei,

Bahram porunci să se dea jos lada, și coborî și el pe uscat, în vreme ce corabia lua iarăși largul.

Atunci, vrăjitorul Bahram deschise lada, deznodă legăturile lui Hassan și spulberă puterea bangului, dîndu-i flăcăului să miroase niște oțet și aruncîndu-i în nas niște praf împotriva somnului. Iar Hassan pe dată își veni iară în simțiri, și se uită la dreapta, și se uită la stînga, și se văzu întins pe un țărm de mare, unde pietrele și nisipul erau colorate în roșu, în verde, în alb, în albastru, în galben și în negru; și, din aceasta, pricepu că nu se afla pe țărmul mării lui de baștină. Atunci, tare nedumerit că se vedea în acel loc pe care nu îl cunoștea, se ridică și îl zări pe persan în spatele lui, stînd pe o stîncă, și privindu-l cu un ochi deschis și cu un ochi închis. Și Hassan, numai dacă îl văzu așa, simți pe dată în sufletul lui că fusese amăgit și că de aci încolo se afla în puterea vrăjitorului. Și își aduse aminte de nenorocirile pe care i le prorocise maică-sa, și se împăcă în inima lui cu hotărîrile soartei, zicîndu-și: „Îmi pun nădejdea în Allah!" Pe urmă, se duse la persan, care îl lăsă să se apropie fără a se clinti, și îl întrebă cu un glas tare tulburat:

— Ce vrea să însemne asta, taică? Și oare nu ne-am legat noi între noi cu legămîntul pîinii și sării?

Iar Bahram magul pufni în rîs și spuse:

— Pe Foc și pe Lumină! Ce-mi tot vorbești de pîine și de sare mie, Bahram, care mă închin Flăcării și Jarului, Soárelui și Luminii? Au tu nu știi că, în felul acesta, eu de mult am sub puterea mea nouă sute nouăzeci și nouă de tineri musulmani, pe care i-am răpit, și că tu ești al o mielea? Ci, pe Foc și pe Lumină! fără de îndoială că tu ești cel mai fru-

mos dintre toţi ! Şi n-aş fi crezut, o Hassan, că ai să-mi cazi atîta de uşor în năvod ! Ci, slavă Soarelui ! iată-te în mîinile mele, şi ai să vezi în curînd cît de mult te iubesc !

Pe urmă, adăugă :

— Ai să începi, deocamdată, prin a te lepăda de credinţa ta şi a te închina la ceea ce mă închin eu !

La vorbele acestea, uimirea lui Hassan se schimbă într-o supărare pînă peste poate, şi strigă la vrăjitor :

— O, şeic al blestemului, la ce cutezi tu să mă îndemni ? Şi ce ticăloşie vrei să mă pui să săvîrşesc ?

Cînd persanul îl văzu pe Hassan atîta de mîniat, întrucît avea alte gînduri cu el, nu vroi să stăruie mai mult în ziua aceea, ci îi zise :

— O, Hasan, ceea ce ţi-am spus, cînd ţi-am cerut să te lepezi de legea ta, nu a fost decît o prefăcătorie din parte-mi, ca să-ţi pun credinţa la încercare şi să-ţi ajut să dovedeşti, în felul acesta, o mare vrednicie dinaintea Atoate-răsplătitorului ! Pe urmă, adăugă : Singurul meu gînd, dacă te-am adus aici, este de a te învăţa, în singurătate, tainele ştiinţei ! Ia te uită la muntele acesta ascuţit, care se ridică deasupra mării ! Este Muntele-Norilor ! Şi în el se află lucrurile cele trebuincioase pentru elixirul preschimbărilor. Şi, dacă vrei să te laşi dus pe vîrful lui, mă jur ţie, pe Foc şi pe Lumină, că n-o să ai a te căi de nimic ! Căci, de-aş fi vrut să te duc fără de voia ta acolo, aş fi făcut lucrul acesta pe cînd dormeai ! Or, de îndată ce o să ajungem pe culme, avem să culegem tulpinile de buruieni care cresc pe tărîmul acela de deasupra norilor. Şi am să-ţi arăt atunci ce trebuie să faci !

Iar Hassan, care, fără de voia lui, se simțea stăpînit de vorbele vrăjitorului, nu îndrăzni să nu se supună nicicum, și spuse :

— Ascult și mă supun !

Pe urmă, aducîndu-și aminte cu jale de mama și de țara lui, începu să plîngă cu amar.

Atunci Bahram îi zise :

— Nu plînge, Hassane ! Ai să vezi în curînd ce dobîndești urmînd sfaturile mele !

Și Hassan întrebă :

— Da cum o să putem sui noi pe muntele acesta drept ca un perete ?

Vrăjitorul răspunse :

— Asemenea piedică să nu te sperie ! Avem să ajungem mai lesne ca pasărea !

Spunînd vorbele acestea, persanul scoase de sub haină o tobiță de aramă, peste care era întinsă o piele de cocoș, și pe care erau săpate niște litere talismanice. Și începu să bată cu degetele în daireaua aceea. Și pe dată se ridică un nor de pulbere, și din mijlocul lui se auzi un nechezat prelung ; și, într-o clipită, se și ivi dinaintea lor un cal negru înaripat, care începu să bată în pămînt cu copita, aruncînd foc pe nări. Și persanul încălecă pe el îndată și îl ajută și pe Hasan să se aburce la spatele lui. Și, numaidecît, calul bătu din aripi și porni în zbor ; și, în mai puțin timp decît ar fi de trebuință ca să deschizi o pleoapă și s-o închizi pe cealaltă, îi și duse pînă pe vîrful Muntelui-Norilor. Pe urmă, pieri.

Atunci persanul se uită la Hassan cu un ochi tot atîta de crunt ca și pe țărmul mării, pufni într-un hohot de rîs năprasnic, și strigă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și sfioasă tăcu.

Urmă :

... pufni într-un hohot de rîs năpraznic, și strigă :
— Acuma, Hassane, te afli cu totul sub puterea mea ; și nimenea nu are să te mai poată scăpa ! Pregătește-te, dar, să-mi îndeplinești cu inimă supusă orice voie, și începe, pînă una alta, cu a te lepăda de credința ta și a mărturisi că singura putere este Focul, părintele Luminii !

Cînd auzi vorbele acestea, Hassan se trase îndărăt strigînd :

— Nu este alt Dumnezeu decît unul Allah ! Și Mahomed este trimisul lui Allah ! Ci tu, o, ticăloase persane, nu ești decît un necredincios și un păgîn ! Și Stăpînul Atotputerii are să te pedepsească prin mine !

Și Hassan, iute ca fulgerul, se repezi la vrăjitor și îi smulse din mîini daireaua ; pe urmă, îl împinse înspre marginea muntelui cel ascuțit și, încordîndu-și voinicește amîndouă mîinile, îl aruncă în prăpastie. Și vrăjitorul cel sperjur și necredincios, dîndu-se de-a rostogolul, căzu și se zdrobi de stîncile mării, și își dete duhul întru păgînie. Și Eblis îi înhăță sufletul, ca să ațîțe cu el focul gheenei. Și iacătă de ce moarte muri Bahram magul, vrăjitorul cel ticălos și alchimist.

Iar Hassan, scăpînd în felul acesta de insul care vroia să-l facă a săvîrși toate mișeliile, începu dintru-ntîi să cerceteze pe toate fețele daireaua cea vrăjită, pe care era întinsă pielea de cocoș. Ci, ne-

știind cum să se slujească de ea, socoti că-i mai bine să nu se slujească nicicum; așa că și-o atîrnă la centură. După care, rotindu-și ochii împrejur, văzu că în adevăr vîrful de munte pe care se afla era atît de înalt încît se ridica deasupra norilor strînși pe la poalele lui. Și o cîmpie fără de sfîrșit se întindea pe acea culme și închipuia, între cer și pămînt, un fel de mare fără apă. Și departe de tot ardea un foc mare și sclipitor. Și Hassan gîndi: „Acolo unde-i foc, se află și o făptură omenească!" Și porni într-acolo afundîndu-se în acea cîmpie unde, drept orice suflet, nu era decît sufletul lui Allah! Și, cînd se apropie de țintă, putu într-un sfîrșit să bage de seamă că focul cel sclipitor nu era, în bătaia de soare, decît strălucirea unui palat de aur, ridicat pe patru stîlpi înalți, tot de aur.

La priveliștea aceea, Hassan se întrebă: „Ce rege ori ce ginn o fi putînd să locuiască prin asemenea locuri?" Și, cum era tare ostenit de toate zbuciumările prin cîte trecuse, ca și de drumul cel lung pe care îl străbătuse, își zise: „Cu mila lui Allah, am să mă duc la palatul acesta și am să cer portarului să-mi dea oleacă de apă și ceva de mîncare, ca să nu mor de foame. Și, de-o fi un om de bine, are să mă adăpostească pe o noapte în vreun ungher!" Și, dîndu-se în voia soartei, ajunse dinaintea porții celei mari, care era tăiată dintr-o piatră de smarald; și, trecînd pragul, intră în curtea de la intrare.

Or, nici nu făcu bine cîțiva pași în acea curte, că Hassan și zări două fete, frumoase de te amețeau, care ședeau pe o laviță de piatră și jucau șah. Și, întrucît erau tare cufundate în jocul lor, nu băgară de seamă dintru început intrarea lui Hassan.

Cea mai tînără însă, cînd auzi călcătura paşilor lui, săltă capul şi îl văzu pe frumosul Hassan, care şi el se oprise cînd le zărise. Şi fata se ridică repede şi spuse surorii sale :

— Ia te uită, sora mea, ce flăcău frumos ! De bună seamă că acesta trebuie să fie nefericitul pe care vrăjitorul Bahram îl aduce în fiecare an de pe Muntele-Norilor ! Da cum o fi putut să facă, de-a scăpat din mîinile diavolului acela ?

La vorbele acestea, Hassan, care dintru-ntîi nu cuteza să se mişte din loc, înaintă către fete şi, aruncîndu-se la picioarele celei mai tinere, strigă :

— Aşa-i, o, stăpînă a mea, sînt chiar sărmanul acela !

Şi fata, dacă îl văzu la picioarele ei pe flăcăul cel atît de frumos, cu stropi de lacrimi pe marginea ochilor lui negri, se simţi tulburată pînă în străfundurile inimii ; şi, cu o faţă plină de milă, se ridică şi îi spuse surori-si, arătîndu-l pe tînărul Hassan :

— Fii martoră, sora mea, că din clipa aceasta mă jur, dinaintea lui Allah şi dinaintea ta, că mi-l fac frate pe tînărul acesta şi că vreau să împart cu el plăcerile şi bucuriile din zilele frumoase, şi necazurile şi supărările din zilele mai puţin fericite !

Şi îl luă pe Hassan de mînă, şi îl ajută să se ridice de jos, şi îl îmbrăţişă aşa cum o soră iubitoare îl îmbrăţişează pe un frate drag. Pe urmă. ţinîndu-l mai departe de mînă, îl duse în lăuntrul palatului, unde, mai înainte de orice, începu prin a-i face la hammam o baie care îl învioră cu totul ; după care, îl îmbrăcă în nişte haine falnice, aruncînd hainele lui cele vechi şi murdare de drum, şi, ajutată de sora sa, care veni după ei la hammam, îl

duse în odaie la ea, sprijinindu-l de un braţ, în vreme ce soră-sa îi ţinea de celălaltul. Şi cele două fete îl poftiră pe tînărul lor oaspete să şadă jos între ele, ca să mănînce. Pe urmă, cea mai tînără îi zise :

— O, frate al meu prea iubit, o, dragule, tu, care cu venirea ta faci pietrele casei să dănţuiască de bucurie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi patra noapte

Urmă

...vrei să ne spui numele cel fermecător pe care îl porţi şi pricina care te-a adus la poarta casei noastre ?

El răspunse :

— Află, o, soră care mă întrebi, şi tu, mai marea noastră, că mă cheamă Hassan. Ci, în ce priveşte pricina care m-a adus la palatul vostru, apoi aceea-i soarta mea cea norocoasă ! Este însă adevărat că, dacă am ajuns aici, nu am ajuns decît după ce am îndurat tare mari necazuri !

Şi povesti toate cîte le păţise cu vrăjitorul Bahram magul, de la început pînă la sfîrşit. Ci nu este de nici un folos să le mai spunem încă o dată. Şi cele două surori, mîniate de purtarea persanului, strigară amîndouă deodată :

— O, cîinele afurisit ! Că şi-a meritat moartea, şi

bine ai făcut, o, frate al nostru, de i-ai precurmat pe veci putinţa de a se mai bucura de răsuflarea vieţii!

După care, cea mai mare se întoarse către cea mai mică şi îi zise:

— O, Boboc-de-Trandafir, acuma este rîndul tău să-i povesteşti fratelui nostru povestea noastră, ca s-o ţină minte!

Şi fermecătoarea Boboc-de-Trandafir spuse:

— Află, o, frate al meu, o, prea-frumosule, că noi sîntem nişte domniţe! Pe mine mă cheamă Boboc-de-Trandafir, iar pe sora mea, care-i aci de faţă, o cheamă Boabă-de-Mirtă; şi, tot aşa, mai am alte cinci surori, încă şi mai frumoase decît noi, care acuma sînt plecate la vînătoare, şi care nu au să mai zăbovească mult pînă să se întoarcă. Pe cea mai mare dintre noi o cheamă Steaua-Dimineţii, pe cea de a doua o cheamă Steaua-Serii, pe cea de a treia o cheamă Cornalina, pe cea de a patra o cheamă Smaralda, pe cea de a cincea o cheamă Dediţea. Iar eu sînt cea mai mică dintre toate şapte. Şi sîntem toate surori după tată, dar nu şi după mamă; iar eu şi cu Boabă-de-Mirtă sîntem surori şi după mamă. Or, tatăl nostru, care este unul dintre regii cei atotputernici peste ginni şi peste marezi, este un înfumurat şi un asupritor care, socotind că nimenea nu este vrednic să ajungă soţ al vreuneia dintre fetele lui, s-a jurat că nu are să ne mărite niciodată. Şi, ca să fie încredinţat că voinţa lui nu are să fie încălcată vreodată, şi-a chemat vizirii şi i-a întrebat: „Nu cumva ştiţi vreun loc pe unde nu umblă nici oamenii şi nici ginnii, şi care ar putea să le slujească de locuinţă celor şapte fete ale mele?“ Vizirii răspunseră: „Şi oare pentru ce, o, rege al nostru?“ El spuse: „Ca să le pun pe cele şapte fete ale mele la adăpost de oamenii şi de ginnii de parte bărbătească!“ Ei

spuseră : „O, rege al nostru, noi gîndim că femeile și fetele nu au fost zămislite de către Cel-binefăcător decît ca să se împreune cu bărbații prin părțile cele mai simțitoare ale trupului lor ! Și, de altminteri, însuși Proorocul (cu el fie rugăciunea și pacea !) a spus : «Nici o femeie nu va îmbătrîni fecioară în Islam !» Ar fi, dar, o mare rușine pe capul regelui, dacă fetele lui ar îmbătrîni cu fecioria lor ! Și-apoi, pe Allah ! păcat de tinerețele lor !“ Ci părintele nostru răspunse : „Mai bine să le văd moarte, decît să le mărit !“ Și adăugă : „Dacă nu-mi arătați numaidecît locul de care vă întreb, capetele voastre au să vă zboare de pe grumaji !“ Atunci vizirii răspunseră : „Dacă-i așa, o, măria-ta, află că este un loc gata găsit spre a-ți pune fetele la adăpost : este Muntele-Norilor, în care, pe vremurile de demult, sălășluiau efriții cei răzvrătiți împotriva poruncilor lui Soliman. Acolo se află un palat de aur, zidit odinioară de efriții cei răzvrătiți, spre a le sluji de adăpost, dar care de atunci a rămas părăsit și șade pustiu. Iar locul unde-i așezat este prielnic, căci se bucură de un aer minunat și-i coperit cu belșug de copaci roditori, și cu ape plăcute, mai reci ca gheața și mai dulci ca mierea !“ La vorbele acestea, tătînele nostru nu mai zăbovi a ne trimite aici, cu o liotă falnică de ginni și de marezi care, odată ce ne așezară în pustietate, se întoarseră la împărăția tatălui nostru. Or, noi, de cum am ajuns aici, am și văzut că în adevăr locul acesta, departe de toate făpturile lui Allah, este un loc înflorit, bogat în păduri, cu pajiști însorite, cu livezi și cu izvoare de ape vii ce curg din belșug, asemenea unor salbe de mărgăritare și unor năvlapi de argint ; și văzurăm că pîraiele se îmbulzesc unele peste altele, ca să privească și să oglindească florile care le zîmbesc ; și văzurăm

că văzduhul este vrăjit de ciripeli și de miresme; și că porumbeii gulerați și turturelele psalmodiază pe ramurile primăverii și cîntă laude Atoatefăcătorului; și că lebedele plutesc mîndre pe ape; și că păunii, în straiele lor falnice, învrîstate cu corai și cu nestemate în mii de culori, sînt ca niște tineri însurăței; că pămîntul este un pămînt neprihănit și amirosind a pomișori de camfor, împodobit cu toate podoabele raiului; și că, într-un sfîrșit, este o țară aleasă și binecuvîntată! Încît, o, frate al meu, nu ne simțim deloc nefericite că trăim într-o țară ca aceasta, în palatul acesta de aur; și, mulțumindu-i pururea celui Atoaterăsplătitorului pentru huzururile sale, nu ne pare rău decît de un lucru, și anume că nu avem în tovărășia noastră nici un bărbat care să ne bucure cu chipul lui cînd ne deșteptăm dimineața, și care să aibă o inimă iubitoare și gingașă. Pentru aceasta, o, Hassan, ne vezi acuma atîta de bucuroase de venirea ta!

Și, după ce vorbi așa, fermecătoarea Boboc-de-Trandafir îl muie pe Hassan în alinturi și daruri, așa cum se face între frați și între prieteni, și șezu cu drag la taifas mai departe cu el.

Estimp, veniră și celelalte cinci domnițe, surorile frumoaselor Boboc-de-Trandafir și Boabă-de-Mirtă; și, vrăjite și răpite de vederea unui flăcău atîta de frumos și a unui frate atîta de plăcut, îi făcură cea mai dulce și mai călduroasă primire. Și, după salamalekurile și cele dintîi urări și cuvinte, îl puseră să jure că are să rămînă cu ele o lungă bucată de vreme.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci și cincea noapte.

Urmă :

Și Hassan, care nu vedea nici o piedică împotriva acelei dorinți, se jurui din toată inima. Și rămase pe lîngă ele, în palatul acela plin de minuni, și, din acea clipă, fu soțul lor la toate vînătorile și la toate plimbările. Și se bucura și se simțea fericit că are niște surori așa de fermecătoare și așa de gingașe ; iar ele se simțeau minunat că au un frate așa de frumos și de desfătător. Și își petreceau zilele zburdînd împreună prin poieni și de-a lungul pîraielor ; iar seara se dăscăleau laolaltă, Hassan povestindu-le despre obiceiurile din țara lui de baștină, iar fetele povestindu-i datinile ginnilor, ale marezilor și ale efriților. Și viața aceasta plăcută îl făcea tot mai frumos din zi în zi, și da chipului său o înfățișare chiar ca a lunii. Și dragostea lui de frate cu cele șapte surori, mai ales cu tinerica Boboc-de-Trandafir, se întemeia întocmai ca frăția unor copii născuți din același tată și din aceeași mamă.

Or, într-o zi, pe cînd ședeau împreună și cîntau într-un crîng, zăriră deodată un vîrtej mare de pulbere ce se ridica pînă la cer și acoperea fața soarelui ; și venea iute către ei, cu un vuiet ca de tunet. Și cele șapte domnițe, cuprinse de spaimă, îi spuseră lui Hassan :

— Oh ! fugi repede și ascunde-te în foișorul din grădină !

Și Boboc-de-Trandafir îl luă de mînă și se duse cu el să-l ascundă în foișor. Și iacătă că trîmba se risipi, și de sub ea se ivi o oaste întreagă de ginni și de marezi ! Or, oastea aceea era un alai pe care

îl trimisese la fetele lui regele din Ginnistan, ca să le aducă la el, să fie de față la ospețele cele mari pe care avea de gînd să le dea în cinstea unuia dintre regii megieși. Și, la vestea aceasta, Boboc-de-Trandafir dete fuga la ascunzătoarea lui Hassan ; și îl îmbrățișă, cu lacrimi în ochi și cu pieptul uscat de sughițuri jalnice, și îl înștiință că și ea și surorile ei au să plece, și îi spuse :

— Însă, o, frate al meu, tu să aștepți întoarcerea noastră în palatul acesta, peste care ești stăpîn deplin ! Și iată cheile de la toate odăile ! Și îi dete cheile, adăugînd : Numai că, te rog fierbinte, ya Hassan, și te juruiesc pe sufletul tău drag, să nu care cumva să deschizi odaia care se încuie cu cheia ce poartă ca semn peruzeaua aceasta încrustată în ea! Și îi arătă cheia cu pricina. Și Hassan, tare mîhnit de plecarea ei și a surorilor ei, o îmbrățișă plîngînd și îi făgădui că are să aștepte, neclintit, întoarcerea lor, și că nu are să deschidă ușa a cărei cheie avea ca semn peruzeaua încrustată în ea. Și fata, dimpreună cu cele șase surori ale ei, care veniră pe furiș să-l vadă pe fratele lor înainte de plecare, își luară bun-rămas cu multă duioșie de la Hassan, și toate îl sărutară, una cîte una ; pe urmă, împreună cu alaiul, își luară numaidecît drumul către țara părintelui lor.

Iar Hassan, dacă se văzu singur în palat, fu cuprins de o mare mîhnire ; și, dacă se pomeni în singurătate, după ce fusese în tovărășia cea minunată a celor șapte surori, își simți pieptul tare apăsat ; și, căutînd să-și spulbere și să-și domolească părerile de rău, se apucă să cerceteze, una cîte una, odăile fetelor. Și, văzînd locul în care trăiau ele și lucrurile lor frumoase, își simțea sufletul cuprins de foc și inima bătînd tulburată. Și ajunse în felul acesta dinaintea ușii care se descuia cu cheia ce era însem-

nată cu peruzeaua încrustată în ea. Ci nu vroi nicidecum să se slujească de acea cheie, și se întoarse de la ușă. Pe urmă, gîndi: „Cine știe pentru ce m-o fi sfătuit atîta sora mea Boboc-de-Trandafir să nu deschid ușa asta! Și ce s-o fi putînd afla, acolo în lăuntru, așa de tainic încît să-mi fie pusă o atare oprelişte? Da, dacă așa-i voința surorii mele, nu am decît să răspund că ascult și că mă supun!“ Și plecă, și, întrucît se lăsa noaptea și îl apăsa singurătatea, se duse să se culce, ca să-și adoarmă mîhnirea. Ci nu izbuti să închidă ochii, atîta stăruia în mintea lui ușa aceea poprită; și gîndul acesta îl chinuia atît de tare încît își spuse: „Da dacă tot m-aș duce s-o deschid?“ Ci gîndi: „Mai bine să aștept pînă mîine dimineață!“ Pe urmă, nemaiputînd să aștepte așa, neadormit, se ridică, zicîndu-și: „Mai bine mă duc să descui acuma, numaidecît, ușa aceea și să văd ce-o fi în iatacul pe care îl închide, măcar de-ar fi să-mi găsesc și moartea acolo!“ Și, ridicîndu-se, aprinse un opaiț și se duse la ușa cea tainică. Și băgă cheia în broască, iar zăvorul se descuie fără de nici o cazna; și ușa se deschise ca de la sine, fără de nici un zgomot; și Hassan intră în odaia în care da acea ușă.

Or, degeaba privi el în toate părțile, căci nu văzu dintru-ntîi chiar nimic: nici un lucru, nici o rogojină, nici un preș. După ce însă dete o roată prin încăpere, zări într-un ungher, lipită de perete, o scară de lemn negru, care ducea sus la o bageacă tăiată în tavan. Și Hassan, fără a șovăi, își puse jos opaițul și, cățărîndu-se pe scară, se sui pînă la tavan și, de acolo, se strecură prin bageacă. Și, cînd scoase capul prin bageaca aceea, se pomeni deodată afară, la fața unei terase ce se întindea chiar peste tavanul odăii.

Atunci Hassan se sui pe terasă. Iar terasa aceea era plină cu ierburi și cu copăcei, întocmai ca o

grădină ; și acolo, sub tainica lumină a lunii, văzu așternîndu-se, în mijlocul tăcerii pămîntului, cea mai frumoasă priveliște care a vrăjit vreodată un ochi de om...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci și șasea noapte

Urmă :

...cea mai frumoasă priveliște care a vrăjit vreodată un ochi de om. La picioarele lui, dormind în tihnă, se întindea un lac mare, în care se oglindea toată strălucirea cerului și unde țărmul, cu toate crețurile dulci ale apei, surîdea de frunzișurile clătinale ale dafinilor, de mirții înfloriți, de migdalii încununați cu zăpada lor, de steblele de glicine, și cînta imnul nopții din toate glasurile păsărelelor lui. Și pînza de mătasă, cuprinsă între piepturi de tufișuri bătrîne, se întindea mai departe, să scalde temeliile unui palat cu liniile zidirii ciudate, cu niștea bolte străvezii, țîșnind în limpezimea și în cleștarul cerurilor. Și, de la palatul acela, se întindea pînă la apă, peste o punte de marmoră și de mozaic, o podea împărătească, pardosită cu lespezi puse rînduri-rînduri, și cu pietre de rubin, și pietre de smarald, și pietre de argint, și pietre de aur. Și pe podina aceea se boltea, sprijinit de patru stîlpi subțiri de alabastru trandafiriu, un uranisc de mătase verde, ce ocrotea cu dulceața umbrei lui un jeț cioplit din

lemn de aloe și din aur, măiestrit lucrat, pe care spînzura o viță de vie cu ciorchini grei și cu boabe de mărgăritar mari cît ouăle de porumbel. Și totul era înconjurat de o împletitură făcută din foițe de aur roșu și de argint. Și peste toate acele lucruri neprihănite dăinuia atîta armonie și atîta frumusețe, încît nici o făptură omenească, să fi fost însuși Khosroe ori Kaissar, nu ar fi putut să închipuiască ori să durcze niște minunății ca acelea.

Încît Hassan, înmărmurit, nu mai cuteză nici să se miște, de frică să nu tulbure tihna plăcută a acelor locuri ; cînd, dintr-o dată, văzu cum se desprinde de pe cer și cum coboară vădit către lac un stol de păsări mari. Și iacătă că se lăsară chiar pe țărmul apei ; și erau în număr de zece ; și penele lor frumoase, albe și dese, măturau iarba în mersul lor legănat și galeș. Și, în toate mișcările lor, parcă ar fi ascultat de o pasăre mai mare și mai frumoasă decît toate celelalte, și care se îndreptase încetișor către podina aceea, și se așezase în jeț. Și, deodată, toate zece laolaltă, cu o mișcare gingașă, se despuiară de penele lor. Și, aruncînd mantiile acelea, se iviră zece lune, de o frumusețe neprihănită, în chip de zece fecioare, goale din creștet pînă în talpă. Și, rîzînd, săriră în apa care le întîmpină cu o ploaie de nestemate. Și se scăldară cu mare încîntare, hîrjonindu-se laolaltă : iar cea mai frumoasă se repezea după ele, le prindea și le tăvălea într-un potop de alinturi, și le gîdila și le mușluia ! Și ce mai chicoteli ! Și ce mai dezmierdări !

Cînd sfîrșiră scalda, ieșiră din lac ; iar cea mai frumoasă se sui iarăși pe podină și se duse să șadă în jeț, neavînd altă îmbrăcăminte pe ea decît pletele ei. Și Hassan, privindu-i nurii, simți cum își pierde mințile ; și gîndi : „Ah ! acuma știu bine de ce Boboc-de-Trandafir, sora mea, m-a oprit să des-

chid ușa aceasta! Iacătă că tihna mea s-a dus pe veci!" Și cerceta mai departe cu de amănuntul felu-ritele frumuseți ale fecioarei goale. Ce minunăție! ah! și ce nu văzu el atunci! În adevăr, nu încape nici o îndoială, fata aceea era cel mai desăvîrșit lucru ieșit din mîinile Atoateziditorului. Oh! ce goliciune strălucită! Gingășia gîtului ei și lumina ochilor cei negri erau mai presus decît a gazelelor; iar mijlocul ei înalt și subțire îmbăta mai tare decît arakaua. Părul ei de neguri era o noapte de iarnă, deasă și întunecată. Gura-i aidoma cu un trandafir era gemma pecetei lui Soliman. Dinții-i de fildeș tînăr erau o salbă de mărgăritare, ori niște pietricele de grindină croite pe-o măsură; gîtu-i era un stîlp de argint; pîntecele avea unghere și cotloane, iar spatele gropițe și caturi; buricul ei era atît de larg încît ar fi putut cuprinde o uncie întreagă de mosc negru; coapsele-i erau voinice, și deopotrivă de tari și de mlădioase, ca niște perne umplute cu puf de struț; iar deasupra lor, în cuibu-i cald și vrăjitor, aidoma unui iepuraș fără urechi, sta o istorie plină de slavă, cu terasa și cu bătătura ei, și cu vîlcelele ei ca pîlnia, în care să te tot lași să luneci, ca să uiți negrele amaruri. Și tot așa ai fi putut gîndi că-i și ca o boltă de cleștar, rotundă pe toate părțile și clădită pe o temelie vîrtoasă; ori că-i un tas de argint, stînd răsturnat. Și chiar că numai unei fecioare cumu-i aceasta i s-ar potrivi versurile poetului:

Fecioara, cum venea atunci spre mine,
În frumusețea-i caldă îmbrăcată,
Ca trandafiru-n trandafirii lui,
Cu sîni ca două rodii, dintr-odată
„Iată un trandafir și două rodii!"
Strigai vrăjit, din inima mea toată.

Ci mă-nşelam ! A-ţi semui obrajii
Cu trandafirii, o, frumoasă fată,
Şi sînii-ţi tari cu nişte biete rodii,
Greşeală e ! Pentru că, niciodată,
Nici trandafirii de pe trandafiri,
Nici rodiile mîndre n-au să poată
Să-ţi fie-asemeni — căci pe trandafiri
Poţi să-i miroşi ; pe rodii, ca pe-o roadă,
Le poţi culege ; dar, tu, minunată,
Cine-ar putea să se mîndrească, oare,
Că te-a atins ori mirosit vreodată ?

Şi-aşa era fecioara care se suise să stea, falnică şi goală, în jeţ, pe malul lacului.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi şaptea noapte

Urmă :

După ce se odihni de scaldă, fata spuse către tovarăşele sale, culcate lîngă ea pe podeaua aceea :

— Daţi-mi hainele de îmbrăcat pe dedesubt !

Şi fetele veniră şi îi puseră, drept veşmînt, numai o năframă de zarafir pe umeri, o basma străvezie pe cap, şi o centură de atlaz peste mijloc. În felul acesta o împodobiră ! Şi era ca o mireasă, şi mai minunată decît toate minunile. Şi Hassan se uita la ea, ascuns pe după pomii de pe terasă şi, cu toată dorinţa care îl îndemna să i se arate înainte, nu izbuti să facă nici

o mişcare, atîta de înlemnit era de uimire, şi atîta de pierit era de tulburare. Şi fata spuse :

— O, domniţelor, iacătă că se face ziuă şi-i vremea să ne pregătim de plecare, căci ţara noastră-i departe şi ne-am răsfăţat destul !

Atunci fetele o îmbrăcară în mantia ei de pene, se îmbrăcară apoi şi ele la fel, şi toate laolaltă îşi luară zborul, punînd lumină pe cerul dimineţii.

Atîta ! Şi Hassan, înmărmurit, le urma cu ochii şi, încă mult timp după ce pieriseră, el tot mai scruta zarea îndepărtată, năpădit amarnic de o dragoste cum niciodată nu i se mai aprinsese în suflet la vederea nici unei fete de pe pămînt. Şi lacrimi de dor şi de iubire începură să-i curgă pe obraji, şi strigă : „Ah, Hassan, sărmane Hassan ! Iacătă-ţi acuma inima în mîinile fetelor acestea de ginni, pe tine, pe care nici o frumuseţe nu te-a putut opri în ţara ta !" Şi, cufundat într-o visare adîncă, şi cu obrazul în palmă, ticlui versurile acestea :

Ce zori de ziuă albe te alină
În roua albă-a zării de argint ?
Înveşmîntată-ntr-o lumină lină
Şi-n frumuseţea ta de mărgărint,
O, tu, cea dusă, te ivişi, senină,
Doar ca să-mi pui în suflet flori ce mint
Şi chinul care inima-mi dezbină ?
Cum de pot spune unii, cum pretind
Că dragostea e de dulceaţă plină ?
Ah, chinu-acesta dacă e alint,
Atunci amarul smirnei ce-i, regină ?

Şi tot aşa oftă într-una, mai departe, fără să închidă ochii, pînă se ivi soarele. Pe urmă, coborî pe ţărmul lacului şi începu să rătăcească încolo şi încoace, adulmecînd în văzduhul proaspăt miresmele lăsate de domniţe. Şi se mistui aşa ziua întreagă,

aşteptînd să vină iar noaptea, ca să se suie iarăşi pe terasă, nădăjduind că păsările au să se mai întoarcă. Ci nimeni nu mai veni în noaptea aceea, şi nici în nopţile următoare. Şi Hassan, deznădăjduit, nu mai vroi nici să mănînce, nici să bea, nici să se culce, şi nu făcu alta decît să se îmbete tot mai tare de dorul lui după necunoscuta aceea. Şi, în felul acesta, se subţia şi slăbea ; şi puterile îl părăsiră încet încet, şi bietul Hassan se lăsă să cadă moale la pămînt, zicîndu-şi: „Moartea-i mai de dorit decît această viaţă de suferinţă!"

Estimp, cele şapte domniţe, fetele regelui de peste Ginnistan, se întoarseră de la ospeţele unde fuseseră poftite de tatăl lor. Şi cea mai mică dintre ele, chiar pînă a-şi schimba hainele de drum, dete fuga să-l caute pe Hassan. Şi îl găsi în odaia lui, întins pe pat, tare îngălbenit şi tare schimbat ; şi sta cu pleoapele închise, şi lacrimile îi curgeau domol pe obraji. Şi fata, cînd îl văzu aşa, dete un ţipăt de spaimă şi se repezi la el şi îl cuprinse în braţe, aşa cum face o soră cu fratele ei, şi îl sărută pe frunte şi pe ochi, zicîndu-i :

— O, frate al meu preaiubit, pe Allah ! mi se rupe inima cînd te văd în starea aceasta ! Ah, spune-mi ce te doare, ca să-ţi caut leacul !

Şi Hassan, cu pieptul zguduit de suspine, făcu din cap şi din mînă un semn care vroia să însemne : „Nu !" şi nu rosti nici o vorbă. Şi fata, năpădită de lacrimi, şi cu mîngîieri nemărginite în glas, îi spuse :

— Fie-ţi milă, o, frate al meu Hassane, suflet al sufletului meu, desfătare a pleoapelor mele : cînd îţi văd ochii cufundaţi de slăbiciune în găvanele lor, şi trandafirii stinşi din obrajii-ţi scumpi, viaţa mi se întunecă şi nu mai are nici un farmec ! Te juruiesc, pe sfînta dragoste care ne leagă, nu-ţi mai tăinui suferinţele şi chinul faţă de o soră care este gata

să-ți răscumpere viața cu prețul a o mie de vieți de-ale ei !

Și, pierdută, îl acoperea cu sărutări și îi ținea mîinile amîndouă strînse la sînul ei, și așa îl ruga, stînd în genunchi lîngă patul lui. Și Hassan, după un răstimp, scoase un șir de suspine grele și, cu glasul stins, ticlui stihurile acestea :

De m-ai privi mai cu luare-aminte,
Pricina suferinței mi-ai vedea,
Și n-ar mai trebui să-nșir cuvinte.
Ci la ce bun să-mi știi durerea grea,
Cînd nici un leac nu am de-aci-nainte ?

Vai, inima mea s-a pierdut cu firea,
Și ochii-mi pururi treji nimic nu văd !
Iar ceea ce a dus cu ea iubirea,
Numai iubirea poate da-ndărăt !

Pe urmă, lacrimile lui Hassan se revărsară din belșug ; și adăugă :

— Ah, sora mea, ce ajutor ai mai putea să-i aduci cuiva care suferă din vina lui ? Și-apoi, tare mi-e teamă că nu ai să poți decît să mă lași să mor de chinul și de nenorocul meu !

Ci fata strigă :

— Numele lui Allah fie cu tine și împrejurul tău, o, Hassan ! Ce tot spui tu ? De-ar fi să-mi pierd și sufletul, eu nu pot face altceva decît să-ți vin în ajutor !

Atunci Hassan, cu suspine în glas, spuse :

— Află, dar, o, sora mea Boboc-de-Trandafir că sînt zece zile de cînd n-am mai mîncat nimic, și aceasta din pricina cutăror și cutăror lucruri care mi s-au întîmplat !

Și îi povesti toată pățania lui, fără a uita nici un amănunt.

Şi, dacă auzi istorisirea lui Hassan, Boboc-de-Trandafir, departe de a se arăta necăjită, cum ar fi putut să fie, se simţi cuprinsă cu totul de jalea lui şi începu să plîngă laolaltă cu el.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci şi opta noapte

Urmă :

După care, Boboc-de-Trandafir spuse :

— O, fratele meu, linişteşte-ţi sufletul drag, limpezeşte-ţi ochii şi şterge-ţi lacrimile ! Căci mă jur ţie că sînt gata să-mi primejduiesc viaţa care îmi este dragă şi sufletul meu cel scump, ca să îndrept ce ai păţit şi să-ţi împlineşti dorul, ajutîndu-te s-o ai pe acea necunoscută pe care ai îndrăgit-o, inşallah ! Ci te sfătuiesc, o, frate al meu, să ţii în taină lucrul acesta, şi să nu le spui surorilor mele nici o vorbă, altminteri te primejduieşti să te pierzi, şi mă pierzi şi pe mine odată cu tine. Şi dacă ţi-or pomeni ele ceva despre uşa cea oprită, şi dacă te-or întreba despre ea, tu să le spui : „Habar nu am de uşa aceea !“ Şi dacă s-or mîhni că te văd atîta de zaif, şi dacă ţi-or pune vreo întrebare, să le spui : „Dacă sînt aşa, sînt din pricină că am tînjit prea mult singur de lipsa voastră. Şi inima mea s-a zbuciumat prea mult de dorul vostru !“

Şi Hassan răspunse :

— Hotărît! așa am să le spun! Căci sfatul tău este minunat!

Și o sărută pe Boboc-de-Trandafir, și își simți sufletul că se liniștește și pieptul că i se alină, ușurat în felul acesta de teama cea mare care îl apăsa că are s-o vadă pe sora lui cum se supără pe el din pricina ușii celei tainice! Și, înseninat pe deplin, răsuflă din adînc și ceru de mîncare. Și Boboc-de-Trandafir îl mai sărută o dată și plecă fără de zăbavă, cu lacrimile în ochi, la surorile ei, să le spună:

— Vai, surorile mele! bietul meu frate Hassan este tare bolnav! De zece zile nici un strop de mîncare nu i-a mai intrat în gură, din pricina lipsei noastre și a mîhnirii în care s-a cufundat! L-am lăsat aici singur, bietul de el, fără nimeni care să-i țină de urît; și atunci și-a adus aminte de mama și de țara lui, și amintirile acestea l-au umplut de amărăciune. Of, tare-i vrednică de milă soarta lui, surorile mele!

La vorbele acestea ale blîndei Boboc-de-Trandafir, domnițele, care erau împodobite cu un suflet bun și ușor de înduioșat, deteră fuga să-i ducă de mîncat și de băut fratelui lor; și se străduiră să-l mîngîie și să-l învioreze cu chipurile și cu vorbele lor; și, ca să-l înveselească, îi povestiră toate ospețele și toate minunățiile pe care le văzuseră la palatul tatălui lor, în Ginnistan. Și, vreme de o lună de zile, nu conteniră să-i dovedească cele mai alese și mai duioase îngrijiri, ci fără să izbutească a-l tămădui întru totul.

La sfîrșitul lunii aceleia, domnițele, afară de Boboc-de-Trandafir, care le rugă să-i îngăduie să rămînă în palat, ca să nu-l lase singur pe Hassan, plecară la vînătoare, după obiceiul lor; și ele se mărturisiră îndatorate surorii lor mai mici pentru grija ce-o avea față de oaspetele lor. Or, de îndată ce ele plecară, Boboc-de-Trandafir îl ajută pe Hassan să se

scoale, îl luă în brațe și îl duse pe terasa peste care se întindea lacul. Și acolo, luîndu-l la sîn și odihnindu-i capul pe umărul ei, îi zise :

— Spune-mi acuma, mielușelul meu, în care dintre chioșcurile acestea care se înșiruiesc pe malul lacului ai văzut-o pe aceea care îți pricinuiește atîtea lacrimi ?

Și Hassan răspunse :

— N-am văzut-o în nici unul dintre chioșcurile acestea, ci mai întîi în apa lacului, și apoi pe jețul de pe podeaua aceea !

La vorbele acestea, fata se îngălbeni cu totul la chip și strigă :

— O, păcatele noastre ! Păi, atunci, o, Hassan, aceea-i chiar fiica împăratului ginnilor, acela care domnește peste împărăția cea nemărginită în care tatăl meu nu este decît unul dintre locțiitorii lui ! Și țara în care se află scaunul de domnie al împăratului nostru este la o depărtare de neajuns, și este înconjurată de o mare pe care nici oamenii și nici ginnii nu pot s-o străbată. Și el are șapte fete, iar aceea pe care ai văzut-o tu este cea mai tînără. Și regele are o pază alcătuită numai din niște fecioare războinice, de neam ales, și fiecare dintre ele se află în fruntea unei oști de cinci mii de călărețe viteze. Or, tocmai aceea pe care ai văzut-o tu este cea mai frumoasă și cea mai oțelită dintre toate tinerele împărătești ; și le întrece pe toate la vitejie și la dibăcie. O cheamă Strălucire ! Și vine să se preumble pe aici la fiecare lună nouă, însoțită de fetele curtenilor tatălui său. În ce privește mantiile lor de pene, care le poartă prin văzduhuri ca pe niște păsări, apoi acelea-s din dulapurile de haine ale duhurilor ! Și numai cu ajutorul acelor haine avem să izbîndim noi să ne atingem ținta. Află, dar, o Hassan, că altă cale nu ai ca să ajungi stăpîn pe

făptura ei, decît să pui mîna pe haina ei cea fermecată. Pentru aceasta, nu ai decît să stai ascuns aici și să aștepți întoarcerea ei; și ai să te folosești de clipa cînd ea are să coboare să se scalde în lac, și ai să-i iei mantia, și nimic altceva nu ai să-i mai iei! Și, cu aceasta, o ai și pe ea! Și atunci, ia seama bine să nu care cumva să te înduioșezi de rugămințile ei și nu care cumva să-i dai mantia îndărăt, altminteri ai să fii pierdut fără de izbavă, iar noi toate avem să fim la fel prețul răzbunării ei, și tot așa și tatăl nostru odată cu noi! Mai degrabă înhaț-o de coade și trage-o după tine; și ea are să ți se supună și să te asculte! Și are să se petreacă ce s-o petrece!

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute optzeci și noua noapte

Urmă:

La vorbele acestea spuse de Boboc-de-Trandafir, Hassan fu cuprins de bucurie și simți cum o viață nouă se revarsă în el și îi dă îndărăt deplinătatea puterilor. Și se ridică singur pe picioare și luă în mîini capul surorii sale și îl sărută cu duioșie, mulțumindu-i pentru bunătatea ei. Și amîndoi coborîră în palat și își petrecură vremea taifăsuind plăcut, ba despre una, ba despre alta, laolaltă cu celelalte fete.

Or, a doua zi, care se nimerise tocmai o zi de lună nouă, Hassan aşteptă noaptea ca să se ducă şi să se pitească sub podeaua de pe malul lacului. Şi nu şezu acolo mai mult de cîteva clipite, că se şi auzi un fîlfîit de aripi în tăcerea nopţii şi, la lumina lunii, păsările cele cu atîta nerăbdare aşteptate se iviră şi intrară în lac, după ce îşi scoaseră mantiile de pene şi mătăsurile de dedesubt. Iar minunata Strălucire, fiica regelui regilor ginnilor, îşi cufundă şi ea în apă trupul falnic şi gol. Şi era încă şi mai frumoasă şi mai ispititoare decît întîia oară. Şi Hassan, cu toată încîntarea şi tulburarea care îl cuprinseseră, izbuti să se strecoare, nevăzut, pînă la locul unde fuseseră lăsate hainele, luă mantia de pene a fetei regelui şi se piti degrabă sub podină.

Cînd frumoasa Strălucire ieşi din apă, pricepu, dintr-o aruncătură de ochi, după neorînduiala hainelor împrăştiate pe iarbă, că o mînă străină le pribănise lucrurile. Şi se duse la haine şi văzu că mantia ei pierise. Şi scoase un ţipăt amarnic de spaimă şi de deznădejde, şi începu să se bată peste faţă şi peste piept. Oh, ce frumoasă era aşa, sub lună, deznădăjduita de ea ! Ci tovarăşele ei, cînd auziră ţipătul, se repeziră să vadă ce-i acolo şi, pricepînd ce se întîmplase, îşi luară fiecare degrabă hainele şi, fără a se mai gîndi să-şi şteargă goliciunea udă şi să-şi mai pună mătăsăriile de pe dedesubt, se acoperiră cu penele lor de zburătoare şi, iuţi ca nişte gazele speriate sau ca nişte porumbiţe vînate de erete, fugiră înnebunite către văzduhuri. Şi într-o clipită pieriră, lăsînd-o singură, la marginea lacului, pe plînsa, pe îndurerata, pe necăjita Strălucire, fata regelui lor.

Atunci Hassan, măcar că tremura de tulburare, se repezi din ascunzătoarea lui la fata goală, care o luă la fugă. Iar el se luă după ea împrejurul lacului,

strigînd-o cu numele cele mai gingașe și încredințîn-d o că nu vroia să-i facă nici un rău. Ci ea, ca o căprioară hăituită de cîini, fugea cu mîinile înainte, gîfîind, cu pletele în vînt, înspăimîntată că fusese prinsă așa, în goliciunea trupului ei de fecioară. Hassan însă, alergînd după ea, o prinse, într-un sfîrșit, și o înșfăcă de pletele pe care și le înfășură pe după mînă, și o sili să vină cu el. Atunci ea închise ochii și, supunîndu-se soartei, se lăsă tîrîtă, fără a mai pune nici o împotrivire. Și Hassan o duse în odaia lui, unde, fără a se lăsa înduioșat de rugămințile și de plînsetele ei, o încuie, și fugi numaidecît s-o înștiințeze pe sora lui și să-i ducă vestea cea bună a izbînzii.

Iar Boboc-de-Trandafir dete fuga numaidecît în odaia lui Hassan la prăpădita de Strălucire, care de jale își mușca mîinile și plîngea cu toate lacrimile din ochii ei. Și Boboc-de-Trandafir se aruncă la picioarele ei, ca să-i dovedească cinstire și, după ce sărută pămîntul, îi spuse :

— O, domniță a mea, pacea fie cu tine, și mila lui Allah, și binecuvîntările lui! Tu luminezi locuința aceasta și o înmiresmezi cu venirea ta !

Și Strălucire răspunse :

— Cum ? Tu ești, Boboc-de-Trandafir ? Care va să zică așa îngădui tu să se poarte fiii oamenilor cu fata regelui tău ? Tu știi ce putere are tatăl meu ; și știi că regii ginnilor sînt supușii lui, și că el poruncește peste oștiri întregi de efriți și de marezi nenumărate ca firele de nisip ale mării ; și ai cutezat să primești un om în casa ta, ca să mă prindă, și ai vîndut-o pe stăpîna ta ! Altminteri, cum ar fi găsit omul acesta drumul către lacul în care mă scăldam ?

La vorbele acestea, sora lui Hassan răspunse :

— O, domniță, fiică a regelui nostru, o, tu, cea mai frumoasă și cea mai minunată dintre fetele ginnilor și ale oamenilor! Află că acela care te-a găsit la scaldă, o, neprihănito, este un flăcău fără de pereche. Și-i cu adevărat împodobit cu purtări mult prea fermecătoare ca să nu fi avut nici cel mai mic gînd de a te supăra. Ci atunci cînd ursitoarea a hotărît un lucru, lucrul acela trebuie să se întîmple! Și chiar că numai ursita acestui flăcău frumos care te-a prins l-a făcut să se îndrăgostească de tine cu patimă; iar cei care iubesc sînt vrednici de iertare! Și, dacă te iubește așa cum te iubește, nu are de ce să fie vinovat în ochii tăi! Și-apoi, n-a zămislit oare Allah femeile pentru bărbați? Dacă ai ști, o, stăpînă a mea, cît de bolnav a fost din ziua cînd te-a văzut pentru întîia oară! Era să-și dea și sufletul! Așa!

Și îi povesti mai departe domniței toată năprazna patimei aprinse în inima lui Hassan, și sfîrși spunînd:

— Și să nu uiți, o, stăpînă a mea, că te-a ales, dintre cele zece însoțitoare ale tale, ca pe cea mai frumoasă și mai minunată! Și măcar că și ele erau goale la fel ca tine, și tot atît de lesne ca și tine să fie prinse la scaldă!

Cînd auzi cele spuse de sora lui Hassan, frumoasa Strălucire văzu bine că trebuia să lase orice gînd de fugă, și se mulțumi să scoată un oftat adînc de supunere. Și Boboc-de-Trandafir dete fuga numaidecît să aducă o rochie minunată, cu care o îmbrăcă pe domniță.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Urmă :

După care, îi dete să mănînce şi făcu tot ce putu spre a-i risipi supărarea. Şi frumoasă Strălucire, pînă la urmă, se mai împăcă oleacă şi spuse :

— Văd bine că aşa mi-a fost scris de ursitoare, să fiu despărţită de tatăl meu, de rudele mele şi de locurile din ţara mea ! Şi trebuie să mă supun ursitei !

Iar sora lui Hassan nu pregetă s-o întărească în acest gînd, şi izbuti atîta de bine încît lacrimile domniţei conteniră cu totul şi ea se împăcă într-un sfîrşit cu soarta ei. Atunci, sora lui Hassan pieri o clipă, ca să dea fuga la frate-său şi să-i spună :

— Dă zor şi du-te numaidecît la preaiubita ta, căci clipa este prielnică. Şi, de cum ai să intri în odaie, repede-te de-i sărută picioarele, pe urmă mîinile, pe urmă obrajii. Şi numai după aceea să-i vorbeşti, şi cît mai frumos şi mai drăgălaş cu putinţă !

Şi Hassan, tremurînd de tulburare, se duse la domniţa care, cînd îl văzu, se uită la el cu luare-aminte şi, în ciuda supărării ei, fu peste măsură de încîntată de frumuseţea lui. Ci îşi lăsă ochii în jos, iar Hassan îi sărută picioarele, şi mîinile, şi pe urmă o sărută pe frunte, între ochii amîndoi, spunîndu-i :

— O, domniţă peste cele mai frumoase domniţe, viaţă a sufletelor, bucurie a privirilor, grădină a înţelepciunii, o, regină, o, împărăteasă a mea ! fie-ţi milă, linişteşte-ţi inima şi înseninează-ţi ochii, căci soarta îţi este plină de fericire ! Eu nu am alt gînd faţă de tine decît să-ţi fiu singur sclav credincios, aşa cum sora mea îţi este slujnică. Iar dorinţa mea

nu este să te silnicesc, ci să mă căsătoresc cu tine, după legea lui Allah și a Profetului! Și-atunci, am să te duc la Bagdad, în țara mea, unde am să-ți cumpăr robi și roabe, și o casă vrednică de tine în strălucirea ei. Ah! dacă ai ști ce țară minunată este țara în care se află Bagdadul, cetatea păcii, și ce plăcuți și de treabă și primitori sînt locuitorii săi, și ce dulce și prietenoasă este vecinătatea lor! Și-apoi, am o mamă care-i cea mai bună dintre femei și care are să te iubească întocmai ca pe o fată a ei, și are să-ți gătească cele mai minunate mîncăruri, întrucît, fără de îndoială, mama mea este femeia care știe să gătească cele mai bune mîncăruri din toată țara Irakului!

Așa îi vorbi Hassan tinerei Strălucire, fata regelui de peste Ginnistan! Iar domnița nu-i răspunse nici cu o vorbă, nici cu o literă, nici cu un semn! Și, deodată, se auzi o bătaie la poarta palatului. Și Hassan, care avea în seama lui să deschidă și să închidă porțile, spuse:

— Iartă-mă, o, stăpînă a mea! Am să lipsesc numai o clipită!

Și dete fuga să deschidă poarta. Or, erau surorile lui, care se întorceau de la vînătoare și care, cînd îl văzură însănătoșit și cu obrajii iarăși luminoși, se bucurară și fură încîntate pînă peste marginile încîntării. Iar Hassan se feri să le pomenească de domnița Strălucire, și le ajută să-și ducă belșugul vînatului lor, alcătuit din gazele, din vulpi, din iepuri, din bivoli și din toate soiurile de jivine. Și se purtă față de ele cu o drăgălășenie deosebită, sărutîndu-le rînd pe rînd pe frunte și alintîndu-le și dovedindu-le dragostea sa, cu o căldură cu care nu prea erau dedate din partea lui, întrucît el își păstra toate alinturile pentru sora lor, Boboc-de-Trandafir! Așa că tare plăcut fură uimite de schimbarea aceasta;

ba, celei mai mari dintre fete îi dete prin gînd, pînă la urmă, că trebuie să fie vreo pricină anume care prilejuia o atare voioșie ; și se uită la el cu un zîmbet zefliu, și îi făcu din ochi, și îi spuse :

— O, Hassan, chiar că ne uimește voioșia aceasta nestăpînită a ta, cînd pînă astăzi tu doar primeai mîngîierile noastre, fără-a vroi vreodată să răspunzi la ele ! Oare îți părem mai frumoase în hainele noastre de vînătoare, ori poate că îți sîntem mai dragi acum, ori mai degrabă-s amîndouă pricinile deodată ?

Hassan însă își lăsă ochii în jos și scoase un suspin de să topească pînă și cea mai aspră inimă ! Iar domnițele, uluite, îl întrebară :

— De ce suspini așa, o, fratele nostru ? Și ce ți-a putut tulbura liniștea ? Vrei oare să te întorci lîngă mama ta, în țara ta ? Spune, Hassane, deschide-ți inima față de surorile tale !

Ci Hassan se întoarse către sora sa Boboc-de-Trandafir, care tocmai venea și ea acolo, și îi spuse, îmbujorîndu-se peste măsură :

— Spune tu, mai bine ! Căci mie tare mi-e rușine să le spun pricina care mă tulbură !

Și Boboc-de-Trandafir spuse :

— Surorile mele, nu-i nimic deosebit ! Numai că fratele nostru a prins o pasăre tare frumoasă din văzduh, și dorește din partea voastră să-l ajutați s-o îmblînzească !

Și toate strigară :

— De bună seamă ! nu-i nimic deosebit ! Da pentru ce s-a îmbujorat Hassan așa din pricina aceasta !

Ea răspunse :

— Iacătă ! Din pricină că Hassan s-a îndrăgostit rău, da cu ce dragoste, de pasărea aceea !

Ele spuseră :

— Pe Allah ! şi cum ai să faci, o, Hassan, spre a-ţi dovedi dragostea faţă de o pasăre de-a văzduhului ?

Şi Boboc-de-Trandafir spuse, în vreme ce Hassan îşi lăsa capu-n pămînt şi se înroşea şi mai tare :

— Cu vorba, cu alintul şi cu tot ce mai urmează !

Ele spuseră :

— Păi, atunci, trebuie să fie destul de mare pasărea fratelui nostru !

Boboc-de-Trandafir spuse :

— Este cît noi de mare ! Ascultaţi-mă, mai bine ! Şi adăugă : Aflaţi, o, surorile mele, că mintea fiilor lui Adam este tare ciudată ! Din pricina aceasta, atunci cînd l-am lăsat aici singur-singurel pe bietul nostru Hassan, întrucît îşi simţea pieptul tare apăsat, a început să rătăcească prin palat, ca să se înveselească. Da mintea îi era atîta de tulburată, încît a încurcat cheile de la odăi şi, din nebăgare de seamă, a deschis uşa de la iatacul cel tainic, unde se află terasa ! Şi i s-a întîmplat cutare şi cutare lucru !

Şi povesti, însă micşorînd vina lui Hassan, toată întîmplarea, şi adăugă :

— Oricum, fratele nostru este de iertat, întrucît fata e frumoasă ! Ah, de-aţi şti, surorile mele, ce frumoasă e !

La vorbele acestea ale bunei Boboc-de-Trandafir, surorile ei spuseră :

— Dacă-i atîta de frumoasă precum spui, începe, mai înainte de a ne-o arăta, prin a ne-o zugrăvi mai îndeaproape !

Boboc-de-Trandafir spuse :

— Cine-ar putea, ya Allah, să vi-o zugrăvească ? Mi-ar creşte mai degrabă părul pe limbă, înainte de a vă putea spune farmecele ei, fie cît de cît.

Ci am să încerc totuşi, măcar ca să nu vă las, atunci cînd o s-o vedeţi, să vă prăbuşiţi pe spate! Bismillah, o, surorile mele! laudă Aceluia carele a îmbrăcat în strălucire goliciunea ei de iasomie! Frumuseţea gîtului şi strălucirea ochilor ei negri este mai presus de frumuseţea şi de strălucirea gazelelor, iar mijlocelul ei este mai mlădiu ca al ramului de araka! Păru-i este o noapte de iarnă, deasă şi neagră; gura, aidoma cu un trandafir, este însăşi gemma de la pecetea lui Soliman; dinţii-i de fildeş tînăr sînt o salbă de mărgăritare, ori nişte pietre de grindină croite pe-o măsură; gîtu-i e un stîlp de argint; pîntecu-i are colţuri şi unghere, iar spatele cute şi caturi; buricu-i e atîta de larg încît poate să cuprindă în el o uncie de mosc negru; coapsele-i sînt voinice şi, pe cît de tari, pe-atît de mlădioase, ca nişte perne umplute cu pene de struţ şi, deasupra lor, în cuibul ei cald şi fermecător, asemeni unui iepure fără urechi, o istorie plină de slavă, cu terasa şi cu bătătura ei, şi cu vîlceaua ei ca o pîlnie, unde să te tot laşi să aluneci ca să-ţi uiţi de negrele amaruri. Şi să nu vă amăgiţi întru nimic, o, surorile mele! Întrucît, cînd o s-o vedeţi, aţi putea tot aşa s-o luaţi drept o boltă de cleştar, rotundă pe toate părţile şi aşezată pe o temelie voinică, ori un tas de argint stînd răsturnat. Şi unei fete ca aceasta i se potrivesc pe drept stihurile poetului:

Fecioara, cum venea atunci spre mine.
În frumuseţea-i caldă îmbrăcată,
Ca trandafiru-n trandafirii lui,
Cu sîni ca două rodii, dintr-odată:
„Iată un trandafir şi două rodii!“
Strigai vrăjit, din inima mea toată.

Ci mă-nşelam ! A-ţi semui obrajii
Cu trandafirii, o, frumoasă fată,
Şi sînii-ţi tari cu nişte biete rodii,
Greşeală e ! Pentru că, niciodată,
Nici trandafirii de pe trandafiri,
Nici rodiile mîndre n-au să poată
Să-ţi fie-asemeni — căci pe trandafiri
Poţi să-i miroşi ; pe rodii, ca pe-o roadă,
Le poţi culege ; dar, tu, minunată,
Cine-ar putea să se mîndrească, oare,
Că te-a atins ori mirosit vreodată ?

Şi iacătă, o, surorile mele, tot ce am văzut, dintr-o aruncătură de ochi, la domniţa Strălucire, fata regelui regilor din Ginnistan.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi una noapte

Urmă :

După ce fetele auzira vorbele acestea ale surorii lor, strigară vrăjite :

— Cîtă dreptate ai, o, Hassane, să fii îndrăgostit de tînăra aceea minunată ! Da, pe Allah ! du-ne degrabă la ea, ca s-o vedem şi noi, cu ochii noştri !

Şi Hassan, înseninat în ce priveşte surorile lui, le duse în foişorul în care se afla frumoasa Strălucire. Şi ele, cînd văzură frumuseţea ei fără de pereche, sărutară pămîntul dinainte-i şi, după salamalekurile de bun-venit, îi spuseră :

— O, fiică a regelui nostru, de bună seamă că întîmplarea ta cu flăcăul, fratele nostru, este nemaipomenită ! Ci noi toate, cîte ne aflăm aici dinaintea ta, îți prorocim fericire în viitor și te încredințăm că, toată viața ta, n-o să ai decît să te mîndrești nespus cu flăcăul acesta, fratele nostru, și cu gingășia purtărilor lui, și cu iscusința lui la toate, și cu dragostea lui ! Gîndește-te, pe deasupra, că în loc să se slujească de un pețitor, ți-a mărturisit el singur dragostea, și nu ți-a cerut nimica neîngăduit ! Iar noi, dacă nu am fi încredințate că fetele nu pot să se lipsească de bărbați, nu am face pe lîngă tine, fata regelui nostru, o încercare atîta de îndrăzneață! Lasă-ne, dar, să te măritām cu fratele nostru, și ai să fii mulțumită de el, te încredințăm pe capul nostru!

Și, zicînd vorbele acestea, așteptară răspunsul. Ci, întrucît frumoasa Strălucire nu spunea nici da, nici ba, Boboc-de-Trandafir se duse lîngă ea, îi luă mîna în mîinile ei și îi zise :

— Cu îngăduința ta, o, stăpînă a noastră ! Și se întoarse către Hassan și îi zise : Dă mîna încoace !

Și Hassan întinse mîna, și Boboc-de-Trandafir i-o luă și o împreună în mîinile ei cu mîna domniței Strălucire, spunîndu-le la amîndoi :

— Cu voia lui Allah și întru legea Trimisului lui, vă căsătoresc !

Și Hassan, fericit peste măsură, ticlui stihurile acestea :

Hurie, tu, cîte minuni îmbini
Și cîtă vrajă-ntruchipezi în tine !
Privindu-ți chipul neasemuit,
Scăldat în apa frumuseții line,
Cine-ar putea vreodată să mai uite
Strălucitoarele-i comori depline ?

Ochii-mi văd minunatu-ţi trup zidit
Pe jumătate din rubine rare,
Pe-a treia parte-l văd alcătuit
Din mari gherdane de mărgăritare,
Pe-a cincea din mosc negru, iar pe-a şasea
Din ambră, o, tu, aur şi lucoare !

Printre fecioarele ce s-au născut
Din Eva care-a fost întîia dată,
Şi printre cîte-n raiul cu grădini
Îşi poartă frumuseţea nentinată,
Nu este măcar una ce-ar putea
Cu tine să se-asemuie vreodată !

Ah, de nu vrei decît să mă ucizi,
Atunci nu mă ierta ! Aci-s, de faţă !
Iubirea a ucis sărmani destui !
Iar dacă vrei să mă întorci la viaţă,
Atunci coboară-ţi ochii către mine,
O, tu, podoabă-a lumilor, măreaţă !

Şi fetele, cînd auziră aceste versuri, strigară toate deodată, întorcîndu-se către Strălucire :

— O, domniţă, oare ai să ne mai cerţi acuma că ţi-am dat un flăcău care poate să-şi spună gîndurile în versuri atîta de frumoase ?

Şi Strălucire întrebă :

— Este poet ?

Ele spuseră :

— De bună seamă ! ticluieşte oricînd şi izvodeşte cu o uşurinţă minunată poeme şi ode lungi de mii de versuri, în care totdeauna pune o simţire foarte caldă !

Vorbele acestea, care arătau atît de limpede încă un har de-al lui Hassan, izbutiră într-un sfîrşit să cucerească inima proaspetei neveste. Şi se uită la

Hassan, zîmbind pe sub lungile-i gene. Şi Hassan, care nu aştepta decît un semn din ochii ei, o luă în braţe şi o duse în odaia lui. Şi acolo, cu îngăduinţa fetei, descuie ceea ce avea de descuiat, şi sparse ceea ce avea de spart, şi despecetlui ceea ce era pecetluit! Şi se îndulci cu de toate, pînă peste marginile îndulcirii; şi ea la fel. Şi, în puţină vreme, gustară amîndoi toate bucuriile de pe lume. Şi dragostea pentru tinerica domniţă se încrustă în inima lui Hassan mai presus de toate dragostile. Şi cîntă îndelung din toate păsărelele sale! Or, mărire lui Allah care îi împreună în desfătări pe drept-credincioşii săi şi nu-şi drămuieşte darurile preafericite! Pe tine, Doamne, te preamărim, pe tine te chemăm într-ajutor! Îndrumă-ne pe cărarea cea dreaptă, pe cărarea celora pe care i-ai coperit cu binefacerile tale, şi nu pe a celora care au stîrnit mînia ta, nici pe calea celora care umblă în rătăcire!

Or, Hassan şi Strălucire petrecură în felul acesta laolaltă patruzeci de zile, în sînul tuturor plăcerilor pe care le dă iubirea. Şi cele şapte domniţe, mai cu seamă Boboc-de-Trandafir, se străduiră să înnoiască în fiecare zi bucuriile celor doi soţi, şi să le facă şederea în palatul lor cît de plăcut le era cu putinţă. Ci, după acele patruzeci de zile, Hassan o văzu în vis pe mama lui, care îl dojenea că a uitat-o pe cînd biata de ea îşi trecea zi şi noapte plîngînd pe mormîntul pe care îl zidise pentru el în mijlocul casei. Şi se deşteptă din vis, cu lacrimi în ochi şi scoţînd nişte suspine de-ţi rupea sufletul! Şi cele şapte domniţe, surorile sale, deteră fuga la el, cînd îl auziră plîngînd; şi Boboc-de-Trandafir, mai îndurerată decît toate celelalte, o întrebă pe fata re-

gelui ginnilor ce se întîmplase cu soțul ei ! Și Strălucire răspunse :

— Nu știu !

Și Boboc-de-Trandafir zise :

— Atunci, am să-l întreb pe el care-i pricina tulburării lui ! Și îl întrebă pe Hassan : Ce ai, mieluțul meu ?

Și lacrimile lui Hassan începură să curgă și mai amarnic ; și, pînă la urmă, își povesti visul, jeluindu-se îndelung...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci și doua noapte

Urmă :

...pînă la urmă, își povesti visul, jeluindu-se îndelung.

Atunci, fu rîndul blîndei Boboc-de-Trandafir să plîngă și să bocească, în vreme ce surorile ei spuneau lui Hassan :

— Dacă-i așa, o, Hassan, noi nu putem să te silim să mai stai cu noi, nici să te oprim să te întorci în țara ta, ca să-ți vezi mama cea dragă. Te rugăm numai să nu ne uiți niciodată și să ne făgăduiești că ai să vii să ne vezi, o dată în fiecare an !

Și sora lui cea mică, Boboc-de-Trandafir, se aruncă sughițînd de plîns la gîtul lui și, pînă la urmă, căzu

leşinată de durere. Şi, cînd îşi veni în simţire, recită cu jale versuri de bun-rămas şi îşi ghemui capul pe genunchi, nevroind să asculte nici o alinare. Şi Hassan începu s-o sărute şi s-o mîngîie ; şi îi făgădui cu jurămînt că are să vină s-o vadă o dată pe an. Şi, în vremea aceasta, la rugămintea lui Hassan, celelalte surori ale sale începură să facă pregătirile de călătorie. Şi, cînd totul fu gata, fetele îl întrebară :

— În ce chip vrei să te întorci la Bassra ?

El spuse :

— Nu ştiu !

Pe urmă, îşi aduse deodată aminte de daireaua magică pe care o luase de la vrăjitorul Bahram şi pe care era întinsă pielea de cocoş. Şi strigă :

— Pe Allah ! asta-i calea ! Da habar nu am cum să mă slujesc de ea !

Atunci, Boboc-de-Trandafir, care plîngea, îşi şterse o clipă lacrimile şi, ridicîndu-se, îi spuse lui Hassan:

— O, fratele meu multiubit, am să te învăţ eu cum să te slujeşti de daireaua aceea !

Şi luă daireaua şi, sprijinind-o pe un şold, se făcu a bate cu degetele în pielea de cocoş. Pe urmă, îi spuse lui Hassan :

— Uite, aşa trebuie să faci !

Şi Hassan zise :

— Am priceput, sora mea !

Şi luă la rîndu-i daireaua din mîinile fetei, şi bătu în ea în chipul în care o văzuse pe Boboc-de-Trandafir, însă cu mai multă putere. Şi numaidecît, din toate părţile zărilor, se iviră nişte cămile mari, şi nişte dromadere bune de goană, şi nişte catîri, şi nişte cai. Şi toată turma, alergînd în galop, se orîn-

dui, tropotind, într-un şir lung, mai întîi cămilele, pe urmă dromaderele cele sprintene, pe urmă catîrii şi caii.

Atunci, cele şapte domniţe aleseră animalele cele mai bune, iar pe celelalte le trimiseră îndărăt. Şi încărcară pe cele pe care le aleseseră grămezi întregi de daruri preţioase, şi haine şi zaherea de drum. Şi puseră pe spinarea unei dromadere mari un palanchin falnic cu două locuri, pentru cei doi soţi. Şi atunci începură să-şi ia bun-rămas. Oh, ce jale! Biată Boboc-de-Trandafir, ce tristă erai, şi cum mai plîngeai! Cum ţi se rupea inima ta de soră, cînd îl îmbrăţişai pe Hassan, care pleca împreună cu fata regelui! Şi cum mai suspinai ca o turturea despărţită năpraznic de soţiorul ei! Ah, tu nu ştiusei pînă acuma, o, dulce Boboc-de-Trandafir, cîtă amărăciune zace în cupa despărţirii! Şi nici nu gîndeai că preaiubitul tău Hassan, a cărui fericire o pregăteai, o, tu, cea plină de duioşie, avea să fie smuls atîta de curînd de la dragostea ta! Ci ai să-l mai vezi, fii încredinţată! Linişteşte-ţi, dar, sufletul scump, şi înseninează-ţi ochii! De-atîta plînset, obrajii tăi, din trandafirii, cum erau, s-au făcut ca florile de granată! Curmă-ţi plînsetele, Boboc-de-Trandafir, linişteşte-ţi sufletul scump şi înseninează-ţi ochii! Ai să-l vezi iarăşi pe Hassan, întrucît aşa vrea ursitoarea!

Or, iacătă caravana pornind la drum, în vîlvora ţipetelor sfîşietoare ale despărţirii, şi pierind în depărtări, pe cînd Boboc-de-Trandafir se prăbuşea iarăşi fără de simţire. Şi, iute ca pasărea, caravana străbătu munţi şi văi, cîmpii şi pustiuri şi, cu voia lui Allah, care îi menise bună pace, sosi fără de necaz la Bassra.

Cînd ajunseră la uşa casei, Hassan o auzi pe maică-sa cum gemea şi cum plîngea cu jale lipsa fiului

ei ; și ochii lui Hassan se umplură de lacrimi ; și atunci flăcăul bătu în ușă. Și glasul zdrobit al bietei bătrîne întrebă din lăuntru :

— Cine este la ușă ?

Și Hassan zise :

— Deschide-ne !

Și bătrîna, tremurînd pe bietele ei picioare, veni și deschise ușa și, măcar că privirile-i erau slăbite de lacrimi, îl cunoscu pe fiul ei Hassan. Atunci, suspină o dată adînc și căzu leșinată ! Și Hassan îi dete toate îngrijirile cu putință, ajutat de soția lui, și o făcu să-și vină în fire. Atunci, i se aruncă la piept și se sărutară cu drag, plîngînd de bucurie. Și, după cele dintîi revărsări ale inimilor, Hassan îi spuse mamei sale :

— O, mamă, iat-o pe fiica ta, soția mea, pe care ți-o aduc ca să te slujească !

Și bătrîna o privi pe Strălucire și, dacă o văzu atîta de frumoasă, rămase înmărmurită și gata-gata să-și piardă mințile. Și îi spuse :

— Oricine ai fi, fata mea, fii binevenită în casa aceasta pe care o luminezi !

Și îl întrebă pe Hassan :

— Fiul meu, cum o cheamă pe soția ta ?

El răspunse :

— Strălucire, o, maică a mea !

Ea zise :

— O, ce nume potrivit ! Tare bine a mai fost călăuzit cine ți-a găsit numele acesta, o, fiică a binecuvîntării !

Și o luă de mînă și șezu jos lîngă ea pe chilimul cel vechi din casă. Și Hassan atunci începu să-i povestească mamei sale toată povestea lui, de la plecarea cea neașteptată pînă la întoarcerea îndărăt la Bassra, fără a uita nici un amănunt. Și maică-sa

rămase uluită de ce auzea, pînă peste marginile uluirii, şi nu mai ştia ce să facă spre a o cinsti, după fala ei, pe fata regelui regilor din Ginnistan.

Or, de început, dete fuga la suk să cumpere tot soiul de bucate, dintre cele mai alese ; şi, pe urmă, se duse la sukul de mătăsuri şi cumpără zece rochii minunate, tot ce se afla mai scump la neguţătorii cei mari ; şi le aduse soţiei lui Hassan, şi o înveşmîntă cu ele, punîndu-i-le pe toate zece deodată, una peste alta, ca să-i arate în felul acesta că nimica nu este prea mult pentru fala şi pentru harurile ei. Şi o sărută de parcă ar fi fost chiar fata sa. Şi începu pe urmă să-i gătească nişte mîncăruri nemaipomenite şi nişte prăjituri fără de seamăn pe lume. Şi nu precupeţi nimic spre a o mulţumi, copleşind-o cu bunătăţi şi cu cele mai gingaşe îngrijiri. După care, se întoarse către fiul său şi îi spuse :

— Nu ştiu, Hassane, da eu tare socot că oraşul Bassra nu-i vrednic de stepena soţiei tale ; şi ar fi mai bine pentru noi, din toate privinţele, dacă ne-am duce să trăim la Bagdad, Cetatea Păcii, sub aripa cea ocrotitoare a califului Harun Al-Raşid. Şi-apoi, o, fiul meu, iacătă-ne că am ajuns dintr-o dată prea bogaţi, şi tare mă tem că dacă am rămîne la Bassra, unde toată lumea ne ştie de oameni săraci, am trage asupra noastră luarea-aminte a tuturora, într-un chip bănuielnic, şi s-ar putea să fim învinuiţi, din pricina bogăţiilor noastre, că ne-am îndeletnici cu alchimia ! Cel mai bine, după credinţa mea, este să plecăm cît mai curînd la Bagdad, unde, de la început, ne-am da drept nişte prinţi ori nişte emiri de departe !

Şi Hassan răspunse mamei sale

— Gîndul tău este minunat !

Şi se ridică pe clipă pe dată şi vîndu lucrurile şi casa. După care, luă daireaua cea magică şi bătu în pielea de cocoş.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi treia noapte

Urmă :

Şi, numaidecît, din adîncul văzduhurilor se şi iviră dromaderele cele mari, care veniră şi se rînduiră în şir de-a lungul casei. Şi Hassan şi mama lui Hassan şi soţia lui Hassan luară ce păstraseră mai de soi dintre lucrurile grele ca preţ şi uşoare ca greutate, şi, suindu-se în palanchin, deteră zor dromaderelor la drum. Şi, în mai puţină vreme decît ar trebui spre a osebi mîna dreaptă de mîna stîngă, ajunseră pe malurile Tigrului, la porţile Bagdadului. Şi Hassan o luă înainte şi se duse să caute un misit pe care îl puse să-i cumpere, la preţul de o sută de mii de dinari, un palat cît mai falnic de pe la vreun vizir dintre vizirii califului. Şi fără de zăbavă le duse acolo pe mama şi pe soţia sa. Şi împodobi palatul cu un belşug strălucit, şi cumpără robi şi roabe, şi băieţi şi eunuci. Şi nu precupeţi nimic pentru ca strălucirea casei lui să fie cea mai falnică din toată cetatea Bagdadului.

Căpătuit în felul acesta, Hassan duse de atunci, în Cetatea Păcii, o viaţă tare plăcută, împreună cu Strălucire, soţia lui, înconjuraţi amîndoi de îngrijirile

pricepute ale preacinstitei bătrîne mame, care se străduia în fiecare zi să născocească o mîncare nouă și să gătească felurite alte mîncăruri de care afla de pe la vecinele ei, mîncăruri care se osebeau cu mult de bucatele de la Bassra; căci, la Bagdad, se găteau fel de fel de mîncăruri ce nu se puteau izbuti în nici o altă parte de pe fața pămîntului. Încît, după nouă luni de viață minunată și de hrană aleasă ca aceasta, soția lui Hassan născu în tihnă doi băieței gemeni, ca niște lune. Și pe unul îl numiră Nasser, iar pe celălalt îl numiră Manssur.

Or, cînd trecu anul, în mintea lui Hassan se deșteptă dorul după cele șapte domnițe și simți chemarea jurămîntului pe care îl făcuse față de ele. Și fu cuprins aprig de dorința de a o vedea mai ales pe Boboc-de-Trandafir, sora lui. Își făcu, așadar, pregătirile cerute de călătoria aceea, cumpără stofele cele mai scumpe și lucrurile cele mai frumoase, vrednice să fie duse ca daruri, pe care le găsi în Bagdad și în tot Irakul, și îi împărtăși mamei sale planul pe care și-l întocmise, adăugînd :

— Cîtă vreme am să lipsesc, nu vreau să te îndemn, pînă peste marginile îndemnării decît atîta : să păstrezi cu mare grijă mantia de pene a soției mele Strălucire, pe care am ascuns-o în locul cel mai tainic din casă. Întrucît, o, maică a mea, să știi bine că, dacă soția mea scumpă ar avea prilejul, spre marea noastră nenorocire, de a vedea mantia aceea, și-ar aduce numaidecît aminte de deprinderea ei dintîi, care-i pornirea de a zbura ca păsările, și nu s-ar putea opri să-și ia zborul de aici, măcar că poate inima n-ar lăsa-o ! Ia, dar, seama bine, o, maică a mea, să nu care cumva să-i arăți mantia aceea ! Căci, dacă s-ar întîmpla o asemenea năprazna, eu, fără de nici o îndoială, ori aș muri de mîhnire, ori

m-aș omorî ! Te mai sfătuiesc, pe deasupra, s-o îngrijești bine, întrucît este alintată și-i deprinsă răsfățat, și să nu pregeți s-o slujești tu însăți, mai degrabă decît slujnicele, care nu știu, ca tine, ce se cade și ce nu se cade, ce se potrivește și ce nu se potrivește, ce este gingaș și ce este necioplit. Și, mai cu seamă, o, maică a mea, să nu care cumva s-o lași să facă un pas afară din casă, nici măcar să-și scoată capul pe fereastră, necum să iasă pe terasă ; căci tare mă tem că largul văzduhului și vincețeala cerului ar ispiti-o în vreun fel, cine știe unde. Încît, iacătă, astea-s sfaturile mele ! Și, dacă vrei să mor, nu ai decît să nu ții seama de ele !

Și mama lui Hassan răspunse :

— Feri-m-ar Allah să nu te ascult, o, copilul meu ! Să ne rugăm în numele Profetului ! Că doar n-oi fi înnebunit, ca să am trebuință de atîtea îndemnuri, ori ca să încalc cea mai mică poruncă a ta ! Du-te, dar, în pace, o, Hassan, și liniștește-ți sufletul ! Și, cînd te-i întoarce, cu voia lui Allah, nu ai decît s-o întrebi pe Strălucire dacă totul s-a petrecut așa cum ai vrut tu ! Ci și eu, la rîndu-mi, vreau să-ți cer un lucru, o, copile al meu, și anume să nu-ți lungești șederea departe de noi mai mult decît răstimpul trebuitor ca să te duci și să te întorci, după un scurt popas la cele șapte domnițe !

Așa își vorbiră între ei Hassan și mama lui Hassan. Și nu știau ce le păstrează necunoscutul în cartea ursitei, atunci cînd frumoasa Strălucire asculta toate vorbele pe care și le spuneau ei și pe care ea și le însemna în minte !

Or, așadar, Hassan îi făgădui mamei sale că nu are să lipsească decît răstimpul trebuitor, și își luă bun-rămas de la ea, și se duse să sărute pe Strălucire,

soţia lui, şi pe cei doi fii ai săi, Nasser şi Manssur, care sugeau la sînul mamei lor. După care, bătu în pielea de cocoş a dairalei...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi patra noapte

Urmă :

...şi încălecă pe dromadera cea sprintenă, care se înfăţişă numaidecît, şi, după ce îi mai spuse mamei sale încă o dată toate sfaturile acelea, îi sărută mîna. Pe urmă îşi îndemnă dromadera îngenuncheată, care se ridică numaidecît pe cele patru picioare ale ei şi care mai degrabă zbură prin văzduh, decît alergă pe pămînt, aruncîndu-şi picioarele în vînt şi mistuind depărtările sub paşii ei. Şi în curînd nu mai fu decît un punct în zare.

Or, chiar că nu este de nici un folos să mai spunem cu ce mare bucurie fu întîmpinat Hassan cînd ajunse la cele şapte domniţe, şi mai cu seamă ce fericită fu Boboc-de-Trandafir, şi cum împodobiră ele palatul cu ghirlănzi de flori, şi cum îl luminară. Mai degrabă să-l lăsăm să povestească surorilor lui toate despre cîte are de povestit, mai ales despre naşterea celor doi băieţi gemeni ai lui, Nasser şi Manssur ; să-l lăsăm, pe deasupra, să se desfete cu ele la vînătoare şi la jocuri ; şi faceţi-mi cinstea, o, preacinsti-

ţilor şi preamărinimoşilor ascultători ce mă înconjuraţi, de a vă întoarce cu mine îndărăt la palatul lui Hasssan, în Bagdad, unde am lăsat-o pe bătrîna sa mamă şi pe Strălucire, soţia lui. Îngăduiţi-mi hatîrul acesta, o, domnii mei cei cu mînă darnică, şi aveţi să vedeţi şi să auziţi ceea ce preacinstitele voastre urechi şi preaminunaţii voştri ochi niciodată în viaţa lor nici n-au mai auzit, nici n-au mai pomenit, nici nu şi-au închipuit ! Şi coboare asupra-vă binecuvîntările Atoateîmpărţitorului, şi cele mai alese din huzururile lui. Ascultaţi-mă cu luare-aminte, o, domnii mei !

Aşadar, o, preafalnicule, după ce Hassan plecă, Strălucire, soţia lui, nu se îndepărtă şi n-o părăsi nici o clipă pe mama lui Hassan ; şi tot aşa, vreme de două zile. Ci, în dimineaţa celei de a treia zile, Strălucire sărută mîna bătrînei, urîndu-i ziuă bună, şi îi spuse :

— O, maică a mea, tare aş vrea să mă duc la hammam, după atîta vreme de cînd nu m-am mai îmbăiat din pricina alăptării lui Nasser şi a lui Manssur !

Şi bătrîna spuse :

— Ya Allah ! o, ce vorbe necugetate, fata mea ! Cum să te duci la hammam, o, păcatele noastre ? Au tu nu ştii că şi eu şi tu sîntem nişte străine, care nu cunoaştem hammamurile din oraşul acesta ? Şi cum ai putea să mergi acolo fără a fi însoţită de bărbatul tău, care s-ar duce înaintea ta, să-ţi arvunească mai întîi o odaie, şi să se încredinţeze că totul este curat acolo în lăuntru şi că din tavan nu cad nici libărci, nici şvabi, nici alţi gîndaci ! Or, soţul tău este plecat acuma, iar eu nu ştiu pe nimeni care ar putea să-i ţină locul într-o împrejurare atîta

de însemnată ca aceasta ; și nu pot nici să te însoțesc măcar eu, din pricina vîrstei mele înaintate și a slăbiciunii mele ! Dar, fata mea, dacă vrei, am să-ți încălzesc niște apă chiar aici, și am să te lau și să te scald de minune în hammamul din casa noastră ! Că am chiar tot ce îmi trebuie pentru aceasta, și chiar am primit ieri o cutie cu praf de Alep parfumat, și niște ambră, și niște alifie de curățat părul de pe picioare, și niște henneà ! Așa încît, fata mea, poți să fii liniștită în această privință. Are să fie minunat !

Ci Strălucire răspunse :

— O, stăpînă a mea, de cînd oare nu li se mai dă femeilor îngăduința de a se scălda la hammam ? Pe Allah ! dacă i-ai fi spus una ca asta fie și unei roabe, nici ea n-ar fi îndurat și, decît să mai rămînă în casa voastră, ți-ar fi cerut mai degrabă să fie vîndută în suk, la mezat ! Ci, o, stăpîna mea, ce necugetați sînt bărbații care își închipuie că toate femeile sînt la fel, și că trebuie să te porți față de ele cu o mie de popreli, care mai de care mai vajnice, ca să le împiedici să facă lucruri oprite ! Ci tu de bună seamă că știi că atunci cînd o femeie este întru totul hotărîtă să facă un lucru, găsește ea cumva mijlocul de a-și ajunge ținta, în pofida tuturor oprelișților, și nimic nu o poate împiedica în vrerile ei, de-ar fi ele oricît de peste putință de înfăptuit și oricît de pline de necazuri ! Of ! vai de tinerețea mea ! sînt bănuită, și nimeni nu mai are nici o credință în virtutea mea ! Și nu mi-a mai rămas decît să mor !

Și, spunînd vorbele acestea, începu să verse lacrimi amare, să suspine și să-și cheme asupra capului năpastele cele mai negre !

Atunci, mama lui Hassan, pînă la urmă, se lăsă înduioşată de plînsetele şi de văicărelile ei, pricepînd de altminteri că nu mai avea nici o putinţă de aci înainte s-o mai întoarcă pe Strălucire de la gîndul ei. Se ridică, dar, în ciuda anilor cei mulţi şi a oprelişţii poruncite de fiul său, şi pregăti tot ce era de trebuinţă pentru îmbăiere, atît rufe curate cît şi parfumuri. Pe urmă, spuse către Strălucire :

— Gata, fata mea ! hai să mergem, şi nu mai sta tristă ! Şi să ne izbăvească Allah de mînia soţului tău !

Şi ieşi cu ea din palat, şi o însoţi la cel mai vestit hammam din oraş.

Ah ! ce bine ar fi făcut mama lui Hassan dacă nu s-ar fi lăsat defel înduplecată de plînsetele Strălucirii, şi dacă n-ar fi trecut pragul acelui hammam ! Dar cine poate să citească în cartea ursitelor, afară de Singurul-atoatevăzător ? Şi cine poate să spună de mai înainte ce se bizuie să facă între doi paşi de drum ? Ci noi, care sîntem musulmani, credem şi ne punem nădejdea în vrerea Celui-de-sus ! Şi rostim : „Nu este alt Dumnezeu decît unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah !" Rugaţi-vă în numele Profetului, o, dreptcredincioşilor luminaţi ascultători ai mei !

Cînd frumoasa Strălucire, urmînd-o pe mama lui Hassan, care ducea legătura în care se aflau rufele curate, intră în hammam, femeile ce se aflau culcate în sala cea mare de la intrarea din mijloc scoaseră cu toate deodată un strigăt de minunare, atîta de uluite fiind de frumuseţea ei.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi cincea noapte

Urmă :

Şi nu le mai slăbiră din ochi ! Or, dacă aşa le fu uimirea cînd tînăra nevastă era încă învăluită cu izarul şi cu iaşmacul ei, care nu le fu năucirea atunci cînd, după ce se dezbrăcă, Strălucire rămase într-un sfîrşit goală de tot ! O, harpă a regelui Daud, care îl vrăjea pe leul de Saul ; şi tu, fiică a pustiei, iubito a lui Antara, viteazul cel cu păr cîrlionţat, o, fecioară Abla cea cu şolduri frumoase, care stîrneai în lung şi în lat, încăierîndu-le, toate triburile Arabiei ; şi tu, Sett Budur, fiică a regelui Ghiaur, stăpînul peste El-Buhur şi El-Kussur, tu, cea care cu ochii tăi de jar ai tulburat pînă peste poate ginnii şi efriţii ; şi, tu, şopot al izvoarelor ; şi tu, cîntec primăvăratic de păsărele, — ce mai însemnaţi voi faţă de goliciunea gazelei acesteia ? Mărire lui Allah carele te-a zămislit, o, Strălucire, şi carele a împerecheat în trupul tău de slavă rubinele şi moscul, chilimbarul străcurat şi mărgăritarele, o, tu, cea întru totul de aur !

Aşa încît, femeile din hammam, ca s-o cerceteze mai în voie, îşi lăsară scalda şi tihna, şi se ţinură pe urmele ei pas cu pas. Şi zvonul despre farmecele ei se răspîndiră numaidecît din hammam în toată vecinătatea, şi, într-o clipită, sălile fură năpădite, de nici nu se mai putea trece prin ele, de femeile aduse de dorinţa de a o vedea pe acea minune de frumuseţe. Şi, printre acele femei necunoscute, tocmai se afla şi o roabă de-a soţiei califului Harun Al-Raşid, sultana El Sett Zobeida. Şi acea roabă tînără, pe

numele ei Tohfa, fu încă și mai uluită decît toate celelalte femei de frumusețea desăvîrșită a acelei lune vrăjite; și, cu ochii larg deschiși, înmărmuri în rîndul dintîi, privind-o cum se scaldă în havuz. Și, după ce Strălucire își sfîrși scalda și se îmbrăcă, micuța roabă nu putu face altceva decît să se ia pe urmele ei, afară din hammam, trasă după Strălucire ca de o piatră de magnet, și începu să meargă în spatele ei pe uliță, pînă ce Strălucire și mama lui Hassan ajunseră la casa lor. Atunci, tînăra roabă Tohfa, neputînd intra în palat, se mulțumi să-și ducă degetele la buze și să-i trimită frumoasei Strălucire, odată cu un trandafir, un sărut răsunător. Dar, spre nenorocul ei, hadîmbul de la poartă văzu trandafirul și sărutul și, mîniat pînă peste poate, începu să-i arunce niște înjurături înfricoșătoare, bulbucîndu-și ochii; lucru care o hotărî pe Tohfa, însă cu suspine, să ia calea îndărăt. Și se întoarse la palatul califului, unde se duse degrabă la stăpîna ei, Sett Zobeida.

Or, Sett Zobeida văzu că roaba ei cea dragă era galbenă toată la chip și tare tulburată; și o întrebă:

— Oare unde ai fost, o, drăguța mea, de mi te-ai întors în starea aceasta de tulburare, și atîta de galbenă la chip?

Ea spuse:

— La hammam, o, stăpîna mea!

Ea întrebă:

— Și ce ai văzut oare la hammam, Tohfa a mea, de mi te-ai întors atîta de răvășită și cu niște ochi atîta de topiți?

Ea răspunse:

— O, stăpîna mea, da cum nu mi s-ar topi și ochii și sufletul, și cum nu mi-ar năpădi în inimă dorul după aceea care mi-a răpit mințile?

Sett Zobeida începu să rîdă și zise :

— Ce-mi descînți tu, o, Tohfa, și despre ce îmi vorbești ?

Ea spuse :

— Care flăcău gingaș, sau care ferișcană, care cerb, sau care gazelă, o, stăpînă a mea, s-ar putea asemui vreodată cu farmecele și frumusețea ei ?

Sett Zobeida spuse :

— O, nebuno de Tohfa, vrei să te hotărăști odată să-mi spui cum o cheamă ?

Ea spuse :

— Nu știu, o, stăpînă a mea ! Ci, o, stăpîna mea, îți jur pe multele binefaceri cu care m-ai coperit ! nici o făptură de pe fața pămîntului, în vremile apuse, în vremile de azi, ori în vremile care vor veni, nu se poate asemui cu ea ! Tot ce știu despre ea este că locuiește în palatul acela de pe malul Tigrului, și care are o poartă mare în partea dinspre oraș și o altă poartă în partea dinspre apă. Și, pe deasupra, am auzit la hammam că ar fi soția unui negustor bogat pe care îl cheamă Hassan Al-Bassri ! Ah, stăpîna mea, dacă mă vezi tremurînd toată dinaintea ta, nu-i doar de tulburarea pricinuită de frumusețea ei, ci și de teama care m-a cuprins gîndind la urmările năprasnice care s-ar stîrni dacă, din nenorocire, stăpînul nostru califul ar auzi de ea. De bună seamă că ar pune să fie omorît soțul și, în pofida tuturor legilor dreptății, ar lua-o de soție pe tînăra aceea vrăjită ! Și, în felul acesta, și-ar vinde toate bunurile neprețuite ale sufletului său nemuritor, pentru stăpînirea vremelnică a unei făpturi, e drept, frumoase, dar pieritoare !

La vorbele acestea ale micuței roabe Tohfa, Sett Zobeida, care o știa cît de înțeleaptă și de cumpănită la vorbă este de obicei, fu nespus de uluită și îi zise :

— Ci, o, Tohfa, ești măcar pe deplin încredințată că n-ai văzut cumva numai în vis o asemenea minune de frumusețe ?

Ea răspunse :

— Mă jur pe capul și pe picioarele supunerii pe care o datorez bunătății tale față de mine, o, stăpîna mea ! după ce am văzut-o, i-am și aruncat un trandafir și o sărutare acelei copilandre cum nici o țară și nici un tărîm, nici la arabi, nici la turci, nici la persani, n-a mai văzut născîndu-se una asemenea !

Și Sett Zobeida atunci strigă :

— Pe viața strămoșilor mei cei neprihăniți ! trebuie să văd și cu acea nestemată fără de pereche, și să mă minunez și eu de ea, cu ochii mei amîndoi !

Și pe dată porunci să vină spătarul Massrur și îi zise...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci și șasea noapte

Urmă :

....și îi spuse, după ce spătarul sărută pămîntul dinaintea ei :

— O, Massrur, du-te cît mai degrabă la palatul cel cu două porți, una care dă către Tigru și alta care se află în partea din către oraș ! Și acolo s-o cauți

pe copilandra care locuiește în palatul acela, și s-o aduci la mine! Altminteri îți pierzi capul!

Și Massrur răspunse:

— A asculta este a te supune!

Și ieși, cu capu-naintea picioarelor, și dete fuga la palatul cu pricina, care, în adevăr, era palatul lui Hassan. Și ajunse la poarta cea mare, și trecu pragul pe dinaintea eunucului, care îl cunoscu și se temeni dinainte-i pînă la pămînt. Și ajunse la ușa de intrare, în care bătu.

Numaidecît, veni să deschidă însăși bătrîna mamă a lui Hassan. Și Massrur intră în odaia de la intrare, și îi ură bună pace bătrînei. Și mama lui Hassan îi răspunse la salamalek și îl întrebă:

— Ce dorești?

El spuse:

— Eu sînt Massrur, spătarul! M-a trimis aici El-Saieda Zobeida, fiica lui El-Kassem, soția lui Al-Emir Al-Mumenin Harun Al-Rașid, al șaselea urmaș al lui Al-Abbas, moșul Profetului (asupra lui fie pacea lui Allah și binecuvîntările sale!). Și am venit ca s-o iau cu mine la palat, la stăpîna mea, pe tînăra cea frumoasă care locuiește în casa aceasta!

La vorbele lui Massrur, mama lui Hassan, înspăimîntată și tremurînd, strigă:

— O, Massrur, noi sîntem străine aici, iar fiul meu, soțul acelei tinere, lipsește, este plecat în călătorie! Și, înainte de a pleca, anume mi-a poruncit să n-o las pe soția lui să iese din casă, nici cu mine, nici cu altcineva, și pentru nimica-n lume! Și tare mi-e teamă că dacă aș lăsa-o să iese s-ar întîmpla cine știe ce belea, din pricina frumuseții ei, care l-ar sili pe fiul meu, cînd s-o întoarce acasă, să-și facă moarte! Te rugăm, dar, fierbinte, o, preabunule Massrur, fie-ți milă de jalea noastră și nu ne cere

un lucru care este mai presus de voința noastră și de putința noastră de a ți-l împlini !

Massrur răspunse :

— Nu-ți fie frică de nimic, buna mea stăpînă ! Fii încredințată că nici un necaz nu are să i se întîmple tinerei. Este vorba numai ca stăpîna mea Sett Zobeida s-o vadă pe această tînără frumusețe, spre a se încredința cu ochii ei dacă faima nu-i înflorește cumva podoaba farmecelor și a strălucirii. De altminteri, nu-i acum întîia dată cînd sînt însărcinat cu asemenea solie ; și te pot încredința că nu o să aveți, nici una, nici alta, vreo pricină să vă căiți că v-ați supus unei dorințe ca aceasta, ba dimpotrivă ! Și, mai mult încă : așa cum am să vă duc ferite de orice primejdie dinaintea stăpînei noastre Sett Zobeida, tot așa mă îndatorez să vă aduc îndărăt, întregi și nevătămate, la casa voastră !

Cînd mama lui Hassan văzu în felul acesta că orice împotrivire este zadarnică, ba chiar primejdioasă, îl lăsă pe Massrur în odaia de intrare și se duse s-o îmbrace pe Strălucire și s-o gătească ; și, tot așa, să-i îmbrace și pe cei doi micuți Nasser și Manssur. Și îi luă pe băiețel cîte unul pe fiecare braț, și îi spuse Strălucirei :

— De vreme ce trebuie să ne plecăm dinaintea dorinței stăpînei El-Sett Zobeida, atunci hai să mergem la ea împreună !

Și trecu cea dintîi în odaia de intrare și îi spuse lui Massrur :

— Sîntem gata !

Și Massrur ieși și deschise drumul, urmat de mama lui Hassan, care îi ducea pe cei doi copilași, urmată

la rîndu-i de Strălucire, învăluită cu totul în vălurile ei. Şi Massrur le duse aşa la palatul califului, pînă dinaintea jeţului cel scund şi larg, pe care sta falnică, tolănită într-un peş, El-Saieda Zobeida, înconjurată de liota ei de roabe şi de cadîne, printre care, în rîndul dintîi, se afla micuţa Tohfa.

Atunci, mama lui Hassan, după ce îi dete pe cei doi copilaşi Strălucirei, care sta învăluită în izarul şi în iaşmacul ei, sărută pămîntul dinaintea mîndrei Sett Zobeida şi, după salamalek, făcu temeneaua cuvenită. Şi Sett Zobeida îi răspunse la salamalek, îi întinse mîna, pe care bătrîna o duse la buze, şi o rugă să se ridice. Pe urmă, se întoarse înspre soţia lui Hassan şi îi zise :

— O, binevenito, pentru ce nu-ţi dai jos iaşmacul ? Aici nu se află nici un bărbat !

Şi făcu un semn către Tohfa, care se apropie de Strălucire numaidecît, îmbujorîndu-se, şi atinse mai întîi pulpana izarului, ducîndu-şi apoi la buze şi la frunte degetele cu care pipăise izarul. Pe urmă, o ajută pe Strălucire să-şi dea jos izarul şi îi ridică apoi iaşmacul de pe faţă.

O, Strălucire ! Nici luna cînd iese din nor în deplinătatea ei, nici soarele în toată strălucirea lui, nici dulcea legănare a ramului în calda adiere a primăverii, nici boarea amurgului, nici sclipirea izvorului, nimic din tot ce farmecă fie văzul, fie auzul, fie mintea oamenilor, n-ar fi putut, aşa cum ai făcut tu, să răpească minţile celor ce te priviră ! De strălucirea frumuseţii tale întregul palat se lumină şi străluci ! De bucuria vederii tale inimile zburdau ca nişte miei şi dănţuiau în piepturi ! Iar nebunia bîntuia prin toate capetele ! Iar roabele se uitau la tine înmărmurite şi şuşoteau : „O, Strălucire !" Ci noi, o, ascultători ai mei, să spunem :

„Mărire Aceluia carele a zămislit trupul femeii ca pe un crin într-o vale, și l-a dăruit drept-credincioșilor săi ca pe un semn din rai !“

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouazeci și șaptea noapte

Urmă :

După ce Sett Zobeida își veni în fire din uluiala care o năpădise, se ridică de pe jețul ei și se apropie de Strălucire, pe care o cuprinse în brațe și o strînse la piept, sărutînd-o pe ochi. Pe urmă, o poftii să stea jos lîngă ea pe jețul cel larg, și își scoase, spre a i-o petrece Strălucirei pe după gît, o salbă făcută din două șire de mărgăritare mari, pe care o purta de cînd se măritase cu Al-Rașid. Pe urmă îi zise :

— O, sultană a încîntărilor, chiar că roaba mea Tohfa s-a înșelat cînd mi-a vorbit de frumusețea ta ! Căci frumusețea ta este mai presus de toate cuvintele! Ci ia spune-mi, o, desăvîrșito, știi să dănțuiești, ori să cînți fie din gură, fie din vreo lăută ? Întrucît, atunci cînd cineva este ca tine, strălucește în toate privințele !

Strălucire răspunse :

— Chiar că nu știu deloc, o, stăpînă a mea, nici să dănțuiesc, nici să cînt, nici din gură, nici din lăută ori din țimbale ; și nu mă pricep la nici una

dintre cîte le știu de obicei femeile tinere! Însă, trebuie să-ți spun, am și eu un dar, care poate că are să ți se pară minunat: pot să zbor prin văzduhuri, ca păsările!

La vorbele acestea ale Strălucirei, toate femeile se minunară:

— O, ce fermecătorie! O, ce minunăție!

Iar Sett Zobeida spuse:

— Cum aș putea, o, fermecătoareo, măcar că sînt peste poate de uimită, să șovăiesc a te crede înzestrată cu un atare dar? Au nu ești tu mai minunată decît lebedele și mai ușoară privirilor noastre decît păsările? Ci, dacă vrei să ne duci inimile după tine, ai să te învoiești a face înaintea ochilor noștri dovada unui zbor fără de aripi?

Ea spuse:

— Tocmai că, o, stăpînă a mea, am și aripi; ci ele nu se mai află la mine! Aș putea totuși să le capăt, dacă așa ți-ar fi voia! Pentru aceasta, nu ai decît să-i ceri mamei soțului meu să-mi aducă mantia mea de pene!

Numaidecît, Sett Zobeida se întoarse către mama lui Hassan și îi spuse:

— O, preacinstită bătrînă, maică a noastră, vrei să te duci să ne aduci mantia aceea de pene, ca să văd și eu cum se slujește de ea fiica ta cea încîntătoare?

Și biata femeie gîndi: „Iacătă-ne pe toți pierduți fără de scăpare! Cînd are să-și vadă mantia de pene, are să i se trezească în minte deprinderea ei dintru începuturi, și numai Allah știe ce are să se mai întîmple!" Și răspunse cu glas tremurat:

— O, stăpînă a mea, fata mea Strălucire este tulburată de măreția ta și nu mai știe ce vorbește! S-a mai pomenit oare să poarte cineva vreodată

haine de pene, cînd asemenea soi de veșminte nu li se potrivesc decît păsărilor ?

Ci Strălucire îi curmă vorba și spuse către Sett Zobeida :

— Pe viața ta, o, stăpînă a mea, mă jur ție că mantia mea de pene este închisă într-un sipet ascuns în casa noastră !

Atunci Sett Zobeida își scoase de la mînă o brățară scumpă, care prețuia cît toate vistieriile lui Khosroe și ale lui Kaissar, și o întinse mamei lui Hassan, spunînd :

— O, maică a noastră, viața mea este în mîinile tale ! mă rog ție din inimă să te duci acasă și să ne aduci mantia aceea de pene, numai ca s-o vedem și noi o dată ! Și pe urmă ai s-o iei îndărăt așa cum este !

Ci mama lui Hassan se jură că ea nu a văzut niciodată vreo mantie de pene, nici nimica asemenea. Atunci, Sett Zobeida strigă :

— Ya Massrur !

Și pe dată spătarul califului se înfățișă dinaintea sultanei lui, care îi zise :

— Massrur, dă fuga degrabă la casa acestei cinstite femei și caută peste tot o mantie de pene, care este încuiată într-un sipet ascuns !

Și Massrur o sili pe mama lui Hassan să-i înmîneze cheile de la casă și dete fuga să cerceteze peste tot, pînă ce, într-un sfîrșit, găsi mantia de pene într-un sipet ascuns sub pămînt. Și duse mantia la Sett Zobeida care, după ce o privi îndelung și se minună de măestria cu care fusese croită, i-o dete frumoasei Strălucire.

Atunci Strălucire o cercetă mai întîi pană cu pană și se încredință că era tot atîta de nevătămată ca în ziua cînd i-o furase Hassan. Și o desfăcu, și intră în ea, strîngînd împrejuru-i cele două pulpane

și potrivindu-le. Și se făcu asemenea cu o pasăre mare și albă ! Și, o, ce se mai minunară femeile care erau de față ! mai întîi făcu o roată largă, lunecînd ușor ; apoi se întoarse iarăși, fără a atinge pămîntul, și se ridică legănîndu-se pînă sus la tavan ! Pe urmă, coborî iarăși, plutind ușor, și își luă cei doi copii, călare fiecare pe cîte un umăr, spunînd către Sett Zobeida și către celelalte femei :

— Văd că zborul meu vă place. Așa că am să vă mulțumesc și mai deplin.

Și își luă avînt și se ridică pînă la fereastra de sus, așezîndu-se pe pervaz. Și, de acolo, strigă :

— Ascultați-mă ! căci mă duc de la voi !

Și Sett Zobeida, tulburată pînă peste poate, îi zise :

— Cum, o, Strălucire, te și duci de la noi, lipsindu-ne pe veci de frumusețea ta, o, sultăniță a sultănițelor !

Strălucire răspunse :

— Vai, o, stăpînă a mea ! Cine pleacă nu se mai întoarce !

Pe urmă, se înturnă înspre biata mamă a lui Hassan, cea deznădăjduită, cea înlăcrimată, cea prăbușită jos pe covoare, și îi zise :

— O, mamă a lui Hassan, de bună seamă că plecarea aceasta mă îndurerează amarnic și mă întristează, din pricina ta și a fiului tău Hassan, soțul meu, căci zilele despărțirii au să-i sfîșie inima și au să vă înnegureze viața ; ci, vai, nu pot să fac nimic ! Simt că beția cerului îmi cuprinde sufletul și trebuie să zbor în văzduh. Iar dacă fiul tău o vrea să mă mai vadă vreodată, nu are decît să vină și să mă caute în insulele Wak-Wak. Rămas-bun, așadar, o, maică a soțului meu !

Și, după ce rosti vorbele acestea, se ridică în zbor și se duse de se mai lăsă o clipită pe vîrful pala-

tului, spre a-şi netezi penele. Pe urmă, porni iarăşi în zbor şi se mistui în nori, cu cei doi copii ai ei.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci şi opta noapte

Urmă :

Iar sărmana mamă a lui Hassan fu aproape să-şi dea sufletul de durere, şi rămase doborîtă la pămînt, nemişcată. Iar Sett Zobeida se aplecă asupra-i şi îi dete cu mîna ei toate îngrijirile de trebuinţă ; şi, după ce o mai însufleţi oleacă, îi zise :

— Ah, maică a mea, de ce, în loc să tăgăduieşti totul, nu mi-ai spus dintru început că Strălucire se putea sluji în felul acesta de rochia aceea fermecată, de mantia aceea a năpastei ! Că m-aş fi ferit atunci s-o dau în puterea ei ! Da de unde putea să-mi treacă mie prin gînd că soţia fiului tău este din neamul ginnilor din văzduhuri ? Mă rog, dar, ţie, o, maică a mea bună, iartă-mi neştiinţa şi nu mă osîndi prea tare pentru o faptă la care n-am gîndit !

Şi biata bătrînă spuse :

— O, stăpînă a mea, numai eu sînt vinovată ! Iar roaba nu are ce să-i ierte stăpînei ei ! Fiecare îşi duce agăţată de gît soarta lui ! Şi soarta mea şi a fiului meu este să murim de durere !

Şi, cu vorbele acestea, ieşi din palat, lăsînd toate femeile plîngînd amarnic, şi se tîrî pînă acasă la ea. Iar acolo îi căută pe copilaşi şi nu-i găsi ; şi o

căută pe soţia fiului ei, şi nu o găsi! Atunci, izbucni în lacrimi şi în suspine, mai aproape de moarte decît de viaţă. Şi puse să se ridice în casă trei morminte, unul mare şi două mici, şi lîngă ele îşi petrecea zilele şi nopţile, gemînd şi plîngînd. Şi rostea stihurile :

Oh, bieţii mei copii, sărmanii mei !
Oh, pe obraji-mi veşteji, necurmat,
Curg lacrimile mele, ca o ploaie
Pe crengile unui copac uscat.
Oh, bun-rămasul vostru-i bun-rămasul
Şi de la viaţa care mi-aţi luat.
Pierzîndu-vă pe voi, cu voi odată
Şi sufletul din piepturi ne-a plecat.
Oh, copilaşii mei, doar eu, sărmana,
Rămîn să plîng aici neîncetat.
Că voi îmi eraţi sufletul ! Cum oare
Să mai trăiesc, atunci cînd m-aţi lăsat ?
Oh, bieţii mei copii, o, voi, sărmanii !
Rămîn să plîng aici, neîncetat !

Şi-atîta cu ea ! Ci, în ceea ce îl priveşte pe Hassan, apoi acesta, după ce petrecu trei luni împreună cu cele şapte domniţe, se gîndi să plece ca să nu facă să se îngrijoreze mama şi soţia lui. Şi bătu în pielea de cocoş a dairelei ; şi dromaderele se şi înfăţişară. Iar surorile aleseră zece dintre ele, iar pe celelalte le trimiseră îndărăt. Şi încărcară pe cinci dromadere drugi de aur şi de argint, iar pe alte cinci încărcară pietre nestemate. Şi îl puseră pe Hassan să le făgăduiască tuturora că are să se întoarcă să le vadă peste un an. Pe urmă, îl sărutară, una cîte una, aşezîndu-se toate pe-un şir ; şi fiecare la rînd îi spuseră cîte o strofă sau două, tare gingaşe, în care îi mărturiseau ce mîhnite le

lăsa plecarea lui. Şi se legănau agale din şolduri, bătînd măsura stihurilor. Şi Hassan le răspunse cu poemul acesta, ticluit atunci pe loc :

Din lacrimile mele,
Mărgăritare albe,
O, dragi surori, vă dărui
Neprihănite salbe.
În clipa despărţirii,
Înfipt în şea, stau drept,
Şi frîu-n altă parte
Nu ştiu să-l mai îndrept.

Surorilor iubite,
Cum mă pot smulge, oare,
De lîngă pieptul vostru,
Din scumpa-mbrăţişare ?
Vai, trupul meu se duce,
Dar sufletu-mi rămînă !
Cu talpa-n scara şeii,
Strîng frîiele în mînă.

Pe urmă, Hassan porni călare pe dromadera lui, în fruntea convoiului, şi ajunse cu bine la Bagdad, Cetatea Păcii.

Or, cînd intră în casa lui, Hassan abia de-o mai cunoscu pe maică-sa, atîta de tare o schimbaseră lacrimile şi nemîncarea şi veghile, pe amărîta de ea. Şi, întrucît Hassan nu o vedea nicăieri ieşindu-i fuga înainte pe soţia lui cu copiii, o întrebă pe maică-sa :

— Unde-i nevastă-mea ? Şi unde-s copiii ?

Şi maică-sa nu putu să răspundă decît cu suspinele ei. Şi Hassan începu să alerge ca un smintit din odaie în odaie, şi văzu, în sala de primire, deschis şi gol, sipetul în care încuiase mantia cea

fermecată. Și se întoarse și văzu, în mijlocul odăii, cele trei morminte! Atunci, se prăbuși lat, cu fruntea pe piatră, fără de simțire. Și, cu toate îngrijirile ce-i dete maică-sa, care sărise în ajutorul lui, rămase în acea stare, de dimineață pînă seara. Ci, într-un sfîrșit, își veni în simțire, și își sfîșie haiaele, și își coperi capul cu cenușă și cu țărînă. Pe urmă, deodată, se repezi la spadă și dete să se înjunghie cu ea. Ci maică-sa se repezi între el și spadă, cu mîinile întinse. Și îi luă capul și-l puse pe pieptul ei; și îl sili să șadă jos, măcar că, de deznădejde, Hassan se zvîrcolea pe pămînt ca un șarpe. Și bătrîna începu să-i povestească, una cîte una, toate cîte se petrecuseră în lipsa lui; și încheie spunîndu-i:

— Vezi și tu, fiul meu, că, oricît de nemărginită-i nenorocirea noastră, nu se cade ca deznădejdea să-ți intre în inimă, atîta vreme cît mai poți s-o găsești pe soția ta în insulele Wak-Wak.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a cinci sute nouăzeci și noua noapte

Urmă:

La vorbele acestea ale mamei sale, Hassan simți o nădejde cum îi înviorează dintr-odată băierile sufletului, și, ridicîndu-se numaidecît, îi spuse maică-si:

— Mă duc la insulele Wak-Wak!

Pe urmă, cugetă : „Oare unde s-or fi aflînd insulele acestea cu numele ca un ţipăt de pasăre de pradă ? Or fi în mările Indului, ori ale Sindului, ori ale Persiei, ori ale Chinei ?" Şi, ca să se dumirească în această privinţă, ieşi din casă, măcar că totul i se părea negru şi nelămurit în faţa ochilor, şi se duse să-i caute pe învăţaţii şi pe dascălii de la curtea califului, şi să-i întrebe, pe fiecare în parte, dacă ştiu în ce mări se află aşezate insulele Wak-Wak. Şi toţi răspunseră :

— Nu ştim ! Şi de cînd sîntem noi nu am auzit niciodată pomenindu-se că s-ar afla undeva insulele acelea !

Atunci Hassan începu iarăşi să-şi piardă nădejdea, şi se întoarse acasă, cu pieptul bîntuit de vîntul morţii. Şi îi spuse maică-si, lăsîndu-se să cadă la pămînt :

— O, maică, nu la insulele Wak-Wak trebuie să mă duc, ci mai degrabă acolo unde şi-a lăsat zdrenţele Mama-Vulturilor [1].

Şi izbucni în lacrimi, cu capu-n covor. Ci deodată se ridică şi îi spuse maică-si :

— Allah mi-a trimis gîndul să mă întorc la cele şapte domniţe care mă socotesc fratele lor, şi să le întreb care-i drumul către insulele Wak-Wak.

Şi, fără a mai zăbovi, îşi luă rămas-bun de la biata lui maică, amestecîndu-şi lacrimile cu lacrimile ei, şi încălecă iar pe dromaderul pe care încă nu-l slobozise de cînd se întorsese acasă. Şi ajunse cu bine la palatul celor şapte surori, din Muntele-Norilor.

Cînd îl văzură iar, surorile îl întîmpinară cu toate semnele unei bucurii peste poate de călduroase. Şi

1 - Moartea.

îl sărutară, scoțînd țipete de veselie și urîndu-i bun-venit. Iar cînd veni și rîndul bunei Boboc-de-Trandafir să-l sărute pe fratele ei, aceasta văzu, cu ochii inimii ei iubitoare, schimbarea petrecută pe chipul lui Hassan și tulburarea din sufletul său. Și, fără a-i pune nici cea mai mică întrebare, izbucni în lacrimi pe umărul lui. Și Hassan începu să plîngă și el împreună cu ea, și îi zise :

— Ah, Boboc-de-Trandafir, sora mea, pătimesc amarnic, și am venit la tine ca să caut singurul leac care îmi poate alina chinurile ! O, miresme ale Strălucirii mele, vîntul nu are să vă mai abată către mine ca să-mi învioreze sufletul !

Și Hassan, rostind vorbele acestea, scoase un strigăt greu și se prăbuși fără de simțire.

Cînd îl văzură așa, domnițele, speriate, se înghesuiră împrejurul lui, plîngînd, iar Boboc-de-Trandafir îl stropi pe față cu apă de trandafiri și îl scăldă cu lacrimile ei. Și Hassan de șapte ori dete să se scoale, și de șapte ori căzu iar la pămînt. Într-un sfîrșit, izbuti să întredeschidă ochii, după un leșin mai lung decît toate celelalte, și le povesti surorilor sale trista lui poveste, de la început pînă la sfîrșit. Pe urmă, adăugă :

— Și acuma, o, surorile mele miloase, am venit să vă întreb de drumul care duce la insulele Wak-Wak ! Căci soția mea Strălucire, cînd a plecat, i-a spus bietei mele mame : „Dacă fiul tău o vrea să mă mai vadă vreodată, nu are decît să vină și să mă caute în insulele Wak-Wak !"

Cînd surorile lui Hassan auziră vorbele acestea din urmă, își plecară capul, pradă unei tulburări nemărginite, și se priviră multă vreme fără a vorbi. Într-un sfîrșit, rupseră tăcerea și strigară toate deodată :

— Ridică-ți mîna către bolta cerului, o, Hasssan, și încearcă să ajungi la ea, ori s-o atingi. Ți-ar fi cu mult mai ușor, decît să răzbați pînă la acele insule Wak-Wak unde se află soția ta cu copiii tăi!

La cuvintele acestea, lacrimile lui Hassan năboiră ca un șuvoi și îi udară cu totul hainele. Iar cele șapte domnițe, tot mai înduioșate de durerea lui, se străduiră să-l aline. Și Boboc-de-Trandafir îi înconjură drăgăstos gîtul cu brațele și îi zise, sărutîndu-l:

— O, frate al meu, liniștește-ți sufletul și înseninează-ți ochii, pe urmă caută să ai răbdare față de potrivnicia soartei; căci Dascălul Zicalelor a zis: „Răbdarea este cheia liniștii, iar liniștea te ajută să răzbați la capăt!" Și tu știi, o, frate al meu, că orice ursită trebuie să se împlinească, și că niciodată cel căruia îi este dat să trăiască zece ani nu moare în anul al nouălea! Prinde, dar, inimă, și șterge-ți lacrimile; iar eu am să fac tot ce-mi stă în putință ca să încerc să-ți înlesnesc calea de a răzbate pînă la femeia și la copiii tăi, dacă asta-i voia lui Allah (proslăvit fie el!). Ah! blestemata aceea de mantie de pene! De cîte ori nu m-a bătut gîndul să-ți spun s-o arzi, și de fiecare dată m-am oprit, de teamă să nu te supăr. Gata! Ce-i scris, e scris! Avem să ne străduim să îndreptăm, dintre toate relele, pe acela care-i mai de îndreptat!

Și se întoarse către surorile ei, și se aruncă la picioarele lor, și le jurui să se unească cu ea, spre a chibzui prin ce mijloc ar putea fratele lor să afle drumul la insulele Wak-Wak. Iar surorile îi făgăduiră călduros, din toată inima.

Or, cele șapte domnițe aveau un moș, frate cu tatăl lor, care o îndrăgea într-un chip cu totul și

cu totul osebit pe cea mai mare dintre surori; și venea s-o vadă o dată în fiecare an, nesmintit. Iar pe moșul acesta al lor îl chema Abd Al-Kaddus...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a șase suta noapte

Urmă:

...Pe moșul acesta al lor îl chema Abd Al-Kaddus. Și, cu prilejul venirii lui din urmă, îi dăruise celei mai mari dintre domnițe, cea pe care o avea mai dragă, un săculete plin cu aromate, spunîndu-i că nu avea decît să ardă un pic din acele aromate, dacă s-ar ivi vreodată vreo împrejurare în care fata ar socoti că are nevoie de ajutorul lui. Încît, atunci cînd Boboc-de-Trandafir le rugă așa de fierbinte pe surorile sale să îi stea alături, cea mai mare dintre domnițe gîndi că moșul ei poate că ar putea să-l scoată pe bietul Hassan din necaz. Și spuse către Boboc-de-Trandafir:

— Dă fuga și adu-mi sacul cu miresme și cățuia de aur!

Și Boboc-de-Trandafir dete fuga să caute sacul și cățuia, și le aduse surorii ei, care deschise sacul, luă oleacă de aromată și o aruncă în cățuie, peste cărbunii aprinși, îndreptîndu-și gîndul către moșul ei Abd Al-Kaddus și chemîndu-l.

Or, de îndată ce fumul se învîlvoră din cățuie, iacătă că se și ridică un vîrtej de praf ce se apropia, și din el se ivi, călare pe un elefant alb, șeicul

Abd Al-Kaddus. Şi coborî de pe elefantul lui, şi îi zise celei mai mari dintre surori şi domniţe, fiica fratelui său :

— Iată-mă ! Pentru ce am simţit mireasma de aromate ? Şi cu ce îţi pot fi de folos, o, fata mea ?

Şi fata se aruncă la gîtul lui, şi îi sărută mîna, şi răspunse :

— O, moşule al nostru drag, iată că a şi trecut mai bine de un an de cînd n-ai mai venit să ne vezi, şi lipsa ta ne-a îngrijorat şi ne-a îngîndurat. De aceea am ars miresme, ca să te văd şi să fiu liniştită.

El spuse :

— Eşti cea mai dulce dintre fetele fratelui meu, o, mult iubita mea. Da să nu crezi că, dacă am zăbovit să vin anul acesta, te-aş fi uitat. Vroiam să vin să te văd chiar mîine ! Da să nu-mi ascunzi nimica, întrucît de bună seamă că trebuie să ai tu a-mi cere ceva !

Ea răspunse :

— Allah să te ocrotească şi să-ţi sporească zilele, o, moşule al meu ! De vreme ce îmi îngădui, aş vrea, în adevăr, să-ţi cer un lucru !

El zise :

— Spune ! Ţi l-am şi dăruit !

Atunci, fata îi povesti toată povestea lui Hassan, şi adăugă :

— Şi-acuma îţi cer să-mi faci cel mai mare bine şi să-i spui fratelui nostru Hassan cum să ajungă în acele insule Wak-Wak !

La vorbele acestea, şeicul Abd Al-Kaddus lăsă capu-n jos şi îşi puse un deget în gură, cugetînd adînc preţ de un ceas de vreme. Pe urmă, îşi scoase degetul din gură, înălţă capul şi, fără a rosti un cuvînt, se apucă să tragă nişte linii pe nisip. Într-un

sfîrșit, rupse tăcerea și, clătinînd din cap, le spuse domnițelor :

— Fetele mele, spuneți-i fratelui vostru că se zbuciumă zadarnic ! Este peste puterile lui să ajungă la insulele Wak-Wak !

Atunci fetele, cu lacrimi în ochi, se întoarseră către Hassan și spuseră :

— Vai, o, fratele nostru !

Ci Boboc-de-Trandafir îl luă de mînă, îl trase mai aproape, și spuse șeicului Abd Al-Kaddus :

— Moșule al meu bun, fă-i dovada despre ce ne-ai spus acuma, și dă-i cîteva sfaturi înțelepte, pe care el are să le asculte cu inimă supusă !

Și bătrînul îi dete mîna lui Hassan să i-o sărute, și îi zise :

— Află, fiul meu, că degeaba te zbuciumi ! Este cu neputință ca tu să ajungi în insulele Wak-Wak, măcar și de ar fi să-ți vină în ajutor toată călărimea cea zburătoare a ginnilor, toate cometele cele rătăcitoare și toate planetele rotitoare ! Întrucît insulele acelea Wak-Wak, fiul meu, sînt niște insule locuite de amazoane fecioare, și peste ele domnește însuși regele regilor Ginnistanului, părintele soției tale Strălucire. Și tu, față de insulele acelea, unde nimenea n-a ajuns vreodată și de unde nimenea nu s-a întors, te afli aici la o depărtare de șapte mări fără de margini, șapte văi fără de fund și șapte munți fără de capete. Iar ele sînt așezate la marginile cele mai depărtate ale pămîntului, dincolo de care nu se mai află nimica de cunoscut ! Așa că nu socot că ai să poți izbuti, cu nici un chip, să birui felurìtele piedici care îți stau în drum. Și gîndesc că, pentru tine, cea mai bună hotărîre de luat este de a te întoarce iară acasă la tine, ori de a rămîne aici cu surorile tale, care sînt minunate ! Și nici nu te mai gîndi la insulele Wak-Wak !

La vorbele acestea ale șeicului Abd Al-Kaddus Hassan se făcu galben ca șofranul la chip, dete un țipăt greu și căzu pierit. Iar domnițele nu-și mai putură opri suspinele; iar cea mai mică dintre ele își sfîșia hainele și își zgîria obrajii; și toate laolaltă se puseră pe gemete și pe văicăreli împrejurul lui Hassan. Și, de îndată ce își veni iarăși în simțiri, Hassan nu mai putu decît să plîngă, cu capul pe genunchii blîndei Boboc-de-Trandafir. Și bătrînul, pînă la urmă, se înduioșă de priveliștea aceea, și împărtășind și el durerea tuturora, se întoarse către domnițele care țipau jalnic, și le spuse cu un glas mohorît:

— Tăceți odată!

Și domnițele își înghițira dintr-o dată țipetele pe care le scoteau, și așteptară cu nerăbdare ce avea să le spună moșul lor. Iar șeicul Abd Al-Kaddus își propti mîna pe umărul lui Hassan și îi zise:

— Contenește-ți gemetele, fiul meu, și fă-ți curaj inimii! Căci, cu ajutorul lui Allah, am să dau o întorsătură prielnică treburilor tale. Ridică-te, dar, și urmează-mă!

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute, una noapte

Urmă:

Și Hassan, pe care vorbele acestea îl întoarseră pe dată la viață, sări în picioare, își luă în grabă rămas-bun de la surorile lui, o sărută de mai multe ori pe Boboc-de-Trandafir, și îi spuse moșneagului:

— Sînt robul tău !

Atunci, șeicul Abd Al-Kaddus îl pofti pe Hassan să se suie la spatele lui pe elefantul cel alb, și vorbi cu animalul acela uriaș care începu să se miște. Și, iute ca bătaia de grindină, ca lovitura de trăsnet și ca sclipirea de fulger, elefantul cel mare își aruncă picioarele în vînt și porni în zbor, și se afundă în nesfîrșirile zării, mistuind sub pașii lui depărtările !

Or, în trei zile și trei nopți de goană, străbătură o cale de șapte ani. Și ajunseră lîngă un munte albastru, cu toate împrejurimile lui albastre, și în mijlocul lui cu o peșteră cu intrarea închisă de o poartă de oțel albastru. Și șeicul Abd Al-Kaddus bătu în poarta aceea, și din lăuntru ieși un negru albastru, care ținea într-o mînă o sabie albastră, iar în cealaltă o pavăză albastră. Iar șeicul, cu o sprinteneală de neînchipuit, smulse armele acelea din mîinile negrului, care se dete numaidecît la o parte spre a-l lăsa să treacă ; și moșneagul, cu Hassan după el, intră în peșteră, iar negrul cel albastru închise poarta în urma lor.

Ei, atunci, merseră ca la vreo milă de cale, printr-o boltă lungă în care era o lumină albastră, iar stîncile erau și ele străvezii și albastre, iar la capătul acelei bolte se pomeniră dinaintea a două porți de aur uriașe. Iar șeicul Abd Al-Kaddus deschise una dintre acele două porți uriașe de aur, și îi spuse lui Hassan să-l aștepte pînă ce s-o întoarce. Și se mistui în lăuntru. Ci, peste un ceas, se întoarse ținînd de frîu un cal albastru, înșăuat și înfotăzat tot numai în albastru, și îl pofti pe Hassan să încalece. Și atunci deschise cea de a doua poartă de aur, și dinainte li se așternu dintr-odată o mare întindere albastră, iar la picioarele lor o

cîmpie largă, fără de zare. Şi-atunci şeicul îi spuse lui Hassan :

— Fiul meu, tot mai eşti hotărît să mergi mai departe şi să înfrunţi primejdiile cele fără de număr care te aşteaptă ? Ori n-ai vrea mai degrabă să-mi urmezi sfatul şi să te întorci la cele şapte domniţe, nepoatele mele, care ar şti ele cum să te mîngîie de pierderea soţiei tale Strălucire ?

Hassan răspunse :

— Mai degrabă înfrunt de o mie de ori primejdia morţii, decît să mai îndur chinurile despărţirii !

Şeicul stărui :

— Hassane, fiul meu, au tu nu ai o mamă pentru care lipsa ta-i un izvor de lacrimi nesecat ? Şi nu ţi-ar plăcea mai degrabă să te întorci la ea, ca s-o mîngîi ?

El răspunse :

— N-am să mă întorc nicicum la maica mea, fără de soţia şi copiii mei !

Atunci şeicul Abd Al-Kaddus îi zise :

— Ei bine, dar, Hassane, du-te, sub ocrotirea lui Allah !

Şi îi dete o scrisoare pe care erau scrise cu cerneală albastră următoarele : *„Către cel mai luminat şi cel mai strălucit şeic al şeicilor, dascălul nostru, preacinstitul Părintele-Penelor !“* Pe urmă, îi spuse :

— Ia scrisoarea aceasta, fiul meu, şi du-te unde te-o duce calul tău. Are să ajungă la un munte negru, cu toate împrejurimile lui negre, dinaintea unei peşteri negre. Atunci să descaleci şi, după ce ai să legi frîul de oblînc, să laşi calul să intre numai el singur în peşteră. Iar tu să aştepţi la poartă ; şi ai să vezi că iese un moşneag negru, îmbrăcat în negru, şi negru peste tot, fără numai de barba-i

lungă și albă, care-i atîrnă pînă la genunchi. Atunci, tu să-i săruți mîna, să-ți tragi pe cap pulpana caftanului lui, și să-i înmînezi scrisoarea aceasta, pe care ți-o dau spre a-ți ajuta să intri la el. Întrucît el este Părintele-Penelor! Și-i dascălul meu, și-i cununa capului meu! Și numai el pe pămînt te poate ajuta în înfricoșătoarea ta încercare! Să te străduiești, dar, să ți-l faci binevoitor, și să îndeplinești tot ce ți-o spune să îndeplinești. Uassalam!

Atunci Hassan își luă bun-rămas de la șeicul Abd Al-Kaddus și dete pinteni calului albastru, care necheză și porni ca o săgeată. Iar șeicul Abd Al-Kaddus se întoarse în peștera cea albastră.

Or, vreme de zece zile, Hassan lăsă calul să meargă în voia lui, cu o iuțeală de nu l-ar fi putut întrece nici zborul de pasăre, nici volburile vijeliilor. Și așa, străbătu o cale de zece ani în linie dreaptă! Și, într-un sfîrșit, ajunse la poalele unui șir de munți negri, cu vîrful nevăzut, care se întindeau de la Răsărit pînă la Scăpătat. Și, pe cînd se apropiau de munții aceia, calul începu să nechezc, domolindu-și goana...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute doua noapte

Urmă:

...calul începu să necheze, domolindu-și goana. Și numaidecît, din toate părțile deodată, fără de număr ca picăturile de ploaie, se iviră în goană niște cai

negri, care veniră să-l adulmece pe calul lui Hassan și să se frece de el. Și Hassan se sperie de mulțimea lor și se înfricoșă că au să-i împiedice calea mai departe; ci calul său își văzu de drum înainte și ajunse la peștera cea neagră, înconjurată de niște stînci mai negre decît aripa nopții. Și era chiar peștera despre care îi vorbise șeicul Abd Al-Kaddus. Descălecă, dar, și, după ce legă frîul de oblîncul de la șea, își lăsă calul să intre în peșteră; iar el șezu jos la intrare, așa cum îi poruncise șeicul.

Or, nici nu trecu bine un ceas de cînd sta acolo, că Hassan și văzu ieșind din peșteră un preacinstit moșneag, îmbrăcat în negru, și negru și el tot, din tălpi pînă-n creștet, afară de barba-i lungă și albă care îi atîrna pînă la brîu. Era șeicul șeicilor, preastrălucitul Ali Părintele-Penelor, fiul reginei Balkis, soția lui Soliman (cu ei cu toți fie pacea lui Allah și binecuvîntările lui!). Și Hassan, cînd îl văzu, se aruncă la genunchii lui și îi sărută mîinile și picioarele, și își trase pe cap poala caftanului lui, punîndu-se astfel sub ocrotirea lui. Pe urmă îi dete scrisoarea de la Abd Al-Kaddus. Iar șeicul Părintele-Penelor luă scrisoarea și, fără a grăi măcar o vorbă, se întoarse în peșteră. Și Hassan, dacă nu-l mai văzu, începu să se deznădăjduiască; cînd iacătă-l pe moșneag că se ivi iar, însă de data aceasta îmbrăcat cu totul și cu totul în alb. Și îi făcu semn lui Hassan să vină după el, și intră înaintea lui în peșteră. Și Hassan merse după el, și ajunse în felul acesta într-o sală uriașă, pătrată, pardosită cu nestemate; și în fiecare colț al ei se afla cîte un bătrîn îmbrăcat în negru, stînd jos pe un covor, și fiecare bătrîn era împresurat de un morman de terfeloage, iar dinainte avea cîte o

căţuie de aur, în care ardeau mirodenii ; şi fiecare dintre cei patru înţelepţi era înconjurat de alţi şapte învăţaţi, ucenicii lor, care copiau terfeloagele, ori citeau, ori cugetau. Ci, atunci cînd şeicul Ali Părintele-Penelor intră în sală, toţi aceşti preacinstiţi învăţaţi se ridicară în cinstea lui ; şi cei patru învăţaţi de frunte se ridicară din ungherele lor şi veniră de şezură lîngă el, în mijlocul sălii. Şi, după ce toată lumea şezu jos, Şeic Ali se întoarse către Hassan şi îi spuse să povestească povestea lui în faţa acelei adunări de înţelepţi.

Atunci Hassan, tare tulburat, începu dintru-întîi să verse un potop de lacrimi ; pe urmă, izbutind să şi le curme, începu, cu un glas întretăiat de suspine, să povestească toată povestea, de la răpirea lui de către Bahram magul, pînă la întîlnirea cu şeicul Abd Al-Kaddus, ucenicul şeicului Părintele-Penelor şi moşul celor şapte domniţe. Şi, cît ţinu toată povestirea aceasta, înţelepţii nu îl opriră niciodată ; ci, atunci cînd isprăvi, strigară cu toţii deodată, întorcîndu-se către învăţătorul lor :

— O, preacinstite dascăl, o, fiu al reginei Balkis, soarta tînărului acesta este vrednică de milă, căci suferă şi ca soţ şi ca tată. Şi poate că vom putea să-i dăm o mînă de ajutor ca să-şi ia îndărăt acea copilandră atîta de frumoasă şi acei doi copii atîta de frumoşi !

Iar şeicul Ali răspunse :

— Preacinstiţi fraţi ai mei, asta-i o treabă grea. Şi ştiţi şi voi, ca şi mine, cîtu-i de anevoie să ajungi la insulele Wak-Wak, şi mai cu seamă cîtu-i de anevoie să te întorci de acolo. Şi ştiţi toată greutatea care urmează, odată ce ai ajuns la acele insule, după ce ai trecut atîtea piedici, să te apropii

de amazoanele fecioare, străjerele regelui regilor de peste ginni, şi ale fiicelor lui. În asemenea împrejurare, cum vreţi voi ca Hassan să răzbată pînă la domniţa Strălucire, fata puternicului lor rege?

Şeicii răspunseră :

— Preacinstite taică, ai dreptate, cine ar putea tăgădui? Ci tînărul acesta ţi-a fost trimis anume de către fratele nostru, cinstitul şi strălucitul şeic Abd Al-Kaddus, şi nu poţi nicicum să nu întîmpini prieteneşte dorinţele lui!

Şi Hassan, la rîndu-i, dacă auzi vorbele acestea, se aruncă la picioarele şeicului, îşi coperi capul cu pulpana mantiei lui şi, înconjurîndu-i genunchii cu braţele, îl jurui să-i dea îndărăt soţia şi copiii. Şi tot aşa sărută mîinile la toţi şeicii, care îşi împreunară rugăminţile lor cu ale lui, cerîndu-i fierbinte dascălului lor întru toate, şeicul Părintele-Penelor, să aibă milă de acel tinerel nefericit! Şi şeicul Ali răspunse :

— Pe Allah! în viaţa mea n-am mai văzut pe cineva lepădîndu-se de zilele lui mai hotărît decît acest tînăr Hassan! Habar nu are neînfricatul acesta nici ce grozăvie doreşte, nici ce îl aşteaptă! Ci fie, am să fac pentru el tot ce ţine de mine!

După ce spuse acestea, şeicul Ali Părintele-Penelor cugetă vreme de un ceas, înconjurat cuviincios de bătrînii lui ucenici; pe urmă, îşi ridică iar fruntea şi îi spuse lui Hassan :

— Înainte de toate, am să-ţi dau ceva care să te scape, la caz de primejdie!

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Și își smulse un smoc de păr din barbă, chiar din locul unde era mai lungă, și i-l dete lui Hassan, spunîndu-i :

— Iată ce fac pentru tine ! Dacă ai să te afli vreodată în vreo primejdie mare, nu ai decît să dai foc unui fir de păr din smocul acesta, și am să-ți vin pe dată în ajutor !

Pe urmă, își ridică ochii înspre bolta sălii și bătu din palme, ca și cum ar fi chemat pe cineva. Și numaidecît se înfățișă dinaintea lui, coborînd din boltă, un efrit dintre efriții cei înaripați. Și șeicul îl întrebă :

— Cumă te cheamă, o, efritule ?

El spuse :

— Robul tău Dahnaș ben-Forktaș, o, șeicule Ali Părintele-Penelor !

Iar șeicul îi zise :

— Vino încoace !

Și efritul Dahnaș se duse lîngă șeicul Ali, care îi puse gura la ureche și îi spuse ceva în șoaptă. Și efritul răspunse cu un semn din cap, care vroia să însemneze : „Da !" Iar șeicul se întoarse către Hassan și îi spuse :

— Suie-te, fiul meu, suie-te în spinarea acestui efrit. El are să te ducă pe tărîmul norilor, și de acolo are să te coboare pe un pămînt de camforă albă. Și-acolo, o, Hassan, efritul are să te lase, căci mai departe el nu poate să meargă. Și tu, atunci, are să trebuiască să te descurci singur-singurel, prin țara acea de camforă albă. Și, de cum ai să ieși

din ea, ai să te afli față cu insulele Wak-Wak! Și-acolo, cum te-o lumina Allah!

Atunci Hassan sărută iar mîinile șeicului Părintele-Penelor, își luă bun-rămas de la ceilalți înțelepți, mulțumindu-le pentru bunătatea lor, și încălecă pe umerii lui Dahnaș, care se sui cu el în văzduh. Și efritul îl duse pînă la tărîmul norilor, iar de acolo coborî cu el în țara de camfoară albă, unde îl lăsă și pieri.

Încît, o, Hassane, o, tu cel de obîrșie din Bassra, tu cel care odinioară uimeai sukurile din cetatea ta de baștină, și care învolburai toate inimile, și-i făceai pe toți cei care te vedeau să se topească de frumusețea ta, tu cel care ai trăit atîta vreme fericit lîngă cele șapte domnițe și care ai stîrnit în sufletele lor atîta iubire și atîta durere, iacătă că, mînat de dragostea ta pentru Strălucire, ai ajuns, pe aripile efritului, la țara aceea de camforă albă, unde ai să înfrunți ceea ce nimenea pînă la tine și nimenea după tine nu a mai înfruntat vreodată!

În adevăr, după ce efritul îl lăsă jos în țara aceea, Hassan porni la drum drept înainte, pe un pămînt sclipitor și înmiresmat. Și merse el așa multă vreme și, într-un sfîrșit, întrezări în depărtare, în mijlocul unei cîmpii, ceva ce se asemuia cu un cort. Și se îndreptă într-acolo și, într-un sfîrșit, ajunse aproape de tot de cortul acela. Ci, cum în clipa aceea tocmai mergea printr-o iarbă tare deasă, lovi cu piciorul ceva ce se afla ascuns în iarba aceea; și, cînd se uită, văzu că era ceva alb, ca o grămadă de argint, și mare, ca o coloană din cetatea Iramului. Or, era un uriaș, iar cortul pe care îl vedea Hassan nu era altceva decît urechea lui, care îi slujea de pavăză împotriva soarelui. Și uriașul,

trezit în felul acesta din somnul lui, se ridică mugind și cuprins de o mînie atîta de năpraznică încît i se umflă pîntecul de aerul pe care îl înghiți, iar fundul i se cutremură atîta de amarnic încît începu să-i geamă din greu: fapt care stîrni un șir de bubuituri cumplite, ca de tunet, care îl zvîrliră pe Hassan cu fața la pămînt, pe urmă îl aruncară în sus, încît, de spaimă, ochii i se deteră peste cap! Și, pînă să cadă iarăși jos pe pămînt, încă din zbor, uriașul îl înhăță de ceafă, tocmai de acolo unde este pielea mai moale, și îl ținu așa, cu tăria brațului său, spînzurat în aer ca o vrabie în gheara unui vultur. Și se pregătea, rotindu-l prin văzduh, să-l turtească de pămînt, zobindu-i oasele și făcîndu-l în felul acesta să-și amestece lungimea cu lățimea.

Cînd văzu ce avea să pată, Hassan începu să se zbată din toate puterile lui, și strigă:

— Ah, cine să mă mai scape? Ah, cine să mă mai slobozească? O, uriașule, fie-ți milă de mine!

Cînd auzi țipetele acestea, uriașul își zise: „Pe Allah! Nu cîntă urît păsărica asta! Îmi place ciripitul ei. Încît, am s-o duc numaidecît regelui nostru!" Și îl apucă gingaș de un picior, cu teamă să nu-l vatăme, și intră într-o pădure deasă, unde, în mijlocul unui luminiș, sta regele uriașilor din țara de camforă albă, așezat pe o stîncă ce-i ținea loc de jeț. Și era înconjurat de străjerii lui, cincizeci de uriași, fiecare înalt de cincizeci de coți. Iar acela care îl aducea pe Hassan se apropie de rege și îi zise:

— O, rege al nostru, ia uite o păsărică pe care am prins-o de un picior și pe care ți-o aduc pentru glasul ei frumos! Căci ciripește plăcut!

Și îl lovi pe Hassan ușurel peste nas, zicîndu-i :

— Cîntă oleacă dinaintea regelui !

Iar Hassan, care nu pricepea graiul uriașului, socoti că i-a venit ceasul cel de pe urmă și începu să se zbată, țipînd :

— Ah, cine m-o mai scăpa ? Ah, cine m-o mai slobozi ?

Și regele, cînd auzi glasul acela, se zgudui și se bîțîi de plăcere, și îi zise uriașului :

— Pe Allah ! e minunat ! Trebuie să-l duci numaidecît fiicei mele, pe care are s-o farmece !

Și adăugă, întorcîndu-se către uriaș :

— Da ! pune păsărica numaidecît într-o colivie și du-te de-o atîrnă în odaia fetei mele, lîngă patul ei, ca s-o poată veseli cu cîntecele și ciripelile ei.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a șase sute patra noapte

Urmă :

Atunci uriașul dete fuga și-l puse pe Hassan într-o colivie, cu două străchini mari, una pentru mîncare și una pentru apă. Și îi mai puse și două stinghii, pe care să se poată cocoța și să cînte în voie ; și duse colivia în odaia fetei regelui, și o atîrnă la capul patului ei.

Cînd îl văzu pe Hassan, fata regelui, fu ca vrăjită de chipul și de înfățișarea lui, și începu să-i facă

tot soiul de ghidușii, și să-l răsfețe în toate felurile. Și îi vorbea cu glas nespus de dulce, spre a-l îmblînzi, măcar că Hassan nu pricepea nimica din vorbele ei. Dar, cum vedea că fata nu-i vroia răul, încercă s-o înduioșeze față de soarta lui, plîngînd și gemînd. Iar domnița, de fiecare dată, îi lua gemetele și suspinele drept niște cîntece gingașe ; și simțea o plăcere pînă peste poate ; și nu mai putea să se despartă de el nici ziua, nici noaptea, o clipită măcar. Și simțea, cînd se uita la el, că toată ființa ei se topea după el. Și nu știa ce ar putea face mai bine cu o păsărică atîta de mică, și cum să se poarte cu ea. Și adesea îi făcea cu degetul, și îi vorbea prin semne ; dar nici el nu o pricepea, și era departe de a ghici tot folosul pe care l-ar fi putut dobîndi de la o fată, este adevărat că uriașă, dar atîta de prietenoasă.

Or, într-o zi, fata regelui îl scoase pe Hassan din colivie, ca să-l curețe și să-i schimbe hainele. Și, după ce îl dezbrăcă, văzu, o, minunea minunilor ! că nu era întru nimic lipsit de ceea ce aveau uriașii tatălui ei, măcar că toate celea erau, ca mărime, peste poate de micuțe. Și fata gîndi : „Pe Allah ! asta-i întîia oară cînd văd o pasăre cu asemenea lucruri !“ Și începu să se joace cu Hassan și să-l întoarcă și răsîntoarcă pe toate părțile, minunîndu-se de ceea ce afla la el în fiecare clipă. Iar Hassan, în mîinile ei, era întocmai ca o vrabie în mîinile vînătorului. Și tînăra uriașă, dacă văzu că sub degetele ei castravetele se preschimba în bostan, se puse pe un rîs de se tăvălea pe jos. Și strigă : „Ce pasăre minunată ! Cîntă ca păsările, și se poartă cu femeile la fel de drăguț ca și bărbații cei uriași !“ Și, vrînd să-i răspundă cu drăgălășenie la drăgălășenie, îl lipi cu totul de ea și începu să-l alinte peste tot, ca

pe un bărbat, îndemnîndu-l în fel și chip, nu cu vorbe, întrucît o pasăre nu ar fi putut să le priceapă, ci cu semne și cu fapte, și atîta de iscusit încît, pînă la urmă, se purtă și el cu ea întocmai ca un vrăbioi cu vrabia lui. Și, din clipa aceea, Hassan ajunse pasărea fetei regelui !

Or, Hassan, oricît era de alintat și de răsfățat și de giugiulit ca o pasăre, și în pofida celor ce trăia între fălniciile uriașei, fata regelui, și, de altminteri, a celor ce la rîndul lui, o făcea și el să simtă, și în ciuda deplinei bunăstări în care trăia în colivia sa, era departe de-a o uita pe Strălucire, soția lui, fiica regelui regilor de peste Ginnistan și de peste insulele Wak-Wak, ținta călătoriei sale, de care știa că nu mai este prea departe ! Și, spre a ieși din acel bucluc, s-ar fi slujit bucuros de daireaua cea vrăjită și de smocul de păr ; ci, cînd îi schimbase hainele, fata regelui uriașilor îi luase și acele lucruri scumpe ; și degeaba i le cerea el cu mîinile și cu tot felul de semne care se fac în arăbește, că ea nu pricepea neam ce-i cerea el, și de fiecare dată socotea că îi cere să se zbenguiască. Lucru ce făcea ca, ori de cîte ori își cerea el daireaua, să i se răspundă cu o desfătare ; și, ori de cîte ori își pretindea smocul de barbă, trebuia să se dedea unei desfătări ; atîta și-atîta, încît chiar că, după cîteva zile, ajunse într-un hal fără de hal, și nu mai cuteza să facă nimic, nici cel mai mic semn, de frică să nu vadă la lucru răspunsul amarnicei uriașe.

Iacă-așa ! Și starea lui Hassan nu se schimba nicicum ; și, bietul de el, se sfîrșea și îngălbenea în colivia lui, nemaiștiind ce hotărîre să ia, cînd, într-o zi, după alinturi mai spornice decît de obicei, uriașa ațipi în vreme ce se slujea de el, și îl lăsă să scape. Și Hassan se repezi numaidecît la sipetul în care se

aflau lucrurile lui cele vechi, luă smocul de barbă și aprinse un fir de păr, chemîndu-l în gînd pe șeicul Ali Părintele-Penelor. Și iacătă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a șase sute cincea noapte

Urmă :

...și iacătă că palatul se cutremură, iar șeicul cel îmbrăcat în negru ieși din pămînt dinaintea lui Hassan, care se aruncă la picioarele lui. Atunci șeicul îl întrebă :

— Ce vrei, Hassane ?

Și tînărul îi spuse :

— Mă rog ție, nu făcea gură, că se trezește fata asta ! Și-atunci ajung fără de izbavă iarăși în mîinile ei, ca să fac iarăși pe pasărea !

Și o arătă cu degetul pe uriașa cea adormită. Atunci șeicul îl luă de mînă și, cu harul puterii lui cea tainice, îl duse afară din palat. Pe urmă îi spuse :

— Povestește-mi ce ți s-a întîmplat.

Și Hassan îi povesti tot ce făcuse de cînd ajunsese în țara de camforă albă, și adăugă :

— Și-acuma, pe Allah ! o zi de-aș mai fi rămas lîngă uriașa aceasta, mi-aș fi dat sufletul pe nas !

Iar șeicul spuse :

— Eu te-am prevestit de cîte o să ai de pătimit ! Ci asta nu-i decît începutul ! Și, pe deasupra, trebuie să-ți mai spun încă o dată, o, copile al meu, ca să

te hotărăsc să faci cale întoarsă, că în insulele Wak-Wak vraja bărbii mele nu mai are nici o putere, şi acolo ai să fii lăsat numai în seama puterilor tale!

Şi Hassan spuse :

— Eu trebuie să mă duc, fie ce-o fi, după soţia mea ! Şi nu-mi mai rămîne decît daireaua aceasta vrăjită, care mi-ar putea sluji la caz de primejdie să mă scape din necaz !

Iar şeicul Ali se uită la dairea şi spuse

— A, o ştiu ! Este daireaua lui Bahram magul, un ucenic de-al meu de odinioară ; numai el, dintre toţi ciracii mei, s-a abătut de la calea lui Allah ! Ci, o, Hassane, află că şi daireaua aceasta, tot aşa, nu va putea să-ţi fie de nici un folos în insulele Wak-Wak, unde toate vrăjile se dezleagă şi unde ginnii de pe acele insule nu se supun decît numai regelui lor !

Şi Hassan zise :

— Cui îi este dat să trăiască zece ani nu are să moară în cel de al nouălea an ! Dacă, dar, mi-o fi scrisa să mor în insulele acelea, nu-i nici o supărare ! Mă rog, dar, ţie, o, preacinstite şeic al şeicilor, să-mi spui care este drumul pe care trebuie să apuc ca să ajung acolo !

Şeicul Ali, atunci, drept orice răspuns, îl luă de mînă şi îi spuse :

— Închide ochii, şi pe urmă deschide-i !

Şi Hassan închise ochii ; pe urmă, după o clipită, îi deschise. Şi totul pierise, atît şeicul Părintele-Penelor, cît şi palatul fetei regelui şi ţara de camforă albă. Şi se pomeni pe o insulă, cu ţărmul acoperit de nestemate de felurite culori, şlefuite de apele mării. Şi habar nu avea că ajunsese într-un sfîrşit la insulele cele atîta de rîvnite.

Or, nici nu apucă bine Hassan să-şi arunce un ochi la dreapta şi un ochi la stînga, că se şi repeziră asupra-i, ieşind din stîncile de pe mal şi din spuma valurilor, stoluri întregi de păsări mari şi albe, care acoperiră cerul cu un nor gros şi apăsător Şi zborul vrăjmaş se năpusti înspre el ca un vîrtej, cu un vuiet de pliscuri năpraznice şi de aripi zbătute; şi toate gîtlejurile înaripate scoaseră laolaltă un ţipăt răguşit, repetat de mii de ori, în care Hassan cunoscu într-un sfîrşit vorbele Wak-Wak, numele insulelor acelea! Atunci pricepu că ajunsese pe pămînturile cele tainice şi că păsările îl vedeau că este străin şi căutau să-l alunge către mare. Iar Hassan fugi să se adăpostească într-o colibă ce se ridica nu departe de acolo, şi începu să cugete cum stă treaba.

Deodată, auzi pămîntul bubuind şi simţi cum i se cutremură sub picioare; şi îşi ciuli urechea, ţinîndu-şi răsuflarea, şi văzu în depărtare îngroşindu-se un alt nor, din care treptat-treptat se iviră în soare vîrfuri de lănci şi de coifuri, şi străluciră armuri. Erau amazoanele! Unde să mai fugi? Iar galopul cel mînios, iute ca bătaia de grindină, ori ca strălucirea de fulger, fu lîngă el cît ai clipi din ochi. Şi i se înfăţişară dinainte, strînse într-un pătrat mişcător şi năpraznic, războinicele călări pe nişte iepe galbene ca aurul străcurat, cu cozile lungi, cu àrmurii vînjoşi, purtîndu-şi hăţurile sus şi slobode, mai iuţi ca vîntul de la miazănoapte cînd suflă cu urgia mării înfuriate. Şi războinicele acelea, înarmate de luptă, purtau fiecare cîte o sabie grea la şold, cîte o lancie lungă într-o mînă, iar în mîna cealaltă cîte o ghioagă care înfiora minţile; şi mai aveau, strînse la subţioară, patru suliţi care îşi arătau vîrfurile înfricoşătoare

Or, de îndată ce războinicele acelea îl zăriră pe nepoftitul de Hassan stînd în pragul colibei, își struniră deodată iepele cele abrașe. Și tot potopul de copite, oprindu-se, făcu să sară pînă în slăvile cerului pietrele de pe țărm, iar picioarele iepelor se afundară adînc în nisip. Și nările lor largi și fornăitoare se umflau odată cu nările fecioarelor cele războinice; și chipurile dezvelite sub coifurile cu vizierele ridicate erau frumoase ca niște lune; iar șoldurile lor rotunde și grele se împreunau și păreau totuna cu șoldurile cele galbene ale iepelor. Iar pletele lor lungi, galbene, negre și roșcate se amestecau, unduindu-se, cu părul din cozile și din coamele iepelor. Iar coifurile de oțel și platoșele de smarald sclipeau în soare ca niște giuvaieruri, și ardeau fără să se mistuie.

Și-atunci, din mijlocul acelui pătrat de lumină, se desprinse o amazoană mai voinică decît toate celelalte...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a cinci sute șasea noapte

Urmă :

...o amazoană mai voinică decît toate celelalte, cu fața nedezvelită sub coif, ci acoperită cu totul de viziera lăsată, și cu pieptul îmbelșugat de niște sîni, strălucind sub ocrotirea unei tunici de zale de aur mai strînsă ca aripile de lăcustă. Și își opri scurt iapa la cîțiva pași de Hassan. Iar Hassan,

neştiind dacă îi era potrivnică ori binevoitoare, se aruncă dintru început dinaintea ei, cu fruntea în ţărînă, pe urmă săltă capul şi îi spuse :

— O, sultană a mea, sînt un străin pe care ursita l-a adus pe aceste tărîmuri, şi mă pun sub ocrotirea lui Allah şi sub pavăza ta ! Nu mă izgoni ! O, sultana mea, fie-ţi milă de un nefericit care îşi caută soţia şi copiii !

La vorbele acestea ale lui Hassan, călăreaţa sări jos de pe cal şi, întorcîndu-se către războinicele ei, le făcu un semn să plece. Şi veni la Hassan, care îi sărută pe dată picioarele şi mîinile, şi îşi duse la frunte marginea de la mantia ei. Şi ea îl cercetă cu luare-aminte ; pe urmă, ridicîndu-şi viziera, i se arătă dezvelită. Iar Hassan, cînd o văzu, scoase un ţipăt mare şi se dete îndărăt speriat ; întrucît, în loc de o tînără, pe puţin la fel de frumoasă ca şi fecioarele războinice pe care le văzuse, avea dinaintea lui o bătrînă cu o înfăţişare tare urîtă, cu un nas mare cît o pătlăgea vînătă, cu nişte sprîncene strîmbe, cu nişte obraji scofîlciţi şi fleşcăiţi, cu nişte ochi care se huleau unul pe altul, şi cu cîte o năpastă la fiecare dintre cele nouă colţuri ale chipului ei ! Ceea ce o făcea să semene întru totul cu un porc.

Încît Hassan, ca să nu trebuiască să se mai uite la faţa aceea, îşi acoperi ochii cu pulpana hainei. Iar baba luă acea mişcare drept semn de mare cinstire, socotind că Hassan nu făcuse aşa decît ca să nu pară necuviincios privind-o în faţă ; şi fu înduioşată pînă peste poate de dovada aceea de cinstire, şi îi zise :

— O, străinule, potoleşte-ţi spaima. Din ceasul acesta te afli sub ocrotirea mea ! Şi îţi făgăduiesc ajutorinţă la orice nevoie ! Pe urmă adăugă : Însă, mai înainte de orice, nimenea nu trebuie să te

vadă pe insula aceasta ! Drept care, și măcar că sînt nerăbdătoare să-ți aud povestea, am să dau fuga să-ți aduc cele de trebuință ca să te îmbraci ca o amazoană, așa încît să nu mai poți de aci înainte să fii osebit dintre tinerele fecioare războinice, străjerele regelui și ale fetelor regelui !

Și plecă, și se întoarse peste cîteva clipite cu o platoșă, o sabie, o lance, un coif și alte arme întru totul asemenea cu cele pe care le purtau amazoanele. Și le dete lui Hassan, care se împodobi cu ele. Atunci bătrîna îl luă de mînă și îl duse pe o stîncă înaltă de pe malul mării și, șezînd jos acolo împreună cu el, îi spuse :

— Acuma, o, străinule, grăbește-te de-mi povestește pricina care te-a mînat pînă în aceste insule, unde pînă la tine nici un adamit n-a cutezat să pună piciorul !

Și Hassan răspunse, după ce îi mulțumi pentru bunătatea ei :

— O, stăpînă, povestea mea este povestea unui nefericit care a pierdut singurul bun pe care îl avea, și care străbate pămîntul cu nădejdea că își va găsi bunul acela !

Și îi povesti pățaniile lui, fără a ocoli nici un amănunt. Iar amazoana cea bătrînă îl întrebă :

— Și cum o cheamă pe tînăra aceea, soția ta ? Și cum îi cheamă pe copiii tăi ?

El spuse :

— În țara mea, copiii mei se numeau Nasser și Manssur, iar soția mea se numea Strălucire ! Ci numele pe care îl poartă în țara ginnilor eu nu-l știu !

Și Hassan, după ce sfîrși de spus totul, începu să plîngă cu lacrimi îmbelșugate.

Iar bătrîna, dacă auzi povestea aceasta a lui Hassan şi dacă îi văzu durerea, se simţi cuprinsă cu totul de milă, şi îi spuse :

— Mă jur ţie, o, Hassane, că nici o mamă nu s-ar îngriji de copilul ei mai mult decît am să mă îngrijesc eu de soarta ta. Şi, întrucît spui că soţia ta s-ar putea afla printre amazoanele mele, am să te duc, chiar mîine, să le vezi la mare pe toate goale. Şi, pe urmă, am să le pun să treacă pe dinaintea ta, una cîte una, ca să-mi spui dacă ai s-o cunoşti pe soţia ta printre ele !

Aşa grăi bătrîna Maica-Lăncilor către Hassan Al-Bassri. Şi îl linişti, încredinţîndu-l că prin viclenia aceea nu vor avea cum să n-o afle pe tînăra Strălucire ! Şi îşi petrecu ziua întreagă cu el, şi îl plimbă prin insulă, ducîndu-l să se minuneze de toate minunăţiile. Şi, pînă la urmă, bătrîna începu să-l iubească pe Hassan cu o dragoste mare, şi îi spuse :

— Linişteşte-te, copilul meu ! Te-am pus în ochii mei ! Şi, chiar dacă mi-ai cere, pentru plăcerea ta, toate războinicele mele, care sînt toate fecioare tinere, ţi le-aş dărui din toată căldura inimii mele !

Iar Hassan îi răspunse :

— O, stăpîna mea, eu, pe Allah, nu am să te părăsesc decît atunci cînd m-o părăsi sufletul !

Or, a doua zi, aşa cum îi făgăduise, bătrîna Maica-Lăncilor veni în fruntea războinicelor ei, în vuiet de dairale. Şi Hassan, îmbrăcat ca o amazoană, şedea pe stînca înaltă care se ridica deasupra mării. Şi, în felul acesta, semăna cu o fată de rege.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a şase sute şaptea noapte

Urmă :

Estimp, fecioarele cele războinice, descălecînd de pe iepele lor, la un semn făcut de bătrîna Maica-Lăncilor care le era căpetenie, îşi lepădară armele şi platoşele. Şi, subţiri şi strălucitoare, se iviră, o, aiurire de crini şi de trandafiri ! ca nişte crini dintre frunzele lor, şi ca nişte trandafiri dintre ghimpii lor. Şi, albe şi uşoare, coborîră în mare. Şi spuma apei se amestecă cu pletele lor slobode şi despletite, ori împletite şi înalte ca nişte turle. Şi zbaterea talazurilor repeta zbaterea şoldurilor lor de fecioare. Şi erau ca nişte flori deschise pe ape.

Ci, printre atîtea fete ca luna şi printre atîtea boiuri mlădioase, printre atîţia ochi negri şi printre atîţia dinţi albi, printre atîtea plete de felurite culori şi printre atîtea binecuvîntate şolduri, degeaba se tot uită Hassan, că nu văzu frumuseţea cea fără de asemuire a multiubitei lui Strălucire. Şi îi spuse bătrînei :

— O, maică bună, Strălucire nu se află printre ele !

Iar bătrîna amazoană răspunse :

— Cine ştie, fiul meu ? Poate că depărtarea nu îţi îngăduie să judeci bine !

Şi bătu din palme, şi toate fetele ieşiră din apă şi veniră să se înşire pe nisip, încă jilave de boabele de apă, ca de nişte nestemate. Şi, una după alta, mlădii şi legănate, trecură pe dinaintea stîncii pe care sta Hassan cu Maica-Lăncilor, neavînd pe ele, drept orice armură, decît pletele lor atîrnînd pe spate, şi grele numai de giuvaierurile trupului lor gol.

Și-atunci văzuși tu, o, Hassane, ceea ce văzuși! O, voi iepurițe de toate culorile și de toate soiurile, între coapsele acelor fetișcane, copile de regi! Erați și grase, și rotunde, și dolofane, și bălaie, și ca niște bolte, și voinice, și arcuite, și înalte, și netede, și umflate, și strînse și neatinse, și ca niște jețuri, și ca niște scoici, și grele, și mofluze, și mute, și ca niște cuiburi, și fără de urechi, și calde, și ca niște corturi, și fără de păr, și botoase, și surde, și ghemuite, și mici, și gîdilicioase, și genuni, și uscate, și minunate, însă, fără de nici o îndoială, nu erați întru nimic asemenea cu iepurița multiubitei Strălucire!

Încît Hassan lăsă toate fetele să treacă, și grăi către bătrîna Maica-Lăncilor:

— O, stăpînă a mea, viața ta fie cu mine! nu se află nici una printre toate aceste fete tinere care, cît de cît, să se asemuie cu Strălucire!

Iar bătrîna războinică, nedumerită, îi zise:

— Atunci, o, Hassane, după toate acestea pe care le-ai văzut, nu mai rămîn decît cele șapte fete ale regelui nostru! Binevoiește dar să-mi spui după ce semn aș putea, cu vreun prilej, s-o cunosc pe soția ta, și zugrăvește-mi-o cu ce are ea mai aparte! Iar eu am să îmi însemnez totul în minte! Și îți făgăduiesc că, știind în felul acesta totul, nu am să zăbovesc mult pînă s-o găsesc pe aceea după care umbli!

Și Hassan răspunse:

— Să ți-o zugrăvesc, o, stăpînă a mea, ar fi să mor fără a izbuti; căci nu-i limbă care să poată spune toate desăvîrșirile ei. Ci am să mă străduiesc să-ți arăt măcar cam cum aduce. Are un chip, o, stăpînă a mea, ca o zi binecuvîntată; un mijloc atîta de subțire încît soarele n-ar putea să-i aștearnă umbra pe pămînt; un păr negru și lung, atîrnînd pe spate, ca noaptea peste zi; niște sîni care sfre-

delesc pînă şi haina cea mai tare ; o limbă ca de albină ; o miere în gură ca apa din fîntîna Salsabil ; nişte ochi ca izvorul Kausar ; este mlădie ca firul de iasomie ; dinţii-i sînt ca nişte boabe de grindină ; are o aluniţă pe obrazul drept, şi un neg sub buric ; o gură ca o cornalină, de nu-ţi mai trebuie nici cupă, nici ibric ; nişte obraji ca bujorii din Neman ; un pîntec mlădios şi vrăjitor, aidoma de larg şi de alb ca o cadă de marmoră ; şalele mai voinic şi mai straşnic zidit decît bolta templului din Iram ; nişte coapse întocmite în tiparul desăvîrşirii, dulci ca zilele regăsirii după amara despărţire, între care domneşte jeţul califului, altarul tihnei şi al beţiei, al cărui logogrif [1] a fost înfăţişat de poet aşa

Numele meu — care-i prileju-atîtor
Fiori şi tulburări — este uşor,
Că-i doar din două litere vestite
Alcătuit : pe-ntîia, păsămite,
O afli înmulţindu-le-ntre ele
Pe cinci cu patru ; iar pe-a doua, tot
Numa-nmulţind la fel şase cu zece !
Aşa ajungi la tîlcurile mele,
Şi-n felu-acesta-i dat să se dezlege
Cuvîntul ce-l închipui eu, socot !

Şi, după ce spuse vorbele acestea, Hassan nu-şi putu ţine mai mult lacrimile, şi începu să plîngă. Pe urmă strigă :

— Jalea mea, o, Strălucire, este amară ca jalea dervişului care şi-a pierdut strachina, ori cumu-i chinul hagiului care are o bubă în călcîi, ori cumu-i durerea celui căruia i s-au tăiat mîinile şi picioarele !

---

[1] Cuvîntul arab *koss* (grecescul *kussos*) se scrie cu două litere : cea dintîi, litera *kaf*, fiind redată prin semnul grafic ce reprezintă şi cifra 20 ; iar cea de a doua, litera *sin*, este redată prin semnul grafic cu care se reprezintă şi cifra 60.

După ce ascultă toate astea, bătrîna amazoană lăsă capu-n jos o clipă, cufundîndu-se într-o cugetare adîncă ; pe urmă, îi spuse lui Hassan :

— Ce năpastă, o, Hassane ! Te pierzi fără de izbavă, și mă pierzi și pe mine odată cu tine ! Căci fetișcana pe care mi-o zugrăvești tu este, fără de nici o îndoială, una dintre cele șapte fete ale regelui nostru preaputernic ! Ce nălucă mai ai și tu, și ce smintită cutezanță te bîntuie ! Între tine și ea este o depărtare ca de la pămînt la cer ! Și, dacă stărui în dorința ta, către pieirea ta zorești ! Ascultă-mă, dar, Hassane ! Leapădă-te de gîndul acesta nesăbuit, și nu-ți da sufletul pierzării !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute opta noapte

Urmă :

La vorbele acestea ale bătrînei, Hassan fu așa de tulburat încît se prăbuși fără de simțire ; și, cînd își veni iarăși în fire, se porni pe un plîns atîta de amarnic, de i se scăldară hainele în lacrimile ce le vărsa, și, peste poate de deznădăjduit, strigă :

— Iacătă, dar, o, tușă a mea plină de milă, că trebuie să mă întorc deznădăjduit, după ce am bătut atîta cale, și chiar în clipa în care sînt aproape să ajung la țintă ! Cum aș mai fi putut să mă îndoiesc, după încredințarea ce mi-ai dat-o, de izbînda încercării mele și de atotputerea ta ? Au nu chiar tu

poruncești și ești căpetenie peste oștile din cele Șapte Insule, și pentru care nici o încercare de felul acesta nu este cu neputință ?

Ea răspunse :

— De bună seamă, fiul meu, pot multe asupra oștilor mele, precum și asupra fiecărei amazoane din aceste oști ! Încît, ca să te întorc de la gîndul tău cel nesocotit, îți dau să-ți alegi, dintre toate aceste fecioare războinice, pe aceea care ți-o plăcea cel mai mult ; ia-o din partea mea în locul soției tale ! Și, pe urmă, întoarce-te cu ea în țara ta, și ai să fii la adăpost de răzbunarea regelui nostru ! Altminteri, pieirea mea și pieirea ta sînt de neînlăturat !

Hassan însă nu răspunse la sfatul acesta al bătrînei decît cu alte lacrimi și cu alte suspine. Iar bătrîna, înduioșată de atîta prisos de iubire, îi spuse :

— Allah fie cu tine, o, Hassane ! Ce vrei, dar, să fac eu pentru tine ? Dacă s-ar afla că te-am lăsat să pui piciorul pe insulele noastre, capul meu nu ar mai zăbovi pe umerii mei. Și, dacă s-ar afla vreodată că te-am dus să le vezi la scaldă, goale, pe toate războinicele mele, tinere fecioare pe care nici o privire de bărbat nu le-a întrezărit și pe care nici un deget de om nu le-a atins, sufletul meu nu ar mai fi al meu !

Și Hassan strigă :

— Pe Allah, o, stăpînă a mea, te încredințez că eu nu m-am uitat la fetele acelea în chip necuviincios, și nu am prea luat seama la goliciunea lor !

Iar bătrîna spuse :

— Păi chiar că rău ai făcut, o, Hassane, întrucît în toată viața ta nu ai să mai vezi asemenea priveliște ! Oricum, dacă nici una dintre aceste fecioare

nu te ispitește, ca să te hotărăsc să te întorci în țara ta și să-ți mîntuiești în felul acesta sufletul, am să te încarc cu bogății și cu scumpele roade din insulele noastre, și am să te acopăr cu bunuri care au să te facă bogat și fericit pentru toate zilele cîte le mai ai de trăit !

Ci Hassan se aruncă la picioarele bătrînei, îi sărută genunchii și zise plîngînd :

— O, binefăcătoarea mea, o, lumină a ochilor mei, o, sultana mea, cum aș putea să mă întorc în țara mea după ce am îndurat atîtea strădanii și am înfruntat atîtea primejdii ? Cum aș putea să plec de pe insula aceasta, fără s-o văd pe multiubita mea, cînd dragostea pentru ea m-a adus pînă aici ? Ah, gîndește-te, o, stăpînă a mea, că poate-i voia soartei ca s-o găsesc pe soția mea, după toate suferințele cîte le-am îndurat !

Și, după ce rosti vorbele acestea, Hassan nu mai putu să-și stăpînească aleanul din suflet, și ticlui stihurile acestea :

Sultană-a frumuseții, fie-ți milă
De cel robit de pleoapele-ți nurlii
Ce subjugară țara lui Khosroe
Și lumea-ntregii lui împărăți !

Nici nardurile tari, nici trandafirii,
Nici cele mai alese mirodenii,
Pe lîngă răsuflarea ta nu-nseamnă
Decît o-ntruchipare de sluțenii.

Iar boarea care-adie-nmireasmată
Prin florile grădinilor din rai
E toată-n părul tău, să-i fericească
Pe cei alăturea de care stai.

Pleiadele cînd se aprind pe ceruri,
Din ochii tăi iau calda lor scînteie!
Şi stelele doar ţi-ar putea fi salbă
La gîtul alb, o, tînără femeie!

Cînd bătrîna amazoană auzi versurile acestea ale lui Hassan, văzu că ar fi în adevăr o răutate să-i ia pe totdeauna nădejdea de a-şi mai găsi soţia, şi îi înţelese durerea, şi îi zise:

— Fiul meu, alungă-ţi din gînduri întristarea şi deznădejdea. Căci sînt pe deplin hotărîtă acuma să încerc totul ca să-ţi dau soţia îndărăt! Pe urmă adăugă: Am să mă apuc numaidecît să mă îngrijesc cu tot sufletul de treburile tale, o, săracul de tine! Căci văd limpede că îndrăgostitul nici nu aude, nici nu pricepe nimic! Te las, dar, şi mă duc la palatul reginei de pe insula aceasta pe care ne aflăm, şi care-i una dintre cele şapte insule Wak-Wak. Căci cată să ştii că fiecare dintre aceste şapte insule este locuită şi stăpînită de una dintre cele şapte fete ale regelui nostru, surori între ele după tată, ci nu şi după mamă. Iar aceea care este stăpînă aici peste noi, este cea mai mare dintre surori, şi o cheamă domniţa Nur Al-Huda. Iar eu am să mă duc s-o caut şi să-i vorbesc în folosul tău. Potoleşte-ţi, dar, sufletul, înseninează-ţi ochii, şi aşteaptă-mă cu inimă liniştită, pînă ce mă întorc!

Şi îşi luă rămas-bun de la el, şi se îndreptă înspre palatul domniţei Nur Al-Huda.

Odată ajunsă în faţa domniţei, bătrîna amazoană, care era cinstită şi iubită de fetele regelui şi de regele însuşi, pentru înţelepciunea ei şi pentru creşterea şi îngrijirea pe care le dedese tinerelor domniţe, se ploconi şi sărută pămîntul dinaintea domniţei Nur Al-Huda, Şi domniţa se ridică numaidecît

în cinstea ei, şi o îmbrăţişă, şi o pofti să şadă jos lîngă ea ; şi îi zise :

— Inşallah ! Fie ca ştirile pe care mi le aduci să fie vestitoare de bine ! Iar de ai să-mi faci vreo rugăminte, ori să-mi ceri vreun hatîr, grăieşte ! Iată-mă-s gata să te ascult...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute noua noapte

Urmă :

...Iată-mă-s gata să te ascult !

Bătrîna Maica-Lăncilor răspunse :

— O, regină a veacului şi a vremii noastre, o, fiica mea, vin la tine ca să-ţi povestesc o întîmplare cum nu s-a mai pomenit, şi care nădăjduiesc că are să-ţi placă şi să te veselească. Află, dar, că am găsit pe malul insulei noastre, aruncat de valuri, un bărbat tînăr, de o frumuseţe vrăjită, care plîngea cu amar. Şi, cînd l-am întrebat ce-i cu el, mi-a răspuns că l-a aruncat ursita pe ţărmurile noastre, pe cînd se afla în căutarea soţiei lui ! Şi, cînd l-am rugat să-mi spună cine este soţia lui, mi-a zugrăvit-o într-un chip atît de uluitor, încît m-a cufundat într-o mare spaimă în privinţa ta şi în privinţa celorlalte domniţe, surorile tale ! Şi mai trebuie să-ţi arăt, o, regina mea, ca să spun tot adevărul, că ochii mei n-au mai văzut vreodată, nici printre ginni, nici printre efriţi, un tinerel aşa de frumos ca tînărul acesta !

Cînd auzi cele ce spunea bătrîna, domnița Nur Al-Huda fu cuprinsă de o mînie cumplită și țipă la bătrîna amazoană :

— O, bătrînă a blestemului, o, ploditură dintr-o liotă de încornorați ai ticăloșiei, cum ai făcut de-ai strecurat un bărbat printre fecioarele noastre, pe tărîmurile noastre ? A, plod al nerușinării, cine-o să-mi dea să beau o înghițitură din sîngele tău, ori să mănînc o îmbucătură din carnea ta ?

Și bătrîna războinică începu să tremure ca o trestie în furtună, și căzu în genunchi la picioarele domniței, care îi strigă :

— Au ție nu ți-e frică de osînda care te paște de la răzbunarea și de la mînia mea ? Pe capul tatălui meu, regele cel mare al ginnilor ! nu știu ce mă ține în clipa aceasta de nu poruncesc să fii tăiată bucăți, ca să slujești de pildă pe viitor călăuzilor întru ticăloșie, care ar mai vrea să strecoare vreun străin în insulele noastre ! Pe urmă adăugă : Ci, înainte de toate, dă fuga de mi-l adu pe adamitul acela îndrăzneț, care a cutezat să încalce hotarele noastre !

Și bătrîna se ridică, nemaiștiind, în spaima ei, nici să-și deosebească mîna dreaptă de mîna stîngă, și ieși spre a se duce să-l caute pe Hassan. Și gîndea : „Năpasta aceasta amarnică, pe care mi-o trimite Allah prin mijlocirea reginei, îmi e pricinuită numai de tînărul Hassan ! De ce nu l-oi fi silit eu mai degrabă să plece de pe insulă și să ne arate lățimea dosului său ?"

Și-așa, ajunse la locul unde se afla Hassan ; și, de cum îl zări, îi spuse :

— Ridică-te, o, tu, cel al cărui soroc de pe urmă este aproape ! Și hai cu mine la regină, că vrea să-ți vorbească !

Și Hassan porni după bătrînă, zicîndu-și: „Ya salam! În ce prăpastie am să mă prăvălesc!" Și-așa, ajunse la palat, dinaintea domniței. Și ea îl primi, stînd în jețul ei și cu fața acoperită întru totul de iașmac. Și Hassan nu găsi nimic mai bun de făcut, în acea împrejurare cumplită, decît să se apuce să sărute pămîntul dinaintea jețului și, după salamalekul de cuviință, să-i înalțe domniței o laudă în versuri. Ea, atunci, se întoarse înspre bătrînă și îi făcu un semn care vroia să însemne: „Întreabă-l!" Și bătrîna îi spuse lui Hassan:

— Preaputernica regină a noastră îți răspunde la salamalek și te întreabă, ca să-i răspunzi: Cum te cheamă, care-i țara ta de baștină, cum o cheamă pe soția ta și cum îi cheamă pe copiii tăi!

Și Hassan, ajutat de ursita lui, răspunse, întorcîndu-se către domniță:

— Regină a lumilor, sultană a veacului și a vremilor, o, tu, cum alta nu-i nici în timp, nici în răstimp, în ce privește numele meu cel ticălos, mă numesc Hassan cel plin de necazuri, de obîrșie din cetatea Bassra, din Irak. Iar în ce o privește pe soția mea, nu-i știu numele! Iar copiii mei, pe unul îl cheamă Nasser, și pe celălalt Manssur!

Regina îl întrebă, prin mijlocirea bătrînei:

— Și pentru ce te-a părăsit soția ta?

El spuse:

— Pe Allah, nu știu! Da trebuie să fi fost fără de voia ei!

Ea îl întrebă:

— De unde a plecat? Și cum?

El spuse:

— A plecat din Bagdad, chiar din palatul califului Harun Al-Rașid, emirul drept-credincioșilor! Și, pentru aceasta, nu a avut decît să se îmbrace cu mantia ei de pene și să se ridice în văzduh!

Ea întrebă :

— Și nu ți-a spus nimic cînd a plecat ?

El răspunse :

— I-a spus mamei mele : „Dacă fiul tău, chinuit de durerea lipsei mele, o vrea vreodată să mă mai vadă, nu are decît să vină să mă caute în insulele Wak-Wak ! Și-acuma, bun-rămas, o, maică a lui Hassan ! Hotărît că tare mă întristează să plec așa, și mă mîhnesc în sufletul meu, căci zilele despărțirii au să-mi sfîșie inima și au să vă înnegurеze viața ; ci, vai ! nu pot nimic ! Simt dorul zborului cum îmi năpădește sufletul, și trebuie să mă ridic în văzduh !" Așa a grăit soția mea ! Și s-a dus în zbor ! Și, de-atunci, lumea este neagră dinaintea ochilor mei, iar pieptul mi s-a umplut de jale !

Domnița Nur Al-Huda răspunse, clătinînd din cap :

— Pe Allah ! e neîndoielnic că dacă soția ta nu ar fi vrut să te mai vadă, nu i-ar fi dezvăluit mamei tale locul unde pleca ! Pe de altă parte însă, dacă te-ar fi iubit cu adevărat, nu te-ar fi părăsit în felul acesta !

Hassan se jură atunci, cu jurămintele cele mai grele, că soția sa îl iubea cu adevărat, că îi dedese o sumedenie de dovezi despre dragostea și despre credința ei, dar că nu putuse să-și înfrîne chemarea către văzduh și pe cea a deprinderii ei dintîi, care este zborul păsărilor !

Și adăugă :

— O, măria-ta, ți-am povestit jalnica mea poveste ! Și iacătă-mă dinaintea ta, cerîndu-ți din suflet milă și îndurare pentru jalba mea prea îndrăzneață de a mă ajuta să-mi găsesc soția și copiii ! Allah fie cu tine, o, sultana mea, nu mă alunga !

Cînd auzi vorbele acestea ale lui Hassan, domnița Nur Al-Huda cugetă preț de un ceas ; pe urmă, sălta capul și îi spuse lui Hassan :

— Am cugetat mult ce fel de chin ți se cuvine, și nu găsesc nici unul care să fie îndeajuns spre a-ți pedepsi cutezanța !

Atunci bătrîna, măcar că era tare înfricoșată, se aruncă la picioarele stăpînei sale și îi luă pulpana rochiei, cu care își acoperi capul, și îi spuse :

— O, preafalnică regină...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute zecea noapte

Urmă :

...preafalnică regină, pe vredniciile mele de doică ce te-a crescut, nu te zori să-l osîndești, mai cu seamă acuma, cînd știi că este un biet străin care a înfruntat potop de primejdii și a trăit sodom de amaruri ! Și numai datorită vieții multe pe care i-a hărăzit-o ursitoarea a putut să îndure necazurile prin cîte a trecut. Și-i mai pe măsura ta, și mai vrednic de stirpea ta, o, măria-ta, să-l ierți și să nu încalci cumva, în dauna lui, legile găzduirii ! Și-apoi, socoate și măria-ta că numai dragostea l-a aruncat în această încercare năprasnică, și că mult trebuie să li se ierte celor care iubesc. Într-un sfîrșit, o, regină a mea și cunună pe capetele noastre, află că, dacă am cutezat să vin și să-ți vorbesc despre tînărul acesta atîta de frumos, am făcut-o din pricină că nimenea nu știe mai bine ca el, printre fiii oamenilor, să ticluiască versuri și să izvodească laude. Și, ca să te încredințezi

de spusele mele, nu ai decît să-i arăţi chipul tău dezvelit, şi ai să vezi cum are să ştie a-i preamări frumuseţea !

La vorbele acestea ale bătrînei, regina zîmbi a rîde şi spuse :

— Chiar că numai atîta îi mai lipsea ca să treacă orice măsură !

Ci, tainic, domniţa Nur, cu toată asprimea pe care o arăta, fusese mişcată în lăuntrurile ei de frumuseţea lui Hassan, şi nu cerea mai mult decît să-i pună la încercare vîrtutea, şi la stihuri, şi la ceea ce urmează totdeauna după stihuri. Aşa că se prefăcu a se lăsa înduplecată de vorbele doicii şi, ridicîndu-şi iaşmacul, îşi arătă chipul dezvelit.

Cînd o văzu aşa, Hassan scoase un ţipăt lung, de vuî tot palatul, şi căzu fără de simţire. Iar bătrîna îi dete îngrijirile de trebuinţă şi îl aduse în sine ; pe urmă, îl întrebă :

— Ce-ai păţit, oare, fiul meu ? Şi ce-ai văzut de te-ai tulburat aşa ?

Şi Hassan răspunse :

— Ah, ce-am văzut, ya Allah ? Regina este chiar soţia mea, ori măcar seamănă cu soţia mea aşa cum o jumătate de păstaie seamănă aidoma cu cealaltă jumătate soră cu ea !

Şi regina, cînd auzi vorbele acestea, se puse pe un rîs de se prăbuşi într-un peş, şi-i zise :

— Tînărul acesta este nebun ! Cică sînt soţia lui ! Pe Allah, da de cînd plodesc fecioarele fără de ajutorul bărbatului, şi de cînd nasc copii cu văzduhul vremii ? Pe urmă, se întoarse către Hassan şi îi spuse rîzînd : O, dragul meu, vrei baremi să-mi spui, ca să aflu şi eu, în ce seamăn cu soţia ta, şi în ce nu seamăn ? Întrucît văd că deocamdată eşti tare nedumerit în privinţa mea !

El răspunse :

— O, sultană a regilor, o, adăpost al celor mari și al celor mici, numai frumusețea ta m-a înnebunit! «Căci te asemeni cu soția mea la ochii mai luminoși decît stelele, la frăgezimea pielii, la îmbujorarea din obraji, la forma dreaptă a sînilor frumoși, la dulceața glasului, la mlădierea și la subțirimea mijlocului, și la mulți alți nuri, pe care nu am să-i spun, din sfială față de ceea ce este ascuns! Ci, dacă mă uit mai bine la farmecele tale, văd că între tine și ea este o osebire, pe care numai ochii mei de îndrăgostit o pot vedea, și pe care nu pot s-o zugrăvesc cu vorba!

Cînd auzi vorbele acestea ale lui Hassan, domnița Nur Al-Huda pricepu că inima lui nu are să se lipească niciodată de ea; și o cuprinse o ciudă năprasnică, și se jură că are să afle care-i aceea dintre domnițe, surorile ei, care se măritase cu Hassan, fără de învoirea regelui, tatăl lor! Și își zise: „Am să pedepsesc, în felul acesta, și pe Hassan și pe soția lui, potolindu-mi astfel toată ciuda mea cea întemeiată!" Ci își ascunse aceste gînduri în adîncul cugetului și, întorcîndu-se către bătrînă, spuse:

— O, doică, du-te degrabă după cele șase surori ale mele, pe rînd, în insula în care se află fiecare, și spune-le că despărțirea de ele mă apasă pînă peste poate, de mai bine de doi ani de cînd nu au mai fost pe la mine. Și poftește-le din partea mea să vină să mă vadă, și adu-le cu tine! Ci mai ales ia seama bine să nu le spui vreo vorbă despre ce s-a întîmplat, ori să le vestești despre sosirea la noi a unui tînăr străin care își caută soția! Du-te, și nu zăbovi!

Numaidecît, bătrîna, care nu avea de ce să pună la îndoială gîndurile domniței, ieși din palat și zbură, iute ca fulgerul, către insulele în care se aflau cele șase domnițe, surorile reginei Nur Al-Huda. Și izbuti,

fără de nici o greutate, să le hotărască pe cele dintîi cinci să vină cu ea. Ci atunci cînd ajunse la cea de a şaptea insulă, unde locuia domniţa cea mai mică laolaltă cu tatăl ei, regele ginnilor, întîmpină destul de multă împotrivire pînă s-o facă să se supună dorinţei domniţei Nur Al-Huda. În adevăr, atunci cînd domniţa cea mai mică, la sfatul bătrînei, se duse să ceară de la tatăl ei îngăduinţa de a pleca, împreună cu Maica-Lăncilor, s-o vadă pe sora cea mai mare, regele, tulburat pînă peste marginile tulburării de o asemenea cerere, strigă :

— Ah, fata mea cea mult iubită, comoara inimii mele, am în sufletul meu ceva care îmi spune că nu am să te mai văd, dacă ai să te îndepărtezi de palatul meu. Şi-apoi, am mai şi avut în noaptea aceasta un vis înfricoşător, pe care am să ţi-l povestesc. Află, dar, o, fata mea, o, lumină a ochilor mei...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute unsprezecea noapte

Urmă :

...Află, dar, fata mea, o, lumină a ochilor mei, că un vis mi-a împovărat somnul şi mi-a apăsat pieptul în noaptea aceasta. Se făcea, în visul meu, că mă preumblam printr-o visterie ascunsă de orice privire şi plină cu nişte bogăţii care nu se arătau decît numai ochilor mei. Şi mă minunam de toate cîte le vedeam ; ci privirile mele nu se opreau decît la şapte pietre

nestemate, care sclipeau între toate celelalte, cu o strălucire minunată. Iar cea mai frumoasă și mai ispititoare era tocmai cea mai mică dintre ele. Încît, ca să mă pot bucura mai bine de ea și ca s-o pun la adăpost de alte priviri, am cuprins-o în palmă, am strîns-o la inima mea și, luînd-o cu mine, am ieșit din vistierie. Și, cum o țineam dinaintea ochilor mei, sub razele soarelui, dintr-odată o pasăre, dintr-un soi neobișnuit și cum nu se văd niciodată pe insulele noastre, s-a repezit la mine, mi-a smuls piatra cea scumpă și a pierit în zbor. Iar eu am rămas cufundat în uluire și în cea mai vie durere. Și, cînd m-am deșteptat din somn, după o noapte întreagă de zbucium, am chemat la mine pe tălmăcitorii de vise și le-am cerut să-mi tălmăcească tot ce văzusem în vis. Și ei mi-au răspuns : „O, rege al nostru, cele șapte pietre nestemate sînt cele șapte fete ale măriei-tale, iar piatra cea mai mică, pe care pasărea a răpit-o din mîinile tale, este fata ta cea mai mică, și care are să fie răpită cu sila de la dragostea ta !" Or, mie, acuma, fata mea, tare mi-e frică să te las să pleci cu surorile tale și cu Maica-Lăncilor, și să te duci la Nur Al-Huda, sora ta cea mai mare ; căci nu știu ce necaz ți se poate întîmpla la drumul acesta, fie la dus, fie la întors !

Și Strălucire (căci chiar ea era, soția lui Hassan) răspunse :

— O, doamne și părinte al meu, o, preamăritule rege, tu nu știi că sora mea cea mai mare, Nur Al-Huda, a pregătit pentru mine un ospăț, și mă așteaptă cu cea mai fierbinte nerăbdare ! Și iacătă-s doi ani și mai bine de cînd mă tot gîndesc să mă duc s-o văd, fără ca acest lucru să-mi fi fost îngăduit ; iar acuma ea trebuie să aibă tot felul de pricini să fie cam nemulțumită de purtarea mea. Ci nu-ți face

griji, o, părintele meu ! Şi nu uita că nu demult, atunci cînd am făcut o călătorie mai depărtată cu tovarăşele mele, tu m-ai crezut pierdută pe totdeauna, şi îţi şi pusesei hainele de jale după mine. Ci eu tot m-am întors, fără de nici un necaz şi bine sănătoasă ! Tot aşa şi de data aceasta, nu am să lipsesc mai mult de o lună, după care am să mă întorc iar la tine, cu voia lui Allah ! Şi-apoi, de m-aş duce undeva departe de împărăţia noastră, aş înţelege spaima ta ; da aici, în insulele noastre, de ce vrăjmaş aş putea să mă tem ? Cine ar putea să ajungă pînă la insulele Wak-Wak, după ce ar străbate Muntele-Norilor, Munţii Albaştri, Munţii Negri, Cele Şapte Văi şi Ţara de Camforă albă, fără a-şi da de o mie de ori duhul pe drum ? Alungă-ţi, dar, din minte orice îngrijorare, o, părinte al meu, înseninează-ţi ochii şi linişteşte-ţi inima !

Dacă auzi vorbele acestea ale fiicei lui, regele ginnilor binevoi să îngăduie a o lăsa să plece ; ci numai cu multă părere de-rău, şi numai după ce o puse să-i făgăduie că nu are să stea decît cîteva zile la sora ei. Şi îi dete o pază de o mie de amazoane, şi o sărută cu dragoste. Iar Strălucire îşi luă rămas-bun de la el ; după care se strecură la locul unde îi ascunsese, la adăpost de orice primejdie, pe cei doi copii ai săi, ca să-i sărute şi pe ei, despre care nimeni nu ştia nimic, întrucît, de cum se întorsese, îi dedese în grija a două roabe de credinţă ale ei ; pe urmă, plecă laolaltă cu bătrîna şi cu cele cinci surori ale sale spre insula unde domnea Nur Al-Huda.

Or, pentru a-şi primi surorile, Nur Al-Huda se îmbrăcase cu o rochie de mătase roşie, împodobită cu nişte păsări de aur care aveau ochii, ciocul şi ghearele făcute din rubine şi din smaralde ; şi, încărcată de podoabe şi de nestemate, sta în jeţul ei, din sala de primire. Iar dinaintea ei şedea Hassan în picioare ;

iar de a dreapta-i, şedeau înşiruite nişte fete cu spadele trase; iar de-a stînga-i, alte fete ţineau nişte lănci lungi şi ascuţite.

Tocmai atunci iacătă că sosi Maica-Lăncilor cu cele şase domniţe. Şi ceru să intre în sala de primire; iar regina îi porunci s-o aducă în lăuntru mai întîi pe cea mai mare dintre cele şase domniţe, care se numea Fala-Neamului. Şi domniţa aceasta era îmbrăcată cu o rochie de mătasă albastră, şi era şi mai frumoasă decît Nur Al-Huda. Şi veni lîngă ieţ, şi sărută mîna surorii ei, care se ridică în cinstea sa şi o sărută şi o pofti să stea lîngă ea. Pe urmă, se întoarse înspre Hassan şi îi zise:

— Spune-mi, o, adamitule, aceasta i soţia ta?

Şi Hassan răspunse:

— Pe Allah, o, stăpînă a mea! domniţa aceasta este minunată, şi-i frumoasă ca luna cînd răsare; are părul de cărbune, obrajii gingaşi, gura zîmbitoare, sînii drepţi, încheieturile subţiri, şi totul în ea-i plin de farmec; iar ca s-o preamăresc în stihuri, voi spune:

Ea se iveşte, minunată,
În haină-albastră îmbrăcată
Şi-asemeni unui giuvaier!
Şi-i ruptă pare că din cer!
Ah, buza ei, numai plăcere,
E fagure bogat de miere!
Obrajii-i dulci şi zîmbitori
Sînt strat înmiresmat, de flori!
Iar trupu-i, cum se înmlădie,
E-un fir înalt de iasomie!
Privind mijlocu-i subţirel
Şi spatele-i cît un ciumel,
O trestie-i — îţi vine-a spune —
Înfiptă-n vîrful unei dune!

Așa o văd eu, o, stăpînă a mea! Ci între ea și soția mea este o osebire pe care limba mea se oprește s-o rostească!

Atunci Nur Al-Huda făcu semn bătrînei doici s-o aducă înăuntru pe cea de a doua soră. Și domnița intră, îmbrăcată într-o rochie de mătasă de culoarea caisei. Și era și mai frumoasă decît cea dintîi; și se numea Fericirea-Casei. Iar sora ei, după ce o sărută, o pofti să stea jos lîngă cealaltă, și îl întrebă pe Hassan dacă o cunoștea în ea pe soția lui.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute douăsprezecea noapte

Urmă:

Și Hassan răspunse:

— O, sultana mea, aceasta răpește mințile celor care o privesc, și înlănțuie inimile celor care se apropie de ea; și iată ce stihuri îmi stîrnește:

Nici luna de pe-un cer de vară,
Cînd s-ar ivi cumva vreodată
Pe bolta iernii-nvălmășite,
În toi de noapte-ntunecată,
N-ar fi, o, n-ar fi mai frumoasă,
Nu poate fi mai minunată
Decît ivirea ta de-acuma,
O, sultăniță fermecată!
Iar pletele-ți ca niște neguri
Lăsate-n voia lor să cadă,
Jos, pîn'la gleznele gingașe;

Şi panglica aceea lată
Cu care-ai prins cunună neagră
Pe fruntea ta ca de zăpadă —
Privindu-le cu minunare,
Mă-ndeamnă să-ţi şoptesc deodată :
„Tu adumbreşti cu-aripa nopţii
Lumina zorilor curată !"
Ci tu, la şoapta mea fierbinte,
Răspunzi cu şoaptă-nmiresmată :
„Nu ! Nu ! E doar un nor ce-ascunde
Al lunii chip, cînd se arată !"

Aşa o văd eu, o, sultana mea ! Ci între ea şi soţia mea este o osebire pe care limba mea nu este în stare s-o zugrăvească !

Atunci, Nur Al-Huda făcu semn Maicii-Lăncilor, care o aduse degrabă pe cea de a treia soră. Şi domniţa intră îmbrăcată într-o rochie de mătasă vişinie ; şi era şi mai frumoasă decît cele două dintîi, şi o chema Sclipirea-Nopţii. Iar sora ei, după ce o sărută, o pofti să stea lîngă cea de dinainte, şi îl întrebă pe Hassan dacă o cunoştea în ea pe soţia lui. Şi Hassan răspunse :

— O, regina mea şi cunună a capului meu, hotărît ! aceasta face să zboare şi minţile celor mai înţelepţi, iar minunarea mea faţă de ea mă face să ticluiesc stihurile acestea :

O, tu, cea înmuiată-n vrajă,
Tu, care-n mers te înmlădii
Uşoară, lin, ca o gazelă,
Şi care-n pieptul celor vii
Arunci din pleoapele-ţi arcate,
Cu o mişcare ce-o-ntîrzii,
Potopul de săgeţi măiastre,
Ucigătoare şi nurlii !

O, soare-al frumuseții-ntîie,
Ivirea ta, atunci cînd vii,
Și ceruri și pămînturi umple
De slavă și de bucurii,
Iar cînd te duci își pune noaptea
Pe lumea-ntreagă temelii !

Așa o văd eu, o, regină a vremilor ! Ci sufletul meu tot nu vrea să cunoască în ea pe soția mea, în ciuda asemănării desăvîrșite dintre trăsăturile și călcătura lor !

Atunci amazoana cea bătrînă, la un semn al reginei Nur Al-Huda, o aduse în lăuntru pe cea de a patra soră, pe care o chema Neprihana-Cerului. Și domnița era îmbrăcată într-o rochie de mătasă galbenă, cu dungi de aur în lat și în lung. Și o sărută pe sora ei, care o pofti să șadă lîngă celelalte. Și Hassan, cînd o văzu, ticlui aceste stihuri :

Ea se ivește, precum luna plină
În noaptea fericită și senină.
Vrăjita ei privire luminează
Cărarea noastră-n neguri, ca o rază.
La flacăra din ochiul ei ceresc
Cînd vreau să vin și să mă încălzesc,
Numaidecît m-alungă hăt-departe,
Cu-o suliță ce scapără și arde,
Străjerii-i falnici : sînii ei vîrtoși,
Mai tari ca piatra, și mai nemiloși !

Și nu o zugrăvesc întru totul, căci pentru aceasta s-ar cere o cîntare cu mult mai lungă. Ci, o, stăpînă a mea, trebuie să-ți spun că nu este soția mea, măcar că asemănarea dintre ele este izbitoare în multe cele !

Atunci, Nur Al-Huda porunci să fie adusă în lăuntru cea de a cincea soră a ei, care se numea Ziurea-

de-Ziuă, şi care se apropie legănîndu-şi şoldurile; şi era mlădie ca o ramură de ban, şi uşoară ca un pui de căprioară. Şi, după ce o sărută pe sora ei cea mare, şezu pe locul care i se arătă, lîngă celelalte, şi îşi potrivi cutele rochiei de mătasă verde cusută cu fir de aur. Şi Hassan, cînd o văzu, ticlui stihurile acestea :

Nici floarea purpurie de granată,
În frunzele ei verzi, nu-i mai măiestru
Şi nu e mai gingaş înfăşurată,
Decît eşti tu, o, tînără domniţă,
În rochia aceasta fermecată !
Iar dacă te întreb : „Care e haina
Cea mai aleasă şi mai minunată
Pentru obrajii tăi cei rupţi din soare ?"
Tu-mi dai răspunsu-atunci, îmbujorată :
„Nu are nici un nume haina ceea,
Pentru că-i sub cămaşa-mi fără pată !"
Atunci eu strig cu deznădejde mare :
„O, ce cămaşă, o, ce blestemată,
De-i pricină-a atîtor răni de moarte !
Am s-o numesc : cămaşa nendurată !"
Au nu eşti tu, o, tînără domniţă,
Cum nu-i pe lume nici o altă fată ?
Cînd te ridici, în mîndra-ţi frumuseţe,
Să tulburi ochii tuturor, pe dată
Spun şoldurile-ţi : „Stai ! Stai ! Nu e bine !
Cea care peste noi vrea să se-abată
E mult prea grea pentru puterea noastră !"
Dar dacă mă apropiu, cu-nfocată
Şi-adîncă rugă, frumuseţea-ţi caldă
Îmi spune-atunci : „Hai ! Fă-o ! Fă-o-ndată !
Ci, cînd dau să te-ascult, atunci sfiala-ţi
Îmi strigă-amarnic : „Nu ! Nu ! Niciodată !"

După ce Hassan rosti versurile acestea, toate cele ce se aflau de faţă rămaseră înmărmurite de harul lui ; şi pînă şi regina, cu toată ciuda ei, nu se putu opri să nu-i arate preţuirea. Încît, amazoana cea bătrînă, ocrotitoarea lui Hassan, se prilejui de întorsătura cea bună pe care o luau lucrurile, spre a încerca să-l ridice iarăşi pe Hassan în bunăvoinţa reginei celei zăcaşnice :

— O, sultana mea, te-am amăgit oare atunci cînd ţi-am spus despre priceperea cea minunată a acestui tînăr la întocmirea de stihuri ? Şi nu-i el atît de gingaş şi de sfios în izvodirile sale ? Te rog, dar, să uiţi cu totul îndrăzneala încercărilor lui, şi să ţi-l iei de acuma înainte pe lîngă tine ca poet, şi să te slujeşti de harul lui, la ospeţele şi la prilejurile cele mari !

Regina îi răspunse :

— Da ! Mai întîi însă aş vrea să sfîrşim cercetarea ! Adu numaidecît aici pe sora mea cea mezină !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treisprezecea noapte

Urmă :

Şi bătrîna ieşi afară, apoi, într-o clipită, se şi întoarse, ţinînd-o de mînă pe fata cea mai mică, şi pe care o chema Podoaba-Lumii, şi care nu era alta decît Strălucire !

Încît, intrași și tu, o, Strălucire, și nu erai îmbrăcată decît numai cu frumusețea ta, nepăsătoare la găteli și la văluri amăgitoare! Da ce ursită plină de năpaste îți însoțea pașii! Habar nu aveai, neștiind încă ce fusese scris pentru tine în cartea sorții!

Iar cînd Hassan, care sta în picioare în mijlocul sălii, o văzu pe Strălucire, dete un țipăt mare și căzu la pămînt, fără de simțire. Iar Strălucire, dacă auzi strigătul acela, se întoarse și îl cunoscu pe Hassan. Și, uluită că îl vedea pe soțul ei pe care îl credea așa de departe, se întinse cît era de lungă, fără de simțire, răspunzînd cu un alt țipăt la țipătul lui Hassan.

Dacă văzu acestea, regina Nur Al-Huda nu se mai îndoi o clipă că n-ar fi aceasta sora care ajunsese soția lui Hassan, și nu mai putu să-și prefacă pizma și mînia. Și strigă către amazoanele ei:

— Înșfăcați-l pe adamitul acesta și duceți-l de-l lepădați afară din cetate!

Și străjerele îndepliniră porunca și îl luară pe Hassan și se duseră de-l aruncară pe țărm, afară din cetate. Pe urmă regina se întoarse înspre sora ei, care fusese trezită din leșin, și țipă la ea:

— O, dezmățato! cum ai făcut de l-ai cunoscut pe adamitul acesta? Și cum de te-ai purtat atîta de nelegiuit, în toate chipurile? Nu numai că te-ai măritat cu el fără îngăduința tatălui tău și a rudelor tale, da l-ai mai și părăsit pe soțul tău și ai fugit din casa lui! Și, în felul acesta, ți-ai necinstit și neamul și fala neamului tău! Or, o ticăloșie ca aceasta nu poate fi spălată decît cu sîngele tău! Și țipă către slujitoarele ei: Aduceți o scară și spînzurați-o de ea pe nelegiuita aceasta, chiar cu pletele ei cele lungi, și băteți-o pînă la sînge cu vergile!

Pe urmă ieşi din sala de primire împreună cu celelalte surori şi se duse în iatacul ei să-i scrie tătîne-său, regele, o scrisoare în care îl vestea, cu toate amănuntele ştiute, de povestea cu Hassan şi sora sa, şi îi mai vestea, odată cu necinstea ce se abătuse asupra întregului neam al ginnilor, şi osînda cu care socotise de datoria ei s-o pedepsească pe vinovată. Şi îşi sfîrşea scrisoarea cerîndu-i lui tătîne-său să-i răspundă cît mai degrabă, spre a-i spune care socoate el a fi pedeapsa deplină cu care să fie pedepsită ticăloasa. Şi înmînă scrisoarea unei crainice sprintenc, care zori s-o ia şi s-o ducă regelui.

Iar cînd regele citi scrisoarea de la Nur Al-Huda, văzu lumea înnegurîndu-se dinaintea ochilor lui şi, mîniat pînă peste marginile mîniei de purtarea fetei lui mezine, îi răspunse fetei celei mai mari că orice pedeapsă este mică faţă de nelegiuirea săvîrşită, şi că vinovata trebuie să fie dată morţii, însă că îi lasă ei întru totul grija de a îndeplini porunca aceasta, după înţelepciunea şi judecata sa.

Or, în vreme ce Strălucire, lăsată în felul acesta pe mîinile surorii ei, gemea spînzurată cu pletele de scară, şi îşi aştepta caznele, Hassan, care fusese aruncat pe ţărm, se trezi pînă la urmă din leşin ; se trezi însă numai spre a cugeta la amarul nenorocirii lui, despre care de altminteri nici habar nu avea cîtu-i de mare. Ce mai putea el să nădăjduiască ? Acuma, cînd nici o putere nu mai putea să-l ajute, ce mai putea el să încerce, şi pe unde să mai caute vreo ieşire de pe insula aceea blestemată ? Şi se ridică, pradă deznădejdii, şi porni să rătăcească de-a lungul mării, nădăjduind încă să afle vreun leac năpastelor lui. Şi atunci îi veniră în minte versurile acestea ale poetului :

Cînd nu erai decît un sîmbur
În sînul cald al mamei tale,
În sînu-mi ţi-am durat ursita

Şi i-am menit un tilc şi-o cale,
În rostul Cugetării Mele
Şi peste-a Plîngerilor Vale.

Deci lasă-a vieţii întîmplare
Să-şi meargă drumul mai departe :
Nu poţi să-ntorci cărarea care
Ţi-a fost menită să te poarte.
Iar cînd se-abate peste tine
Năpasta unor vremi deşarte,
Tu lasă-i soartei tale grija
De-a te-ndrepta în altă parte.

Acest sfat înţelept îi mai însufleţi curajul oleacă lui Hassan, care, rătăcind mai departe la întîmplare pe ţărm, se străduia să-şi închipuie ce s-o fi putut întîmpla pe cînd era leşinat, şi pentru ce fusese lăsat în părăsire pe prundul mării. Şi, pe cînd cugeta el în felul acesta, întîlni două copile amazoane, ca de vreo zece anişori, care se băteau pe nisip cu lovituri amarnice de pumni. Şi văzu, nu departe de ele, aruncată pe jos, o tichie de piele, pe care erau scrise nişte chipuri şi nişte litere. Şi se apropie de fetiţele acelea, încercă să le despartă, şi le întrebă pentru care pricină se ceartă. Iar ele îi spuseră că se certau a cui să fie tichia aceea ! Atunci Hassan le întrebă dacă nu vroiau să primească a le fi el judecător şi să-l lase să hotărască el a cui să fie tichia. Şi fetiţele primiră, iar Hassan luă de jos tichia şi le spuse :

— Ei bine ! am să arunc o piatră în sus, şi care are să mi-o aducă dintre voi două, aceea are să capete tichia.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Urmă :

Și fetițele spuseră :

— Este minunat !

Atunci Hassan luă o piatră de pe prund și o azvîrli din toate puterile lui cît mai departe. Și, pe cînd fetițele fugeau după piatră, Hassan își puse tichia pe cap, de încercare, și o lăsă așa. Or, peste un timp, fetițele se întoarseră, iar aceea care găsise piatra strigă :

— Unde ești, măi omule ? Iată, am cîștigat !

Și ajunse la locul unde sta Hassan și începu să se uite în toate părțile, fără a-l vedea pe acesta. Iar sora ei se uita și ea la fel de jur-împrejur, în toate părțile, ci nu îl vedea nicăieri. Iar Hassan se întreba : „Doar nu-s oarbe, amazonuțele astea ! Cum se face, oare, de nu mă văd ?“ Și strigă :

— Sînt aici ! Haideți odată !

Și micuțele priviră înspre locul de unde venea glasul, ci nu-l văzură pe Hassan ; și li se făcu frică, și începură să plîngă. Iar Hassan se apropie de ele și le puse mîna pe umăr și le spuse :

— Iacată-mă ! De ce plîngeți, micuțelor ?

Și fetițele ridicară capul, ci nu-l văzură. Și-așa de tare se speriară, încît o luară la fugă din toate puterile lor, țipînd amarnic, de parcă ar fi fost fugărite de vreun ginn din soiul celor răufăcători.

Și Hassan își zise atunci : „Nu mai încape nici o îndoială ! Tichia aceasta este fermecată ! Și vraja ei stă în aceea că îl face nevăzut pe cel care o poartă pe cap !“ Și începu să joace de bucurie, zicîndu-și : „Allah mi-a trimis-o ! Căci, cu tichia aceasta pe cap, am să pot da fuga s-o văd pe soția

mea, fără ca nimenea să mă vadă!" Şi se întoarse pe dată la cetate, şi, ca să se încredinţeze mai bine de virtuţile acelei tichii, vru să-i încerce puterea dinaintea amazoanei celei bătrîne. Şi o căută pe bătrînă peste tot şi, pînă la urmă, o găsi într-o odaie din palat, legată în lanţuri, din porunca domniţei, la o verigă înfiptă în perete. Atunci, ca să se încredinţeze că este cu adevărat nevăzut, se apropie de un raft pe care erau rînduite nişte vase de porţelan, şi făcu să cadă pe jos vasul cel mai mare, care căzu şi se sparse la picioarele bătrînei. Iar bătrîna scoase atunci un ţipăt de spaimă, gîndind că o fi vreo poznă pe care i-o joacă vreunul dintre efriţii cei răi, credincioşi poruncilor reginei Nur Al-Huda. Şi se aşeză după datină să rostească descîntecele alungătoare de duhuri, şi spuse :

— O, efritule, îţi poruncesc, întru numele săpat pe gemma de la pecetea lui Soliman, să-mi spui cum te cheamă !

Şi Hassan răspunse :

— Nu sînt nici un efrit, ci sînt cel pe care îl ocroteşti tu, Hassan Al-Bassri ! Şi am venit ca să te slobozesc !

Şi, spunînd aceste vorbe, îşi scoase tichia cea năzdrăvană şi se făcu văzut şi cunoscut ! Iar bătrîna strigă :

— Of, vai de tine, of, amărîtule Hassane ! că tu nu ştii că regina se căieşte că nu te-a dat dintru început morţii, sub ochii ei, şi nu ştii că şi-a trimis roabele în toate părţile să te caute, făgăduind un chintal de aur drept răsplată aceleia care te-o aduce îndărăt la ea, mort sau viu ! Nu mai zăbovi, dar, nici o clipită, şi scapă-ţi capul cu fuga !

Pe urmă, îi povesti lui Hassan ce cazne cumplite punea la cale regina ca s-o omoare pe sora ei, cu îngăduinţa regelui ginnilor. Ci Hassan răspunse :

— Allah are s-o scape, şi are să ne scape şi pe noi pe toţi din mîinile acestei domniţe crunte! Ia uită-te la tichia aceasta! Este fermecată! Şi datorită ei pot să mă fac nevăzut!

Şi bătrîna strigă:

— Slavă lui Allah, o, Hassane, care poate să dea viaţă şi osemintelor morţilor, şi care ţi-a trimis tichia aceasta spre mîntuirea noastră! Grăbeşte-te de mă dezleagă, ca să-ţi arăt chilia unde este închisă soţia ta!

Şi Hassan reteză legăturile în care se afla bătrîna, şi o luă de mînă, şi îşi puse pe cap tichia fermecată. Şi pe dată se făcură amîndoi nevăzuţi. Iar bătrîna îl duse la temniţa unde zăcea Strălucire, soţia lui, legată cu pletele de o scară şi aşteptîndu-şi cu fiecare clipită moartea în cazne grele. Şi o auzi cum spunea în şoaptă versurile acestea:

Ce jalnică singurătate!
Ce neagră noapte fără stele!
Vai, ochii mei, lăsaţi să curgă
Izvorul lacrimilor mele!
Iubitul meu e-acum departe!
De unde să mai am nădejde,
Cînd inima mea şi nădejdea-mi
Nu-l ştiu pe unde pribegeşte?
O, lacrimile mele, curgeţi
Din ochii-mi arşi, pe mai departe!
Ci o să izbutiţi vreodată
Să stingeţi focul ce mă arde?
Iubitule pierdut, o, scumpe,
Te port în suflet şi în gînd,
Şi chipul tău nu mi-l va şterge
Nici stihul trist de pe mormînt!

Și Hassan, măcar că n-ar fi vrut să se arate așa, dintr-odată, ca să o ferească de o tulburare prea mare pe soția lui, nu putu, cînd o auzi și cînd o văzu pe Strălucire, multiubita lui, să mai îndure zbuciumul care îl frămînta, ci își scoase tichia și se repezi la ea s-o ia în brațe. Iar ea îl cunoscu, și se topi la pieptul lui. Iar Hassan, ajutat de bătrînă, îi dezlegă legăturile, și o aduse încetișor la viață, și o luă pe genunchi făcîndu-i vînt cu mîinile. Iar ea deschise ochii și, cu lacrimile pe obraji, îl întrebă :

— Ai coborît din cer, ori ai ieșit din sînul pămîntului ? O, soțul meu, vai, vai ! ce putem noi împotriva soartei ? Ceea ce este scris trebuie să se întîmple ! Grăbește-te, dar, și fugi pînă a nu fi găsit aici, și lasă soarta mea să-și urmeze calea, iar tu întoarce-te pe unde ai venit, ca să nu-mi mai pricinuiești durerea de a te vede și pe tine căzut pradă cruzimii surorii mele !

Ci Hassan răspunse :

— O, multiubita mea, o, lumină a ochilor mei, am venit ca să te slobozesc și să te iau cu mine la Bagdad, departe de țara aceasta crudă !

Ci ea strigă :

— Ah, Hassane, ce nesocotință mai vrei să săvîrșești ? Fie-ți milă ! du-te, și nu mai spori chinurile mele și cu cele ale tale !

Ci Hassan răspunse :

— O, strălucire, o sufletul meu, află că n-am să ies din palatul acesta decît împreună cu tine și cu ocrotitoarea noastră, mătușa cea bună de colea. Și, de-ai să mă întrebi ce mijloc socot să folosesc, am să-ți arăt tichia aceasta.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a șase sute cincisprezecea noapte

Urmă :

Și Hassan îi dete să vadă tichia cea fermecată, o puse pe cap dinaintea ei, pierind numaidecît ; pe urmă, îi povesti cum i-o scosese Allah în cale, spre a le fi de mîntuire ! Și Strălucire, cu obrajii scăldați în lacrimi de bucurie și de căință, îi spuse lui Hassan :

— Ah, toate relele pe care le-am îndurat nu vin decît de la greșala pe care am săvîrșit-o eu, cînd am părăsit casa noastră din Bagdad, fără de îngăduința ta ! O, stăpînul meu preaiubit, fie-ți milă și cruță-mă de dojenelile care mi se cuvin, căci văd și eu acuma că o femeie trebuie să învețe a-și prețui soțul ! Și iartă-mi greșeala, pentru care mă rog de ispașă dinaintea lui Allah și dinaintea ta ! Și încearcă să mă înțelegi cît de cît, întrucît sufletul meu n-a fost în stare să nu asculte de îndemnul care l-a năpădit atunci cînd a văzut mantia de pene !

Și Hassan răspunse :

— Pe Allah, o, Strălucire, numai eu sînt vinovat că te-am lăsat singură la Bagdad. Ar fi trebuit să te iau cu mine totdeauna ! Da de-acuma-nainte așa am să fac, poți să fii liniștită !

Și, după ce spuse vorbele acestea, o aburcă în cîrcă, o luă și pe bătrînă de mînă, și își coperi capul cu tichia. Și tustrei se făcură nevăzuți. Și ieșiră din palat, și se îndreptară în goana mare înspre cea de a șaptea insulă, unde se aflau ascunși cei doi copilași ai lor, Nasser și Manssur.

Atunci Hassan, măcar că fu peste poate de tulburat cînd își văzu iarăși cei doi copii teferi și sănătoși, nu vroi să mai piardă vremea cu îmbrățișări de dragoste, ci pe amîndoi micuții îi încredință bătrînei, care îi luă călare pe umerii ei. Pe urmă, fără a fi văzută de nimeni, Strălucire izbuti să ia trei mantii de pene, noi-nouțe ; și se îmbrăcară cu ele. Pe urmă, se luară tustrei de mînă și, părăsind fără părere de rău insulele Wak-Wak, porniră în zbor către Bagdad.

Or, Allah le meni bună pace și, după o călătorie cu popasuri scurte, ajunseră într-o dimineață în Cetatea Păcii. Și se lăsară pe terasa casei lor, și coborîră scara, și intrară în sala unde ședea biata maică a lui Hassan, pe care de mult durerea și gîndurile o betejiseră și o orbiseră aproape de tot. Și Hassan ascultă o clipită la ușă, și o auzi în lăuntru pe săraca femeie cum gemea și cum se jeluia. Atunci, bătu în ușă, și glasul bătrînei întrebă :

— Cine este la ușă ?

Hassan răspunse :

— O, maică a mea, este ursita care vrea să-și îndrepte asprimile !

La vorbele acestea, mama lui Hassan, neștiind încă dacă nu era o nălucire ori adevăr-adevărat, dete fuga, pe bietele ei picioare, să deschidă ușa. Și îl văzu pe fiul ei Hassan, cu soția și cu copiii lui, și cu amazoana cea bătrînă, care sta la spatele lor, cuviincioasă. Și tulburarea fiind prea tare pentru ea, căzu leșinată în brațele lor. Și Hassan o ajută să-și vină iarăși în simțire, scăldînd-o cu lacrimile lui, și o strînse cu drag la piept. Iar Strălucire veni la ea și o coperi cu un potop de mîngîieri, cerîndu-i ier-

tare că se lăsase biruită de pornirea ei din născare. Pe urmă, o poftiră și pe Maica-Lăncilor și i-o înfățișară ca pe ocrotitoarea și pe izbăvitoarea lor. Și-atunci Hassan îi povesti maică-si toate întîmplările cele de pomină cîte le pățise, și pe care nu ar avea nici un rost să le mai spunem o dată. Și îl preamăriră laolaltă pe Cel-preaînalt, care le îngăduise să se vadă iarăși la un loc.

Și de-atunci trăiră cu toții împreună în viața cea mai plăcută și cea mai plină de fericire. Și, în fiecare an, nu lipsiră o dată să se ducă toți, cu caravana chemată de daireaua cea vrăjită, să le vadă pe cele șapte domnițe, surorile lui Hassan, în palatul cel cu bolta verde, de pe Munții-Norilor.

Și-așa că numai după tare mulți ani veni să-i caute Sfărîmătoarea cea de neoprit a bucuriilor și a plăcerilor ! Ci mărire și slavă Aceluia carele stăpînește peste împărăția văzutelor și a nevăzutelor, Cel pururea viu, Cel veșnic, și carele nu cunoaște moarte !

După ce Șeherezada povesti astfel povestea aceasta fără de asemuire, micuța Doniazada îi sări de gît, și o sărută pe gură, și îi zise :

— O, sora mea, ce minunată-i povestea aceasta, și ce plină de miez, și ce fermecătoare, și ce plăcută este ! Ah, ce tare mi-e drag de Boboc-de-Trandafir, și ce rău îmi pare că Hassan nu a luat-o și pe ea de soție, laolaltă cu Strălucire !

Iar regele Șahriar spuse :

— Șeherezada, povestea aceasta este uluitoare ! Și era aproape să mă facă să uit o mulțime de treburi pe care, mîine chiar, am să pun să se îndeplinească !

Iar Șeherezada spuse :

— Da, o, măria-ta, ci ea nu-i nimic pe lîngă aceea pe care vreau să ți-o mai povestesc, despre bubuitura de pomină.

Iar regele Șahriar strigă :

— Ce tot spui tu, „Șeherezada ? Și ce buboitură de pogină este aceasta, de care eu habar nu am ?

Șeherezada spuse :

— Este aceea pe care am să i-o spun mîine regelui, dacă am să mai fiu în viață !

Iar regele Șahriar își zise : „Hotărît ! nu am s-o omor decît după ce are să mă lămurească despre ce-i vorba !"

Iar Șeherezada, în clipita acceea, văzu zorii mijind, și tăcu sfioasă.

CUPRINS

Lector : NICOLAE TEICA
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Tiraj 102 660 ex. Broşate 97.560 ex. Legate ¹/₂ *5 100 ex. Coli ed. 17,59. Coli tipar 13.*

Tiparul executat sub comanda nr. 30 378 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, Republica Socialistă România

o mie și una de nopți

Lei 5

editura minerva